ASKERÎ
TARİH BELGELERİ
Dergisi

Ocak 2019

Yıl: 68 Sayı: 144

KKSN: 7630KK0607964

ISSN: 1300 - 0241

İSTANBUL'UN İTİLAF DEVLETLERİ TARAFINDAN İŞGALİ

2. Cilt

"Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir.
Yazan, yapana sadık kalmazsa,
değişmeyen hakikat, insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır."

K. Atatürk

Genelkurmay Personel Başkanlığı
Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Daire Başkanlığı Yayını

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER III

BELGELER	SAYFA NUMARASI
86. İstanbul'daki topçu birliklerine ait binaların işgali sebebiyle oluşan olumsuz durumu önlemek amacıyla yapılacaklara dair Sahra Topçu Müfettiş-i Umumiliği tarafından Genelkurmay Dairesi Başkanlığına gönderilen 2 Nisan 1919 tarihli rapor……..	1
87. Taksim Kışlası ve Meydanı'nın İstanbul Emlak Şirket-i Osmaniyesine teslimi hususunda Dışişleri Bakanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 10 Nisan 1919 tarihli yazı…….	3
88. İtilaf askerlerinin, iskân için yer aramalarına itiraz edilmeyeceği ancak Hanedan üyelerine ve Hükûmete ait binaların kullanımının ihtiyaca göre takdir edileceğine dair Sadaretin 13 Nisan 1919 tarihli yazısı…….	7
89. Baruthane arazisindeki Merkez Karakolunun Fransız askerine teslimi hakkında talimat ile bu talimata uymayan Fransız askerlerinin uyarılmalarına dair İmalat-ı Harbiye Müdüriyet-i Umumiyesi tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 24 Nisan 1919 tarihli rapor…….	11
90. Rumların İmalat-ı Harbiye fabrikalarına bir taarruzu karşısında İngilizlerin yardım talebinin nasıl karşılanacağına dair Harbiye Nezareti ile İmalat-ı Harbiye Müdüriyeti arasında yapılan yazışmalar……..	18
91. Osmanlı ordusundaki Arap askerlerinin serbest bırakılmasına dair Karadeniz İngiliz Ordusu Başkomutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 7 Haziran 1919 tarihli yazı…….	24
92. İşgaller karşısında ne şekilde hareket edileceğinin bildirilmesine dair 1'inci Ordu Müfettişliği tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 3 Temmuz 1919 tarihli yazı……	26
93. Selimiye Kışlası ve civarındaki İngiliz ve Fransız işgallerine dair Harbiye Nezareti, Konaklar Müfettiş-i Umumiliği, Genelkurmay Başkanlığı ile General Wilson arasındaki yazışmalar……	31
94. Fransızlar tarafından işgal edilecek yerlere dair İtilaf Kuvvetleri Başkomutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 23 Ağustos 1919 tarihli yazı……..	49

95. Ayastefanos'ta bulunan demir yolu malzeme deposunun tahliyesine dair Kıtaat-ı Fenniye ve Kuva-yi Havaiye Müfettişliği tarafından Genelkurmay Başkanlığına gönderilen 24 Ağustos 1919 tarihli yazı…….. 54

96. Selimiye Kışlası'nın İngilizler tarafından değil Fransızlar tarafından işgal edileceğine dair Konaklar Müfettiş-i Umumiliği tarafından Ordu Dairesi Başkanlığına gönderilen 28 Ağustos 1919 tarihli yazı…….. 56

97. İstanbul'da nerelerde, ne kadar Osmanlı inzibat askeri bulunacağına dair Karadeniz Ordusu Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 30 Ağustos 1919 tarihli yazı……... 58

98. Selimiye Kışlası'nın işgal açısından son durumu hakkında Konaklar Müfettiş-i Umumiliği tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 10 Eylül 1919 tarihli yazı…… 60

99. Baruthane Muhafız Bölüğü efradının bulunduğu yerlerin işgaline dair İmalat-ı Harbiye Müdüriyet-i Umumiliği tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 17 Eylül 1919 tarihli yazı…… 62

100. İtilaf devletlerinin işgalleri ve yaptıkları muamelelerin bildirilmesine dair Genelkurmay Başkanlığı tarafından Ordu Dairesine gönderilen 31 Eylül 1919 tarihli emir…… 67

101. Umur-u Havaiye deposundaki malzemenin cebren Fransızlar tarafından alındığına dair Harbiye Dairesi Başkanlığı tarafından Genelkurmay Başkanlığına gönderilen 20 Ekim 1919 tarihli yazı…… 73

102. Dolmabahçe Karakolu ile Gülhane ve Zeytinburnu Fabrikalarının Fransız ordusu emrine verilmesine dair İtilaf Kuvvetleri İstanbul Merkez Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 27 Ekim 1919 tarihli yazı…… 78

103. Bayezid, Samatya ve Kumkapı mıntıkalarında İtilaf devletleri tarafından yapılan işgallere dair Bayezid İnzibat Subaylığı tarafından Mıntıka Komutanlığına gönderilen 11 Kasım 1919 tarihli rapor……... 85

104. Fener bölgesindeki İtilaf kuvvetlerinin mevcuduna dair Fener İrtibat Subaylığı tarafından İstanbul İnzibat Mıntıkası Komutanlığına gönderilen 12 Kasım 1919 tarihli rapor……..…… 89

105. İstanbul bölgesinde bulunan Fransız birliklerinin mevcudu hakkında İstanbul İnzibat Mıntıkası Komutanlığı tarafından İstanbul Muhafızlığına gönderilen 13 Kasım 1919 tarihli rapor..…….. 91

106. Orhaniye Kışlası'nın İngilizler tarafından işgal edildiğine ve bu Kışlada bulunan caminin kullanımına dair İtilaf kuvvetleri ve Harbiye Nezareti arasında 17-26 Kasım 1919 tarihleri arasında yapılan yazışmalar……. 93

107. Boğaziçi istihkâmları bataryalarında bırakılacak Türk askerinin mevcudu hakkında İtilaf Orduları Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 25 Kasım 1919 tarihli yazı...…….. 101

108. Fransız birliklerinin Harbiye Nezareti Meydanı'nda talim yapmaları için izin isteğine dair Fransız İrtibat Zabitliği tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 7 Aralık 1919 tarihli yazı...……..…….. 103

109. İnfilak tehlikelerini önlemek için İtilaf kuvvetlerince işgal olunan binaların bir heyet tarafından teftişine dair Dışişleri Bakanlığı, Harbiye Nezareti ve Sadaret arasındaki 8 Aralık 1919-12 Ocak 1920 tarihli yazışmalar... 105

110. Anadolu'dan Haydarpaşa'ya gelen ve Bostancı'ya gönderilen İngiliz askerlerinin mevcudu hakkında İstanbul Muhafızlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 16 Aralık 1919 tarihli rapor…… 111

111. Başıbüyük'teki mühimmatın İtilaf askerleri tarafından teslim alınacağına dair Karadeniz Ordusu Başkomutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 16 Ocak 1920 tarihli yazı……..……..…… 115

112. İngilizler tarafından talep edilen İtfaiye Alayı Kışlası ve Süleymaniye Kışlası hakkında Karadeniz Ordusu Komutanlığı, Harbiye Nezareti, Sadaret, İstanbul Muhafızlığı ve 25'inci Kolordu Komutanlığı arasındaki 9-12 Şubat 1920 tarihli yazışmalar…… 119

113. İngiliz askerlerinin Selimiye Kışlası'na gelerek arama yaptıklarına dair Selimiye Kışlası Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 10 Şubat 1920 tarihli rapor. 128

114. Anadolu, Rumeli ve Musul'da bulunan İtilaf kuvvetleri hakkında Harbiye Nezareti tarafından Mustafa Kemal Paşa ve 20'nci Kolordu Komutanlığına gönderilen 10 Şubat 1920 tarihli telgraf…….. 130

115. İngilizler tarafından talep olunan Harbiye Dairesinin arkasındaki binanın yerine aynı büyüklükte başka bir binanın bulunmasına dair Harbiye Nezareti tarafından Konaklar Müfettiş-i Umumiliğine gönderilen 19 Şubat 1920 tarihli emir……..…….. 134

116. İtilaf devletleri mümessillerinin Kuvayımilliye başkanlarının tutuklanması, bu gibi kişilerin İstanbul'dan uzaklaştırılmaları ve yeni kabineye dair Harbiye Nezareti tarafından Mustafa Kemal Paşa'ya gönderilen 11 Mart 1920 tarihli yazı ve cevabı……. 136

117. İngilizlerin İstanbul'da yapacakları işgal hususunda alınan bilgiye dair Heyet-i Temsiliye tarafından 14'üncü Kolordu Komutanlığına gönderilen 11 Mart 1920 tarihli yazı…..…….. 141

118. İngilizler tarafından talep edilen binalar ve bu binalarda bulunanların uygun mahallere yerleştirilmeleri hususunda yapılan düzenlemelere dair Konaklar Müfettiş-i Umumiliği tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 13 Mart 1920 tarihli rapor…….. 143

119. İngilizler tarafından Şehzadebaşı Karakoluna yapılan baskına, şehit ve yaralı mevcuduna ve alınan mühimmata dair 10'uncu Kafkas Tümeni Komutanlığı tarafından 25'inci Kolordu Komutanlığına gönderilen 16 Mart 1920 tarihli rapor……..…….. 146

120. Şehzadebaşı Karakoluna yapılan baskına dair Bayezid İrtibat Zabitliği tarafından Mıntıka Komutanlığına gönderilen 16 Mart 1920 tarihli rapor……... 153

121. İstanbul'un işgali sırasında İngilizler tarafından alınıp götürülen kişilerin isimlerine dair cetvel…….. 155

122. İstanbul'un resmen işgal edildiğine dair İtilaf devletleri temsilcileri tarafından 16 Mart 1920 tarihinde yayımlanan tebligat…….……..…….. 157

123. İstanbul'un işgali hususunda gerekli tedbirlerin alındığına dair İtilaf Kuvvetleri Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 16 Mart 1920 tarihli yazı..... 161

124. İstanbul'da asayiş ve düzenin devamı için yapacakları uygulamalar hakkında İtilaf Kuvvetleri Komutanlığı tarafından İstanbul halkına 16 Mart 1920 tarihinde yayımlanan beyannameler…… 163

125. İstanbul'un işgali hakkında İtilaf kuvvetleri temsilcileri tarafından 16 Mart 1920 tarihinde valilere yapılan tebligat.. 167

126. 16 Mart 1920 tarihindeki Şehzadebaşı Karakolu baskınına dair zabıt varakası…… 169

127. İstanbul'un işgali dolayısıyla alınacak tedbirler hakkında Heyet-i Temsiliye tarafından komutanlıklara gönderilen 16 Mart 1920 tarihli emir…… 172

128. İstanbul'un işgalini İtilaf devletleri ve tarafsız devletler nezdinde protesto eden telgraflar çekilmesine ve mitingler düzenlenmesine dair Heyet-i Temsiliye tarafından 20'nci Kolordu Komutanlığına gönderilen 16/17 Mart 1920 tarihli emir...……..…….. 191

129. İstanbul'un işgali dolayısıyla haberleşme kontrole tabi tutulduğundan haberleşmenin açık telgraflarla yapılmasına dair Harbiye Nezareti tarafından Kolordulara gönderilen 17 Mart 1920 tarihli tamim……...…….. 193

130. İstanbul'un işgali dolayısıyla Kartal ve civarında alınacak tedbirlere dair Heyet-i Temsiliye ile Kartal, Üsküdar ve Civarı Kuvayımilliye Komutanlıkları arasındaki 17 Mart 1920 tarihli yazışmalar……. 195

131. Osmanlı bankaları, Düyun-ı Umumiye ve reji idarelerindeki mevcudun bildirilmesine dair Heyet-i Temsiliye tarafından 20'nci Kolordu Komutanlığına gönderilen 18 Mart 1920 tarihli emir…… 208

132. İstanbul'un işgali ve İzmit'teki durum hakkında 1'inci Tümen Komutanlığı tarafından Heyet-i Temsiliyeye gönderilen 18 Mart 1920 tarihli rapor……... 210

133. İşgalden sonra İstanbul ve civarındaki durum hakkında Üsküdar Jandarma Taburu Komutanlığı tarafından Heyet-i Temsiliyeye gönderilen 18 Mart 1920 tarihli rapor……... 212

134. İstanbul'daki duruma dair Heyet-i Temsiliye Başkanlığı tarafından 19 Mart 1920 tarihinde bütün kolordulara ve köylere kadar gönderilen tamim……. 217

135. İstanbul ile Anadolu arasında yapılacak haberleşme ve Anadolu'daki İngiliz kuvvetlerine karşı alınacak tertibata dair Heyet-i Temsiliye tarafından 3'üncü Kolordu Komutanlığına gönderilen 18 Mart 1920 tarihli emir……. 221

136. İstanbul'un işgalini protesto eden ve 22 Mart 1920 tarihinde Heyet-i Temsiliyeye gönderilen telgraf…… 225

137. İstanbul'un işgalinden sonra Anadolu'ya gelen mebuslar hakkında Heyet-i Temsiliye tarafından 20'nci Kolordu Komutanlığına verilen 22 Mart 1920 tarihli emir…. 228

138. İstanbul'un işgali hakkında görüşlerinin bildirilmesine dair Heyet-i Temsiliye tarafından Yusuf İzzet Paşa'ya gönderilen 23 Mart 1920 tarihli yazı……. 230

139. İstanbul'un işgali dolayısıyla ne şekilde hareket edileceğine dair Heyet-i Temsiliye tarafından Elazığ Valiliğine gönderilen 25 Mart 1920 tarihli telgraf…… 236

140. İngilizler tarafından talep edilen binalar hakkında İngiliz Karadeniz Ordusu Komutanlığı tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen 6 Nisan 1920 tarihli yazı…… 240

141. İstanbul'da bulunan askerî binaların yeri, cinsi ve isimlerine dair Genelkurmay Başkanlığına gönderilen 4 Temmuz 1920 tarihli yazı ve cetvel…….. 242

142. Millî Mücadele'nin başarılı olabilmesi için vatanın yekvücut müdafaa edilmesi gerektiği hususunda Heyet-i Temsiliye tarafından Müdafaa-yi Hukuk Cemiyetlerine gönderilen 16/17 Temmuz 1920 tarihli emir……... 244

EKLER……. 247

BELGE NO. 86

Sahrâ Topçu Müfettiş-i Umûmîliği
Aded
768

2/4/35

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresi Riyâset-i Aliyyesine

Dersaadet'deki topçu kıtaât ve mekâtibinin iskân etmekde oldukları mebânînin ekserîsi İ'tilâf asâkiri tarafından işgal edilmiş olduğu gibi işgal edilmeyenler de pey-der-pey işgal edilmekdedir. Çıkarılan kıtaât da sefîl ve perîşân bir sûretde meskensiz ve açıkda kalmakdadır. Ve mebânînin ne zamân tahliye edileceği ma'lûm olmadığından bu hâlin uzun müddet devâmı me'mûldür. Ahvâl-i mesrûdeye çâre-sâz olmak üzere tekâlîf-i âtiyeyi arz eylerim.

1- Topçu teşkîlâtından ve mekâtibinden hangilerinin Dersaadet'de kalacağı artık ta'yîn etmişdir. Hangi kışlalarda hangi kıtaâtın kalacağı ve kışlalardan hangilerinin İ'tilâf emrine verilib hangilerinin bizde kalacağı ve buna nazaran hangi kıtaâtın nerelerde konaklatdırılacağı İ'tilâf murahhaslarıyla karârlaşdırılarak kıtaâtın ol sûretle iskânı hâlinde kıtaâtın sefâletine meydân verilmiş olmayacağı tabîîdir.

2- Konaklar Müfettişliğince kışlalar tahliyesinde de temkîn ve i'tidâl ile hareket edilmemekdedir. İ'tilâf kumandanlarının herhangi bir mürâcaatı üzerine Konaklar Kumandanlığınca o kıtaâtın âid olduğu kumanda ve makamâtıyla anlaşmaksızın hemen o kışlanın tahliyesi o kıt'a kumandanına emir verilmekde ve bu sırada keyfiyyet i'zâm edilmekdedir. Konaklar Kumandanı, kışlayı tahliye etdirdikden sonra çıkan kıt'anın iskânıyla kendisini alâka-dâr add etmemekde ve böylelikle kıt'a hârice atılarak dûçâr-ı sefâlet olmakdadır.

Buna misâl olarak Rami Kışlası'nın tahliyesi keyfiyyetini arz ederim. Tahmînen bir ay evvel Konaklar Kumandanlığınca Fransızlara verilmek üzere Rami Kışlası yirmi dört sâat zarfında tahliye edildiği hâlde el-yevm Kışla'ya Fransızlar gelmemiş ve bu Kışla'dan çıkan kıtaâtdan Sahrâ Topçu Depo Âlâyı ve bu Kışla'ya yerleşdirilecek olan küçük zâbit mektebleri de açıkda kalmışdır. Binâen aleyh Konaklar Müfettişliğince tahliye mes'elesinde sükûnet ve i'tidâl ile hareket edilmesi ve tahliyeden evvel makamât-ı münâsibe ile te'sîs-i irtibât edilmesi ve çıkarılan kıt'anın bir yere yerleşdirilmesi de mezkûr Müfettişliğin vazâifinden ma'dûd olduğu hakkında Konaklar Müfettişliğine evâmir-i kat'iyye i'tâsını arz ve istirhâm eylerim.

Topçu Müfettiş-i Umûmîsi Vekîli
Mîr-alây
(İmza)

BELGE NO. 86

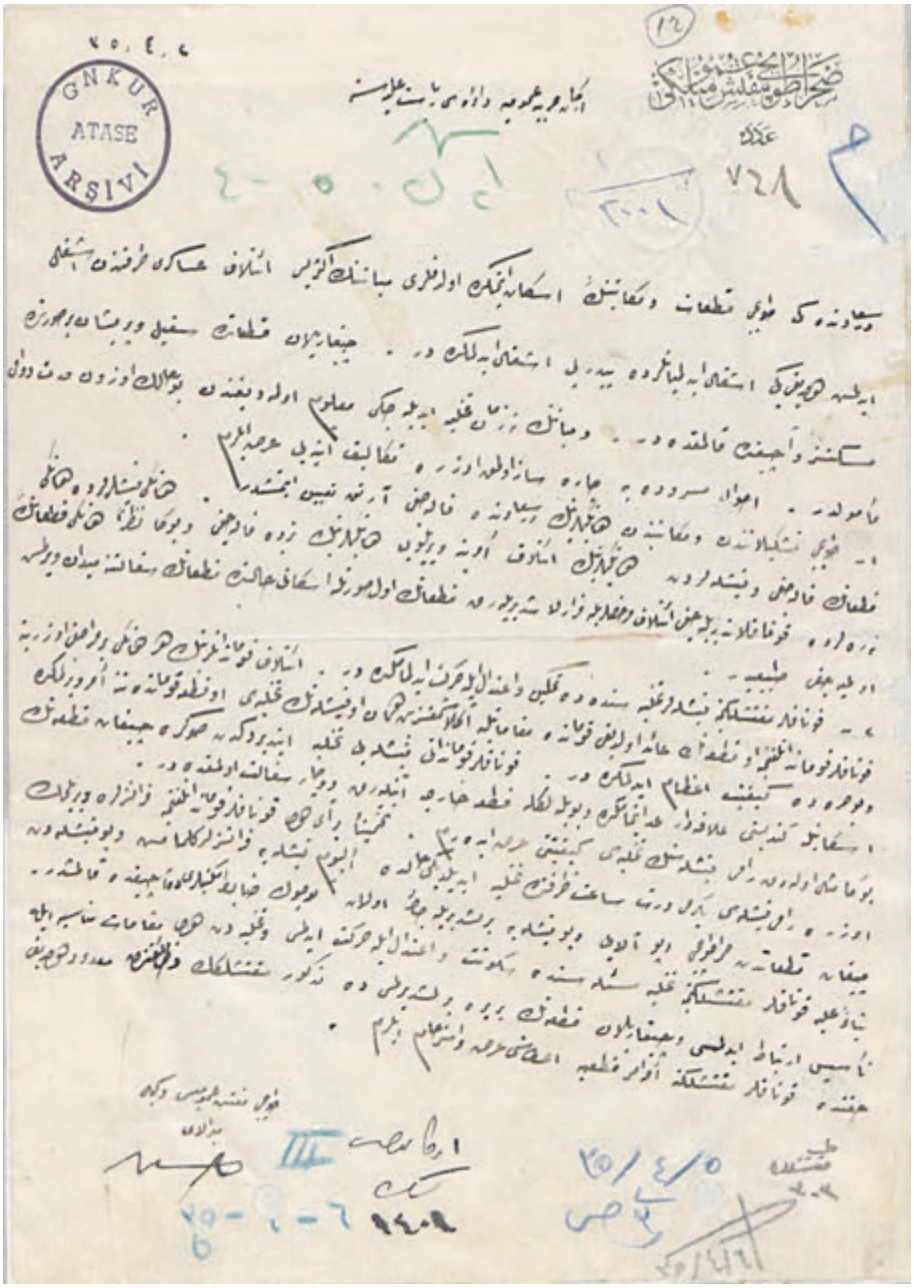

BELGE NO. 87

Bâb-ı Âlî
Hâriciyye Nezâreti
Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Aded
339-14948

Taksim Kışla ve Meydânı'nın şirkete teslîmi

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Mekteb-i Harbiyye ve Taşkışla binâlarının Düvel-i İ'tilâfiyye asâkirinin işgalinden kurtarılması şartıyla Taksim Kışla ve Meydânı'nın tamâmen ânların emrine terki muvâfık olduğuna dâir 21 Kânûn-ı Sânî 335 târihiyle Makam-ı Âlîlerinden vârid olan 427/227 numrolu tezkire üzerine İngiltere ve Fransa Fevka'l-âde Komiserliklerine teblîgat-ı lâzıme îfâ edilmişdi.

İngiltere Komiserliğinden gönderilen cevâbî notada Taksim Kışlası'nın İngiliz asâkirini iskâna elverişli olmadığı ve İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesinin Taşkışla ile Mekteb-i Harbiyyeyi tahliye niyyetinde olmadığı beyân olunmuşdur. Binâberîn İngiliz Komiserliğine Taksim Kışlası'nda iskân edilen İngiliz asâkirini ihtivâ' edecek bir mahallin teklîfi sûretiyle mezkûr Komiserliğin işbu Kışla'nın elverişli olmadığına dâir olan ifâdâtından bi'l-istifâde ânın tahliyesini taleb, ba'de ânı İstanbul Emlâk Şirket-i Osmâniyyesine teslîme teşebbüs olunmak münâsib ve Hükûmet-i Seniyyenin bu mes'eledeki nokta-i nazarı ifâte edilmiş olmamak için tesellüm muâmelesine Nezâret-i Celîleleri ma'rifetiyle tevessül olunmak muvâfık görülmekde olduğundan bu bâbdaki mütâlaa-i devletlerinin ve bir de Ta'lîm-hâne Meydânı'ndaki ahır ve mebânî için târih-i teslîm Hükûmet-i Seniyye ile sâlifü'z-zikr şirket arasında mün'akid mukavele-nâme târihi olan 328 senesi Şubatı'nın Yedisinden on bir ay sonra ya'nî 7 Kânûn-ı Sânî 329 târihine müsâdif olmak îcâb edib hâl-bu-ki tesellüm muâmelesinin îfâsı için şirkete teblîgat veyâ şirketce tesellümünden imtinâ' vuku' bulduğuna dâir evrâk-ı mevcûdede bir gûnâ kayd ve sarâhate tesâdüf edilemediğinden mezkûr ahır ve mebânîyi dahi işgale devâir-i askeriyyece devâm olunmuş ise yirmibeşbin liralık kirâ' 7 Kânûn-ı Sânî 329 târihinden bugüne kadar işlemiş olacağından buna da nihâyet vermek lâzım geldiğine mebnî sâlifü'z-zikr ahır ve mebânîyi işgale ihtiyâc mevcûd olub olmadığının veyâ icârenin ehemmiyyeti i'tibârıyla ya'nî kirâ' ile daha büyük ve daha müsâid dîger mahallerin istîcârı müreccah bulunub bulunmadığının iş'âr buyurulması mütemennâdır efendim./8 Receb 337 ve 10 Nîsân 335

Hâriciyye Nâzırı nâmına Müsteşâr
(İmza)

Tanzîmât Şu'besi
1365

Erkân-ı Harbiyye Dâiresi Riyâsetine:

Dâire-i Aliyyelerinden yazılan tezkireye cevâb olduğundan takdîm kılındı. 12/4/35

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 87

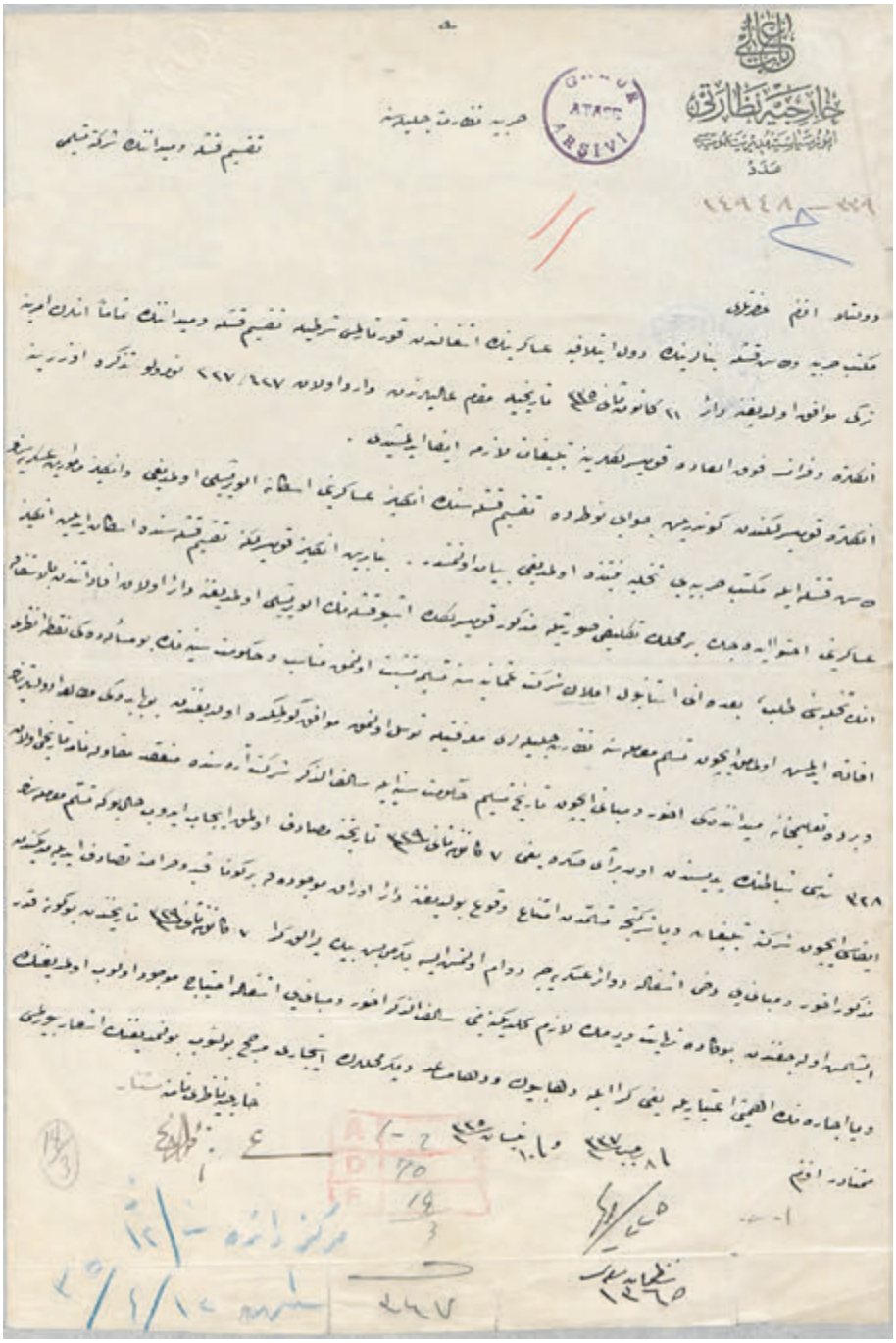

BELGE NO. 87a

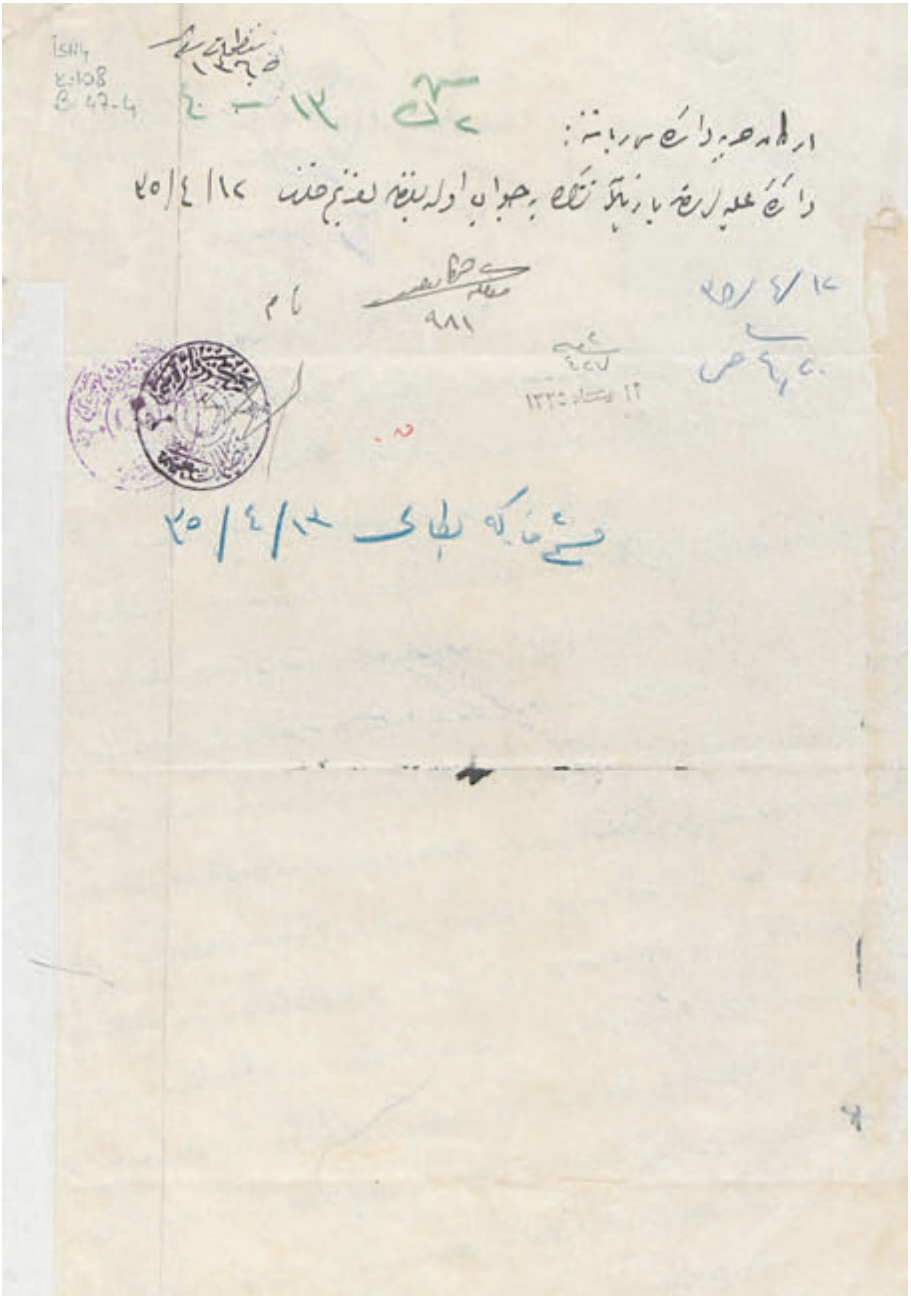

BELGE NO. 88

Osmânlı Ordû-yi Hümâyûnu
Merkez Dâiresi Birinci Tanzîmât Şu'besi
Numro
1423

Erkân-ı Harbiyye Dâiresi Riyâsetine

Sûret

Düvei-i İ'tilâfiyyenin askerlerini ibâte için mahall taharrî etmelerine i'tirâz olunamayacağı ancak Saltanat-ı Seniyye, Hanedân-ı Saltanat a'zâ-yi kirâmına ve Hükûmete âid mebânî ile müessesât-ı resmiyye binâlarının tahliyesi husûsunda tevlîd eden mahâzîre mahall bırakmamak üzere olunacak muâmele hakkında Makam-ı Celîl-i Sadâret-penâhîden şeref-mevrûd Tezkire-i Sâmî sûreti leffen irsâl edilmekle ber-mûcib-i iş'âr muâmele îfâsı ta'mîmen teblîğ olunur.

17 Nîsân 335

Harbiyye Nâzırı nâmına
Kâzım

Numrosu
1065

Şark ve Anadolu Askerî Hatt Komiserliklerine

Ma'lûmât husûlüyle birer sûretinin ahzından sonra Şu'beye iâdesi mercûdur.

26-4-35

Üçüncü Şu'be Müdîriyyetine

Ma'lûmât hâsıl olmuş ve sûreti alınmışdır. İâdeten takdîm olunur.

29/4/35

B. Komiseri
(İmza)

BELGE NO. 88

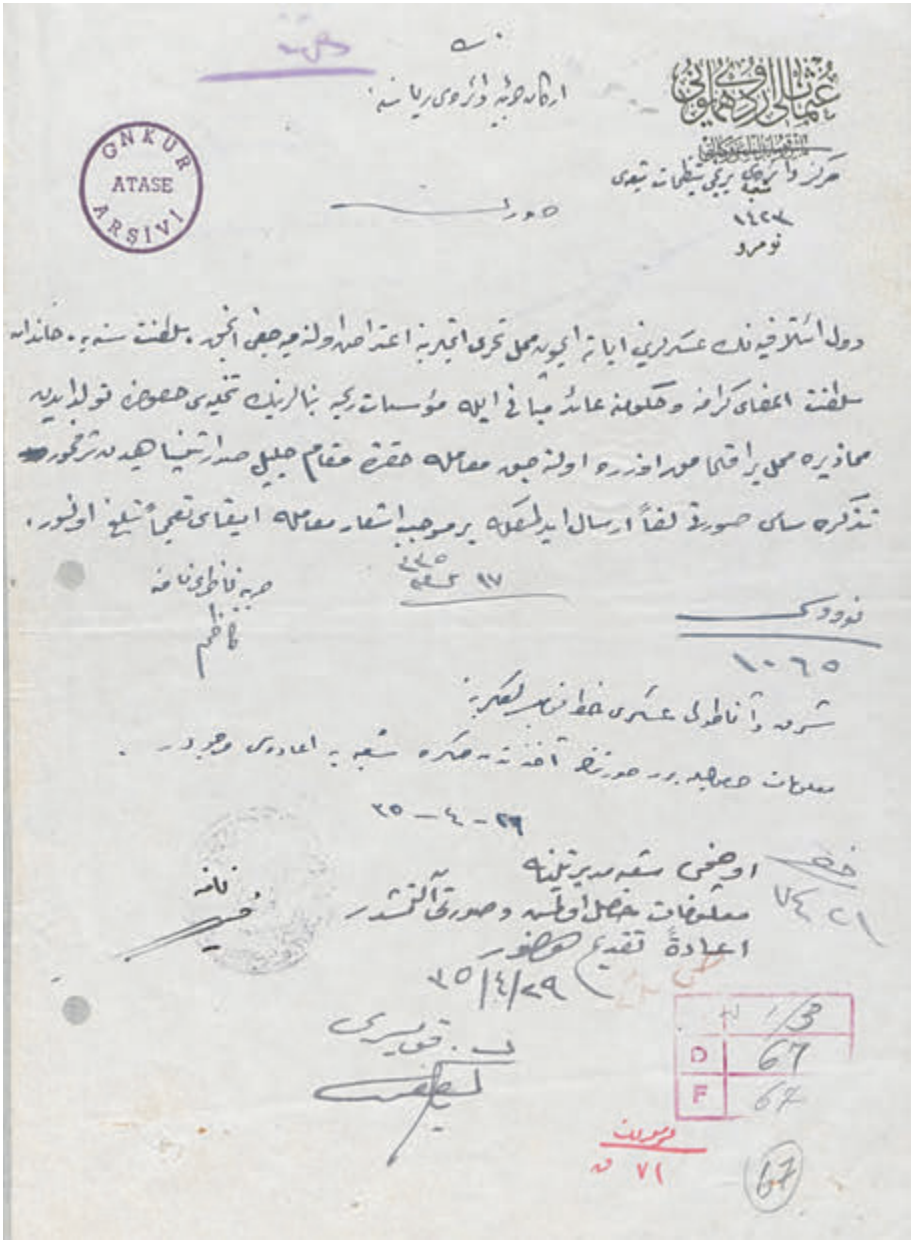

ONKUR ATASE ARSIVI

BELGE NO. 88-1

Osmânlı Ordû-yi Hümâyûnu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şu'be

17 Nîsân 35

Sûret

Makam-ı Sadâret-i Uzmâdan şeref-mevrûd 13 Nîsân 35 târih 342418/273 numrolu tezkirenin sûretidir.

Düvel-i İ'tilâfiyye askerlerini iskân ve ibâte etmek için mahall taharrî ve işgal eylemelerine karşı esâsen i'tirâz olunamayıb ancak mâ-dûn zâbitânın Makam-ı Saltanat-ı Seniyyeye, Hânedân-ı Saltanat a'zâ-yi kirâmına Hükûmete âid emâkin ile müessesât-ı resmiyye binâlarının tahliyesi için teşebbüsât-ı âcile icrâ' eylemeleri yüzünden tevlîd edecek mahâzîre mahall bırakılmamak üzere ba'de-zîn bu makule emâkinin işgaline düvel-i müşârün-ileyhim rüesâ-yı me'mûrîn-i askeriyyesince lüzûm görüldüğünden evvel-emirde Hâriciyye Nezâret-i Celîlesine mürâcaat ve ihbâr-ı keyfiyyet kılınması ve Nezâret-i müşârün-ileyhâca da beyân olunacak ihtiyâc bi't-takdîr âna göre teshîlât-ı mümkine ibrâzı Düvel-i mezkûre Fevka'l-âde Komiserleriyle karârlaşdırılmış olduğundan bahsle keyfiyyetin devâire teblîgi ve şâyed henüz haberleri olmayan ba'zıları tarafından buna muhâlif teşebbüsât-ı münferide vukua gelecek olursa der-hâl Nezâret-i müşârün-ileyhâya ma'lûmât i'tâsı Hâriciyye Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire ta'mîmen devâire teblîgat îfâ edilmiş olmağla Nezâret-i Celîlelerince de îfâ-yi muktezâsı siyâkında Tezkire-i Senâ-verî terkim kılındı efendim.

Erkân-ı Harbiyye Dâiresi Riyâsetine

Düvel-i İ'tilâfiyyenin askerlerini ibâte için mahall taharrî etmelerine i'tirâz olunamayacağı ancak Saltanat-ı Seniyyeye, Hânedân-ı Saltanat a'zâ-yi kirâmına ve Hükûmete âid mebânî ile müessesât-ı resmiyye binâlarının tahliyesi husûsunda tevellüd eden mahâzîre mahall bırakılmamak üzere olunacak muâmele hakkında Makam-ı Celîl-i Sadâret-penâhîden şeref-mevrûd Tezkire-i Sâmî sûreti leffen irsâl edilmekle ber-mûcib-i iş'âr muâmele îfâsı ta'mîmen teblîg olunur.

1. Şu'be/2410

Harbiyye Nâzırı
nâmına
Kâzım

BELGE NO. 88-1

اوراق اوطمسنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلغی وکالتی شعبه صورت	میصنك امضاسی	
شعبه‌نك نومروسی			تاریخ تبیضی	
مسودینك امضاسی			میصه قونیلان نومرو	
تاریخ تسویدی			مقابله‌جینك امضاسی	
قلم اوطمسنك نومروسی			مقابله تاریخی	

مقام صدارتپناهی‌دن شرف‌ورود ایدن ۱۴ عدد ۲۵ تاریخ ۲۷۲/۲۷۲۴۲۸ نومرولی تذکره‌نامه‌سی مورجب
دول اتحاد فیه عسکریه اسکله‌ولرنه ایابت ایچون محل تحریر و اشغال ایلدیکم تذکره
اساسنه اغراضه‌دار اولمیوب ایچون مادام که قانون نظام سلطنت سنیه، خانه‌زاد سلطنت
امضاکارانه حکومت عالیه‌ایله مؤسسات ریه‌نك تحریر ایچون تشبثات عاجزانه
اجرا ایلدیکی بوزرده تولیدایده‌جك مخاذیری محل باغلامه اوزره لهذا زیده نومروسی
امکان اشغاله دول شاهانه‌نك رؤسای مأموریه‌سنه بیجه‌لرنه قلم کورلنمه‌سی فرمان اولنمه
خارجه نظارتی جلیله‌سنه مراجعت و اخبار کیفیت قلنمق و نظارت شاهانه‌ده بیانه‌سی
اخبار ایچون آلاکوره نزدیکی ممکنه ایراسی دول مذکوره قونسولاتولرینه
وارث بلسه‌ده تحریر کیفیتی دوائر بلیغه و شایسته‌سنه اخبار اولنمه‌سی لزومنه
بنا مخالف نشانات منقوده و فرقه کلجك صورت درحال نظارت شاهانه معلومات
اعلیه‌سی خارجه نظارتی جلیله‌سنه باتذکره نفیساً دوائر بلیغه‌نك انفاذ ایدلمه‌سی
نظارت جلیله‌لرنجه ده انفاذ مقتضاسی بیانیله تذکره تناورنه تحریر قلنمه اقتضا
ایدر کافه‌یه دائر بیاننامه‌در

دول اتحاد فیه‌نك عسکریه ایابت ایچون محل تحریر ایتدیکم اغراضه‌دار مادام که
سلطنت سنیه خانه‌زاد سلطنت امضاکارانه و حکومت عالیه‌ایله مؤسسات ریه‌نك
تحریر ایچون تشبثات عاجزانه‌لری تولیدایده‌جك مخاذیری محل باغلامه اوزره حضرت
حقتپناه صدارتپناهی‌لرینه شرف ورود ایدن تذکره‌نامه‌سی لقاء اسلامبولده
بیان اشغال معامله ایلنمه نفیساً تبلیغ حضور.

جهت نظارت
کاظم

۱
۲۷۴۱۰

A 1/1
D 149
F 17
(17)

GNKUR ATASE ARSIVI

BELGE NO. 89

İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Hey'et-i Fenniyye ve Teftîşiyye Riyâseti
Aded
179
1404

Zeytinburnu
24/4/335

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Barut-hâne arâzîsi dâhilindeki Merkez Karakoluna Muhâfızlığın emriyle yerleşdirilmiş olan Fransız efrâdının mahall-i sâireye kabil-i kıyâs olmayan Barut-hâne dâhilinde sûret-i hareketleri bir ta'lîmât-nâme ile kendilerine teblîg edilmiş olduğu gibi ahîren bir Fransız zâbitinin vuku' bulan mürâcaatı üzerine şerâit-i lâzımeyi câmi' olarak tanzîm kılınan dîger bir ta'lîmât-nâme ahkâmı dâiresinde fabrika dâhilinde futbol oynamalarına da müsâade olunmuş idi.

Fransızlarca el-yevm bu ta'lîmât-nâmeler ahkâmına riâyet edilmeyerek hudûd-ı memnûayı irâe eyleyen tel örgüler ile kazıklar kendileri tarafından çıkarıldığından şimdiye kadar hiç kimsenin duhûlüne müsâade olunmayan hudûd-ı memnûa dâhiline sivil ahâlî ve kadınlar ser-bestçe girib çıkmakda ve hattâ mevâşî getirmekde ve bunların şu hareketi Fransız efrâdı tarafından gördükleri müzâherete müstenid bulunmasından dolayı nöbetçi efrâd ve zâbitânımız taraflarından edilen mümânaat dahi müsmir olmamakdadır.

Barutlarla meşbû' i'mâlât-hâneler arasında sigara içerek devâm eden bu cevelân-ı Hudâ-negerde tehlikeyi intâc eyleyeceğinden ber-vech-i ma'rûz evvelce teblîg olunmuş ve bir sûreti leffen takdîm kılınmış olan ta'lîmât dâhilinde hareket eylemeleri için keyfiyyetin Nezâret-i Celîlelerince mahall-i mezkûrda mukim Fransız Kumandanlığına ihtâr ve iş'âr buyurulması ma'rûzdur.

Müdîr-i Umûmî nâmına
(İmza)

BELGE NO. 89

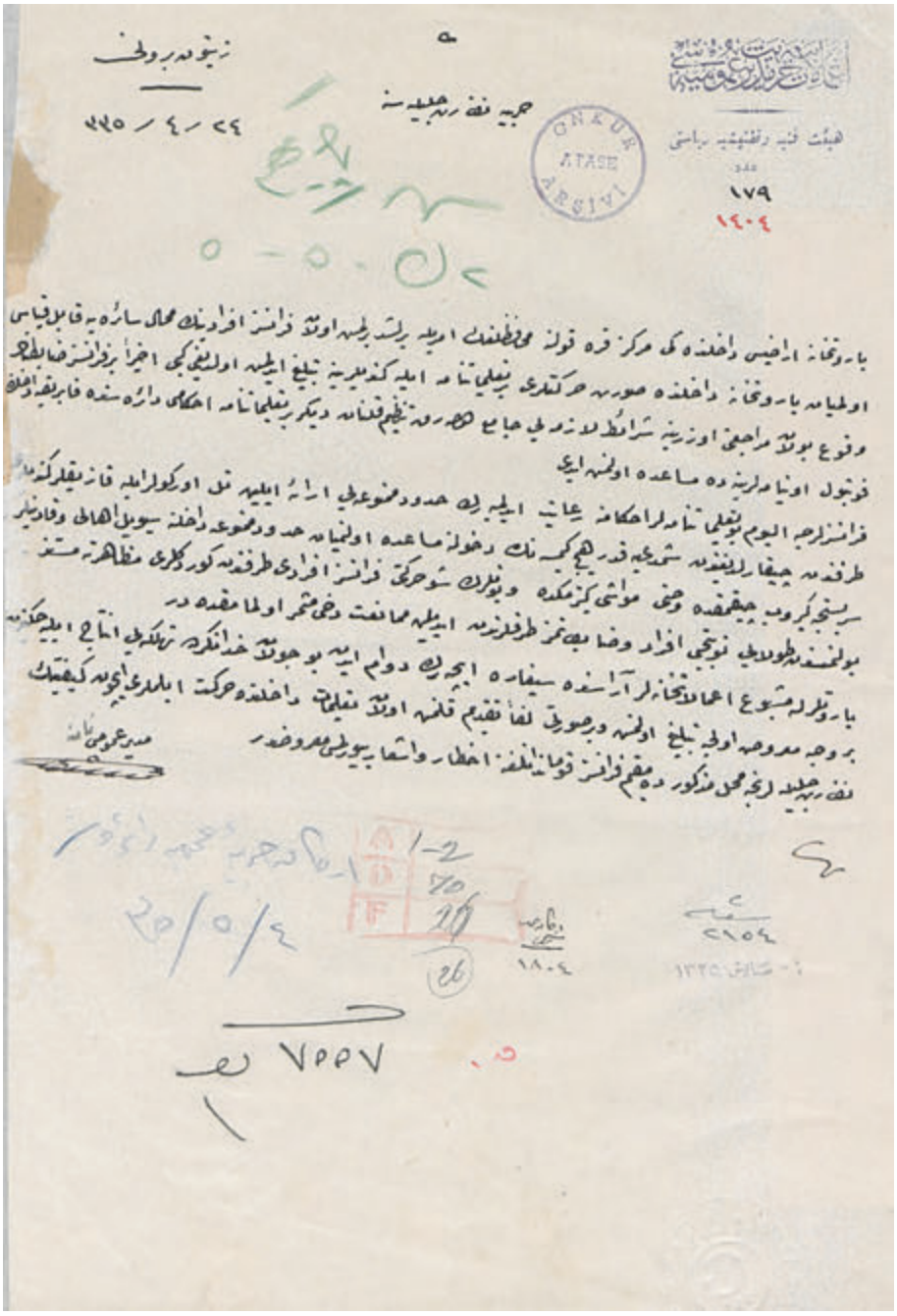

BELGE NO. 89-1

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresi
2. Şu'be 2. Kısım
Şu'benin Numrosu: 2. Şu'be /2154

6/5/35

Kaim-makam Mujen Cenâblarına

Müsta'cel

Zeytinburnu'nda Barut-hâne arâzîsi dâhilindeki Merkez Karakoluna evvelce Fransız efrâdı yerleşdirilmiş ve pek tehlikeli olduğundan dolayı Barut-hâne dâhilinde ta'kîb olunacak hatt-ı hareket bir ta'lîmât-nâme ile tesbît olunmuş ve efrâdın fabrika dâhilinde futbol oynamalarına dahi müsâade edilmiş idi.

Zikr olunan ta'lîmât-nâme sûreti merbûten takdîm kılınmışdır.

Fransız efrâdının ahîren bu ta'lîmâta tebaiyyet etmeyerek mıntıka-i memnûanın etrâfını muhît olan tel örgülerini ve kazıkları çıkardıkları ve nöbetçilerimizin ihtârâtına tebaiyyet etmeyerek bu mıntıka dâhiline hâricden kadın, erkek ...(?) ...(?) girmesine müsâade etdikleri İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesinden bildirilmekdedir.

Bu hareket müdhiş tehlikeleri da'vet edeceğinden kıtaât-ı mezkûrenin fabrika ta'lîmâtına harfiyyen riâyet etmeleri husûsuna delâlet buyurulmasını maa'l-ihtirâm ricâ eylerim.

(İmza)

BELGE NO. 89-1

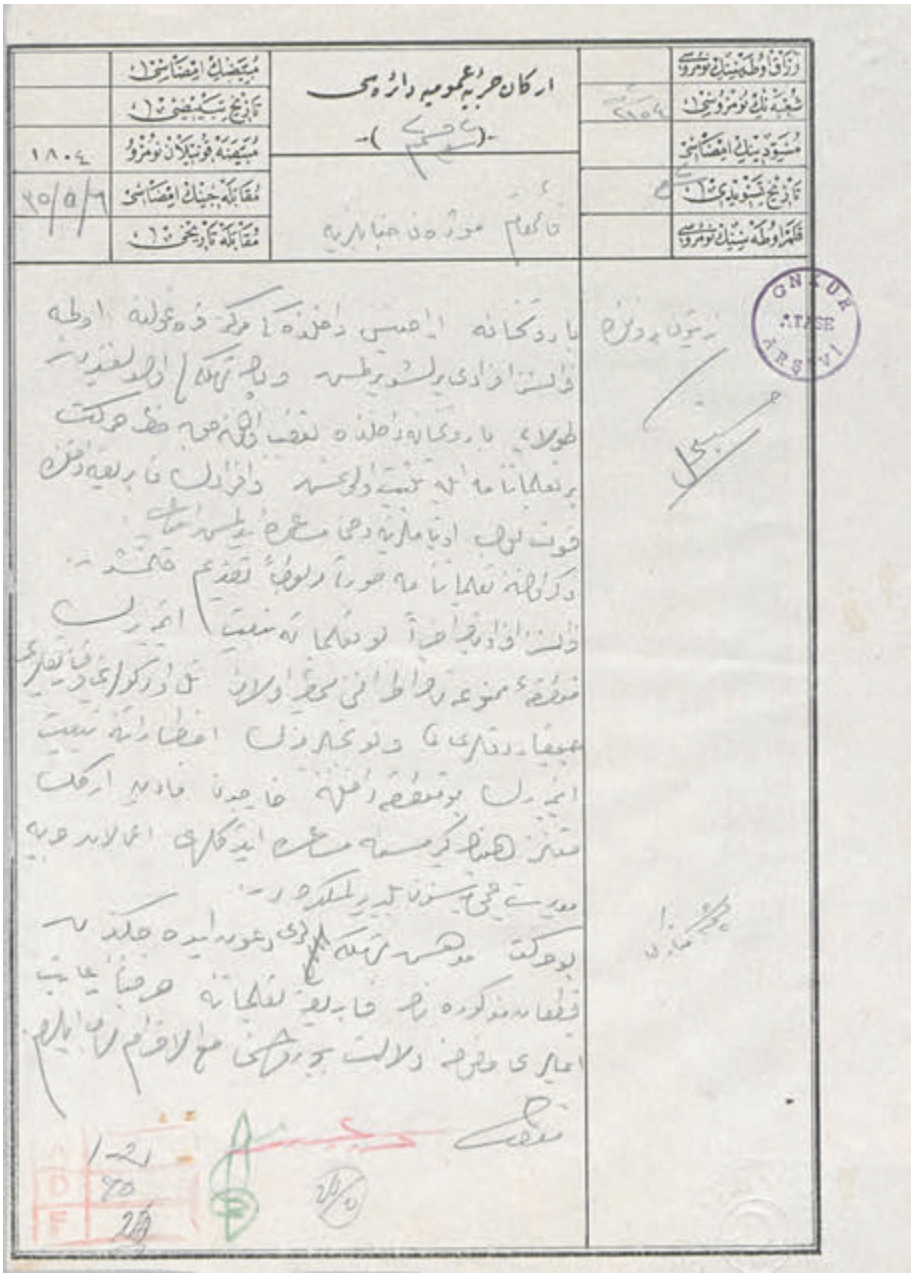

BELGE NO. 89-2

İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Hey'et-i Fenniyye ve Teftîşiyye Riyâseti
Aded

Sûret

Merkez Karakolunun Fransız Askerine
Devr ve Teslîmi Hakkında Ta'lîmât-nâmedir.

Mâdde 1 Fransız askerleri sûret-i dâimede yalnız Kumlukkapı'dan girib çıkacaklardır.

Mâdde 2 Fabrika hudûduna yakın ve-yâhûd dâhilde silâh endâht edilmeyecekdir.

Mâdde 3 Tel ile tahdîd edilen hudûdun hâricinde dolaşmaları ve-yâhûd barut i'mâlât-hâneleri arasında gezmeleri dâî-i tehlikedir.

Mâdde 4 Sâat altıdan sonra hiçbir kimse fabrikalarda dolaşamaz. Şâyed îcâb ederse Osmânlı bölük zâbitine mürâcaatla parola için bir posta neferi taleb ederler.

Mâdde 5 Teslîm edilen kışladan mâ-adâ mebânîye bilâ-istîzân girilemez.

Mâdde 6 Kışla hâricinde sigara içmek veyâ husûsî âteş yakmak sûret-i kat'iyyede memnûdur.

Mâdde 7 Hayvânâtın sulanacağı çeşmeden hârice geçilmemek üzere muvakkat bir nöbetçi ikamesi

Mâdde 8 Kumluk Karakoluna bir nöbetçi ikamesi lâzımdır. Akşamdan sonraya kalan efrâd için Kışla ile kapı arasında kezâ muvakkat bir nöbetçi iktizâ' eder. İşbu nöbetçi hâricdeki efrâdın avdeti nihâyetine kadar Kışla ile kapı arasında gezinerek efrâdın doğruca koğuşlarına gitmelerini te'mîn edecekdir.

Mâdde 9 Fabrika idâreten gördüğü lüzûm üzerine Fransız mekârî hayvânâtına tahsîs edilen binâya muttasıl mücedded amele koğuşu tahliye edilerek istirâhatlerini te'mîn maksadıyla Fransızlara teslîm edilmişdir.

Mâdde 10 Koğuşlarda demirbaş eşyâ' mevcûd değildir. Kapılar tamâmıyla sağlam ve mevcûddur. Yalnız yüz altmış cam noksân olub dîger camlar sağlamdır.

Mâdde 11 Her ne kadar mezkûr Kışla'da Türk asker ve amele bulundurulmayacakdır. Fabrika dâhilinde yek-dîgerine tesâdüflerinde mütekabilen selâmlaşmaları efrâd ve amelemize emr edilmişdir.

Mâdde 12 Fabrika Müdîriyyeti işbu on iki mâddelik ta'lîmât-nâmenin tamâmî-i tatbîkini Kumandanlıkdan ricâ eder ve bunun hâricinde vâki' olacak harekâtdan mes'ûliyyet kabûl etmez.

Anbar ve Tahliye
Müdîriyyeti

BELGE NO. 89-2

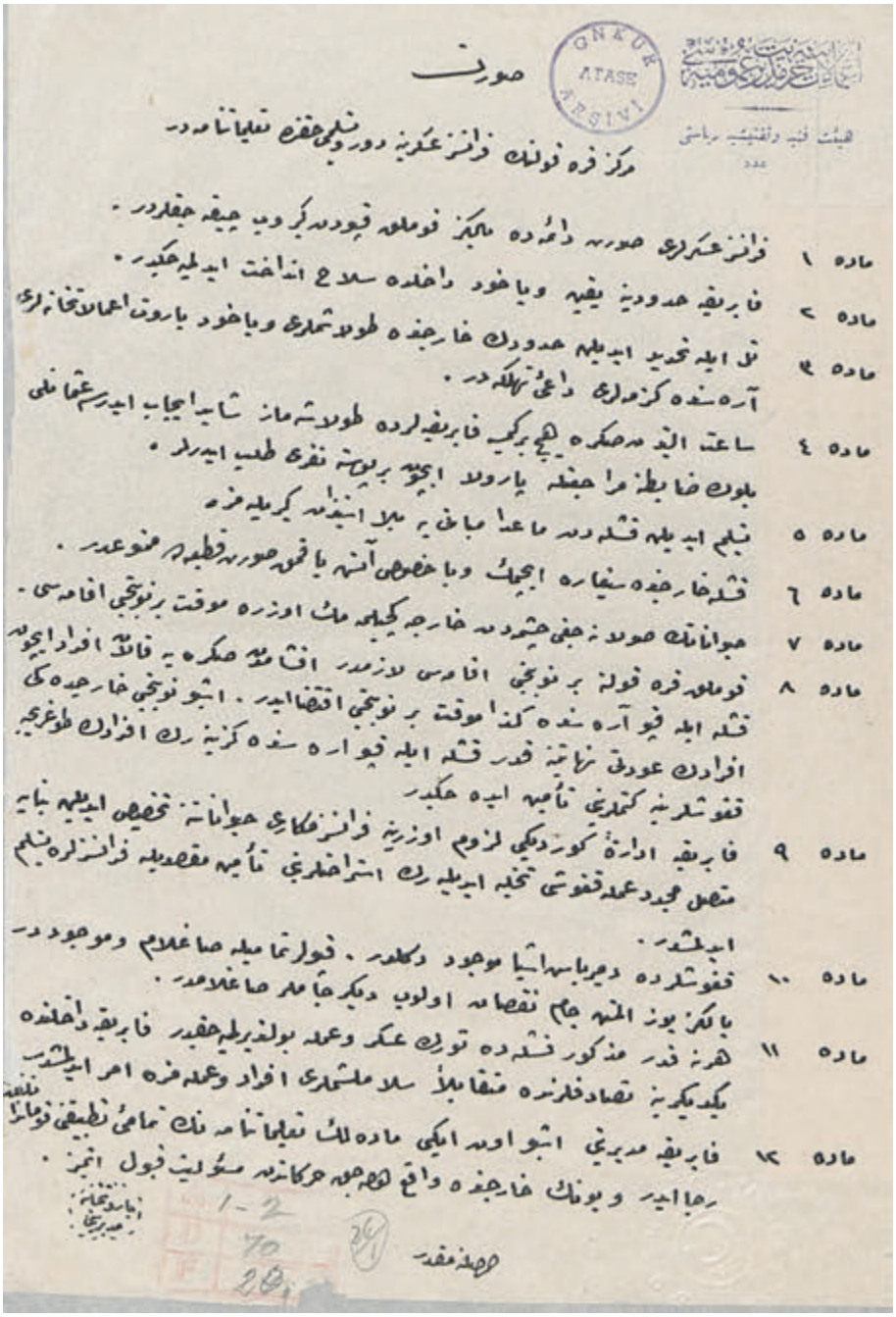

صورت

مرکز فره قولنك فرانسز عسکرینه دور و نیلمق حقنده تعلیماتنامه در

مادہ ۱ فرانسز عسکرینی صورت داعمده مالکز قوملره قیودسز کروب چیقه جقلردر .

مادہ ۲ فابریقه حدودینه یقیه و یاخود داخلده سلاح اتاخت ایدیله جکدر .

مادہ ۳ تل ایله تحدید ایدیلمه حدودك خارجنده طولدشمالری و یاخود یاروق اعمالی تخاریری آره سنده کزمدلری داعی تهلکه در .

مادہ ٤ ساعت الیدی صکره هیچ بر کیمسه فابریقه لرده طولدشمامك شایعاتیجاب ایدرسه عثمانلی بلوك ضابطه مراجعت یاروك ایچون بر یوزباشی نفری طلب ایدرلر .

مادہ ٥ نیلمق ایدیلمه قشلدرده ماعدا مباحاتی بیلا استثنا کیرمیه جکدر .

مادہ ٦ قشلر خارجنده سیغاره ایچمك و یا خصوصاً آتمه یا خود صورت قطعیده منوعدر .

مادہ ۷ حیوانات صوك نه جنی چیقدرده خارجه کیتمیه ملك اوزره موقت بر نوبتجی اقامه سی .

مادہ ۸ قوملره فره قولنه بر نوبتجی اقامه سی لازمدر . اقامه صکره یه قاتلر افراد ایچون قشله ایله قیو آره سنده کذا موقت بر نوبتجی اقتضا ایدر . اشبو نوبتجی خارجیده کی افرادك عودتی زمانینه قدر قشله ایله قیو آره سنده کزینه رك افرادك طوغریجه قفوشلرینه کتمدیکی تأمینه ایده جکدر .

مادہ ۹ فابریقه ادارهٔ کوردیکی لزوم اوزرینه فرانسز فکاری حیوانات تخصیص ایدیلمه بنایه متعلق وجود عمله قفوشی تخلیه ایدیلمه رك استراحتلری تأمینی مقصودیله فرانسزلره نیلمق ایدیلشدر .

مادہ ۱۰ قفوشلرده دیرباسه اشیا موجود دکلدر . قیولر تمامیله صاغلام و موجوددر . بالکز بوز المنه جام نقصانه اولوب دیکر جامار صاغلامدر .

مادہ ۱۱ هرنه قدر مذکور قشلرده تورك عسکر و عمله بولندیریلمیه جقدر فابریقه داخلنده یکدیکرینه تصادف ایدنلره مقابلاً سلاح ملتشمری افراد و عمله فره امر ایدیلمشدر .

مادہ ۱۲ فابریقه مدیریتی اشبو اون ایکی ماده لك تعلیماتنامه نك تمامی تطبیقی قومانده رجا ایدر و یونك خارجنده واقع اولان هر حرکاتدن مسئولیت قبول ایتمز .

فابریقه مدیریتی

حضرت مقدر

ATASE ARŞİVİ
هیئت فنیه و تقنینیه ریاستی

BELGE NO. 90

(İ'mâlât-ı) Harbiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Muâmelât-ı Zâtiyye Şu'besi
Aded
H. 963
U. 2014
1805

5 Haziran 335

Müsta'celdir.

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

1- Şehr-i Mayıs'ın Yirmi Sekizinci günü Çobançeşme'de bulunan ceb-hânelikleri, merbût pusulada adresleri muharrer bir İngiliz mîr-alâyı ile iki yüzbaşının ve Yirmi Dokuzuncu günü bir kaim-makamın gelib teftîş etdikleri;

2- Nezdindeki tercümânın ifâdesinden Umûm Topçu Kumandanı olduğu, Çobançeşme'de dinamit barakalarının şimâl sırtlarında ikamet eylediği anlaşılan bir İngiliz kaim-makamının geçenlerde İ'mâlât-ı Harbiyye Muhâfız Taburunun Kırkağaç'daki İkinci Bölüğü Kumandanı'nı çağırtarak dinamit mahzenleriyle ceb-hânelikleri suâl etmiş ve bir ihtiyâc zuhûrunda bi'l-mürâcaa muâvenet-i lâzımede bulunulacağı bildirilmesi üzerine Kumandan-ı mûmâ-ileyh tarafından teşekkürle mukabelede bulunulmuş olduğu;

3- Bölük Kumandanlığı tarafından Kumandan-ı mûmâ-ileyhe İngiliz efrâdının ceb-hâne barakaları civârında dolaşmamaları, sigara ve âteş yakmamaları husûsunun te'mîni ve nöbetçilerimizin men' etdikleri husûsâtı hüsn-i telâkki etmeleri husûsunun îcâb edenlere emir buyurulması ricâsına karşı muvâfakatla berâber, dinlemeyen olursa der-hâl kendisine ma'lûmât i'tâsını bildirdikleri;

4- Tapa fabrikasıyla anbar mevkii ve fabrika muhîti hakkında bir mikdâr îzâhât taleb etdikleri ve maa-hazâ birkaç gün sonra gelib fabrika ve muhîtini teftîş edeceklerini ve îcâb eylediği sûretde Rûmların nümâyiş ve sâir müteârız ahvâl vukuu hâlinde bir mikdâr kuvâ-yi muâvine gönderecekleri iş'âr eyledikleri anlaşıldığı arz ve fabrika ve muhîtine gönderilecek askerin kabûl edilib edilmeyeceğinin ve mes'elenin ehemmiyyet ve nezâketine binâen bu bâbda ma'rûz dördüncü mâddeye göre ne sûretle hareket olunacağının emr ve inbâ' buyurulması istirhâm olunur.

Müdîr-i Umûmî nâmına
(İmza)

BELGE NO. 90

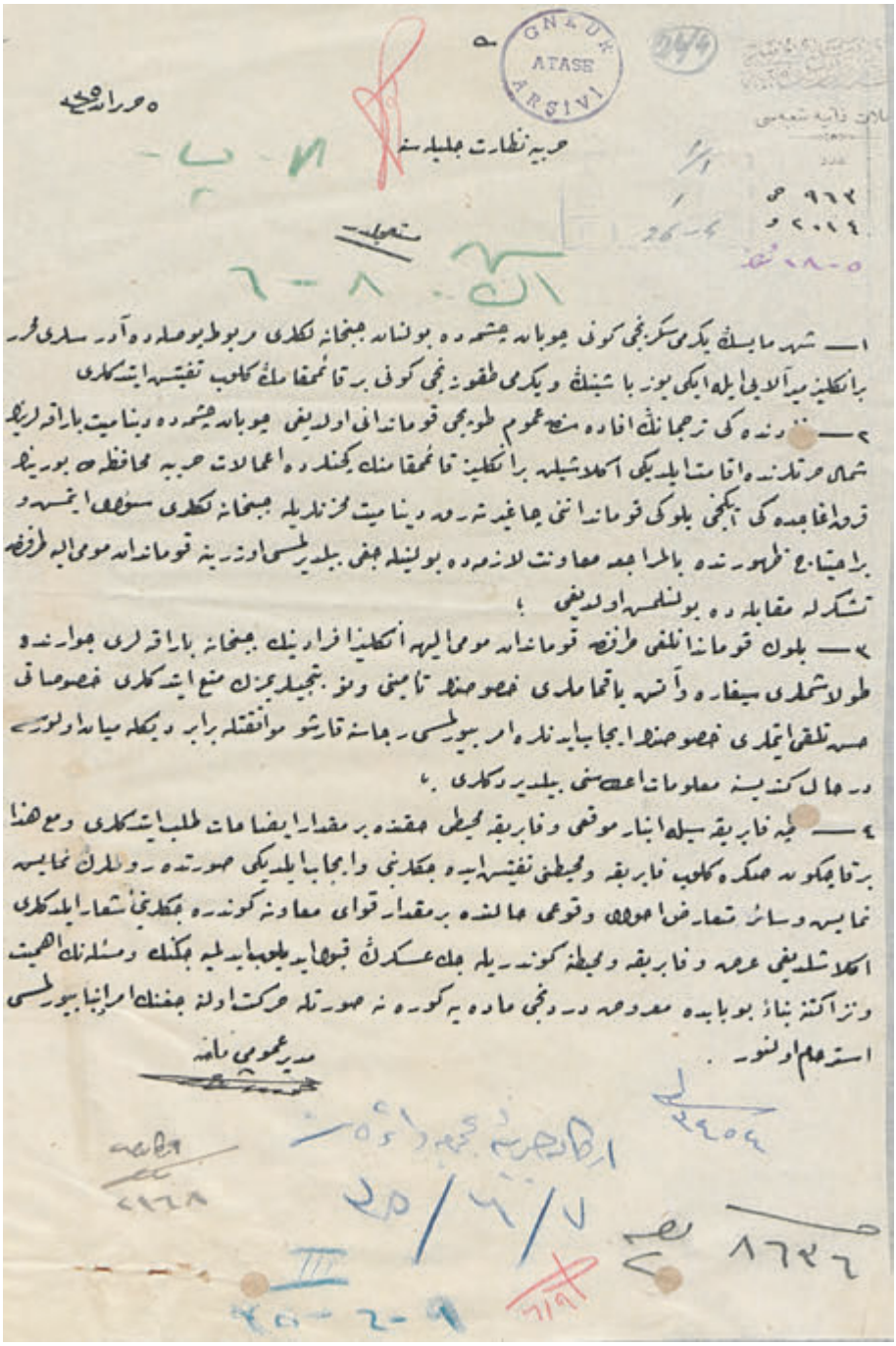

BELGE NO. 90-1

1. Şu'be 3. Kısım
3454
Tezkire

10/6/35

İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîriyyetine

C. 5-6 târih ve 963/2014 numrolu tezkire.

Tapa Fabrikası ve müştemilâtını gezen İngiliz zâbitânının Rûmların nümâyiş ve taarruzâtı karşısında bir mikdâr kuvâ-yi muâvine göndereceklerini söylemeleri, bu gibi müessesâtımız hakkında Rûmların bir taarruzda bulunacaklarını îmâ' eder. Tedâbîr-i tedâfüiyye ve muhâfazayı teşdîd ederek böyle bir hâl karşısında âteşle ve kemâl-i şiddetle Fabrika ve müştemilâtı müdâfaa olunacakdır. En ufak bir ihmâl Cezâ Kanûn-nâmesi'nin en ağır olarak kabûl etdiği bir cezâyı müstelzemdir. Nazar-ı dikkatinizi bu husûsa celb ederim. Bir taarruz vukuu ile kuvve-i müdâfaamızın adem-i kifâyeti karşısında İngilizlerin kuvâ-yi muâvinesi kabûl edilmeli ve İstanbul Muhâfızlığıyla da der-hâl irtibât te'sîs ederek oradan da yardım taleb olunmalıdır.

(İmza)

BELGE NO. 90-1

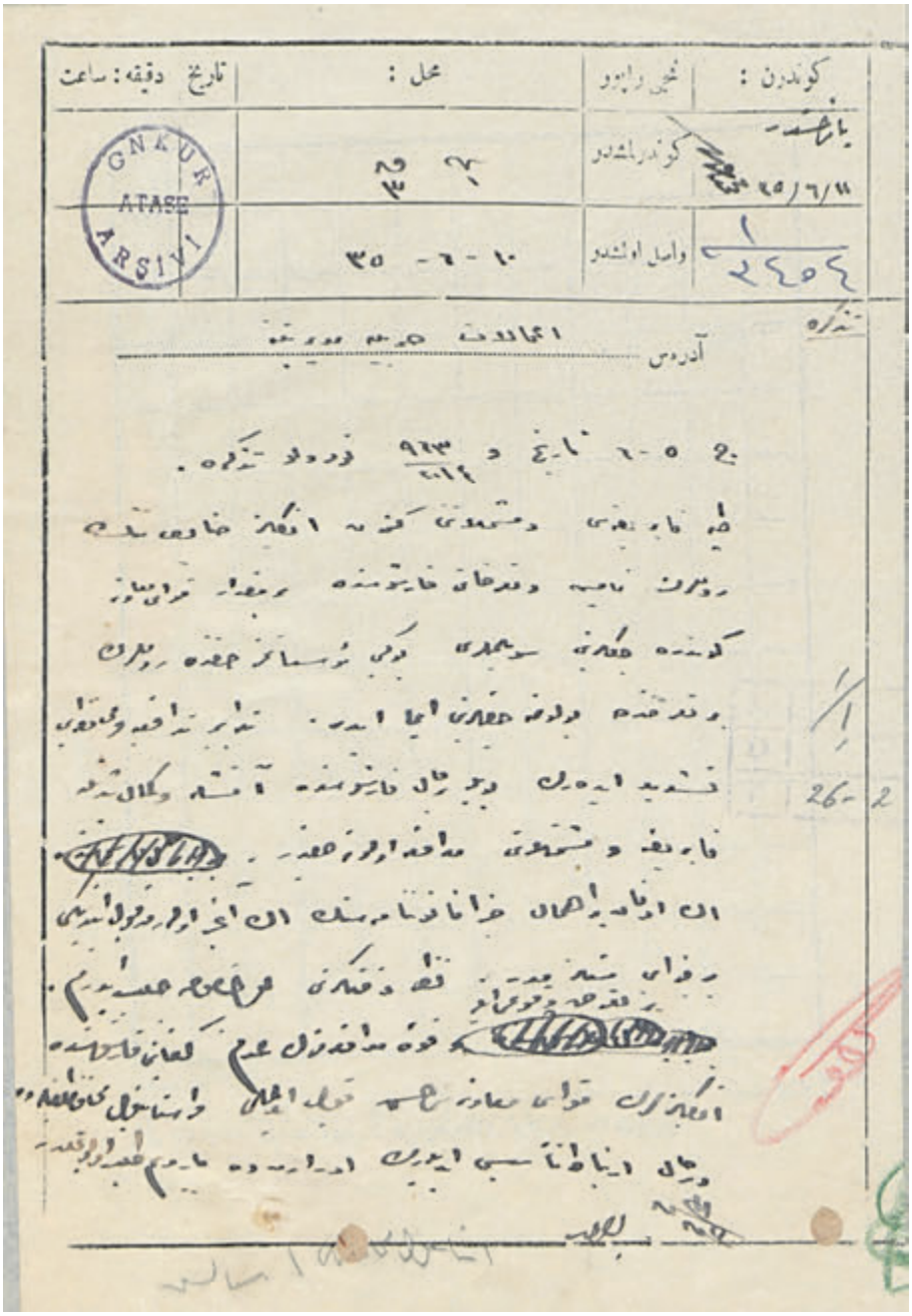

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ دقیقه : ساعت
باشمدیر	کوندرلمشدر		
	واصل اولمشدر	۳۵ - ۶ - ۱۰	

GNKUR ATASE ARSIVI

آدرس .....

26-2

BELGE NO. 90-2

1. Şu'be
3966

9/7/35

İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîriyyetine

C. 24-6 târih ve 1028/2182 numrolu tezkire.

İ'mâlât-ı Harbiyye fabrikalarına bir tecâvüz vukuunda ahvâl-i müessife zuhûruna meydân kalmamak üzere İngilizlerin muâvenetlerinin te'mîn ve netîcesinin inbâsı hakkındaki teklîfinizi gayr-i muvâfık buldum. Fabrikalarımızın muhâfazasında İngilizler değil me'mûr-i mes'ûl sıfatıyla siz vazîfe-dârsınız. İnzibât ve âsâyişe taalluk eder ahvâl-i fevka'l-âde zuhûrunda bi'z-zât mevcûd kuvvetlerinizle fabrikaları müdâfaa ve mevcûd kuvvetlerin adem-i kifâyesi hâlinde İstanbul'un âsâyişiyle doğrudan doğruya alâka-dâr makam olan İstanbul Muhâfızlığından muâvenet ve imdâd taleb edebilirsiniz. Böyle bir tecâvüzün zuhûrunda İngilizler lehimize muâvenet etmek isterlerse o zamân 11-6 târih ve 3454 numrolu tezkire ile bildirildiği üzere bu muâveneti elbette redd etmezsiniz.

(İmza)

BELGE NO. 90-2

كوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
تبیض ایدلدی ۲۵/۷/۹	كوندرلمشدر		1/1/1	
۲۹۶۶	واصل اولمشدر	۷ - ۷	26	

آدرس .....

GNKUK ATASE ARSIV

ج. ۷۷ - ۶ تاریخ و ۲۰۶۸/۲۱۸۷ نومرولو تذکره .

اعمالاتمز جهتیله مدرجه ایسه فابریقه رئیسلرنده وقوعلنده احوال لوسنه
ظهوره مداله نامامه اونمه . انگلیزلر معاونتلرینک تأمینه
وتحصیلنک اباسی حقنده کی تکلیفلری یک حسن لوحوم
تازه قوتلرلی محافظه سنه انگلیزلر دخل مأمورینی حقنده
وظیفه دارلیغی انقطاع وآسایه قطعه ایسه
احوال حاضره اعاده ظاهر ایتدیرمه یه قادر اولمه جه قوتلرلی
فابریقه مدافعه و اسایشه آسایش ویرمه یه
ورمه یه محلورلر مقام دولت استانبول محافظه معاونت
وامداد طلب ایده بلورلر . بو بابده رئیسلرنک ظاهر اولنده انگلیز
معاونتنک استنادی اوزره ۱۱ - ۶ تاریخ و
۲۱۵۴ نومرولو تذکره ایله بیلدیرلمکده اوندن بو معاونتک
مداخله سنه

استانبول - آسایه

BELGE NO. 91

Harbiyye Nezâreti
Merkez Dâiresi
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
1184

Harbiyye Nâzır-ı Celîli Paşa Hazretlerine Bahr-i Siyâh İngiliz Ordusu Başkumandanı Ceneral Miln Tarafından Vârid Olan 7 Haziran 919 Târih ve 2097/19 Numrolu Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri

1310, 1313 sınıflarına mensûb Arab askerinin hâlâ Osmânlı ordusunda alıkonulmakda olduğunu istihbâr eylediğimi Zât-ı Devletlerine arz ile mübâhîyim.

49'uncu Fırka Kumandanı'nın, 80 Arab askerinin ser-best bırakılarak Selimiye Kışlası'na i'zâmına müsâade etmek istemediği iş'âr edilmişdir. Ma'lûm-ı devletleri olduğu üzere aramızda hâsıl olan i'tilâfa tevfîkan bi'l-cümle Arab asâkiri ser-best bırakılacakdı. Binâberîn buna imtisâlen evâmir ısdâr buyurulursa memnûn olacağım.

Bahr-i Siyâh İngiliz Ordusu Başkumandanı
Ceneral
Miln

Merbût aslına mutâbıkdır./9 Haziran 335
(Mühür-İmza)

BELGE NO. 91

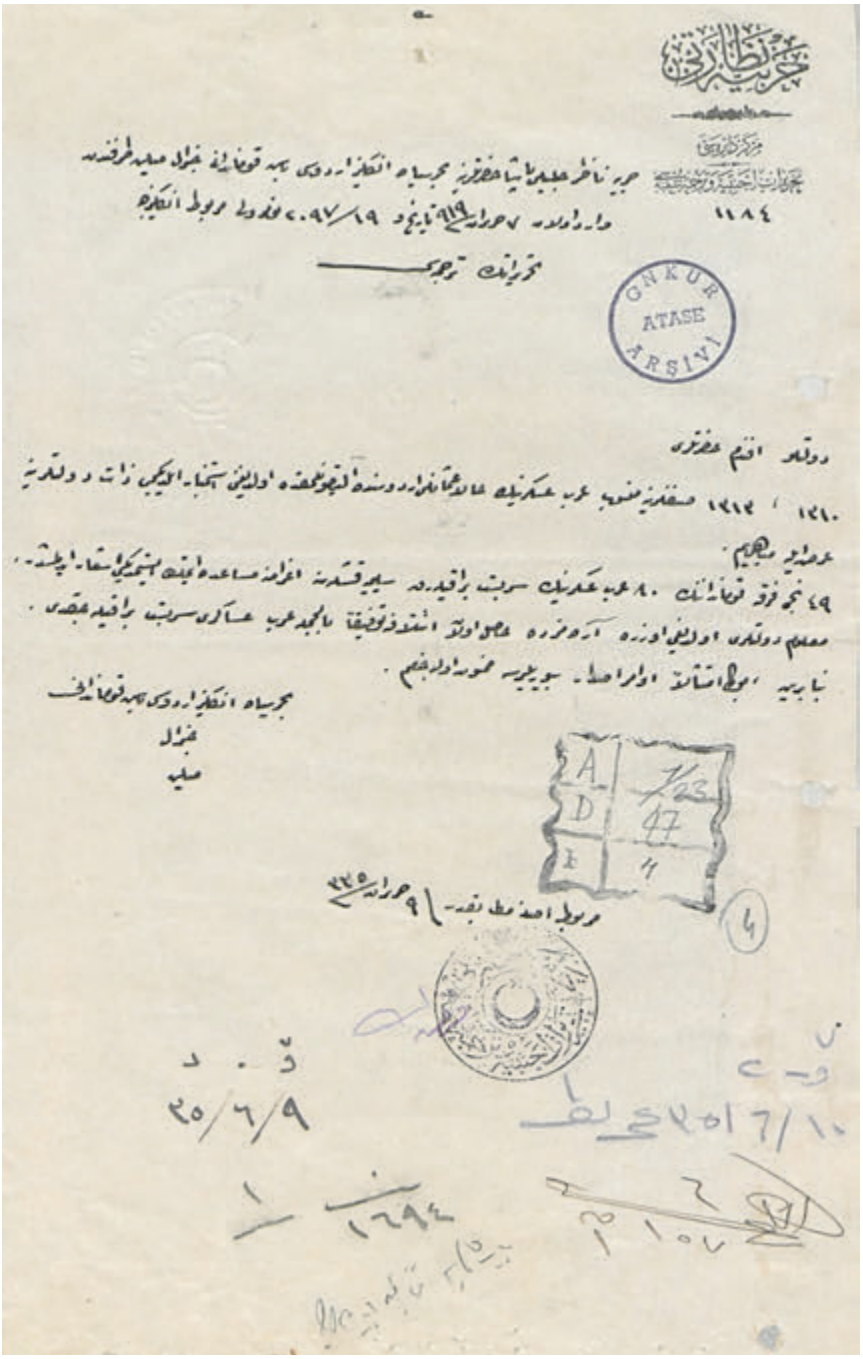

BELGE NO. 92

Birinci Ordu Müfettişliği
Erkân-ı Harbiyyesi
1. Şu'be
Numro
4

3 Temmuz 35

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Selef-i Devletleri Paşa Hazretlerine, ba'zı mevâdd-ı mühimmenin tesbît ve takrîri zımnında takdîm etdiğim ve bugüne kadar henüz cevâbını alamadığım 3 numrolu ve 23 Haziran 35 târihli tahrîrâtın bir sûretini Zât-ı Âlîlerine de takdîm ediyorum.

Hükûmetin programı ve mukarrerâtı dâhilinde işe bir ân evvel başlayabilmek için mezkûr tahrîrât cevâbının tesrî'-i i'tâsına müsâade buyurulmasını ricâ ederim.

Birinci Ordu Müfettişi
Ferîk
Fevzî

BELGE NO. 92

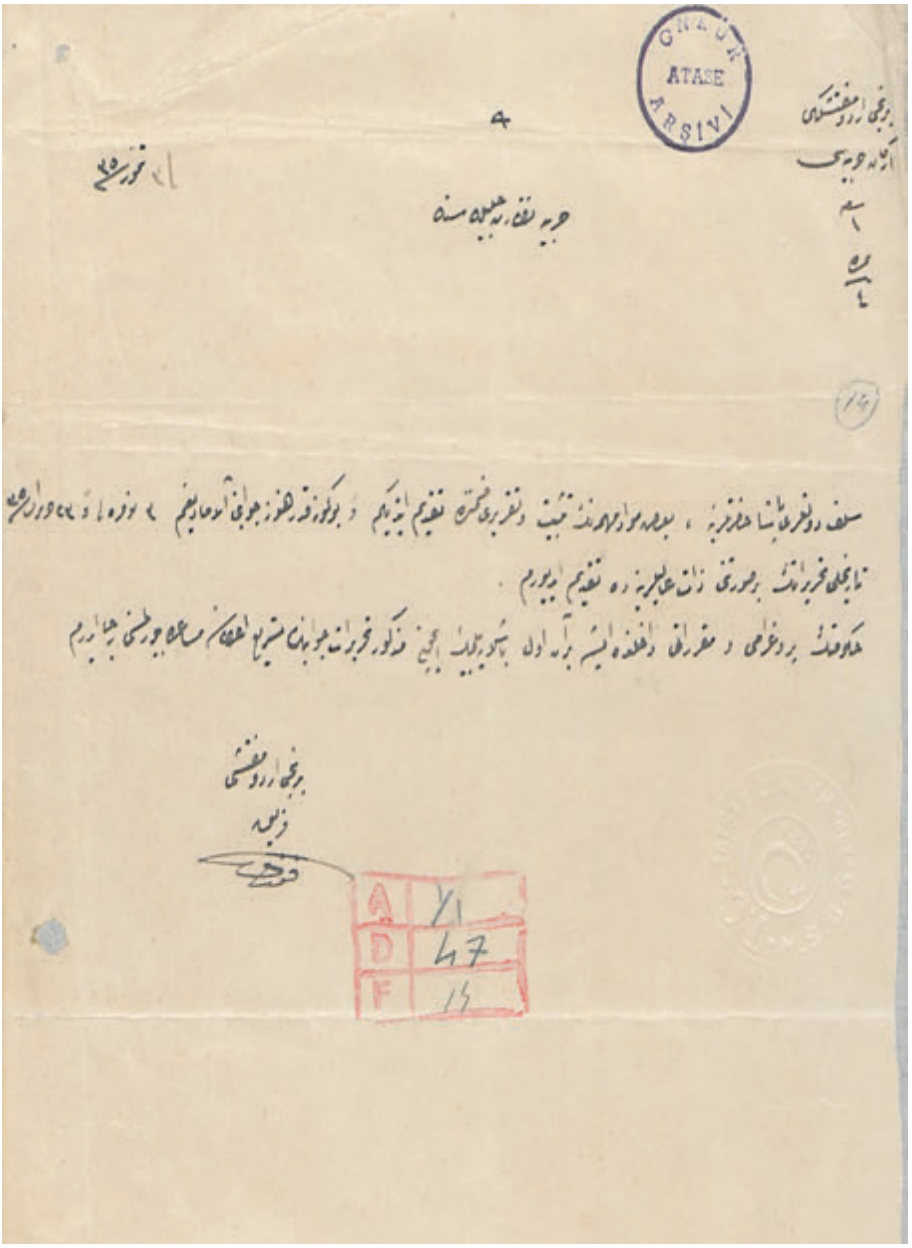

BELGE NO. 92-1

Birinci Ordu Müfettişliği
Erkân-ı Harbiyyesi
1. Şu'be
Numro
3

23 Haziran 35

Birinci Ordu Müfettişi Ferîk
Fevzî Paşa Hazretleri tarafından

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Müfettişlik mıntıkası dâhilinde kuvâ-yi icrâiyyenin Hükûmetce mukarrer ve musammem hedefe doğru sevk ve idâre edilebilmesini te'mîn için husûsât-ı âtiyenin arzına ve karâr-ı devletlerinin isti'lâmına lüzûm görülmüşdür:

Ma'lûm-ı devletleri olduğu üzere, Mütâreke mevâddının tatbîki bahânesiyle kuvâ-yi icrâiyyemiz hadd-i asgarîye indirilmiş ve ahvâlin aldığı eşkâl-i muhtelife, kıtaâtımızın takviyesini veyâ îcâb eden nikatdan teksîfini istilzâm etdiği hâlde bile Kuvâ-yi İ'tilâfiyye mümessillerinin mümânaât-ı mutlakasına ma'rûz kalınmışdır.

Avrupa matbûâtının Türkiye'nin parçalanacağı hakkında ve kat'î bir lisân ile vuku' bulan neşriyyâtına İzmir ve civârının bağteten Yunan kıtaâtı tarafından işgali hâdise-i mühimmesi inzimâm etmiş; Rûm ve Ermeni müddeayâtının gazete sütûnlarındaki şekline ve Avrupa ricâl-i siyâsiyyesinin yine evrâk-ı havâdisdeki mevâidine dâhil-i memleketde ve bi'l-hâssa Türkiye ve Dersaadet'deki anâsır-ı Hristiyaniyye'nin yapmakda oldukları müstahber teşkilât ve teslîhât nazar-ı halkda mes'eleye bir reng-i ciddiyyet vermiş ve Hükûmetin halkça anlaşılamayan ve henüz âsâr-ı fi'liyyesi görülemeyen mahrem teşebbüsât-ı siyâsiyyesi hâsıl olan bu buhrân-ı asabîyi bi't-tab' teskîn edememişdir. İzmir vilâyetinde bulunan kuvvetlerinin mütemâdiyen işgallere devâm etmesi ve sâha-i işgalin derece-i vüs'ati hakkında efkâr-ı umûmiyyenin tenvîr edilmemesi Yunanlıların tedhîş siyâsetiyle ba'zı mahallerde ırz ve câna taarruz etmeleri gibi esbâb ve müessirât halkı bütün bütün ümîdsizliğe ve Hükûmetin icrâât hakkında emniyyetsizliğe düşürmüş ve son çâre-i hâl olarak müdâfaa-i nefsin ancak kendi teşebbüsât ve icrââtıyla mümkün ve müyesser olacağı kanaâtine sevk eylemişdir. Hâl-i yevmiyye devâm etdikçe heyecân ve ümîdsizlikden mütevellid husûsî ve millî teşebbüslerin çoğalması muhtemel olduğu gibi maksad ve siyâset-i Hükûmetle muvâfık olmayan icrâât-ı hôd-serâneye mütecâsir olmaları da melhûzdur. Her hâlde hâdisât-ı ahîrenin tevlîd eylediği bu ciddî endişeleri ve müdâfaa-i nefs temâyülâtını nazar-ı dikkate almak muktezîdir. Binâen aleyh mevâdd-ı âtiyenin tavzîh ve tesbîti lüzûmunu arz eylerim:

1- Hükûmet, işgal sâhasının hudûdunu işgale ma'rûz kalacak me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyeye îcâbât-ı siyâsiyyeye göre hafî, celî teblîg etmelidir ki kuvâ-yi muhtelifenin maksad-ı musammeme göre sevk ve tevcîhi daha evvelden ihzâr edilebilsin.

2- Bu işgallere bilâ-kayd ü şart müsâade mi edilecek? Mukavemet mi olunacak? Ve mukavemet edilecekse ahâlîden ne sûretle ve ne dereceye kadar istiâneye müsâade olunacakdır? Bunlar tasrîh edilmelidir. Teşekkül etmiş olan ve daha etmesi muhtemel bulunan bu millî kuvvetlere karşı kuvâ-yi icrâiyyemizin vaz'iyyeti ne olacakdır? Bunların teşekkülüne müzâheret mi ve-yâhûd mümânaat mı edilecek? Müsâade olunacağı takdîrde bunlara ne şekil ve ne sûret verilecekdir?

3- Anâsır-ı Hristiyaniyye'nin ve bi'l-hâssa Yunan kıtaât ve Sâlib-i Ahmer teşkîlâtının himâye ve müzâheretine mazhar olan Rûmların istihbâr edilmekde olan izci ve buna mümâsil teşkîlât ve (teslîhâtına) karşı ne vaz'iyyet alınacak? Ahâlî-i İslâmiyye bir taarruz vukuunda ne sûretle müdâfaa edilecekdir?

Birinci Kolordu Kumandanlığının ma'lûm-ı sâmîleri olan iş'ârına nazaran el-yevm Türkiye'deki Rûm kuvvetlerinin lâ-akall kuvvetli bir fırka hâlinde tecemmu' edebilecek teşkîlât ve eslihaya mâlik oldukları şâyân-ı nazardır. Bu cümleden olarak kezâlik İstanbul'da ahâlî-i İslâmiyye'de bir asabiyyet görülmekde ve Rûm ahâlînin kıyâm ve ahâlî-i İslâmiyye'yi katl-i âmm edeceği şâyiasının gizli birtakım tedâfüî teşkîlâta sebebiyyet verdiği istihbâr edilmekdedir. Makamât-ı resmiyyece müsâmaha edildiği takdîrde çığırından çıkacak ve belki de bir vak'a ihdâs edecek olan bu şâyiât nazar-ı dikkate alınarak ve bi'l-hâssa İstanbul'un Düvel-i İ'tilâfiyyece sûret-i işgali teemmül buyurularak sûret-i hareket ta'yîn ve tasrîh olunmalıdır.

4- Hiçbir vâsıta-i istihbâriyyemiz olmadığı için ortaya atılan şâyiâtın derece-i sıhhati anlaşılamamakda ve binâen aleyh ne alınacak tertîbâtın derece-i vüs'ati takdîr ve ne de halkın merâk ve ıztırâbı kâfî derecede tatmîn olunamamakdadır. İstihbârât tanzîm ve te'mîn edilmezse zulmetde hareket olunacağından doğru bir hedefe tevcîh-i hareket mümkün olamayacağı da müstagnî-i arzdır. Binâen aleyh bu bâbda muhtass lehine sarf edilmek üzere Müfettişlik emrine mikdâr-ı kâfî tahsîsât i'tâsı elzemdir.

Husûsât-ı ânife hakkındaki irâdât-ı devletleri müsterhamdır.

Birinci Ordu Müfettişi
Ferîk
Fevzî

BELGE NO. 92-1

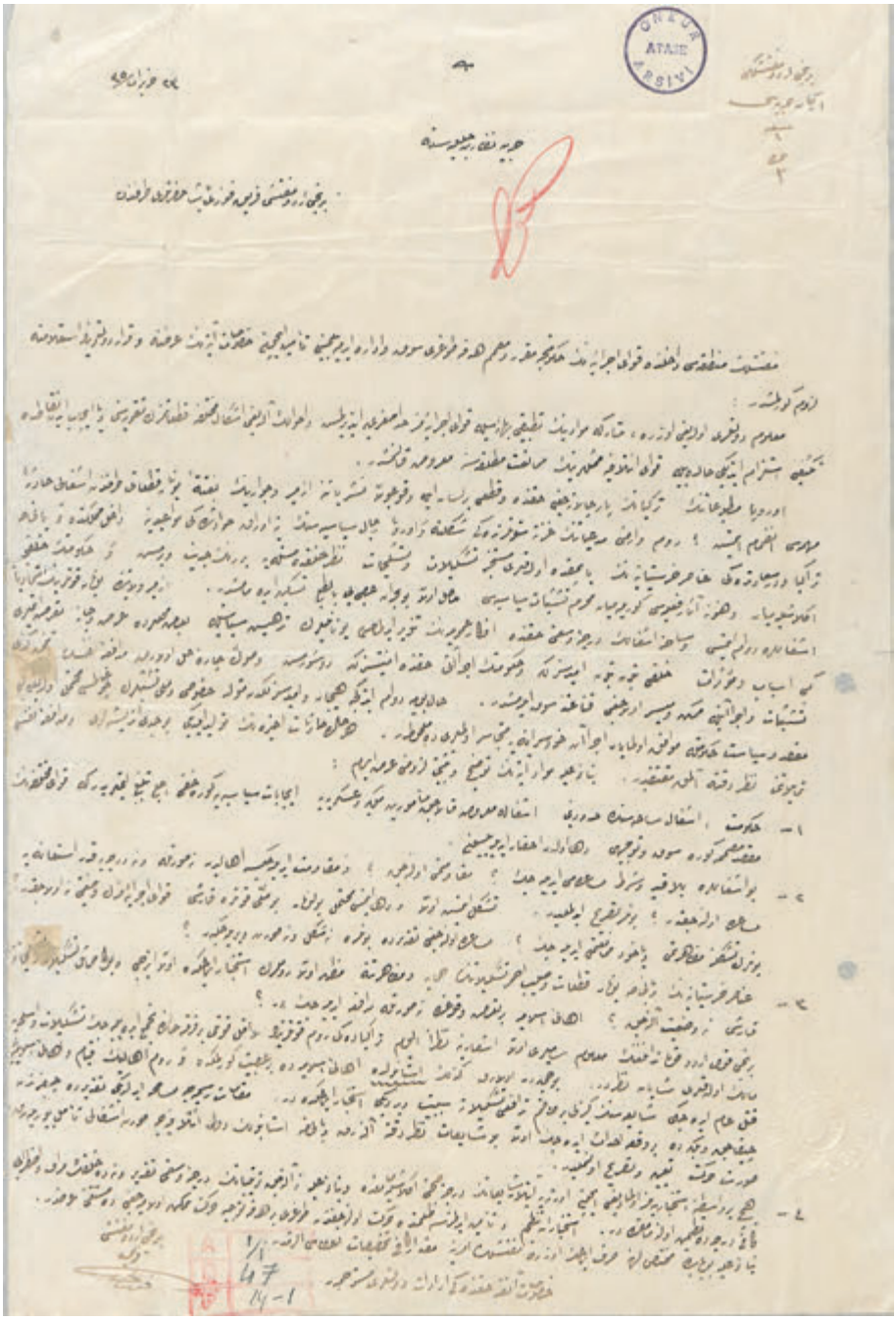

BELGE NO. 93

Harbiyye Nezâreti
Konaklar Müfettiş-i Umûmîliği
Aded

27/7/35

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi Kaim-makam Kerâmeddîn Bey tarafından Harbiyye Nezâret-i Celîlesi Nezdinde İngiliz İrtibât Zâbitliğine Yazılan Tezkire Sûretidir.

Selimiye Kışlası'nın işgali hakkında 21 Temmuz 919 târih ve 259 numro ile Avrupa-yi Türkî'de Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Kumandanlığından gelen tezkire ile yine aynı maksadla 23 Temmuz 919 târih ve 28512 numrolu tezkirenin cevâbı âtîde mündericdir.

Ona göre keyfiyyetin mezkûr makamâta iblâğına vesâtet-i aliyyeleri müsterhamdır: Mezkûr Kışla'nın esbâb-ı âtiyeden dolayı ihtiyâcât-ı askeriyyemiz için eşedd-i lüzûmu olduğundan işgalinden her hâlde sarf-ı nazar edilmesi ve maa-hazâ Kışla'nın ittisâlindeki ahırların üstündeki mahaller ile Kışla'nın pek sıhhî ve mükemmel bir manzaraya mâlik olan Ta'lîm-hâne Meydanı'nda kurulacak çadırlarda asker iskân edileceğini arz eylerim:

Evvelâ: Selimiye Kışlası'nın bir kısmı zâten İngilizlerin taht-ı işgalindedir.

Sâniyen: Bu Kışla'daki (750) kişilik hasta-hânenin 1.500 yatağa iblâğı der-destdir. Ve İ'tilâf kuvvetlerince evvelce işgal edilen ve büyük hasta-hânemize mukabil ahîren vücûda getirilen işbu hasta-hânenin mutlaka orada kalmak zarûrîdir.

Sâlisen: Bu Kışla'da Seferî Sevk Komisyonu vardır ki ânsızın gelen üserâ, zuafâ ve ma'lûlînin ve âilelerin ikametleriyle mükellefdir. Bunlar ba'zen binlerce mevcûdda olub tren veyâ vapur tedâriki ile memleketlerine sevk edilinceye kadar orada kalmakdadırlar.

Râbian: Kışla'da birçok malzeme ve eşyâ'-yi askeriyye ile techîzât-ı fenniyye ve müessesât-ı sâire-i askeriyye bulunub bunların mahall-i âhire nakilleri imkânsızdır.

Hâmisen: Hükûmet-i Osmâniyye'nin İstanbul'da kışlalarının kâffesi İ'tilâf kuvvetleri tarafından alınmış ve elde Selimiye Kışlası'nın ancak bir kısmı kalmışdır ki bütün muâmelât ve ihtiyâcât-ı askeriyyemizi tatmîn edecek müessese-i yegânemiz de orasıdır. Binâen aleyh ihtiyâcât-ı askeriyyemizin hadd-i asgarîsi olan mezkûr binânın i'tâsına müsâade-i imkân yokdur.

Sâdisen: İhtiyâcâtımızın derece-i şiddeti bizi biraz evvel Haydarpaşa'daki ahşâb barakaların kıtaâtımız tarafından işgaline sevk etmiş ve bu husûsda Makam-ı Âlîleri vâsıtasıyla İngiliz Kumandanlığının müsâadesi

de alınmış idi. Eğer Kışla'da yerimiz olsaydı bi't-tab' böyle bir muâmeleye hâcet kalmayacakdı.

Sâbian: Bu Kışla'nın işgali hakkında Konaklar Müfettiş-i Umûmîliğine aynı zamânda dâhil olan Fransız mutâlebâtına karşı da aynı sûretle cevâb verilmiş ve bu Kışla'nın işgalinin kat'iyyen gayr-i kabil olduğu îzâh edilmişdir. Binâen aleyh bu husûsdaki istirhâmâtımın şâyân-ı kabûl görülerek mutâlebâtınızdan sarf-ı nazar buyuracağınızı kat'iyyen ümîd eder ve bi'l-vesîle ihtirâmât-ı fâikamı takdîm ederim efendim.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Kaim-makam
...İmzâ'...

Aslına mutâbıkdır./5 Ağustos 35

Evrâk Müdîri
Mülâzım-ı Evvel
(İmza)

BELGE NO. 93

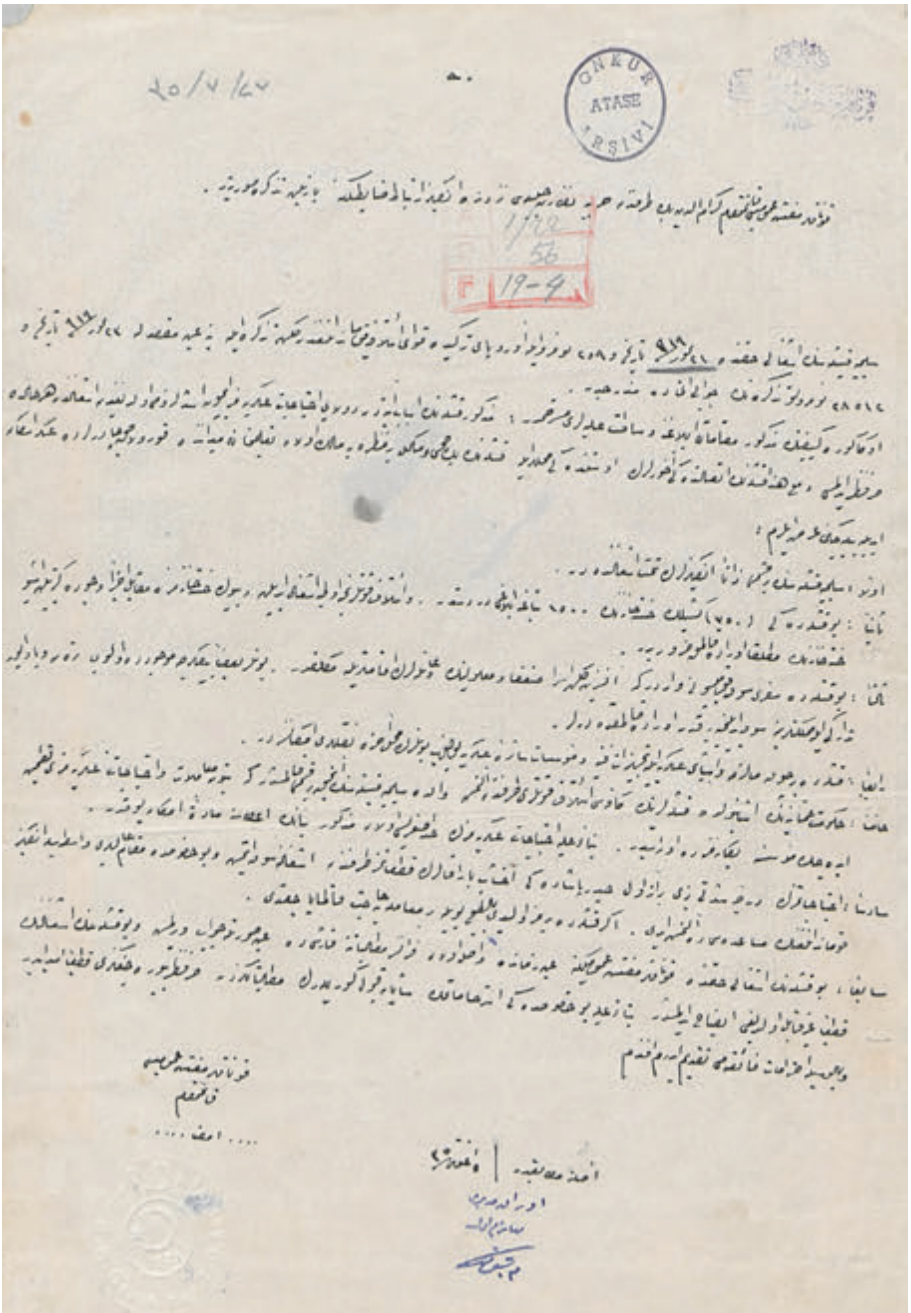

BELGE NO. 93-1

Harbiyye Nezâreti
Konaklar Müfettiş-i Umûmîliği
Numro
261

27/7/35

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi Kaim-makam Kerâmeddîn Bey tarafından İstanbul Fransız Merkez Kumandanı Mîr-alây Mösyö Kare'ye yazılan tezkire sûretidir.

25 Temmuz 335 târih ve 989 numrolu Tezkire-i Âlîleri cevâbıdır. Üçüncü mâddeden mâ-adâ teklîf hakkında Bâb-ı Âlîye yazılmışdır. Ancak üçüncü mâddede mezkûr Selimiye Kışlası'nın Fransız kıtaâtına tahsîsi esbâb-ı âtiyeden dolayı maa'l-esef kabil olamayacakdır:

Evvelen: Mezkûr Kışla'nın işgali hakkında İngiliz Kumandanlıklarından 21 ve 23 Temmuz târihleriyle mevrûd tezkirelere de aynı sûretle cevâb verilmiş ve bu imkânsızlığın kat'ı hakkında îzâhât-ı kâfiyye arz edilmişdir.

Sâniyen: Mezkûr Kışla Hükûmet-i Osmâniyye'nin İstanbul'da elinde kalan yegâne kışlası olub dîgerleri kâmilen İ'tilâf askerlerine terk edilmiş ve bi'n-netîce Ordû-yi Osmânî'nin bütün muâmelât ve ihtiyâcât-ı askeriyyesi mezkûr Kışla'ya münhasır kalmışdır. Binâen aleyh bu Kışla'nın da elden çıkması bütün icrâât-ı askeriyyeyi dûçâr-ı ta'tîl eyleyeceği ve bu da bi't-tab' doğruca cihet-i askeriyyeden taleb edilemeyeceği ma'lûm-ı âlîleridir. Mezkûr Kışla'nın bir kısmı da zâten evvelce İngiliz kıtaâtı tarafından taht-ı işgalde bulundurulduğu gibi dîger kısmında mevcûd ve hâlen (750) yataklı olan hasta-hâne (1.500)e iblâğ edilecekdir. Ondan mâ-adâ gayr-i muayyen zamânlarda hâricden gelen üserâ-yi Osmâniyye'nin ve bunların âilelerinin iskânına dâhil-i memlekete sevk edilinceye kadar intizârlarına ve zuafâ ve ma'lûlîn-i askeriyye ile efrâd-ı sâirenin muvakkaten ikametlerine birçok eşyâ' ve âlât-ı fenniyye ve levâzım-ı askeriyye ile teşkîlât-ı sâireye tahsîs edilmiş olan mezkûr Kışla'dan el-yevm bir mahall tefrîk ve i'tâsı imkânsız bulunduğunu ve keyfiyyeti daha evvel Harbiyye Nezâret-i Celîlesi nezdindeki Fransız İrtibât Zâbitliğine de îzâh eylediğimi maa'l-ihtirâm arz ederim. Ve binâen aleyh mezkûr işgalden sarf-ı nazar edilmesi husûsundaki teşebbüsât-ı kat'iyyenizin cevâbına sür'atle intizâr eylerim efendim.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Kaim-makam

Hâşiye:
Beşinci mâddede taleb edilen Nâzır Paşa ile Cemâleddîn Efendilere âid hâneler daha evvel İngilizlerce de taleb edilmişken esbâb-ı meşrûadan dolayı sarf-ı nazar edildiğini ve esbâb-ı mezkûrenin de el-yevm mevcûd

olduğu hakkındaki ma'lûmâtımı da nazar-ı dikkat-i âlîlerine arz eylerim efendim.

Aslına mutâbıkdır. 7 Ağustos 35

Evrâk Müdîri
Mülâzım-ı Evvel
(İmza)

BELGE NO. 93-1

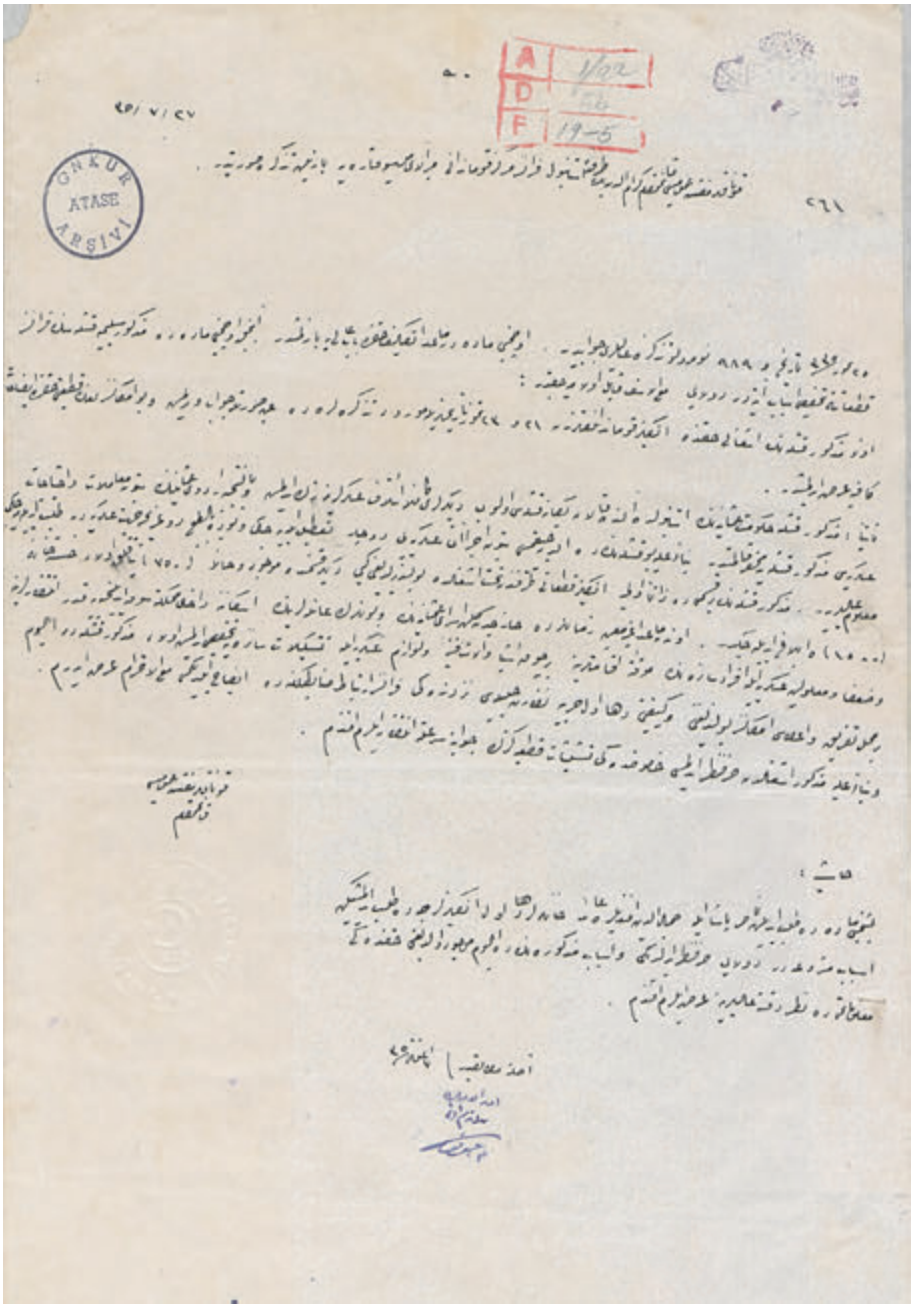

BELGE NO. 93-2

Harbiyye Nezâreti
Ordu Dâiresi
Numro

Mühim ve müsta'celdir.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîliğine Yazılan 30 Temmuz 335 Târih ve 650 Numrolu İ'lâm Sûreti

Seferî Sevk Komisyonunun işbu tezkiresi mündericâtı ehemmiyyet-i mahsûsayı hâizdir. Selimiye Kışlası'nın komisyonlar tarafından meşgul kısmının tahliyesi hâlinde Komisyon açıkda kalacakdır. Komisyonu bütün aksâmıyla ihtivâ' edecek dîger bir mahall tedâriki mümkün olmamakla berâber esâretden ve sâir mahallerden mütemâdiyen vürûd etmekde olan efrâdın memleketlerine ve mürettiblerine sevki için Haydarpaşa'ya kurbiyyeti hasebiyle Komisyon için mezkûr Kışla'dan gayrı bir mahall-i münâsib yokdur. Esâsen İstanbul'da bulunan bütün kışlalar İ'tilâf kıtaâtı tarafından işgal edilmiş, ekser mahallerdeki efrâdımız çâdırlarda sokaklarda perîşân olarak bırakılmışdır. Maa-mâ-fîh pey-der-pey gelmekde olan terhîs efrâdı ve ez-cümle esâretden avdet edenler sokak ortasında bırakıldığı hâlde bunun efkâr-ı umûmiyye üzerinde ise te'sîrler hâsıl edeceği şübhesizdir ve inzibâtın da te'mîni mümkün olamayacakdır. Selimiye Kışlası'nın kâmilen arâzî-i meşguleye mensûb efrâda tahsîsi hakkında Ceneral Vilson Cenâbları tarafından Nezâret-i Celîleye vuku' bulan iş'âr üzerine İstanbul dâhilindeki birçok hasta-hânelerin Düvel-i Mü'telifeye verilmiş olmasından dolayı Selimiye Kışlası'ndaki hasta-hânenin tevsîi pek zarûrî olduğu için Kışla'nın Osmânlı Harbiyye Nezâretinde bırakılması sûret-i mahsûsada ricâ edilmiş ve ancak Arab asâkirinin işbu Kışla'da cem'i karârlaşdırılarak Kışla'nın bir kısmı bunlara tahsîs olunmuşdu. Ve binâen aleyh bu husûs mukaddemâ hall olunmuş idi. Kışla'nın aksâm-ı mütebâkıyyesinin İ'tilâf asâkiri tarafından işgali hâlinde Osmânlı idâresinde yegâne kalan bu Kışla'nın bakıyye-i aksâmının da elden çıkarılarak Sevk Komisyonunun açıkda kalması ve efrâdın da ilel-i mütenevviaya dûçâr olması inzibâtsızlığın ve firâr vukuâtının önüne geçilemeyecek bir dereceye gelmesi gibi mahâzîr-i mühimmeyi dâî olacağı ve buna İ'tilâf mümessilleri de rızâ'-dâr olamayacakları cihetle Komisyonun kemâ-kân ve her hâlde mezkûr Kışla'da kalması esbâbının te'mîni ricâsıyla takdîm kılındı.

BELGE NO. 93-2

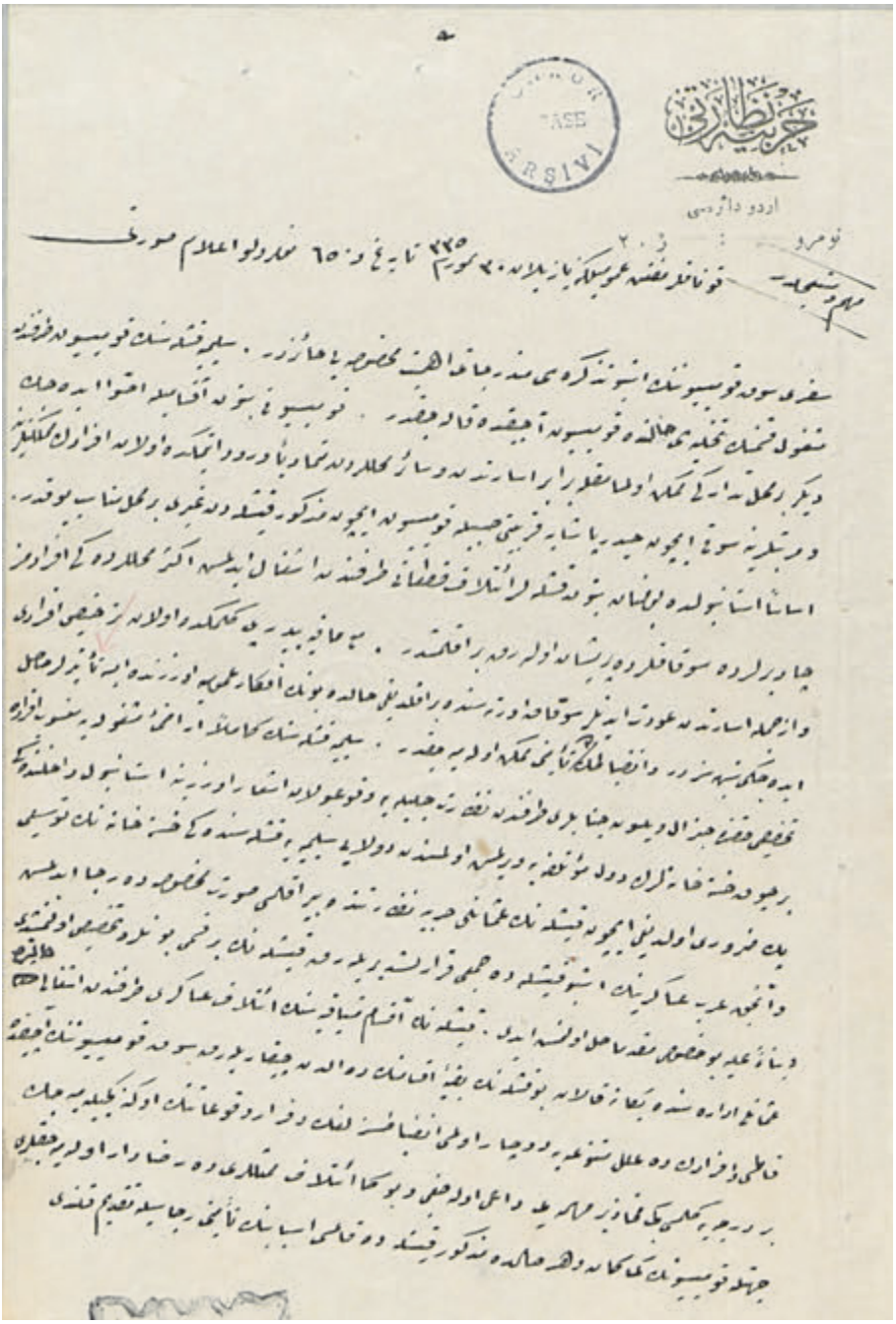

BELGE NO. 93-3

Ordu Dâiresi
Seferî Sevk Komisyonu Riyâseti
Aded
4328

Seferî Sevk Komisyonu Reîsi Sâim Bey tarafından
5/8/35

Ordu Dâiresi Riyâset-i Aliyyesine

2/8/35 târih ve O 38/8 O-2 numrolu emre cevâbdır.

Dün İ'tilâf Orduları Levâzımât-ı Umûmiyye Reîsi Ferîk Rey Kroft refâkatinde iki ceneral ve Erkân-ı Harb Reîsi olduğu hâlde Kışla'ya gelmişler ve bir kıt'a-i muntazama tarafından resm-i ta'zîm îfâ olunmuşdur.

Komisyonun taht-ı işgalinde bulunan mıntıkada tahâret ve nezâfet bütün ma'nâsıyla meşhûd olmakda bulunduğundan her tarafı gezen Ceneral Hazretleri en ufak bir kusûra bile tesâdüf edememişdir. Esâretden avdet eden efrâddan ba'zılarına, Mısır'daki dîger esîr arkadaşlarının da gelib gelmediği hakkındaki istîzâhlarına: Gelmekde oldukları cevâbını vermişlerdir. Hasta-hânede tesâdüf edilen zuafâ ve haste-gânın esâretden gelenlerden olub olmadığı istîzâhına da, merkumûnun kâmilen esâretden avdet edenler olduğu cevâbı verilmişdir. Ceneral'e tercümânlık eden Osmânlı Bahriyye Zâbiti, Selimiye Kışlası'nın nısfının İngilizler ve nısf-ı dîgerinin de Fransızlar tarafından işgal olunacağı kanâatindedir. Seferî Sevk Komisyonunun, kıtaât-ı sâire misillû olmadığından husûsiyyet-i havâlî îcâbı olarak Kışla'da kalması lüzûmunu îzâh etdiğimde mûmâ-ileyh: Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi Paşa Hazretleri bi'z-zât Ceneral Rey Kroft ile görüşerek îzâh-ı mes'ele etmedikce irtibât zâbitlerinin tavassutuyla bu işin hall edilemeyeceği mütâlaasını der-miyân etmişdir. Arz-ı ma'lûmat ederim.

Ordu Dâiresi Seferî Sevk Komisyonu Reîsi
Binbaşı
(İmza)

BELGE NO. 93-3

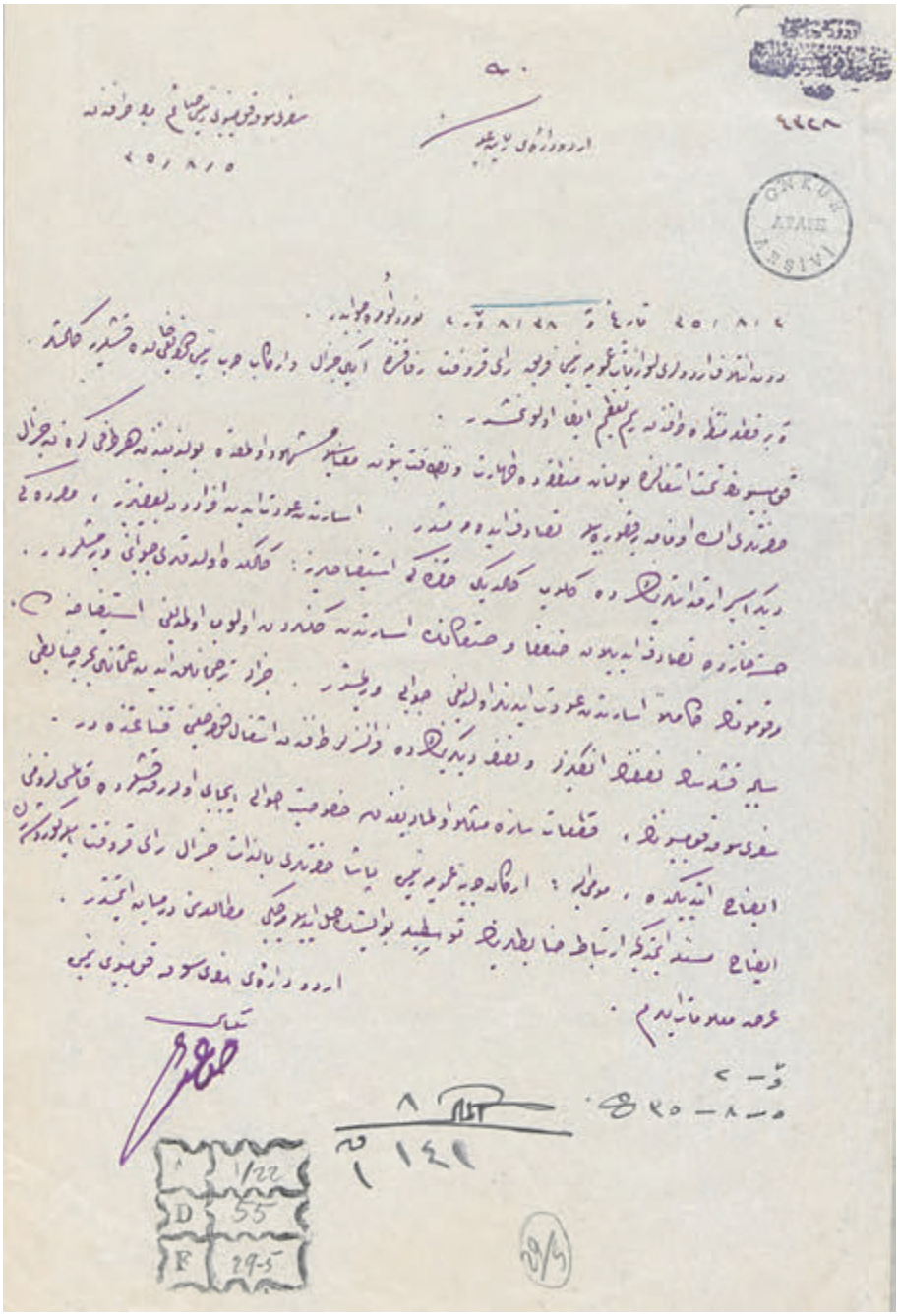

BELGE NO. 93-4

Harbiyye Nezâreti
Ordu Dâiresi
Numro 8/141

Ordu Dâiresi Reîsi Mîr-livâ Alî Hilmî Paşa tarafından
9/8/335

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâset-i Aliyyesine

Mühim ve müsta'celdir.

Selimiye Kışlası'nın İ'tilâf askerleri tarafından işgali ârzûsu mukaddemâ izhâr olunması üzerine bu Kışla'nın işgal edilmemesi için Dâirece evvel ve âhir yazılan tezâkirin sûretleri leffen takdîm kılındı. Dâiremizce yapılan teşebbüs bundan ibâret bulunmuşdur. Esâsen elde bundan başka bir kışla kalmamışdır. Üserâdan avdet eden efrâd buraya gelerek terhîsleri icrâ' olunmakda ve bunlar için başka me'vâ tedârikine de imkân görülememekdedir. Binâen aleyh Ordu emrinde kalan tek bir kışlaya ihtiyâc derece-i vücûbdadır. Bu Kışla'da efrâd-ı sâire ikame edilmemesi İstanbul Muhâfızlığına mükerreren yazılmış ve askerî başka gaye olmadığı fi'len hiss etdirilmek için kısmen de hasta-hâne hâline kalb edilmiş iken alınmak için yine çalışıldığı Seferî Sevk Komisyonunun son iş'ârından da anlaşılıyor. Sûret-i iş'âra ve cârî muâmeleye nazaran taraf-ı âlî-i riyâset-penâhîlerince de îcâb edenler nezdinde teşebbüsde bulunularak Kışla'nın her hâlde kemâ-kân Komisyon emrinde kalması esbâbının istikmâl buyurulması ehemmiyyetle ma'rûzdur.

Ordu Dâiresi Reîsi
Mîr-livâ
(İmza)

BELGE NO. 93-4

اردو وزیری نیسی مرلوا علی حلمی پاشا طرفنده

٩ / ٨ / ٩٢٥

ارکان حربیه عمومیه ریاستی علیه‌سنه

٢٠١٥

حربیه نظارتی

اردو دائره‌سی

نومرو ٨/١٤١ ز ٢٠

سلیمیه قشله‌سنك اتلاف عسکرلری طرفندن اشغال ارزوسی مقدما اظهار اولنمش اوزرینه بو قشله‌نك اشغال ایدلاسی ایچون دائره‌جه اول و آخر یازیلدی تذکره‌لری صورتلری لفاً تقدیم قلندی. دائره‌جه یازیلان تشبث بوندن عبارت بولنمشدر. اساساً اده بوندن باشقه بر قشله قالامشدر. اسرادن عودت ایدن افراد بورایه کلدکجه ترخیصلری اجرا اولنمقده و بونلر ایچون باشقه مأوا تدارکنده ده امکان کوریلمامکده‌در. بناء علیه اردو امرنده قالدقجه بر قشله‌یه احتیاج درجه وجوبده‌در. بو قشله‌ده افراد سائره اقامه ایدلاسی استانبول محافظه‌سی مکدر ایسه‌لمه وعسکری باشقه غایه اولمادیغی فعلاً حسن ایدیلمك ایچون قسماً ده خسته خانه حالنه قلب ایدلمه ایله آلمقده ایچون نه حالیشبلدیغی سندی سوق قومیسیونك صوك اشعارندن ده آکلاشیلور. صورت اشعاره و جاری معامله‌یه نظراً طرف عالیکز ریاستنه هیلرنجه‌ده ایجاب ایدن تزوده تشبث بولنیله رو قشله‌نك هر حالده کلاتان قومیسیونه ارنده قالمسی اسبابك اشکال سویلمسی احتمیله مدوحدر

اردو وزیری نیسی

مرلوا

١

٤٧٢٥

III

٨/١١

٢٥ - ٨ - ١٠

(٥)

(٥)

29/4

A 1/22

D 55

F 29-5

GNKUR ATASE ARSIVI

BELGE NO. 93-5

Harbiyye Nezâreti
Ordu Dâiresi
Numro 2/543 O-2

Ceneral Vilson'a

Selimiye Kışlası'nda memleketlerine sevklerine muntazır bulunan arâzî-i meşguliyyeye mensûb efrâdı nâm-ı asîl-ânelerine olmak üzere mukaddemâ teftîş etmiş olan üç İngiliz zâbitinin o civârdan bir mesken tedârikine kadar mezkûr Kışla'nın Zât-ı Şâhâne'ye mahsûs dâiresinde beytûtet etmeleri hakkındaki ârzûlarını bi'z-zât is'âf etmek salâhiyyetinde olmayan Komisyon Reîsi mûmâ-ileyhimin yalnız bir geceyi geçirmek üzere bu talebde bulunduklarını bildirmelerine mukabil kendi mesâî odasında geceyi geçirebileceklerini söylemiş ve mûmâ-ileyhimin de bunu kabûl etmiş olduklarını ve maa-mâ-fîh dört günden beri işbu zâbitânın odayı tahliye etmediklerini ve bu hâlin vazîfeye sekte vermekde olduğunu ve mezkûr Kışla'daki İngiliz zâbitânının izhâr eyledikleri ârzû üzerine 10/2/19'da Kışla tekrâr tedkik olunarak ba'zı mahallerin kendilerine tahsîs ve ba'zı yerlerdeki kiler ve ve depoların tahliyesi ve bu talebin Suriyeli efrâd ile Arab âilelerine ve Mısır'dan gelecek askere tahsîs maksadıyla icrâ' olunmakda idüğünü bildirdiklerini haber aldım. Mezkûr Kışla'nın Osmânlı Harbiyye Nezâreti emrinde bulunması hakkındaki ihtiyâcı ve zarûreti ve sevk dolayısıyla mikdârı azalmış olan Suriyeli efrâda mezkûr Kışla'yı terk etmek imkânsızlığı arz ve en fâideli çâre olarak işbu askerlerin memleketlerine sür'at-i iâdelerini teklîf ve bunun için de muâvenet-i mümkine îfâsını ricâ etmiş idim. Dîger tarafdan ise Hükûmetden harc-ı râhlarını alarak bulundukları yerlerden memleketlerine azîmet etmekde olan Arab âileleriyle İngiliz zâbitânı tarafından mevzû'-i bahs edilmiş olan Mısır'dan gelecek askerler şimdiye kadar taraf-ı asîl-ânelerinden hiçbir teşebbüs ve taleb vaki' olmadığı gibi bu husûsu mukaddemki tezkirem ile arz etdiğim esbâbdan mütevellid ihtiyâcı ber-taraf edemeyeceğinden mezkûr Kışla'nın tamâmen Osmânlı Harbiyye Nezâreti emrinde kalması hakkındaki teklîfâtımız muvâfakat ve bunun aksini zann ve tevlîd etdirecek müdâhalâtı men' buyuracağınızı ümîd ve istirhâm eder ve bi'l-vesîle te'yîd-i ihtirâm eylerim Ceneral Hazretleri.

BELGE NO. 93-5

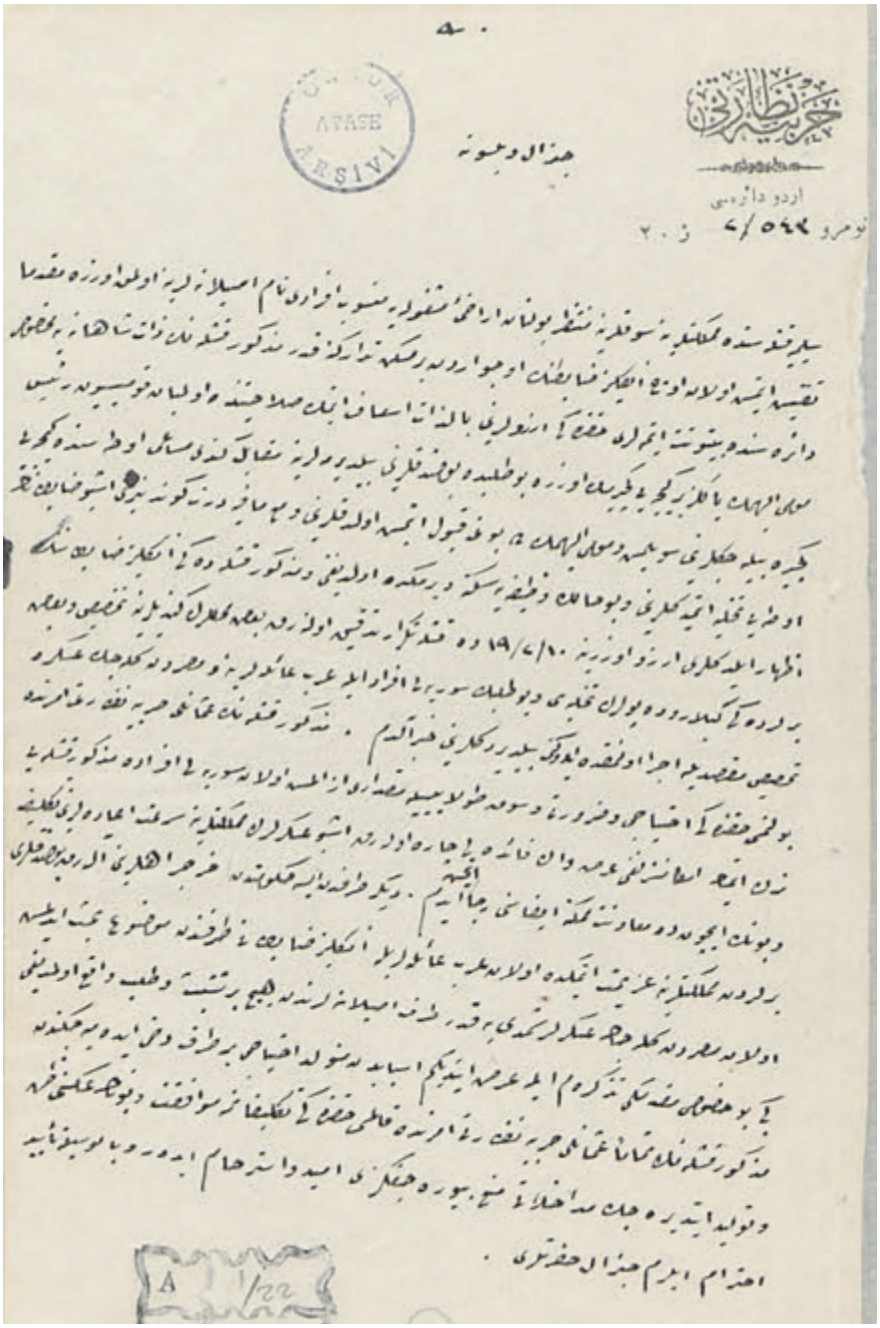

BELGE NO. 93-6

Harbiyye Nezâreti
Merkez Dâiresi
Tahrîrât-ı Ecnebiyye Şu'besi
Numro
1445

Harbiyye Nâzır-ı Celîli Paşa Hazretlerine Bahr-i Siyâh İngiliz Orduları Başkumandanı Ceneral Miln Tarafından Vârid Olan 15 Ağustos 919 Târih ve 25985 Numrolu Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri

17/Ağustos/919 târihinde Haydarpaşa Hasta-hânesinin arkasında kâin Alman hasta-hâne barakalarının İngiliz ordusu tarafından işgal olunmamasına dâir Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi tarafından 30/Temmuz/35 târih ve 7150 numrolu bir taleb-nâme vâsıl-ı destimiz olmuşdur; aynı günde Harbiyye Nezâret-i Celîlesinden İngiliz İrtibât Zâbiti'ne mezkûr barakaların tarafımızdan isti'mâl edileceğine dâir Zât-ı Devletlerine arz-ı ma'lûmât eylemesini teblîg etmişdim. Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi'nin talebini is'âfa maa'l-esef imkân olmadığından bu barakaların mâh-ı cârînin yirmisine kadar tahliye edilmesiçün i'tâ'-yı evâmir buyurmanızı Zât-ı Devletlerinden istirhâm eylerim.

Bu barakaların tarafınızdan işgaline müsâade olunduğu zamân bunların ileride hîn-i hâcetde tarafımızdan işgal edilebileceğinin muhtemel olduğunu pîş-i nazar-ı devletlerine arz eylemiş idik. Bundan başka taleb-i devletleri mûcibince, Selimiye Kışlası'nın hiçbir kısmının işgal olunmamasına karâr vermiş olduğumuzu da ayrıca arz eylerim.

16 Ağustos 35

İşbu tercüme aslına mutâbıkdır.
Feyzullah

BELGE NO. 93-6

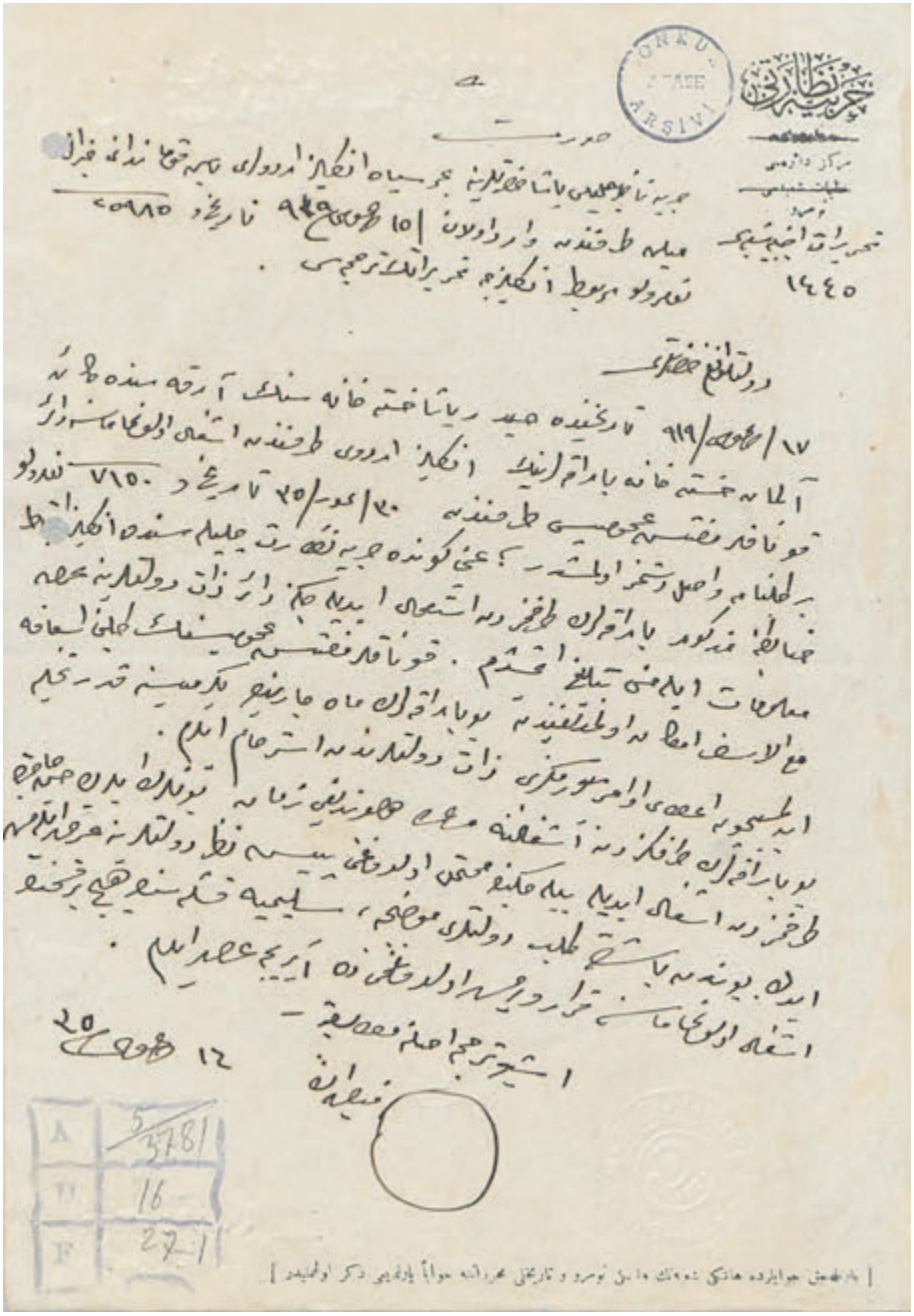

BELGE NO. 93-7

25. K.
1. Şu'be 3. Kısım

27/8/35

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

19/8/35 târih ve Tanzîmât Şu'besi 2899 numrolu emir-nâmeleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Haydarpaşa Hasta-hânesi arkasındaki Alman hasta-hâne barakaları tamâmen tahliye etdirilmişdir. İngilizlerin ma'lûmât ve muvâfatıyla dört baraka İkinci Muhâfız Âlâyı Birinci Taburunun elinde ise de istedikleri dakikada kendilerine iâde edilebileceği ma'rûzdur.

(İmza)

BELGE NO. 93-7

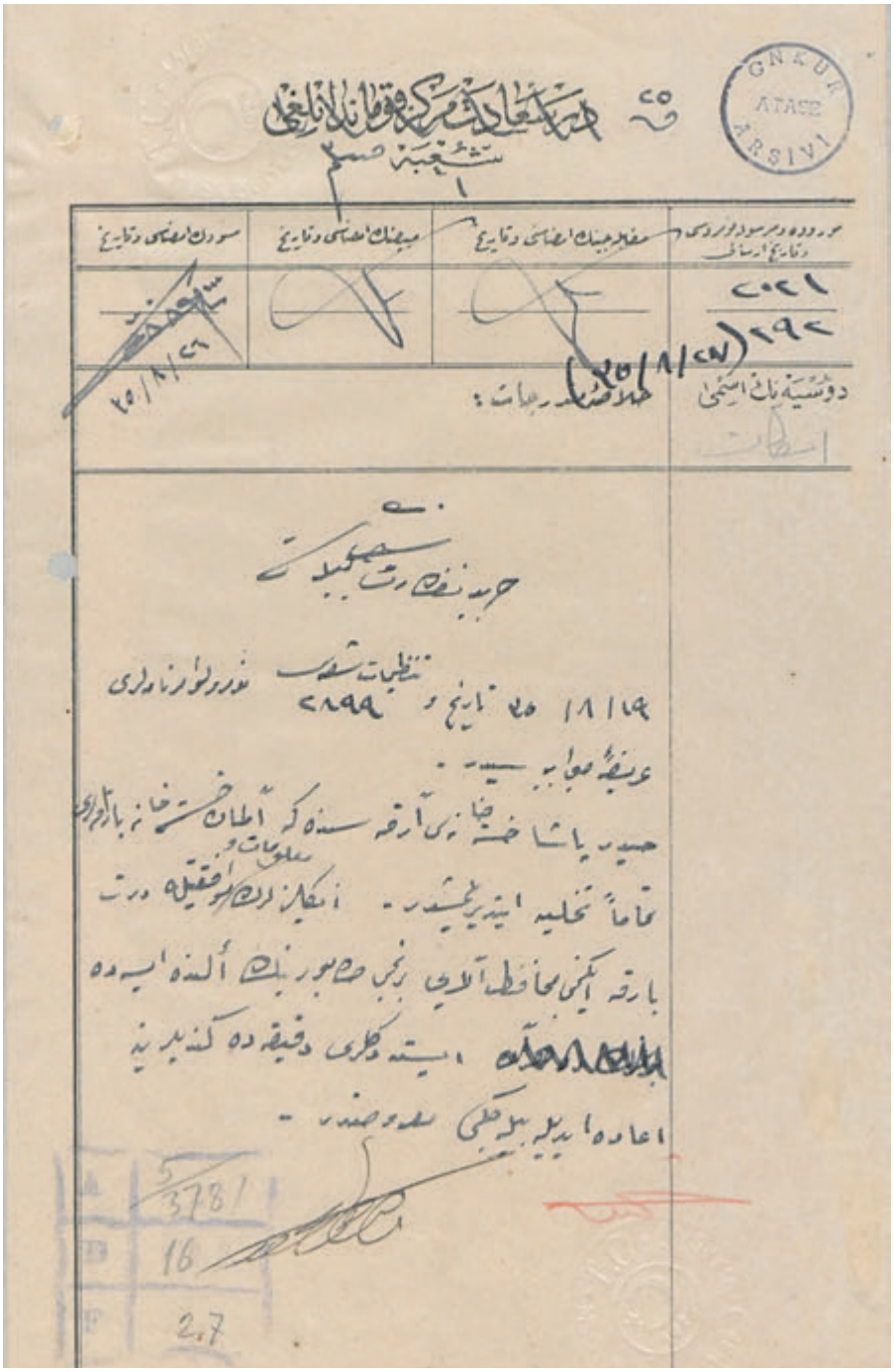

BELGE NO. 94

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresi

Şu'be

Numro

Tercüme Sûreti

İ'tilâf Kuvvetleri Başkumandanlığı

Beyne'l-milel Vaz'-ı Yed Komisyonu

1122

Beyne'l-Mü'telifîn Vaz'-ı Yed Komisyonu Reîsi

Ceneral Bartelmi tarafından

Osmânlı Harbiyye Nâzırı Paşa Hazretlerine

Şark Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Başkumandanlığının emriyle Fransız me'mûrîn-i askeriyyesinin ber-vech-i âtî mahallere vaz'-ı yed eyleyecekleri husûsunu bildirmekle kesb-i şeref eylerim:

1- Ayastefanos-Makriköy şimendüfer hattının hemen şimâlinde bulunan tayyâre meydânını teşkîl eden arâzî

Mezkûr arâzî ber-vech-i âtî tahdîd edilecekdir.

Cenûben: Ayastefanos-Makriköy şimendüfer hattı

Garben: Dekovil hattı

Şimâlen: Şimendüfer hattına şark veyâ garben mahsûs bir derecede muvâzî ve Ayastefanos İstasyonu'nun şarkı hizâsındaki ilk geçidin 800 /sekiz yüz/ metre şimâlinden geçen hatt.

Şarken: Ayastefanos Feneri kurbundan geçen ve şimâlden cenûba doğru bir istikamet alan bir hatt.

Bu arâzî bir tayyâre meydânı ve park ittihâz edilecekdir.

Bu arâzî üzerinde tayyâre deposu olarak bulunan Osmânlı müessesâtı da vaz'-ı yede dâhildir.

2- Ayastefanos Feneri'nin /800/ sekiz yüz metre şimâl-i garbîsinde bulunan Osmânlı Deniz Tayyâre İstasyonu.

Vaz'-ı yedin; oradan kaldırılması îcâb eden tayyâreler müstesnâ olmak üzere bütün arâzî, mebânî ve müessesâta şümûlü vardır. Vaz'-ı yed aynı zamânda biri Deniz Tayyâre İstasyonu merkezinden başlayarak Ayastefanos Fenerinin şimâli hizâsındaki bir noktadan şimendüfer yolunu ta'kîb eden ve dîgeri de mezkûr hattın dört yüz metre şimâl-i şarkîsindeki bir noktadan geçerek dîger mâddede tasvîr edilen tayyâre meydânına

mülâkî olan iki tayyâre yolunu da câmi' bulunmakdadır. Beyne'l-Mü'telifîn Vaz'-ı Yed Komisyonu Reîsi Cenerali, müsta'celiyyet nazar-ı dikkate alınarak birinci ve ikinci mâddede zikr edilen arâzî ve müessesâtın vaz'-ı yed edilmesini emr eder.

Bu sebeble zikr edilen arâzî ve müessesâtın 24 Ağustos 919'da Fransız me'mûrîn-i askeriyyesine teslîm edilmesi husûsunda alâka-dâr makama evâmir-i mukteziyyenin i'tâsını ricâ ederim.

İşbu karârın muâmelesi mâh-ı cârînin Yirmi Üçündeki celsede ikmâl edilecekdir.

1516

Meşrûhât

Vürûdu/23 Ağustos 335 Öğleden sonra sâat 1 dakika 35

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâset-i Aliyyesinin 23/8/35 târih ve 2. Şu'be/3594 numrolu emir-nâmeleri mûcibince işbu tezkirenin bir sûreti alınmış ve der-akab mahallinde Müfettişliğe âid olarak evvelce Fransızlar tarafından işgal edilmemiş mebânî var ise ânlardan tahliyesi iktizâ' eden mebânîyi görüb tahliye etdirmek üzere bir zâbit efendi yola çıkarılmışdır. Maltepe Tayyâre İstasyonu'nun işbu arâzî derûnunda mevcûd eşyâsı var ise ânların da bu akşama kadar tahliyeleri İstasyon'a telgrafla iş'âr edilmişdir.

Metn-i tezkirede bahs edilen Umûr-ı Havâiyye-i Umûmî Deposu için birer sûreti telefonla dâire-i müteallikası olan Harbiyye Dâiresi Riyâsetine yazdırılmışdır. Deniz Tayyâre İstasyonu Bahriyye Nezâret-i Celîlesine âid bulunduğu ma'rûzdur.

23/8/35

Kıtaât-ı Fenniyye ve Kuvâ-yi Havâiyye Müfettişi

Mîr-alây

(İmza)

Erkân-ı Harbiyye-i Bahriyye Riyâsetine:

Vaz'-ı yed edilecek aksâm miyânında cihet-i Bahriyyeye âid mebânî mevcûd olduğu anlaşılmış olduğundan, mevrûd mektûb ve krokinin sûreti alınarak iâde buyurulmak üzere takdîm kılındı.

23/Ağustos/35

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi

(İmza)

2. Şu’be/3965

Üçüncü Dâire Riyâsetine:

Âidiyyetine binâen muktezâsının îfâsı zımnında tevdî’ kılındı./24 Ağustos 35

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 94

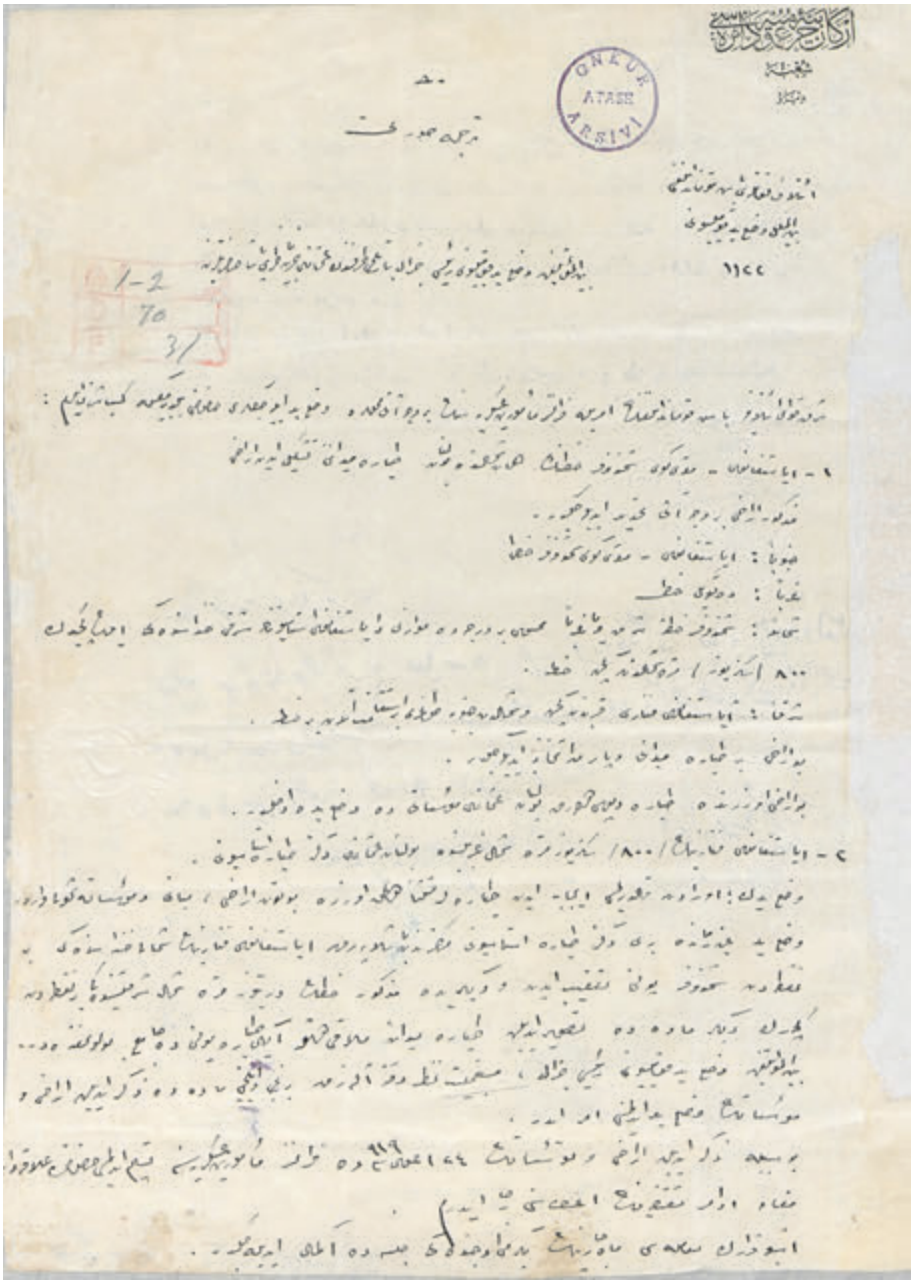

BELGE NO. 94a

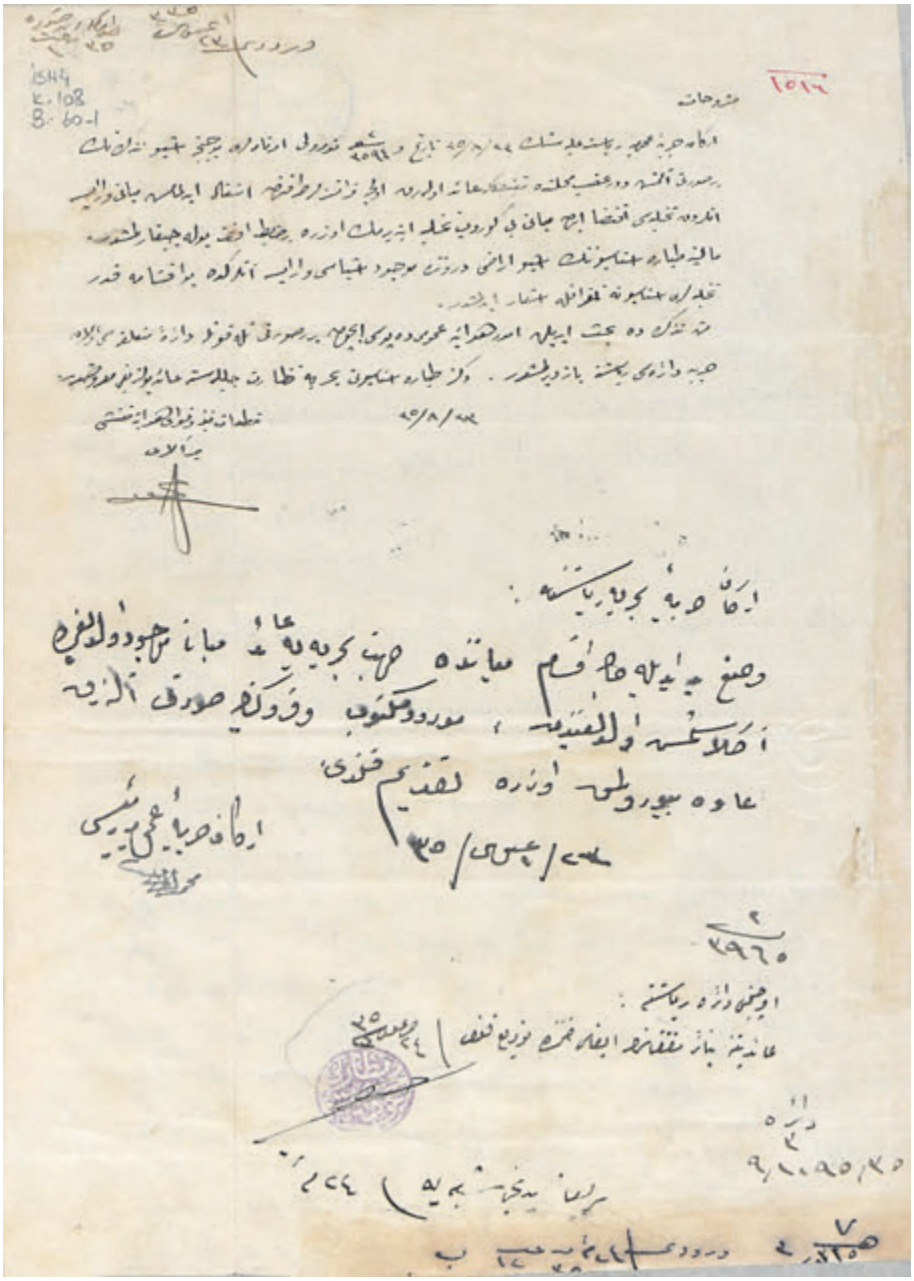

BELGE NO. 95

Harbiyye Nezâreti
Kıtaât-ı Fenniyye ve Kuvve-i Havâiyye Müfettişliği
Şimendüfer Şu'besi Müdîriyyeti
Aded
Umûmî 1516
Husûsî

Ahırkapı
24/8/35

Kıtaât-ı Fenniyye ve Kuvâ-yi Havâiyye Müfettişi
Mîr-alây Es'ad Bey tarafından

Hulâsa: Ayastefanos'da bulunan şimendüfer malzeme deposunun tahliye ve nakli hakkında

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâset-i Aliyyesine

İkinci Şu'be ifâdesiyle şeref-mevrûd 23/8/335 târih ve 52/3594 numrolu Tezkire-i Aliyyeleri cevâbıdır.

1- Tahliyesi taleb edilen arâzîde bulunan Şimendüfer Âlâyına mahsûs malzeme deposu Fransızlar tarafından işgal edilmiş ve bizim me'mûrlar ile Fransız me'mûrîni birlikde olarak çalışmakda ve Fransızlara îcâb eden şimendüfer malzemesi depodan verilmekde olmakdan nâşî evvel-emirde Fransızların bu depoyu bizce münâsib olan Silahdarağa'daki Şimendüfer Âlâyı merkezine [Sahrâ ta'lîm hattının mebdeidir.] nakline muvâfakat edib etmeyeceklerinin istîzâhıyla tesrî'-i inbâsına emir buyurulması.

2- Mezkûr depoda bulunan dekovil malzemesi başlıca lokomotif, vagon, ray, travers ve sâir teferruâtından ibâret olub ağırca ve pek çok mikdârdadır. Fransızlar tarafından deponun tahliye ve nakline muvâfakat edilmesi de nazar-ı mütâlaaya alınarak lüzûmu olan eşhâs ve vesâit-i nakliyyenin te'mîni hakkında muâmele-i lâzımeye tevessül edildiği ve senelerce iddihâr edilmiş işbu malzemenin vesâit-i nakliyyesi mükemmelen tedârik edildiği hâlde bile ancak üç ilâ dört ayda nakli mümkün olabileceği arz olunur.

Kıtaât-ı Fenniyye ve Kuvâ-yi Havâiyye Müfettişi
Mîr-alây nâmına Hey'et-i Erkân Reîsi
Kaim-makam
(İmza)

BELGE NO. 95

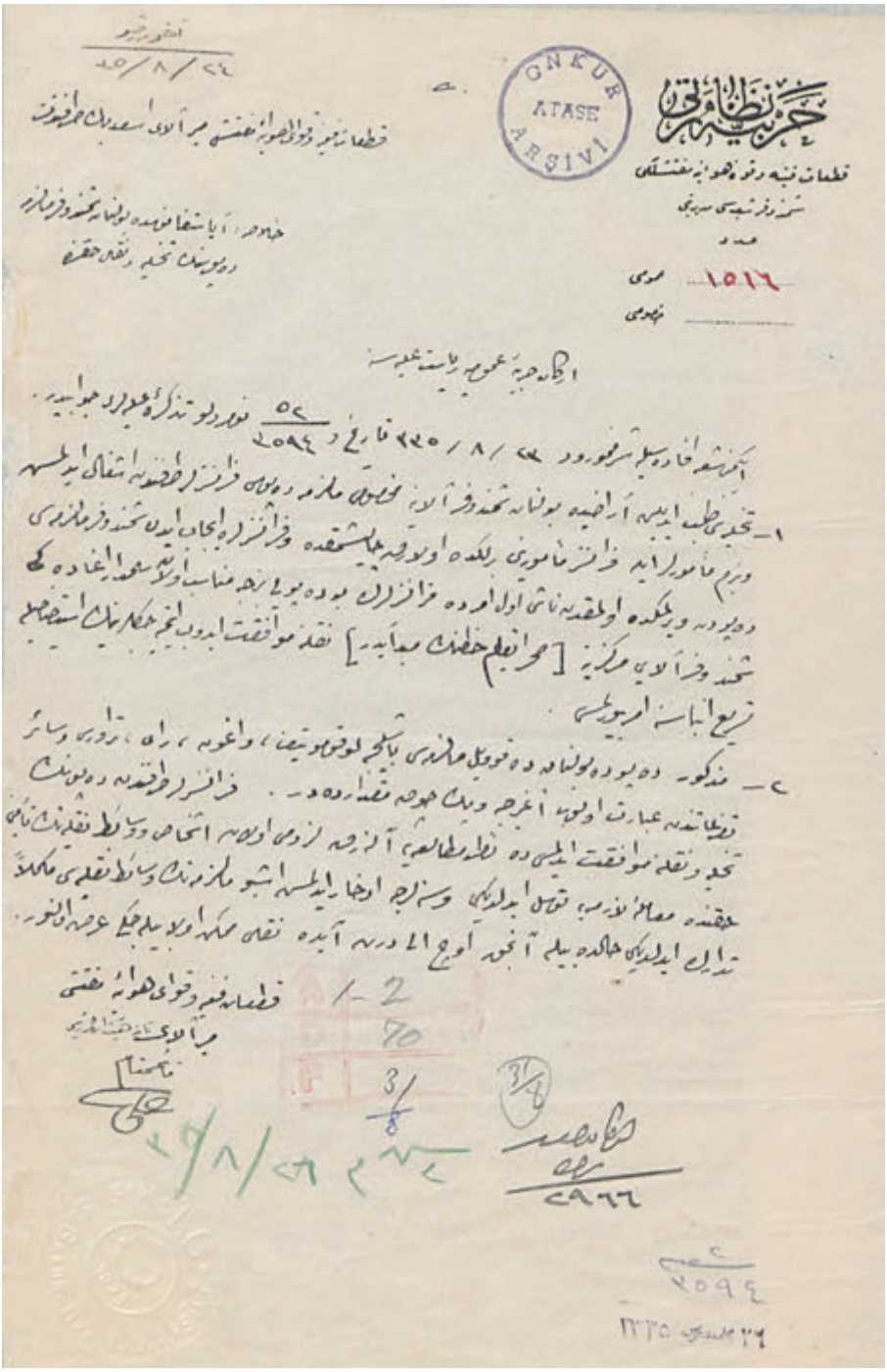

BELGE NO. 96

Harbiyye Nezâreti
Konaklar Müfettiş-i Umûmîliği
Aded
7218

Müsta'celdir.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Kaim-makam Kerâmeddîn Bey
Tarafından
28/8/35

Ordu Dâiresi Riyâsetine

Evvelce de telefonla arz olunduğu vechle Selimiye Kışlası'nın İngiliz ve Fransızlar tarafından işgali için vuku' bulan talebleri üzerine Müfettiş-i Umûmîlikden yazılan tezkire sûretleri berây-i ma'lûmât merbûten takdîm kılındı. İngilizler mezkûr Kışla'nın işgalinden sarf-ı nazar etmişler ise de Fransızlar Eylül ibtidâsında işgal edeceklerini tekrâr bildirmişlerdir. Makam-ı Âcizîce lâzım gelen teşebbüsât yapılmış olub netîcesi ayrıca arz olunacakdır.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Kaim-makam
Kerâmeddîn

BELGE NO. 96

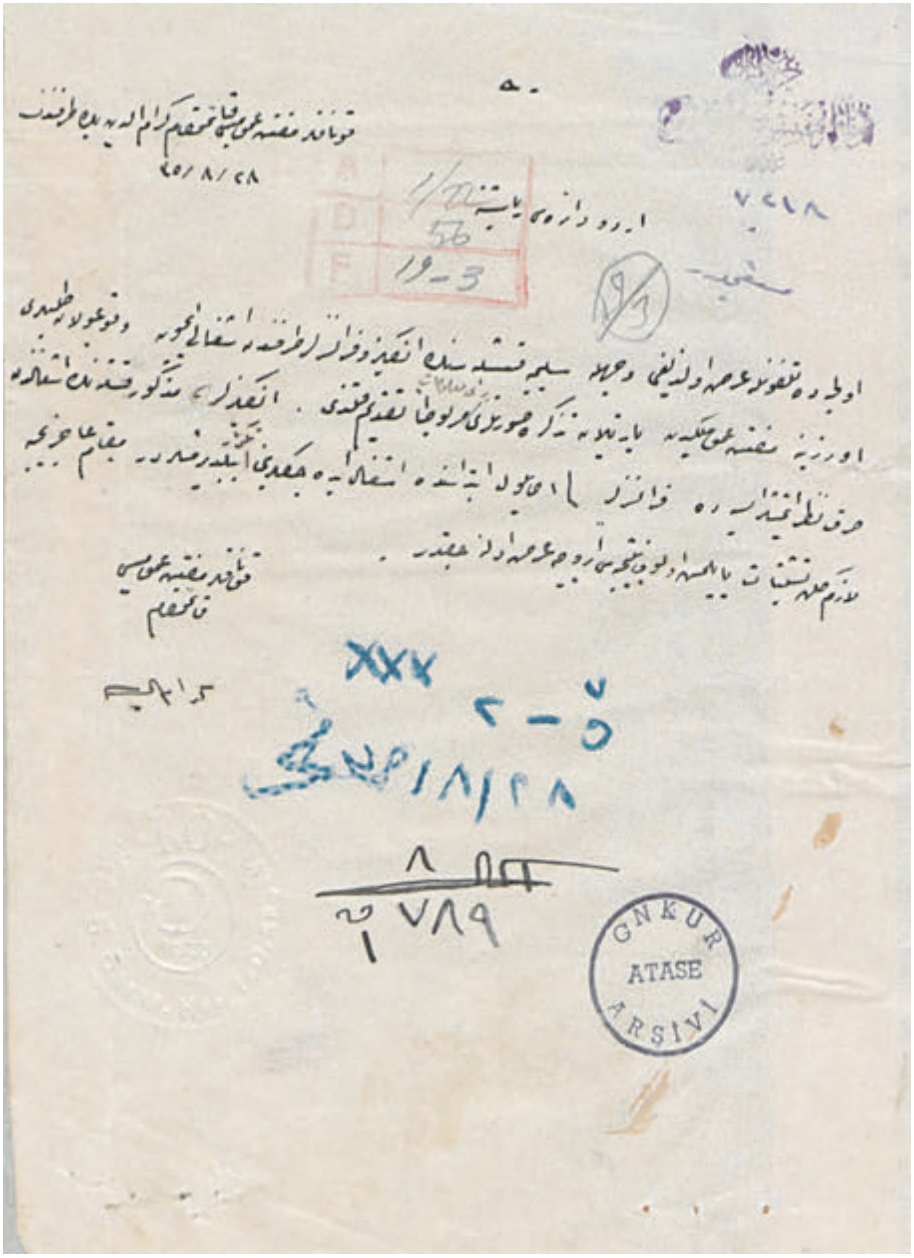

BELGE NO. 97

Harbiyye Nezâreti
Merkez Dâiresi
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
1540

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine Karadeniz Ordusu Kumandanı Ceneral Miln Tarafından Vârid Olan 30 Ağustos 1919 Târih ve 2490 Numrolu Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri,

Osmânlı inzibât askerî me'mûrları adedinde bir tenzîlât icrâ' olunması ve zîrdeki adedin istenilen maksada kâfî geleceği mülâhazasında olduğumu Zât-ı Devletlerine arz ile kesb-i fahr eylerim:

Beyoğlu	30
İstanbul	30
Üsküdar	30
Yekûn	90

Bu inzibât askerî me'mûrları mezkûr mıntıkaların her birinde kıtaâtla berâber bulundurulacak ve inzibât karakolları da kapanacakdır.

Bâlâdaki meâlde evâmir i'tâ' buyurulduğuna muttali' olmakla memnûn olacağım.

Tercüme aslına mutâbıkdır.

3/9/35

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 97

٥٠

جريدهٔ نظارت جليلهٔ قره‌كزارى قومانداني جنال مصطفى
افندينك ٢٠ عسوم ١٣٣٦ تاريخ و ٢٢٩٠ نومرولو
مربوط انكليزجه تحريراتك ترجمه‌سى

١٥٢٠

25/2

83
25-2

دولتلو افندم حضرتلرى ،

عثمانلى انضباط عسكرى مأمورلرى عدديده تنزيلاته اجرا اولنمسى و زرعه كه عدولك
ايتيلمه مقصده كافى كلجكى ملاحظه‌سنده اولديغى ذاته دولتلرينه عرض ايله كتاب
نخ ايلرم :

بك اوغلى	٢٠
استانبول	٢٠
اسكدار	٢٠
يكون	٦٠

بو انضباط عسكرى مأمورلرى مذكور منطقه‌لرك هر برنده قطعاتله برابر بولنديرلمجه
و انضباط قره‌غوللريده قيام ايتمكده .
بالاده كه مأموره اوامر اعطه بويورلديغى مطلع اولمقله سنوده اولمجغم .

ترجمه اصلى مطابقدر
٢/٩/٣٥

منطقه

١٢٥٤

اطابجه عميه عالى
٢٢٥/٩/٢

٢٥/٩/٤ ٢٧٣

BELGE NO. 98

Numro
15

Selimiye Kışlası
10/9/35

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Bugün sâat üç râddelerinde Selimiye Kışlası'nı muâyene etmek üzere gelen Fransız Hükûmeti erkân-ı askeriyyesinden bir mîr-lîvâ, bir mîr-alây, bir tabîb binbaşısı ile berâber âcizleri ve Selimiye Seferî Sevk Komisyonu Reîsi Binbaşı Sâim Bey ile İrtibât Zâbiti Yüzbaşı Mehmed Alî ve Kışla Müdîri Yüzbaşı Sâim Efendilerle Kışla'nın her tarafını dolaşdık. Kışla'da külliyyetli mikdârda bulunan sevkıyât efrâdını ve hasta-hâneyi ve İngilizlerin işgal etdikleri mevâkii gördüler. Müfâreketde Kışla'da üç dört koğuş almak fikrinde olduklarını hiss ederek Pây-ı taht'da mevcûd yirmi üç kışladan yirmi iki buçuğu İ'tilâf hükûmetleri tarafından işgal edilmiş ve elimizde yalnız şu yarım kışla kalmış olduğunu ve binâen aleyh hasta-hâneye ve Seferî Sevk Komisyonuna kat'iyyen başka yer bulmak imkânı olmadığını ve evvelce İngilizler tarafından bu Kışla taleb edilmiş iken aynı sebeb dolayısıyla sarf-ı nazar edildiğini ve bu Kışla'nın tahliye etdirilmesi Fransa Hükûmetinin malûmumuz olan muhâbbetlerinden gayr-i me'mûl bulunduğunu söyledim. Aldığım cevâbda mes'elenin en iyi bir tarzda hall edileceğini bi'l-beyân müfâreket olunduğu ma'rûzdur.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi nâmına
Kışlalar Müfettişi Kaim-makam
Fazlı

BELGE NO. 98

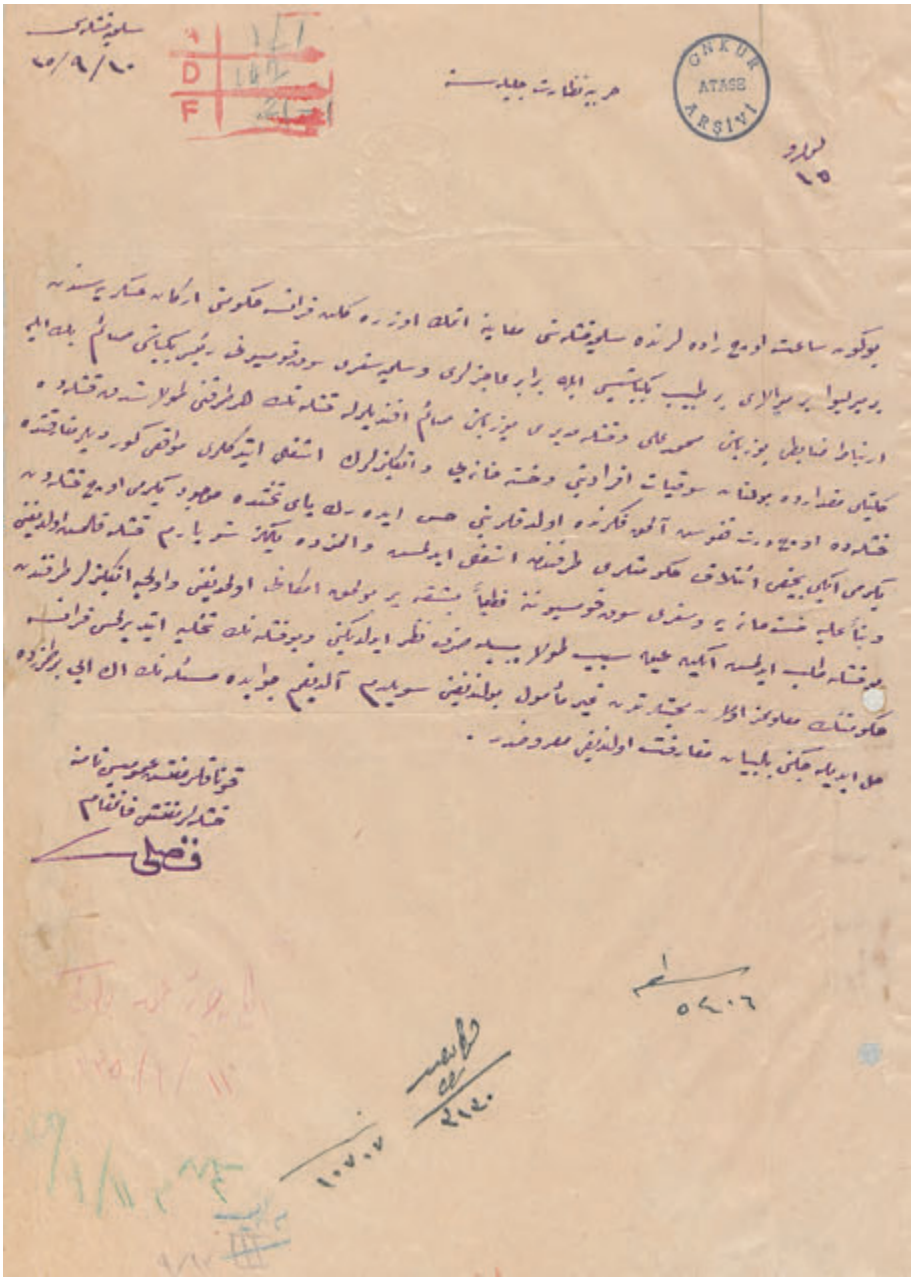

BELGE NO. 99

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Mâh-ı hâlin On Altıncı günü Makriköy Fransız Kıtaâtı Kumandanlığı tarafından gönderilen bir zâbit Barut-hâne Müdîrine mürâcaatla Barut-hâne Muhâfız Bölüğümüz efrâdının bulunduğu mevâkiin bugün öğleye kadar tahliyesiyle Fransız kıtaâtının oraya yerleşdirileceğini ve mahall-i mezkûra mukabil evvelce kendilerinin taht-ı işgallerinde bulunan Kırmızı Kışla'nın iâde edileceğini ve bu sûretle Fransız efrâdı merkezî vaz'iyyetde bulunacağını ve aksî takdîrde be-heme-hâl mahall-i mezkûrun cebren işgal olunacağını ve ba'de-mâ bilâ-ma'lûmât fabrikadan hârice barut ve emsâli sevk edilmesine mümânaat edileceğini beyân etmişdir. Tahliyesi taleb edilen mevki', Muhâfız Bölüğü merkezi olub gerek barut fabrikaları ve gerek barut mahzenlerinin civârında bulunması hasebiyle emr-i muhâfaza için bundan daha münâsib bir mevkimiz olmadığı gibi zâten Fransız kıtaâtının böyle barut depolarıyla i'mâlât-hâneleri kurbunda bulunmaları Barut-hâne için icrâsı elzem olan takayyüdâta riâyet etmemelerinden ve hâricden birçok ziyâretçilerin duhûlüne sebebiyyet verdiklerinden dolayı değil böyle merkezî ve mühimm bir mahalle yerleşmek hatta barut mahzenleriyle i'mâlât-hânelerinden daha uzaklaşmak ve şimendüfer hattının şimâl tarafına çekilerek hatt-ı mezkûrun cenûbunda kalan barut mahzenleriyle memleketin zirâat ve umûr-ı nâfıaya müteallik ihtiyâcâta sarfı zarûrî olmasından dolayı işledilmesine ibtidâr kılınmak üzere olan av ve taş barutları i'mâlât-hânelerinin izdihâmdan kurtarılmasının te'mîn kılınması ve aksî takdîrde pek müdhiş kazâ' vukuuna meydân verileceği der-kâr bulunmağla işgal mevâkii hakkında karâr ittihâzına kadar şimdilik şu teklîfin reddi lâzım geleceği ma'rûzdur./17 Eylül 335

İ'mâlât-ı Harbiyye Müdîr-i
Umûmîsi
Mîr-livâ
(İmza)

BELGE NO. 99

BELGE NO. 99-1, 99-2

2. Şu'be 2. Kısım Mütâreke

18/9/35

Ceneral Vilson Cenâblarına

Zeytinburnu'nda Barut-hâne fabrikaları etrâfındaki bütün kışlalar Fransız kıtaâtının taht-ı işgalindedir. Ahîren Makriköyü Fransız Kıtaâtı Kumandanlığından Barut-hâne Müdîriyyetine gelen bir zâbit Barut-hâne muhâfızı olarak mevcûd Bölüğümüzün işgal etdiği kısmın dahi hemen tahliyesini taleb etmişdir. Bu teklîfe ilâveten ba'de-mâ barut fabrikalarından hârice barut ve emsâli sevkine mümânaat olunacağını söylemişdir.

Efrâdımız bir kere için işgal etdiği mevki' dolayısıyla fabrika ve müştemilâtının muhâfazasına muvaffak olabilir.

Bundan başka o havâlîdeki Fransız kıtaâtının Barut-hâne nizâmâtına ...(?) etmemeleri hâricden birçok züvvâr kabûl etmeleri sebebiyle ileride vukuu melhûz müdhiş kazânın mes'ûliyyeti bi't-tab' mezkûr kıtaâta râcidir.

Ayrıca Mütâreke tatbîkatına müteallik mevâdd şimdiye kadar ancak Makam-ı Âlîleriyle cereyân etmiş bulunduğundan barut ve sâir eşyânın fabrikadan ihrâcının men'i gibi bir talebin dahi Makriköy Fransız Kumandanlığı tarafından serdini usûl-i mevzûamıza gayr-i muvâfık gibi buluyorum.

Nitekim geçenlerde ihtiyâcât-ı umûmiyye için av ve taş barutu i'mâl edileceğini de Zât-ı Âlîlerine 14/9/35 târih ve 5401 numrolu tezkire ile arz etmiş idim.

Binâen aleyh âtiyen makamât-ı sâire taraflarından bu gibi taleblerin adem-i serdi ve Barut-hâne muhâfazasına mahsûs Bölüğümüzün mevkiinde ibkası ve takayyüdâta riâyet etmeyen Fransız kıtaâtının Barut-hâne civârlarından uzaklaşdırılması ve-yâhûd Barut-hâne ta'lîmâtına muvâfık sûretde hareket etmelerinin te'mîni ihtirâmâtıma terdîfen ricâ olunur.

(İmza)

İngilizcesi de rabt edilmişdir.

BELGE NO. 99-1

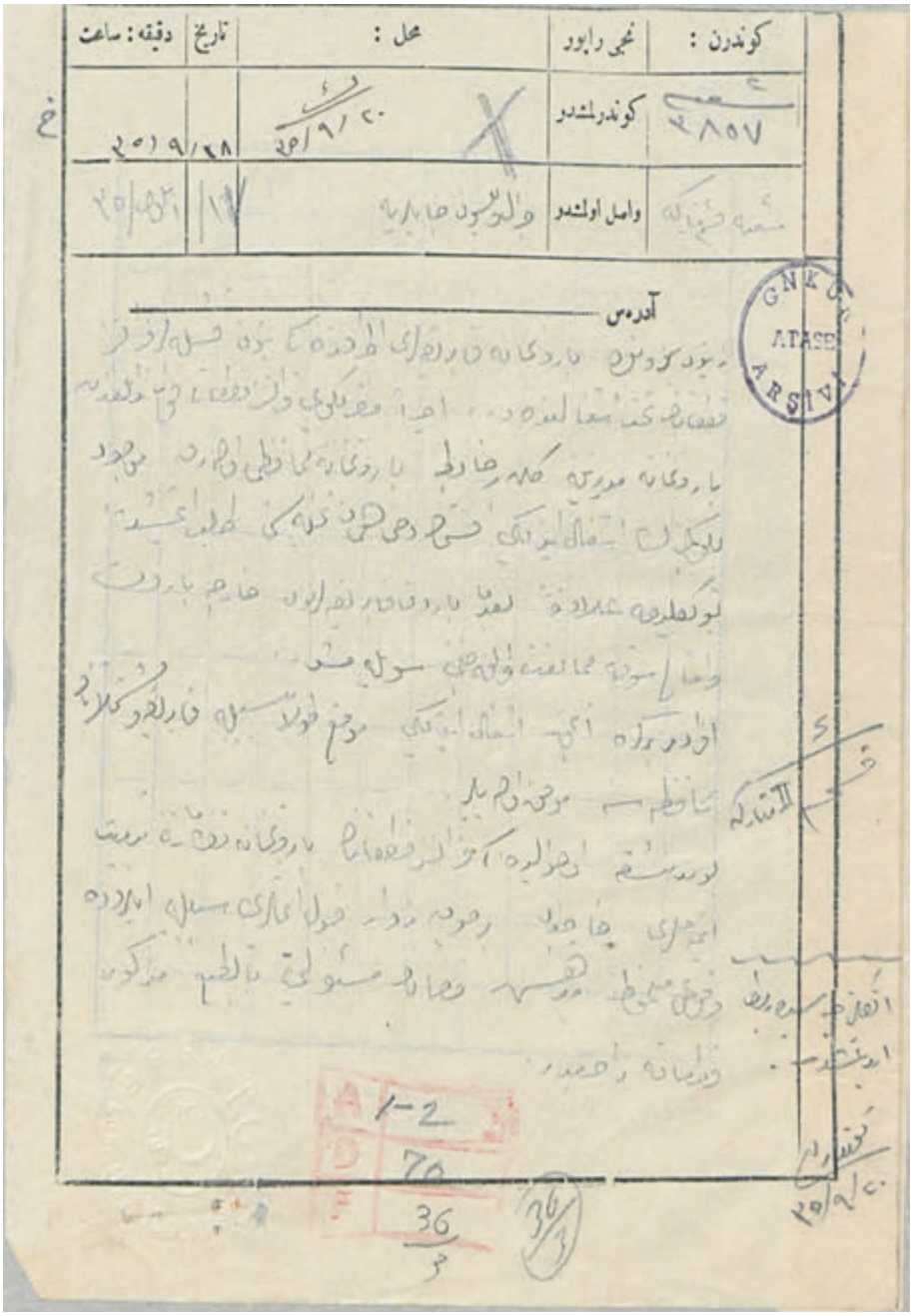

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نمره رابور	کوندرن :
			کوندرلشدی	۲۸۵۷
			واصل اولشدی	

آدرس

BELGE NO. 99-2

كوندرن :	نجى راپور	محل :	تاريخ	دقيقه : ساعت
	كوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

GNKUK ATASE ARSIVI

آدرس

[illegible]

BELGE NO. 100

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresi

2. Şu'be

Numro

3900

20/9/35

Ordu Dâiresi Riyâsetine

Düvel-i Mü'telife ile mün'akid 30 Teşrîn-i Evvel 35(4) târihli Mütâreke-nâmenin sûret-i tatbîki, bu tatbîkat esnâsında tahaddüs eden müşkilât, Mütâreke-nâme ahkâmına muhâlif mutâlebât, Düvel-i İ'tilâfiyye me'mûrîni taraflarından emr-i vâki' hâlinde yapılan icrâât, hulâsalarını ihtivâ' etmek üzere, cihet-i askeriyyeden geçen bi'l-umûm muâmelâtın târihçesi Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye tarafından tanzîm olunacakdır. Bu târihçenin ikmâline kadar olmak üzere merbût pusulada münderic mevâdda âid cereyân etmiş işlerin ta'rîfât-ı âtiye dâiresinde îzâhen Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâsetine 335 senesi Eylül nihâyetine kadar irsâli teblîg olunur:

1- Talebi serd eden İ'tilâf me'mûrîninin ismi, târih-i taleb şifâhen veyâ tahrîren mi vâki' olduğu, talebi Mütâreke-nâme'ye müsteniden yapmış ise serd etdiği Mütâreke-nâme mâddesi.

2- İcrâât hakkında alınan emir hulâsası, târihi, emri i'tâ' eden zât.

3- Cebr ile veyâ emr-i vâki' hâlinde yapdırılmış ise bunu yapan İ'tilâf me'mûrîni.

4- Bu muâmele yüzünden elden çıkan mâdde, binâ', şahıs, arâzî veyâ ma'nevî hukuk.

İş'ârâtda yek-nesaklığı te'mîn için matbû' olarak tevzî' edilen cedvellerin imlâsı lâzımdır.[4]

Yâver-i Ekrem-i Hazret-i Şehr-yârî
Ve
Harbiyye Nâzırı nâmına
Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi
(İmza)

Teblîgat:

Devâire

Şu'be 1, 2, 3

Şuabâtdan geçen bu gibi muâmelâtın emr olunan tarzda ihzârıyla Eylül 35 hitâmından evvel Riyâset Kalemine tevdîi emr buyuruldu.

31/9/35
Yâver
(İmza)

[4] Ek-4.

İkmâl 9
438
O-3

Ber-mûcib-i emir-nâme-i Nezâret-penâhî, Şu'bece iktizâsı îfâ kılınmakdadır. Şu'benizce de îcâbının icrâsıyla Ordu Şu'besine tevdîi zımnında takdîm kılındı./28 Eylül 335

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 100

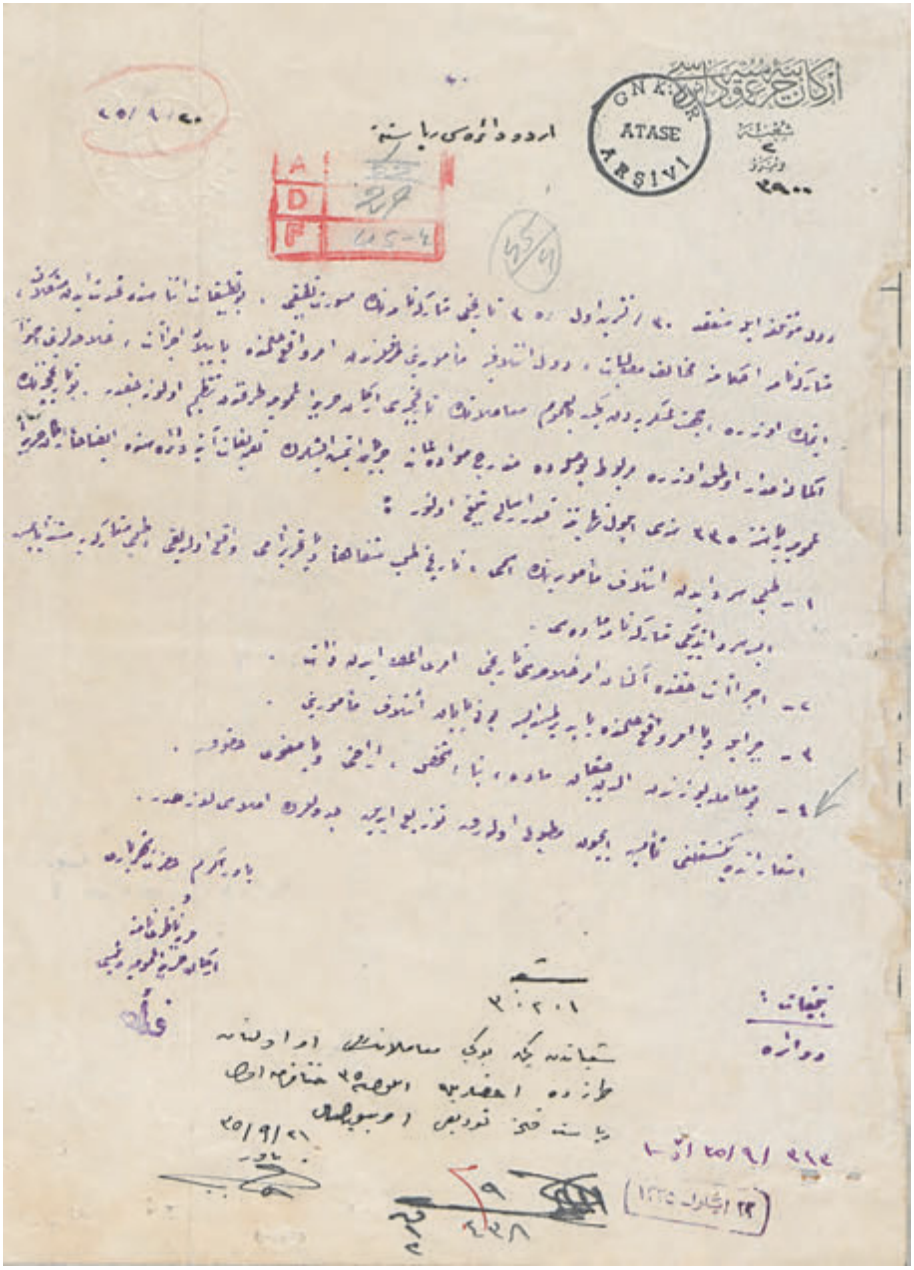

BELGE NO. 100a

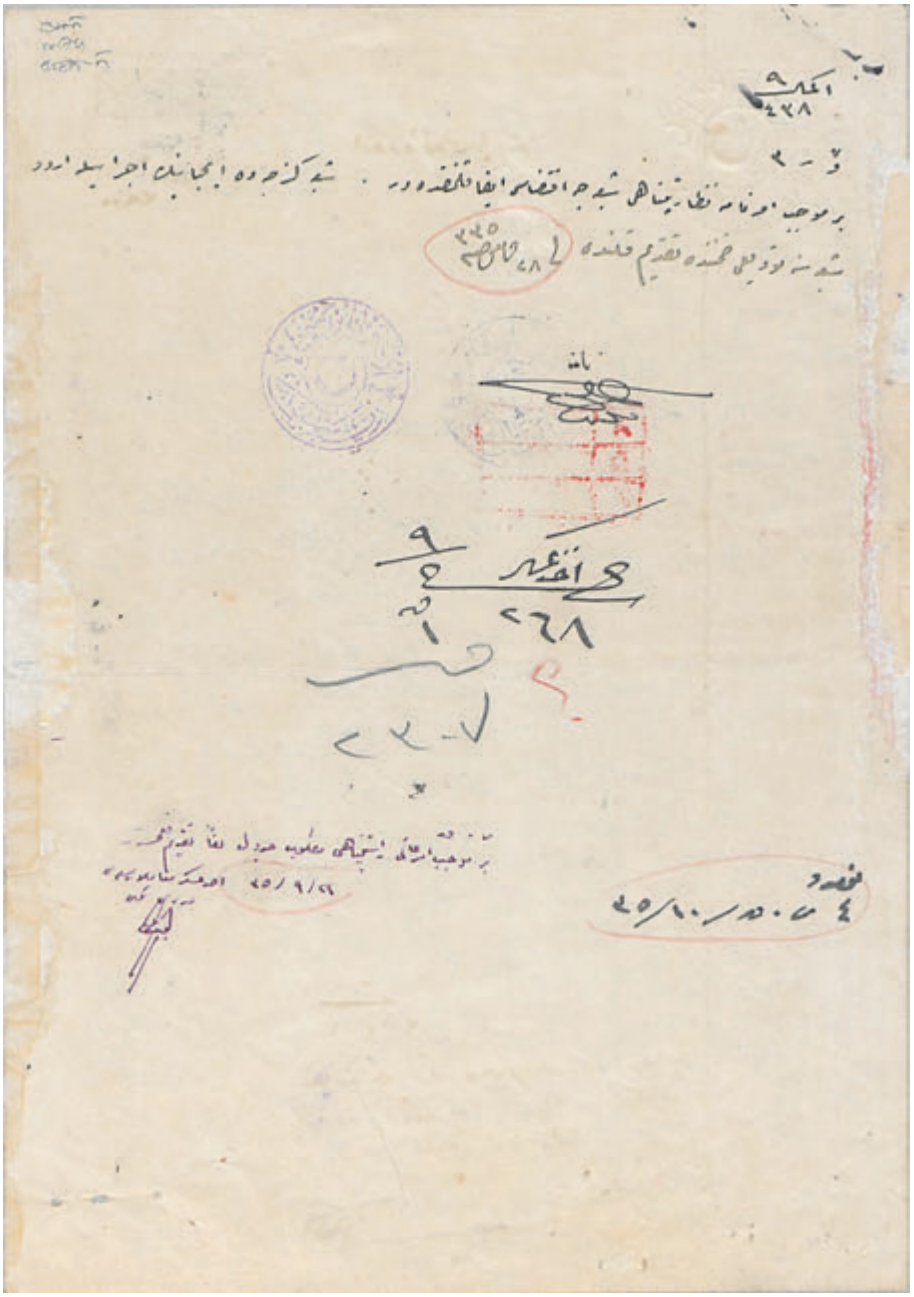

BELGE NO. 100-1

Osmânlı Ordû-yi Hümâyûnu
Başkumandanlığı Vekâleti
Şu'be
Numro

1- Emâkin işgali (husûsî ve resmî)

2- Malzeme-i inşâiyye mutâlebâtı

3- Harekât-ı askeriyyeye müdâhalât

4- Esliha ve mühimmât

5- Eşyâ' ve malzeme-i askeriyye ve sevkıyât

6- Eşhâsın tebdîli

7- Efrâd ve zâbitân tevkifâtı

8- Her nev' vesâit-i nakliyye (şimendüfer, otomobil, araba)

BELGE NO. 100-1

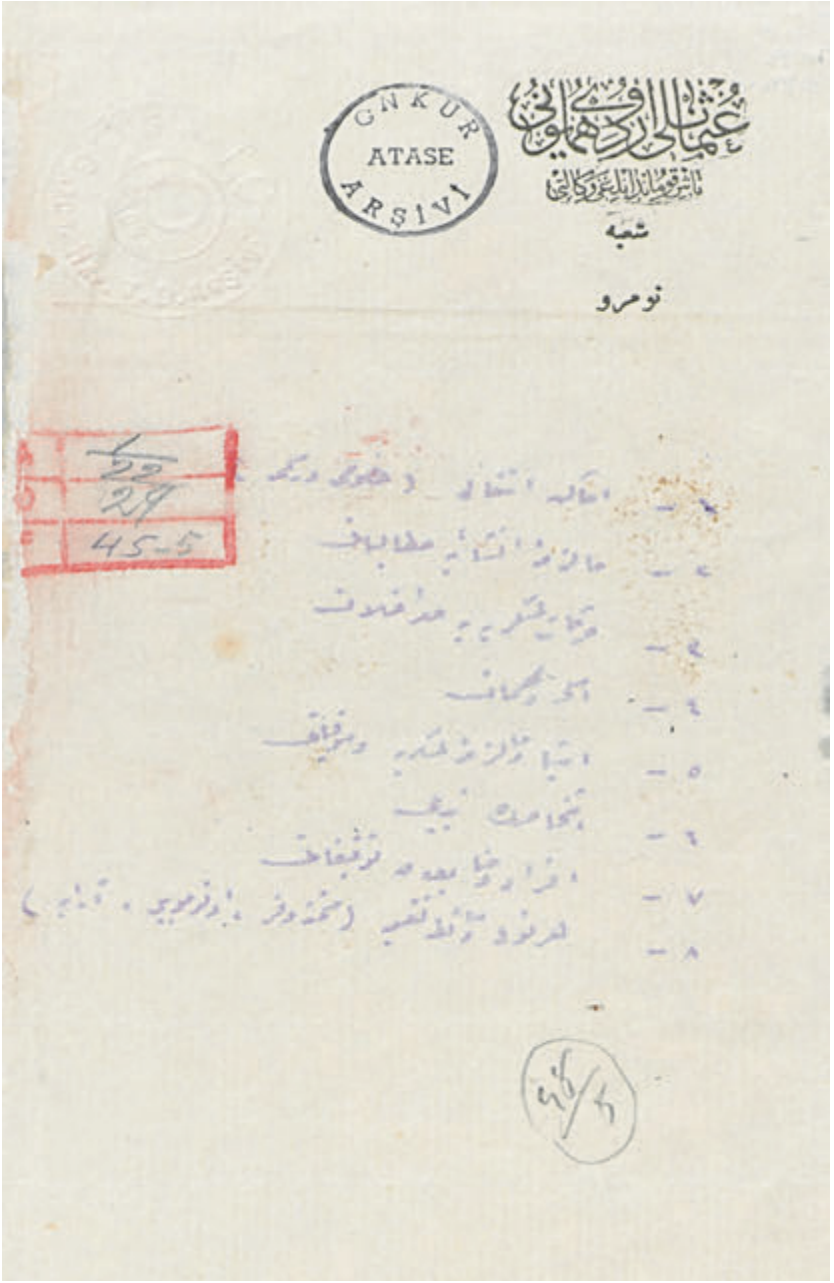

BELGE NO. 101

Harbiyye Nezâreti
...(?)

20/10/35

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâsetine

Ayastefanos'da kâin Umûr-ı Havâiyye Deposu ittihâz olunan Ayastefanos Câmii'nde bulunan malzemeye Binbaşı Delamures tarafından hiçbir mürâcaat-ı resmiyyeye müstenid olmayarak vaz'-ı yed edilmek istenilmiş ve merbût Tezkire-i Aliyye-i Nezâret-penâhîde münderic malzeme de cebren alınmış ve bugün de depo me'mûrluğuna çehâr-şenbih günü gelib bi'l-cümle uçuşa âid olan malzemeden gayrı olan malzemenin de alınacağını ayrıca bildirmişlerdir. Makam-ı Nezâretden Fransız İrtibât Zâbitliğine tahrîr olunan merbût sâlifü'l-arz tezkire hakkında îcâb eden muâmelenin sür'at-i îfâsına ve mûmâ-ileyh Binbaşı'nın çehâr-şenbih günü mürâcaatında verilecek cevâbın sür'at-i mümkine ile bildirilmesine delâlet buyurulması mercûdur.

Harbiyye Dâiresi Reîsi
Ferîk
(İmza)

BELGE NO. 101

BELGE NO. 101-1, 101-2

2. Şu'be 2. Kısım Mütâreke

21/Teşrîn-i Evvel/35

Fransız İrtibât Zâbiti
Kaim-makam Mösyö Mujen Cenâblarına

Nezâretden

16/10/35 târihinde Fransız tayyâreci zâbitânından Binbaşı Delamurles Ayastefanos'da Osmânlı tayyâre malzemesi depo me'mûruna mürâcaat ederek me'mûrun i'tirâzâtına rağmen 13 kalem malzemeyi almış, götürmüş ve 18/10/35'de yeniden mürâcaatla ba'zı eşyâyı taleb etmişdir.

Evvelâ her dürlü mutâlebâtın Mütâreke-nâme ahkâmına tevâfuk etmesi lâzımedendir.

Ancak Osmânlı me'mûrîni Fransız kıtaât ve müessesâtına ellerinde bulunan vesâitle muâvenet etmeği bir vazîfe-i mihmân-nüvâzî telâkki etdiklerinden bu tarzda taleb olunacak muâvenetlerin de büyük kumandanlara mürâcaat edilmek sûretiyle icrâsı ma'lûm-ı âlîleri olan karâr iktizâsındandır.

Doğrudan doğruya depo me'mûru olan küçük zâbitâna teveccüh edilen teklîflerin her dürlü sû'-i tefehhümleri dâimâ olabileceğini nazar-ı dikkatinize arz ederim.

Bu husûsda Fransız kıtaâtına yeniden evâmir-i lâzıme i'tâ' etdirilmesi husûsunun Başkumandan Ceneral Hazretlerine arzına tavassutunuzu ricâ eylerim.

(İmza)

BELGE NO. 101-1

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نمره راپور	کوندرن :
	٢٥/١٠/٢١	وانر ایاط خانه‌سی	کوندرلمشدر	٤٢٢٥
	٢١/١٠/٢٥	[illegible]	واصل اولمشدر	[illegible]

آدرس

١٦/١٠/٢٥ تاریخلی وانر طاردجی خانه‌سنه تکیه‌ده اولان
آیاسوفیا نوسده عثمانلی طیاره‌لرنگ دیوفاموزینه واقع ایده‌رک
مأمورلر اغتراف‌خانه‌سنه ١٣ قالم ١٢ ایلمه تورلو مسمه و ١٨
١٠/٢٥ ده تکیه‌نک واقعه‌لر اسنایه طلبانمشدر.
اولا تورلو مطالبات مماکه نامه اعامنه توافق عمل اولنمه‌دیغی
[illegible]
ایچون عثمانلی مأموری وانر قصبه‌سی مسنانه الاوده
بولنه وسائطلر معاونت ایچکی بر طرفدن محافظه‌ی تلقی ایدکلرندن
بو طرفده طلب اولنه جهت معاونتلرنده بیول قوندالره واقع
ایدلان حرکتلر اجلسی [illegible]
طوغریدن طوغری [illegible] دیوفاموری اولان کوچه خانه‌نه توجه ایدیلمه

70
32 (72)

BELGE NO. 101-2

دقیقه : ساعت	تاریخ	محل :	نمره رابور	کوندرن :
			کوندرلمشدر	
			واصل اولمشدر	

آدرس _____

1-2
70
37/1

BELGE NO. 102

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
1809

Harbiyye Nâzır-ı Celîli Paşa Hazretlerine Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Dersaadet Merkez Kumandanı Mîr-alây Kare Tarafından Vârid Olan 27 Teşrîn-i Evvel 1919 Târih ve 1463 Numrolu Fransızca Tahrîrâtın Tercümesi

Amiral Laprovans gemisinin kara ile muhâberesi husûsunu te'mîn zımnında, Fransız me'mûrîn-i askeriyyesinin, el-yevm Osmânlı Harbiyye Nezâret-i Celîlesine merbût asâkir-i Osmâniyye tarafından işgal edilmekde bulunan Dolmabahçe Karakolunun kısm-ı şarkî birinci kat salonuna vaz'-ı yed etmek talebinde bulunduklarını arz ile kesb-i fahr eylerim.

İşbu vaz'-ı yedin müsta'celiyyetine mebnî, taleb olunan mahallin mümkün olduğu kadar sür'atle Fransız ordusu emrine müheyyâ kılınması husûsunda alâka-dâr makamâta evâmir-i lâzıme i'tâ' buyurul(masını) ricâ eylerim.

İhtirâmât-ı fâikamın kabûlünü ricâ eylerim.

Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Dersaadet Merkez Kumandanı
Mîr-alây (Kare)

Merbût aslına mutâbıkdır.
29/10/35
(Mühür-İmza)

Serîan Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresine
29/10/35

BELGE NO. 102

BELGE NO. 102-1, 102-2

2. Şu'be 2. Kısım Mütâreke

30/Teşrîn-i Evvel/35

Makam-ı Sâmî-i Sadâret-i Uzmâya

Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Dersaadet Merkez Kumandanı Mîr-alây Kare'den alınan 27/Teşrîn-i Evvel 35 târihli tezkirede Amiral Laprovans gemisinin kara ile muhâberesini te'mîn için Dolmabahçe Karakolunun kısm-ı şarkî birinci kat salonunun işgaline lüzûm olduğu bildirilmekdedir.

Gülhane ve Zeytinburnu fabrikaları vesîlesiyle takdîm edilen 1/10/35 târih ve 2/3857 ve 11/10/35 târih ve 2/4071 numrolu arîzalar muhteviyyâtının lûtfen ehemmiyyetle nazar-ı dikkate alınmasını istirhâm eylerim. Elimizde kalan emâkin-i mîriyye hiç mesâbesindedir. Hazîne-i Hümâyûnun, sarayların ve müştemilâtının, ceb-hâne ve mühimmât fabrikalarının bu mebânîye yalnız işgaller yüzünden ma'rûz bulundukları zarr ü ziyân ihtimâlleri pek ziyâdedir.

Binâen aleyh Mîr-alây Kare'nin bâlâdaki talebini is'âf edememek mecbûriyyetindeyim. Taraf-ı sâmîlerinden de bu işgalin men'ini ve mebânî-i sâire haklarında 9/9/35 târih, 3775 numrolu ma'rûzât muktezâsının emir buyurulmasını istirhâm eylerim.

(İmza)

BELGE NO. 102-1

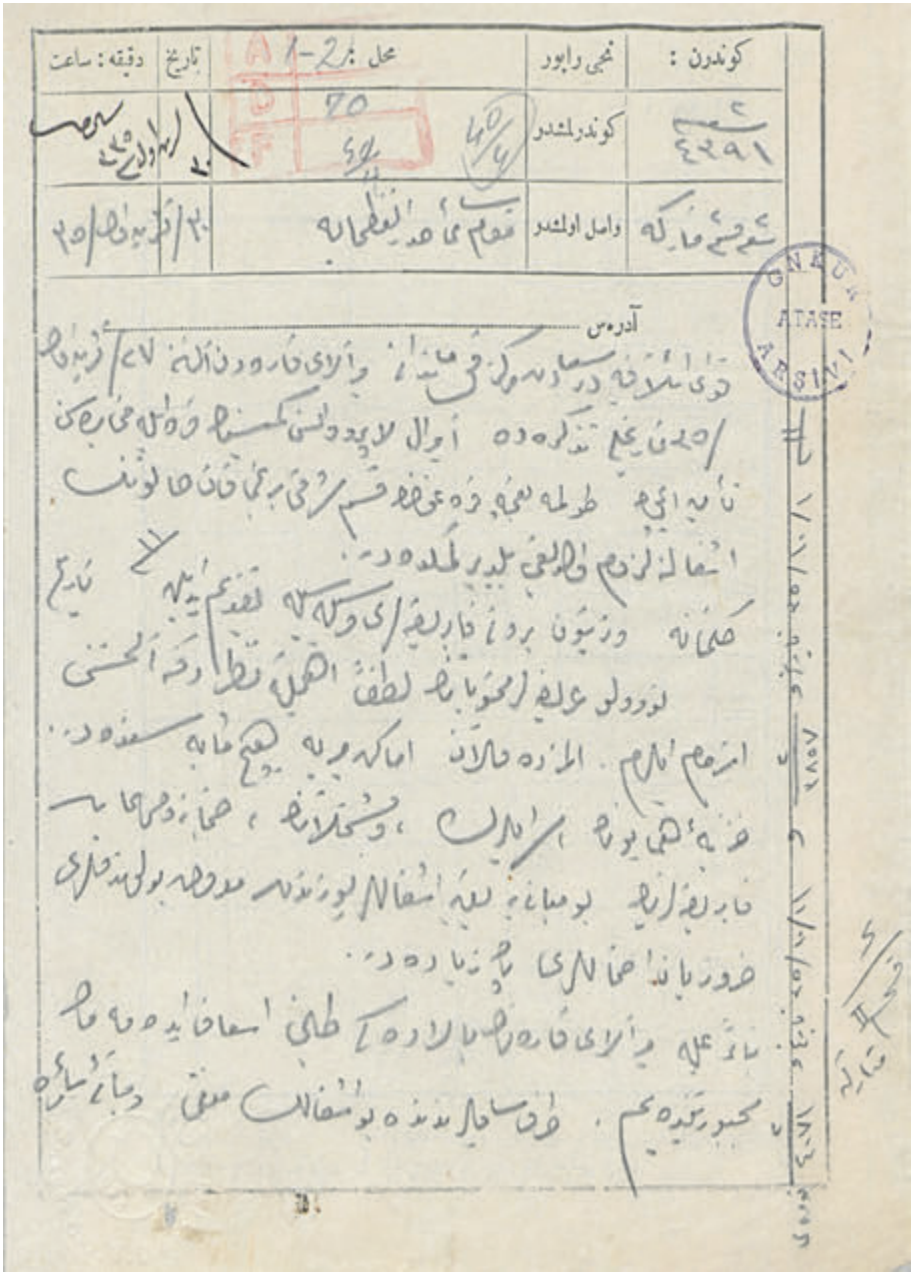

كوندرن :	نجى رابور	محل بر 2-1	تاريخ	دقيقه : ساعت
٤٢٩١	كوندرلمشدر	70 / 45		
شوجسى فاركه	واصل اولمشدر	مقام محافظه	٢٠	٢٥

آدرس .....

ATASE

BELGE NO. 102-2

کوندرن :	نجی وابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

GNKUR ATASE ARSIVI

آدرس .....

حفاظه ۲۰/۹/۹ تاریخ ۲۷۷۰ نومرولو مقدوحنامه مقتضاسنده
ادیرنه ولیسی اسکام ابلاغ

A 1-2
D 80
F 52/5

BELGE NO. 102-3

2. Şu'be 2. Kısım Mütâreke

30/Teşrîn-i Evvel/35

Kaim-makam Mösyö Mujen Cenâblarına

Amiral Laprovans gemisinin kara ile muhâberesini te'mîn için Dolmabahçe Karakolunun bir kısmının Fransız ordusu emrine ihzârı talebini mübeyyin Mîr-alây Kare Cenâblarından bir tezkire aldım.

Pây-ı taht'da elimizde kalan saraylar ve mebânî-i emîriyyenin muhâfazasına mecbûr olduğumuzu ve bu muhâfazayı te'mîn için de bu gibi karakolların tekmîl müştemilâtıyla taht-ı işgalimizde kalması lüzûmunu takdîr buyurursunuz. Mevzû'-i bahs muhâbere merkezi esâsen Fransız ordusunun taht-ı işgalinde bulunan saray civârındaki otomobil garajlarının müştemilâtından dahi te'mîn olunabilir.

Binâen aleyh Mîr-alây Cenâblarına bu işgalden sarf-ı nazar edilmesini ricâya delâlet etmenizi temennî eylerim.

(İmza)

BELGE NO. 102-3

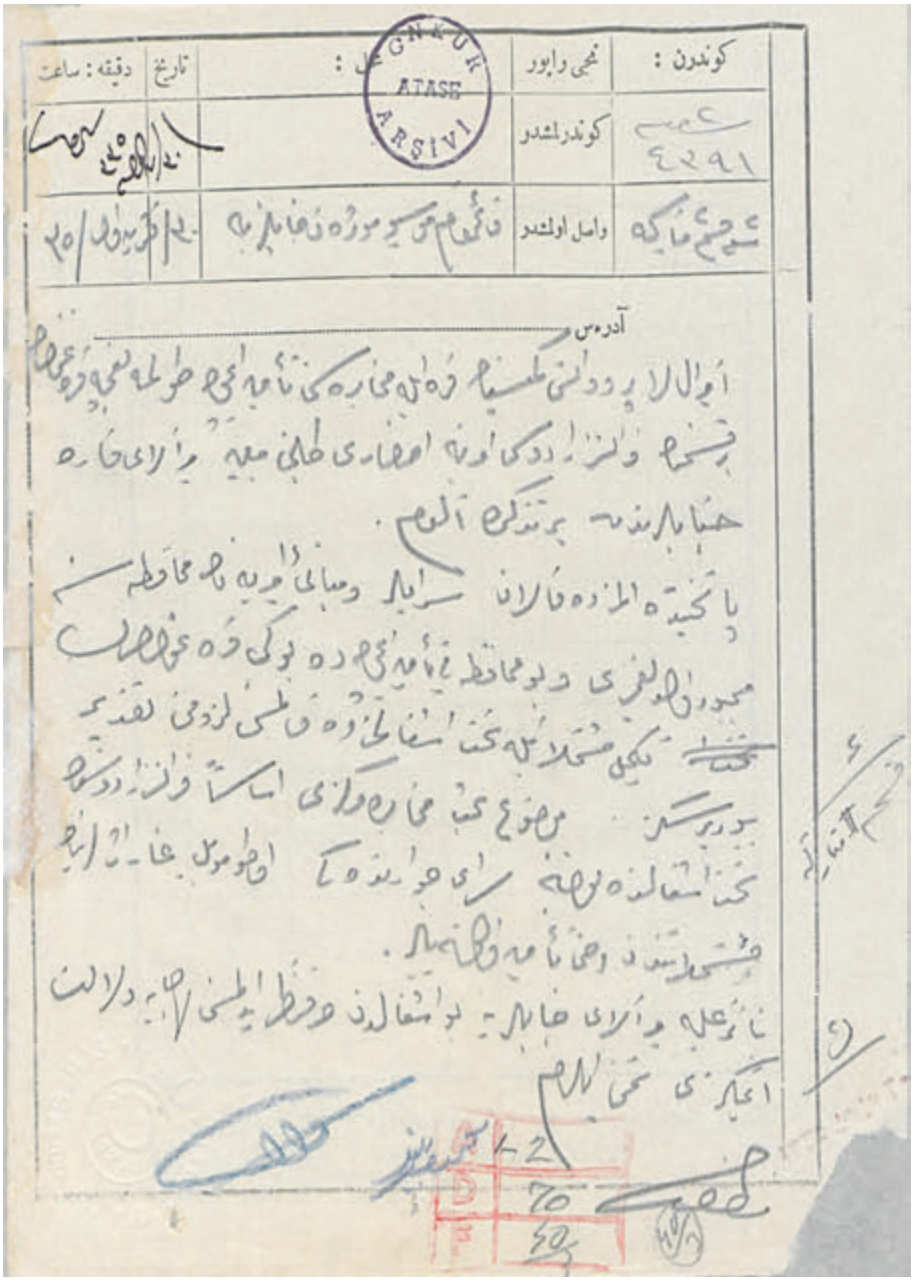

كوندرن :	نجى وابور		تاريخ	دقيقه : ساعت
	كوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرسى .....

GENEL ATASE ARSIVI

BELGE NO. 103

Bayezid
İnzibât Zâbitliği
Aded
377

Mıntıka Kumandanlığına

Bayezid Mıntıkasındaki Kuvâ-yi Mü'telife:

1- Bayezid Meydânı'nda eski Jandarma Dâiresinde 150:200 kişi kadar zencî Fransız efrâdı vardır. Âlây numroları ve işâretleri mevcûd değildir. Eslihası uzun çapda, mükerrer âteşli piyâde tüfenkleridir. Nezdlerinde ayrıca top, makineli tüfenk gibi silâh yokdur. Mezkûr kışlayı işgal etdikleri zamân görüldüğüne nazaran üzerlerindekinden gayrı 3:4 arabalık kadar ihtiyât ceb-hâneleri vardır. 2:3 dânesi tek, dîgerleri çift atlı olmak üzere tahmînen 10 kadar nakliyye arabaları vardır. Mezkûr mahaldeki efrâdın sık sık tebdîllerine nazaran burasının sevkıyât gibi bir şey' olduğu zann edilmekdedir. Kumandanları hâl-i hâzırda bir yüzbaşıdır. Bir de doktor mevcûddur.

2- Bayezid'de Emîn Bey Mahallesi'nde Namık Paşa Konağında Fransız topoğraf hey'eti vardır. Zâbitleri bir binbaşı, bir mülâzımdır. Burada 20 kadar nefer vardır. Cümlesi rövolverlidir. Başkaca silâhları olub olmadığı anlaşılamamışdır. Maa-mâ-fîh şimdiye kadar bunlar başka silâhla görülmemişlerdir. Bir de kumandanın rükûbuna mahsûs otomobilleri mevcûddur.

3- Posta, Telgraf ve Telefon Mektebinde [Medresetü'l-kuzât civârındadır.] 6:8 nefer kadar zencî Fransız askeri vardır. Bunlar silâhsızdırlar. Ba'zı geceler mahall-i mezkûrda bulunub ba'zı geceler terk ediyorlarmış.

4- Medresetü'l-kuzât civârındaki ahırlarda 12 bâr-gîr arabası, 1 merkeb arabası, 25 kadar hayvân ve 30 kadar da silâhsız zencî Fransız neferi vardır. İşâretlerinin adem-i mevcûdiyyetine binâen hangi âlâya mensûb oldukları anlaşılamamış ve maa-mâ-fîh eski Jandarma Dâiresi binâsındaki müfrezeye merbûtiyyetleri kaviyyen zann edilmekde bulunmuşdur.

5- Şehzadebaşı'nda eski İttihâd ve Terakki binâsında bir kolağası, bir yüzbaşı, bir mülâzım-ı evvel ve bir mülâzım-ı sânî taht-ı kumandasında 25 kadar İtalyan jandarma ve polisi vardır. Bunlar rövolverlidir. Ve ayrıca filintaları da mevcûddur.

Samatya Mıntıkası:

1- Kazlıçeşme'de Mehmedpaşa akaretinde Fransız 122'nci Fırka Piyâde Kırk Beşinci Âlâya mensûb bir müfreze vardır. Hâl-i hâzırda mevcûdu 50 kadar Arab ve 120 kadar Fransız'dan ibâret olmak üzere ale't-tahmîn 170 neferdir. Cümlesi müsellâhdır. Nezdlerinde ayrıca 10 kadar makineli

tüfenk olduğu ve bunların da ta'lîme gidib geldikleri görüldüğü mahalli postasından tahkik edilmişdir. Buranın da sevkıyât gibi bir şey' olduğu ve efrâdının sık sık tebdîl edildiği söylenmekdedir.

2- Yedikule İstasyonu'nda şark demiryolları muhâfazasına me'mûr Beşinci Fransız Âlâyına mensûb bir ser-çâvûşun taht-ı kumandasında sekiz kişiden ibâret müsellâh bir müfreze vardır.

3- Yedikule'de Kürkçübaşı Hacıhüseyinağa Mahallesi'nde Tramvay Câddesi'nde Ermeni milletinden Mıgırdiç nâmında birisinin mutasarrıf olduğu hânede 122'nci Fransız Piyâde Fırkasına mensûb 12 zencî nefer ile 8 hayvân mevcûddur. Bu neferler piyâde silâhlarını hâmildir. Nezdlerinde başka silâh mevcûd değildir.

4- Samatya'da Ermeni Katolik Kilisesi'nde 8 Fransız jandarması vardır. Bunlar rövolver ve piyâde silâhlarıyla müsellâhdır.

Kumkapı Mıntıkası:

1- Kadırga'da şimendüfer hattı güzer-gâhında belediyyeye âid binâda 10 kadarı müsellâh Arab askerinden ve beşi de Fransız ve İtalyan polisinden ibâret olmak üzere küçük bir müfreze vardır. Bu 10 nefer muhâfızdır. Çünki buranın bir karakol ve tevkif-hâne olduğu anlaşılmakdadır. Polislerde rövolverden başka filinta tüfenkleri de vardır.

Hulâsa:

Tahkikat, işgal edilen ebniye civârında en ziyâde ma'lûmât-dâr olabileceği tahmîn edilen Müslümân esnâfdan yapılmışdır. Tahmîn ve tahkikde yüzde on nisbetinde hatâ' olabilir. Hakikate daha ziyâde nüfûz vaz'iyyeten kabil olabilir. Arz ve takdîm olunur efendim./ 11 Teşrîn-i Sânî 335

Bayezid
İnzibât Zâbiti
Mülâzım-ı Evvel
(İmza)

BELGE NO. 103

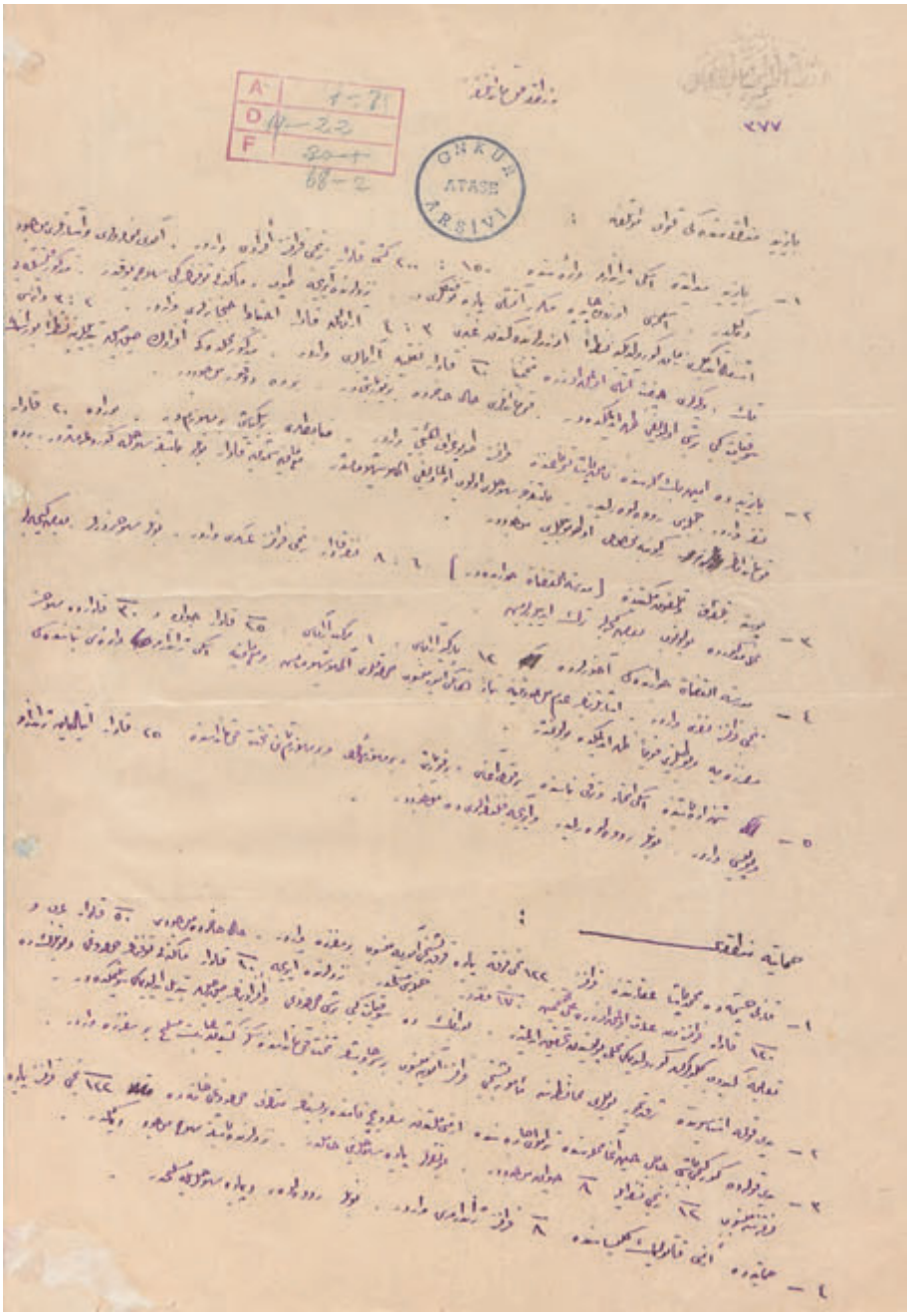

BELGE NO. 103a

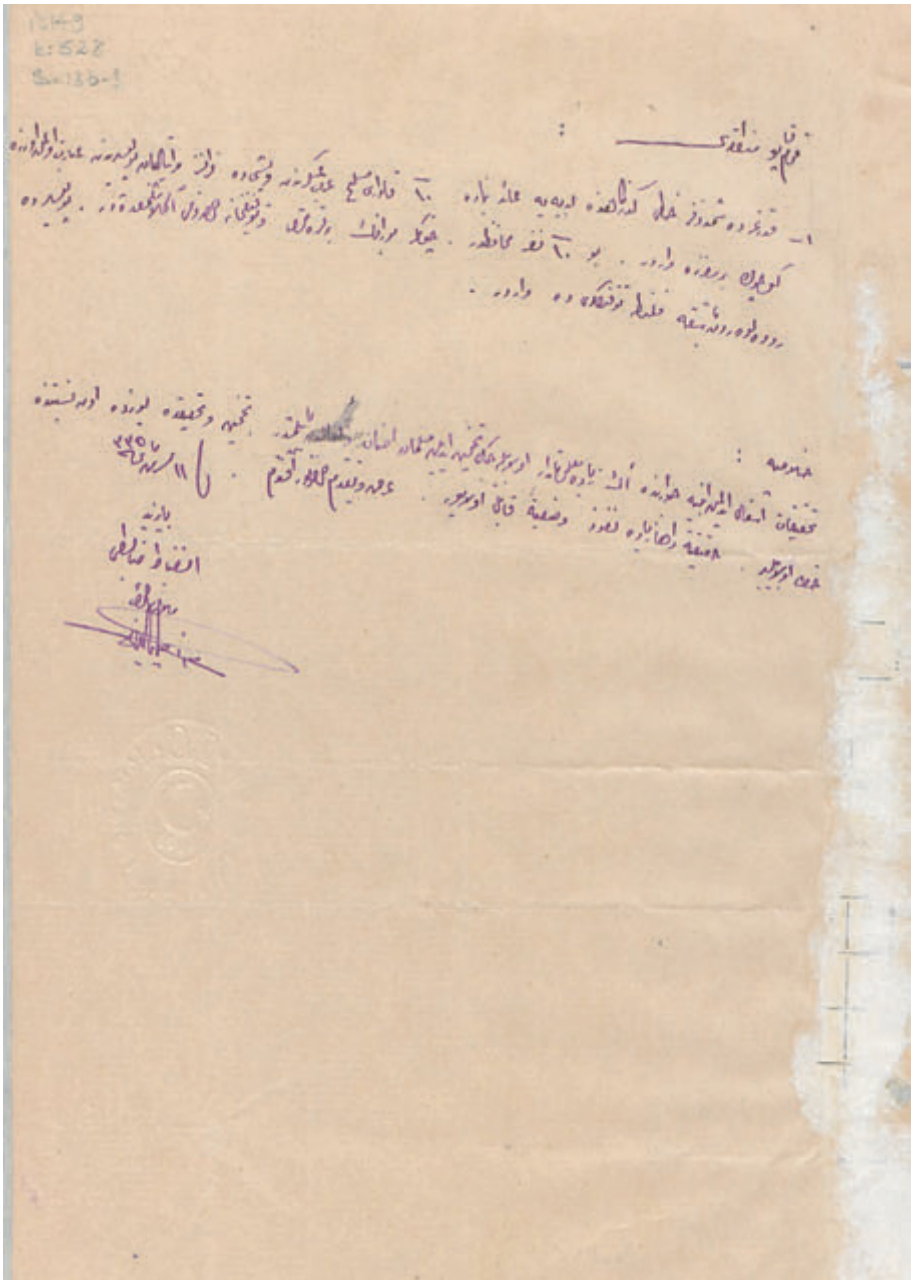

BELGE NO. 104

Gayet mahremdir.

Fener
12 Teşrîn-i Sânî 335

İstanbul İnzibât Mıntıkası Kumandanlığına

Fransız 2. Fırkadan Nümûne Âlâyı

2. Taburdan 3 bölük, 3. Tabur
Topçu Cebel 1. Tabur
23. Âlây Sahrâ Topçu
} Rami Kışlası'nda

a- Nümûne Âlâyı 2. Taburdan bir bölük Beşiktaş'da

b- Topçu Cebel ve 23. Âlây Sahrâ Topçunun birer bölüğü: ...(?) Çiftliği'nde

Nümûne Âlâyı Karâr-gâhı: Rami ile Edirnekapı arasındaki Topçular mahallinde

Sahrâ Topçu Âlây Karâr-gâhı: Rami'de Cum'a Mahallesi'nde Süvâri Ferîği Şükrî Paşa merhûmun konağında

İşbu kıtaâtın yekûn-ı umûmî mevcûdu: 2.500 nefer: İşbu efrâdın yarısı Cezâyirli ve bir kısmı da Alp Dağları ahâlîsindendir.

Girid Jandarma Âlâyından

Neferen

1	Zâbit	Fener'de Patrik-hânede
1	Ser-çâvûş	
38	Nefer	

Fener mıntıkasında mevcûd Kuvâ-yi İ'tilâfiyye kıtaât mevcûdu sûret-i mahrem-ânede edilen tahkikat netîcesinde bâlâya arz edilmiş olduğu ma'rûzdur.

Fener
İnzibât Zâbiti
M. Evvel
(İmza)

BELGE NO. 104

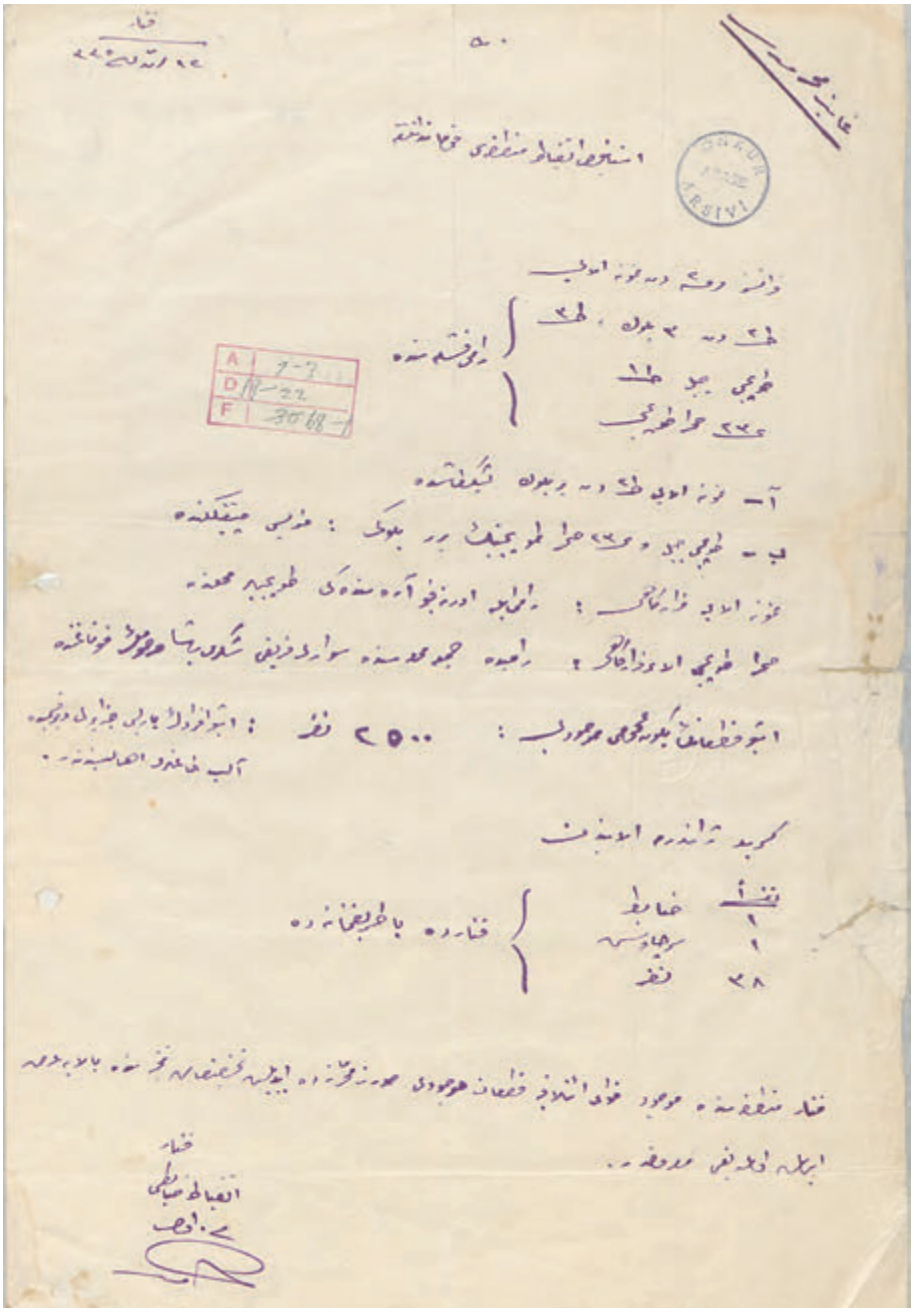

BELGE NO. 105

İstanbul
Mıntıka İnzibât Kumandanlığı
Aded
684

Gayet mahremdir.

İstanbul Muhâfızlığına

Mâdde

1- Kışlalar tel örgüleriyle tahdîd edilerek nöbetçi şebekeleri te'sîs edildiğinden efrâd mikdârını velev takrîbî olsun anlamak, hemen imkânsızdır.

2- Rabten takdîm olunan raporların bir cedvel hâline ifrâğıyla arz-ı ma'lûmât etmek mümkün olamadığından aynen takdîm olunmuşdur.

3- Raporlar muhteviyyâtına göre İstanbul cihetinde iki Fransız fırkası bulunduğu ve bunların 122 ve 2'nci Fırkalar olduğu, İkinci Fırkanın Nümûne Âlâyının Rami Kışlası'nda ve dîger âlâylarının mıntıkamız hâricinde bulunduğu ve 122'nci Fırkanın merkezi Makriköy civârında olduğu ve İstanbul içerisinde bulunan müteferrik kuvvetlerin mezkûr Fırkalardan tefrîk edildiği ve yine raporlardan anlaşılan iki âlây kadar topçunun bu Fırkalara mensûb Fırka Topçusu olduğu anlaşılmakdadır.

4- Bu husûsda hiç kimseye şübhe verilmeksizin tahkikata devâm edilmesi için Mıntıka Kumandanlığınca lâzım gelen teşebbüsâtda bulunulmuş olduğundan pey-der-pey vürûd edecek ma'lûmâtın der-hâl iş'âr olunacağını arz ederim efendim./ 13 Teşrîn-i Sânî 35

İstanbul
Mıntıka İnzibât Kumandanı
Binbaşı
(İmza)

BELGE NO. 105

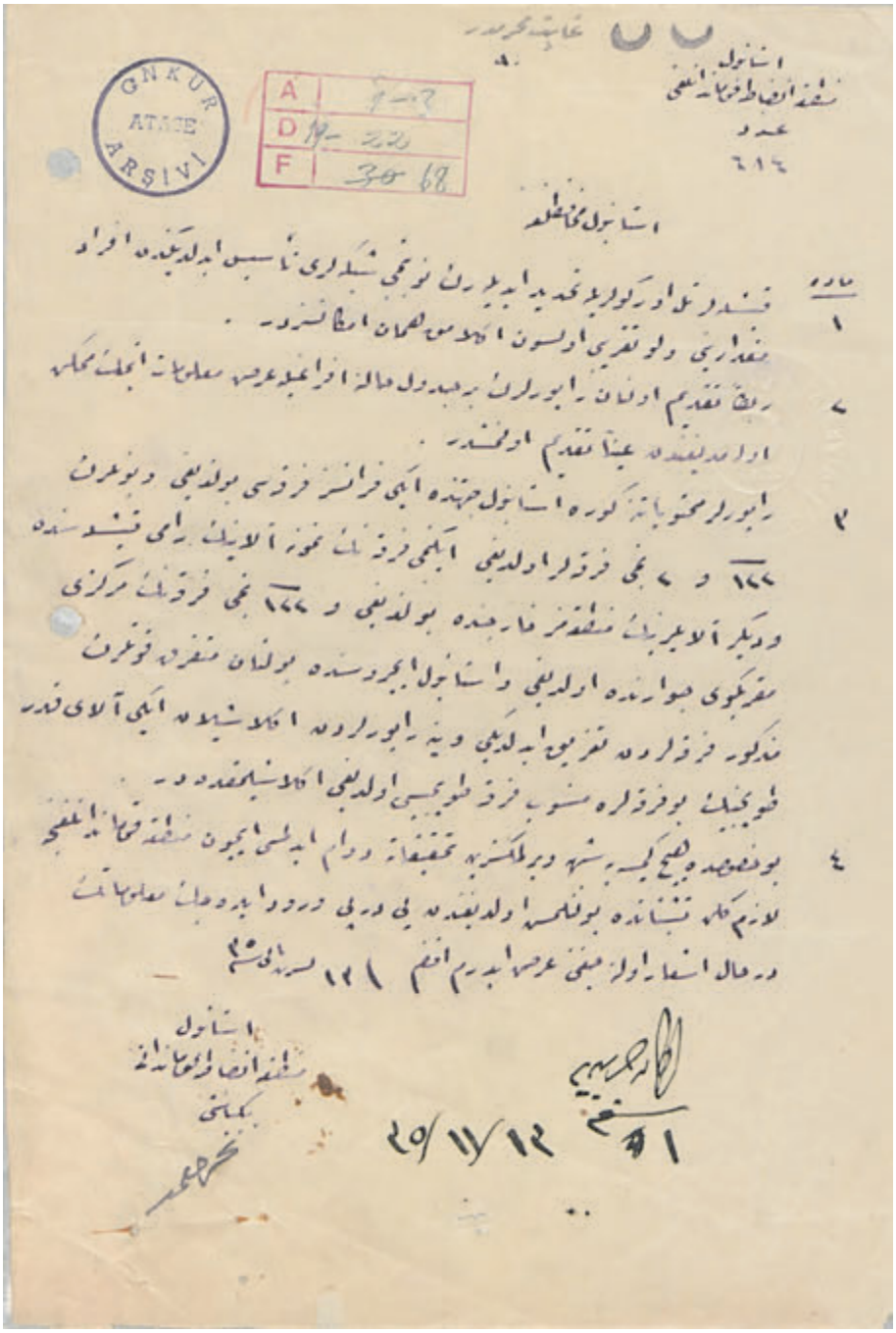

غایت محرمه

استانبول
منطقه انضباط قومیسیونی
عدد
٦١٦

GENKUR ATASE ARŞİVİ
A
D
F

استانبول محافظه

مادده

١ قسطنطنیه و تراوه کولرینه تحدید ایدیلن نوعجی شبکه‌لری تأسیس ایدلدیکنده افراد مقداری دولو تقریبی اولسون اکلاشمق اوزره اعلان ایتدرلر.

٢ ربط تقدیم اولنان رابورلرک بر صورتی حالده افراغله عرض معلومات ایچون محکمه اولدیغنده عیناً تقدیم اولنمشدر.

٣ رابورلر محتویاتنه کوره استانبول جهتنده ایکی فرانسز فرقه‌سی بولندیغی و بونلرک ١٧٧ و ٧ نجی فرقه‌لر اولدیغی ایکنجی فرقه‌نک نموره آلایینک رای قیشلاسنده و دیگر آلایلرینک منفرقاً مقیم بولندیغی و ١٧٧ نجی فرقه‌نک مرکزی مقرکوی جوارنده اولدیغی و استانبول ایچرسنده بولنان منفرد فوقرق مذکوره فرقه‌لرده تعزیه ایدلدیکی و بنه رابورلرده اکلاشیلدیغه کوره ایکی آلای قدر طوپچیلرک بو فرقه‌لره منسوب فرقه طوپچیسی اولدیغی اکلاشیلمقده‌در.

٤ بو مقصده صحیح کیمسه‌نک شهر و برلکسزه تحقیقات دوام ایدیلسی ایچون منطقه قومانده‌نک لازم کلان تبلیغاتده بولنمسی اولدیغنده‌کی درپی ورود ایدن معلومات‌نک در حال استعلام اولنمسی عرض ایدرم افندم ١٢١ سنه ١٩٣٥

استانبول
منطقه انضباط قومانده‌نک
بکلیغی

٢٥/١١/١٢

BELGE NO. 106

Harbiyye Nezâretinde İngiliz İrtibât Zâbitliğine

Hâl-i hâzırda tarafımızdan işgal edilen barakaların ortasından geçerek Yıldız barakalarının içindeki câmie Türklerin girib çıkmaları muvâfık görülmemekdedir. Mezkûr câmiin hakikaten Türkler tarafından kullanıldığı ve ara sıra bir imâm tarafından ziyâret edildiği anlaşılmışdır.

Bunun için; aksî husûsunda kuvvetli bir münâkaşa olmazsa; câmiin kapatılması tasavvur edilmekdedir.

Yâ kapılar tamâmen kilidlenir ve-yâhûd burada ikamet etmek üzere bir bekçi bırakılır. Türklerin hangisini tercîh etdiğini lûtfen iş'âr ediniz.

İ'tilâf Kuvvetleri Karâr-gâhı
İstanbul
17 Teşrîn-i Sânî 919

Binbaşı
Hovel

Konaklar Müfettiş-i Umûmîliğine

Tahkik-i keyfiyyetle en münâsib tarzın beyânı ...(?).

20/11/35

Erkân-ı Harbiyye Reîsi
(İmza)

BELGE NO. 106

A.E. 107

GNKUR ATASE ARŞİVİ

جریده نظارتنده انگیز ایتمالی ضابطه‌سنه

حال حاضره طرفنده اشغال ایدیلمه باراقلری اورته‌سنده کورلن بیلوز باراقلرینک
ایچنده کی جامع ترکلرک کروب جیقولری موافقه کورولمکده در.
مذکور جامعک حقیقتاً ترکلر طرفنده قولاینلیغی وآره‌سره برامام طرفنده
زیارت ایدلدیکی اکلاشیلمقده.
بونک ایچون؟ عکس حصوصنده قوتلی بر مناقشه اولمازسه، جامعک قپاتلمسی
تصور ایدیلمکده در.
یا قبول تماماً کیدیلسون ویاخود بوراده اقامت ایتمک اوزره بر یکی بر اقیلسون.
ترکلر هانکیسنی ترجیح ایتدیکنی لطفاً اشعار ایدیکز.

اتحاد فتوحاتی قرارگاهی
استانبول
۱۷ / تشرین ثانی / ۹۱۹

بیکباشی
صوولو

BELGE NO. 106a

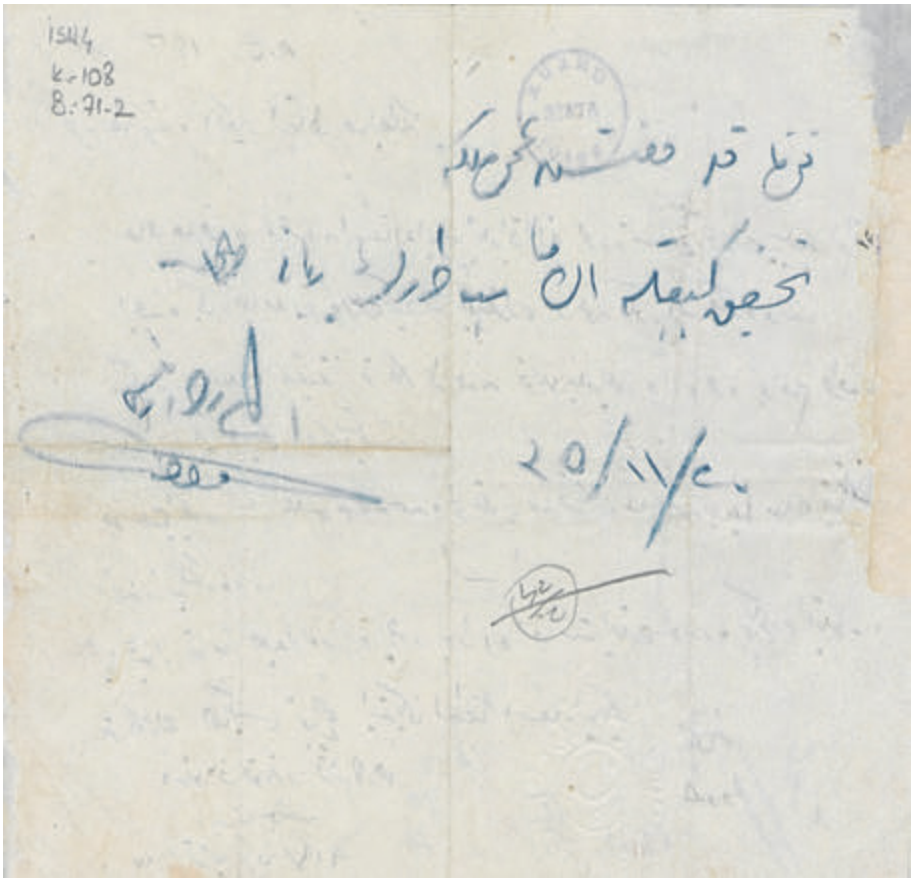

BELGE NO. 106-1

...(?)
Aded
9222

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Mîr-alây Alî Rûşen Bey tarafından

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâset-i Celîlesine

Yıldız'daki Orhaniye Kışlası'na gitdim. Mevzû'-i bahs câmii tedkik etdim.

Fikr-i acîz-ânemce:

1- Câmii her tarafdan ihâta eden Orhaniye Kışlası tamâmen İngilizler tarafından meşgul olduğu için mezkûr câmi'-i şerîfde muvakkat bir müddet için edâ'-yi salât olunamaz. Binâen aleyh [Câmiin içine girilen dış kapıyı kapamak ve bu sûretle gerek câmie ve gerek bir tarafında iki odacığı da şâmil olan son cemâat mahalline duhûlü men' etmek ve yalnız câmiin ve alt katdaki müştemilâtının haftada bir def'a olmak üzere tathîri için imâma müsâade-i mahsûsa bahş eylemek lâzımdır. Bu sebeble son cemâat yerinde mevcûd iki odadan birisini el-yevm işgal eden İngiliz papazın oradan çıkarılması ve üst katda beytûtet etdirilmesi muktezîdir.

2- Medhali ayrı olub câmi' ile münâsebeti pek az olan ve el-yevm İngiliz zâbitân ve efrâdı tarafından taht-ı işgalde bulunan mahfilin muvakkaten devâm-ı işgaline müsâade olunabilir. Yalnız yukarıdan câmiin içine nâzır olan bir, iki pencereyi tahta ile kapatmak ve bu sûretle câmii tamâmen tecrîd eylemek de muktezîdir. Minârenin de kapısı münâsib bir malzeme ile kapadılmalıdır.] Mârü'l-arz mütâlaât-ı âciz-ânem mazhar-ı tasvîb olduğu takdîrde ber-vech-i muharrer [tertîbâtın ittihâz ve ikmâline Yıldız'da bulunan Piyâde Küçük Zâbit Mektebi Kumandanı Kaim-makam Cemâl Bey'in me'mûr buyurulması] ve İngiliz İrtibât Zâbitliğine de beyân-ı ma'lûmât olunması mütevakkıf-ı re'y ve irâde-i celîleleridir.

25/11/35

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Mîr-alây
(İmza)

BELGE NO. 106-1

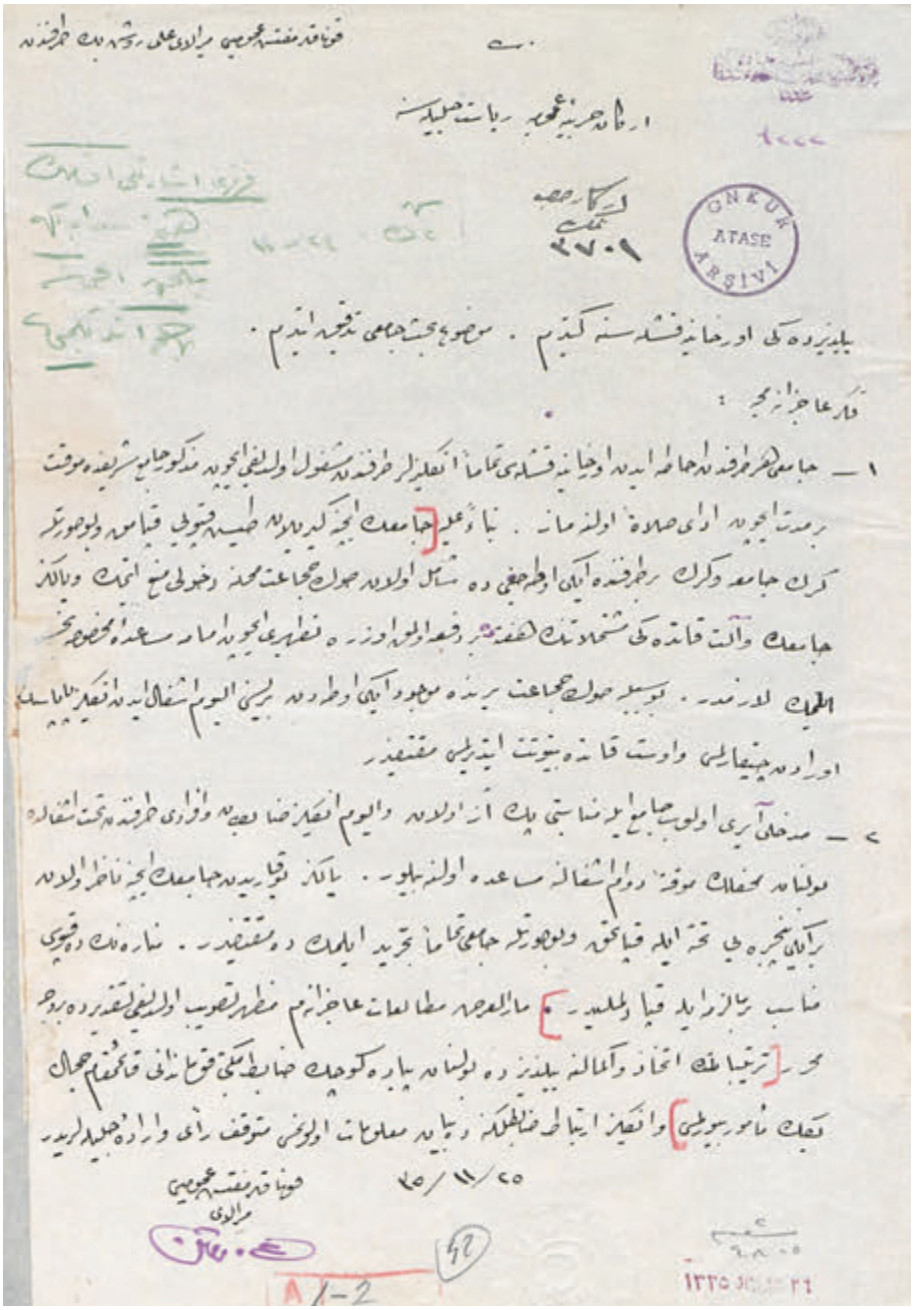

ATATÜRK ARŞİVİ

BELGE NO. 106-2, 106-3

2. Şu'be 2. Kısım Mütâreke
4805

26/11/35

İngiliz İrtibât Zâbiti Binbaşı Van Yelincen(?) Cenâblarına

Riyâsetden

Yıldız'da barakalar dâhilindeki câmiin kapatılması imkânı hakkındaki istifsâra cevâbdır.

Yapılan tedkikat netîcesinde şerâit-i âtiye dâhilinde keyfiyyetin te'mîni kabil olacakdır.

Câmiin içine girilen dış kapıyı kapamak ve bu sûretle gerek câmie ve gerek bir tarafında iki odacığı da şâmil olan son cemâat mahalline duhûlü men' etmek ve yalnız câmiin ve alt katdaki müştemilâtının tathîri için haftada bir def'a imâma müsâade etmek lâzımdır. Bu sebeble son cemâat yerinde mevcûd iki odadan birisini el-yevm işgal eden İngiliz râhibin de üst katda beytûtet etdirilmesi muktezîdir.

Medhali ayrı olub câmi' ile münâsebeti pek az olan ve el-yevm İngiliz zâbitân ve efrâdı tarafından taht-ı işgalde bulunan mahfilin muvakkaten devâm-ı işgali kabil olabilir. Yalnız yukarıdan câmiin içine nâzır olan bir iki pencereyi tahta ile kapatmak ve bu sûretle câmii tamâmen tecrîd eylemek muktezîdir. Minârenin de kapısı münâsib sûretle kapadılmalıdır.

İşbu tertîbâtın icrâ' ve ikmâline Yıldız'da bulunan Piyâde Küçük Zâbit Mektebi Kumandanı Kaim-makam Cemâl Bey me'mûr edilmek üzere muvâfakatinizin iş'ârını ricâ ederim.

(İmza)

BELGE NO. 106-2

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
نمره ٤٨٠٥	کوندرلمشدر	انکلاز ایشالی قابقی		
٢٥/١١/٤٦	واصل اولمشدر	بکاشی دیلیجی		

آدرس .....

بیلیزده باراقه‌لر داغلنده‌کی جامعك قیاتلمسی انقره‌نك
استفاده‌سنه جواید ..
یاپیلان تدقیقات نتیجه‌سنده شرائط آتیه داخلنده کیفیك تأمینی
قابل اوله‌جقدر ..
جامعك ایچنه کریلان طبیعه‌نیوی قیامه‌ده بولونه‌رك جامعه
ورن طرفنده ایکی اوطه‌جغی‌ده شامل اولان حوض جماعت محلنه
دولدیرلمغه ایچك وبالکز جامعك وآت قاتنده‌کی مشتملاتك
نظیری ایچون هفته‌ده بر دفعه امامه مساعده ایچك لازمدر
بو صورتله جماعت برده موجود ایکی اوطه‌دن برینی ایوم اشغال
ایده انکلاز [illegible] اوستنه
قاتنده بوتون اتیه‌لری تقدیر ..

1-2
70
42/2
42/3

BELGE NO. 106-3

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلشدر			
	واصل اولشدر			

GNKUR ATASE ARSIVI

آدرس .....

[illegible]

BELGE NO. 107

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
1979

Harbiyye Nâzırı Paşa Hazretlerine Avrupa-yi Türkî'de İ'tilâf Orduları
Kumandanı Ceneral Vilson Tarafından Vârid Olan
25/11/19 Târih ve 72/56 Numrolu Merbût
İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi:

Devletlü Efendim Hazretleri

6640 numro ve 19 Teşrîn-i Sânî 1919 târihli tahrîrât-ı devletleri cevâbıdır: Askerî ve siyâsî esbâb dolayısıyla Boğaziçi istihkâmları bataryalarına müsâadesi evvelce i'tâ' edilen ve beher top başına topu ve istihkâmdaki ceb-hâneyi muhâfaza etmek üzere iki kişiden ibâret olan asâkirden fazla Türk askerlerinin yerleşdirilmesine müsâade i'tâ' etmeğe muktedir olmadığımı kemâl-i teessüfle arz eylerim efendim.

Tercüme merbût aslına mutâbıkdır./30 Teşrîn-i Sânî 335
(Mühür-İmza)

BELGE NO. 107

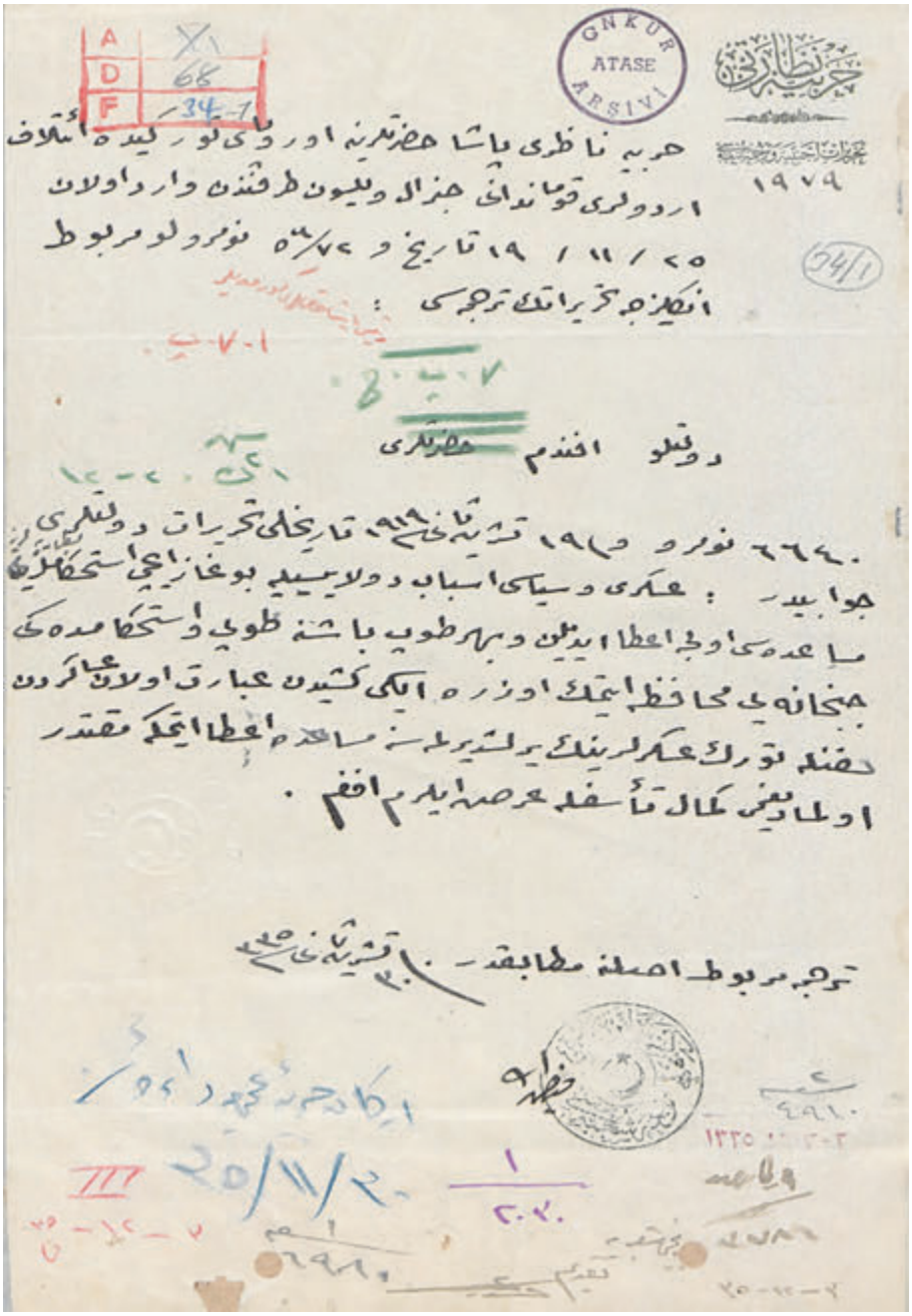

حربیه ناظری پاشا حضرتلرینه اوروپای تورکیده ائتلاف اردولری قوماندانی جنرال دیلیون طرفندن وارد اولان ۲۵/۱۱/۱۹ تاریخ و ۵۶/۷۷ نومرولو مربوط انکلیزجه تحریراتک ترجمه‌سی :

دوستلو افندم حضرتلری

۶۶۴۰ نومرو و ۱۹ تشرین ثانی ۹۱۹ تاریخلی تحریرات دوستانه‌کزه جوابدر : عسکری و سیاسی اسباب دولایسیله بوغازلری استحکامات مساعده‌سی اوچ اعطا ایدیلمش و بهر طوپ باشنه طوپ و استحکامده‌کی جبخانه‌یی محافظه ایچک اوزره ایکی کشیدن عبارت اولان عساکر دخی تورک عسکرلرینک یرلشدیرلمسنه مساعده اعطا ایتمک مقدر اولمادیغی کمال تأسفله عرضه ایدرم افندم .

ترجمه مربوط اصله مطابقدر . ۲۰ تشرین ثانی ۹۳۵

BELGE NO. 108

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
2022

Harbiyye Nezâretinde Fransız İrtibât Zâbiti Mîr-alây Mujen Tarafından Harbiyye Nâzırı Paşa Hazretlerine 7 Kânûn-ı Evvel 919 Târih ile Vârid Olan Fransızca Tahrîrâtın Tercümesi

Paşa Hazretleri

Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Merkez Kumandanı (Ceneral Kot)un bir mektûbunu leffen takdîm ile kesb-i şeref eylerim.

Nezâret-i Celîle Meydânı'nda ufak tefek ta'lîm yapmak için müsâade-i Nezâret-penâhîlerini istirhâm eden Senegal Nişâncı Taburu İstanbul'da ancak bir ay kadar bulunacak olub bu müddet nihâyetinde dîger bir kıt'a tarafından tebdîl edilecekdir ki işbu kıt'a iyi havâlar sâyesinde ta'lîmleri başka bir mahalde îfâ edebilir.

İşbu istirhâmımın lûtfen kabûl buyurulmasına karşı arz-ı minnet-dârî eder ve ta'zîmât-ı fevka'l-âdemin kabûlünü istirhâm eylerim.

İrtibât Zâbiti emriyle
Yüzbaşı Leandre

Merbût tercüme aslına mutâbıkdır./8 Kânûn-ı Evvel 335
(Mühür-İmza)

BELGE NO. 108

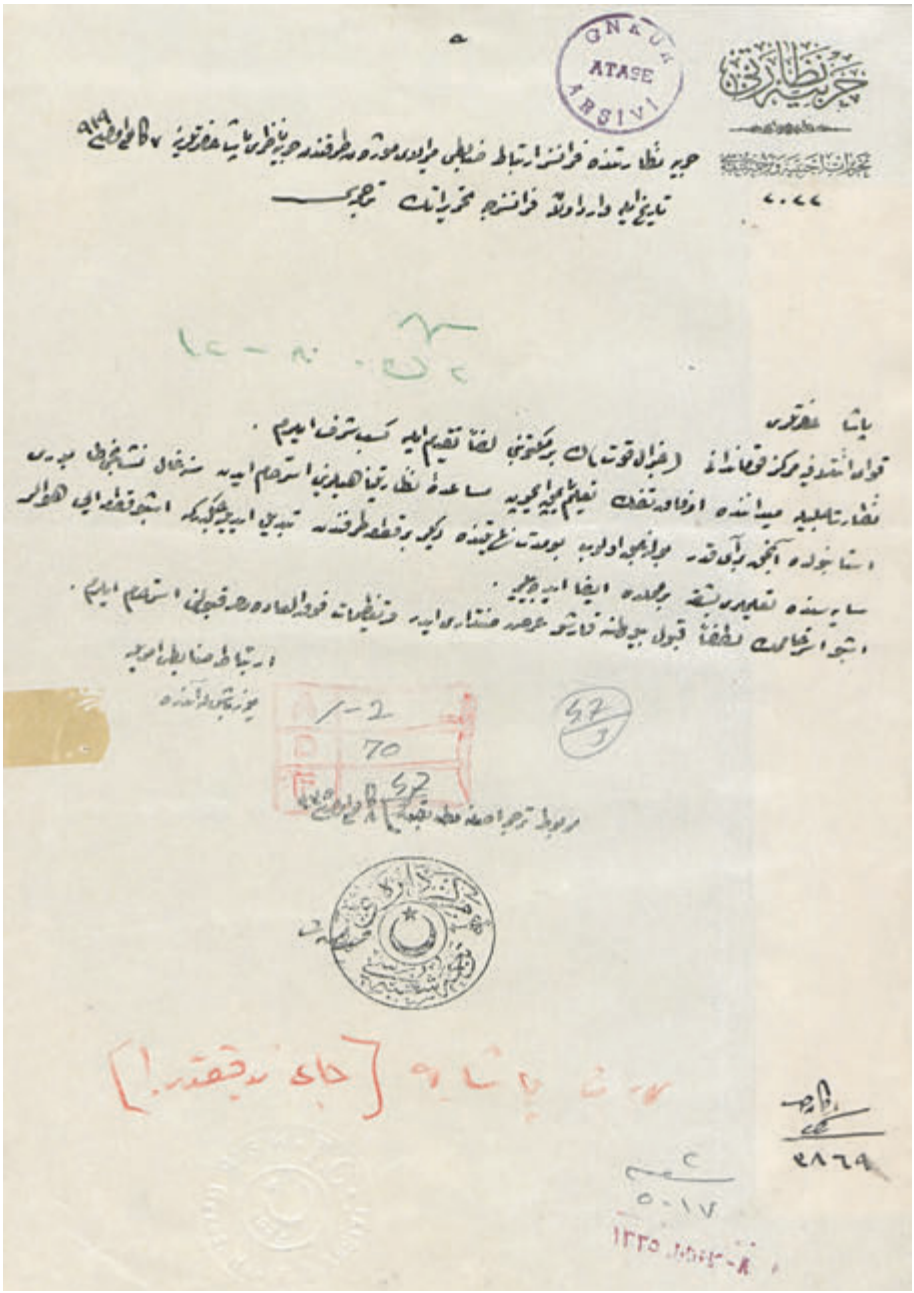

BELGE NO. 109

Bâb-ı Alî
Hâriciyye Nezâreti
Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Aded
19324
843

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Hulâsa:

İnfilâk tehlikelerini men' için Kuvâ-yi İ'tilâfiyyece işgal olunan mebânînin bir hey'et tarafından teftîşi

Devletlü Efendim Hazretleri

Geçenlerde Sarayburnu'nda vuku' bulan infilâk gibi vakayi'-i müessifenin tekerrüründen hâdis olacak tehlikeleri def' için Kuvâ-yi İ'tilâfiyyece işgal olunan mebânî ve sâirenin İ'tilâf delegelerinin iştirâkiyle bir hey'et-i tedkikiyyenin teşkîli hakkındaki 4 Teşrîn-i Evvel 35 târihli ve 3181/4032 numrolu iş'âr-ı devletleri mûcibince Fransa ve İngiltere Fevka'l-âde Komiserlerine îfâ olunan teblîgat üzerine Amiral Sir Con de Robek'den alınan takrîr-i cevâbîde Ayastefanos'daki ehemmiyyetsiz bir mikdârdan başka teblîgat-ı vâkıada gösterilen mahaller civârında müddahar İngiliz mühimmâtı veyâ mevâdd-ı iştiâliyyesi olmadığının Karadeniz Ordusu Başkumandanlığı tarafından beyân olunduğu ve eğer mevzû'-i bahs yalnız Osmânlı mevâdd-ı iştiâliyyesi ise teklîf olunan komisyonun teşkîline Fransa me'mûrîn-i askeriyyesince muvâfakat olunduğu takdîrde mezkûr Başkumandanlığın bu husûs için bir İngiliz zâbiti ta'yînine âmâde bulunduğu izbâr olunmuşdur. Fransa Fevka'l-âde Komiserliğinden henüz cevâb vürûd etmemiş olduğundan te'kîd-i keyfiyyet olunmakla berâber Makam-ı Sâmî-i Sadâret-penâhîye de arz-ı ma'lûmât olunmuşdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir./15 Rebîü'l-evvel 338 ve 8 Kânûn-ı Evvel 335

Hâriciyye Nâzırı nâmına
Müsteşâr
İsmâil

BELGE NO. 109

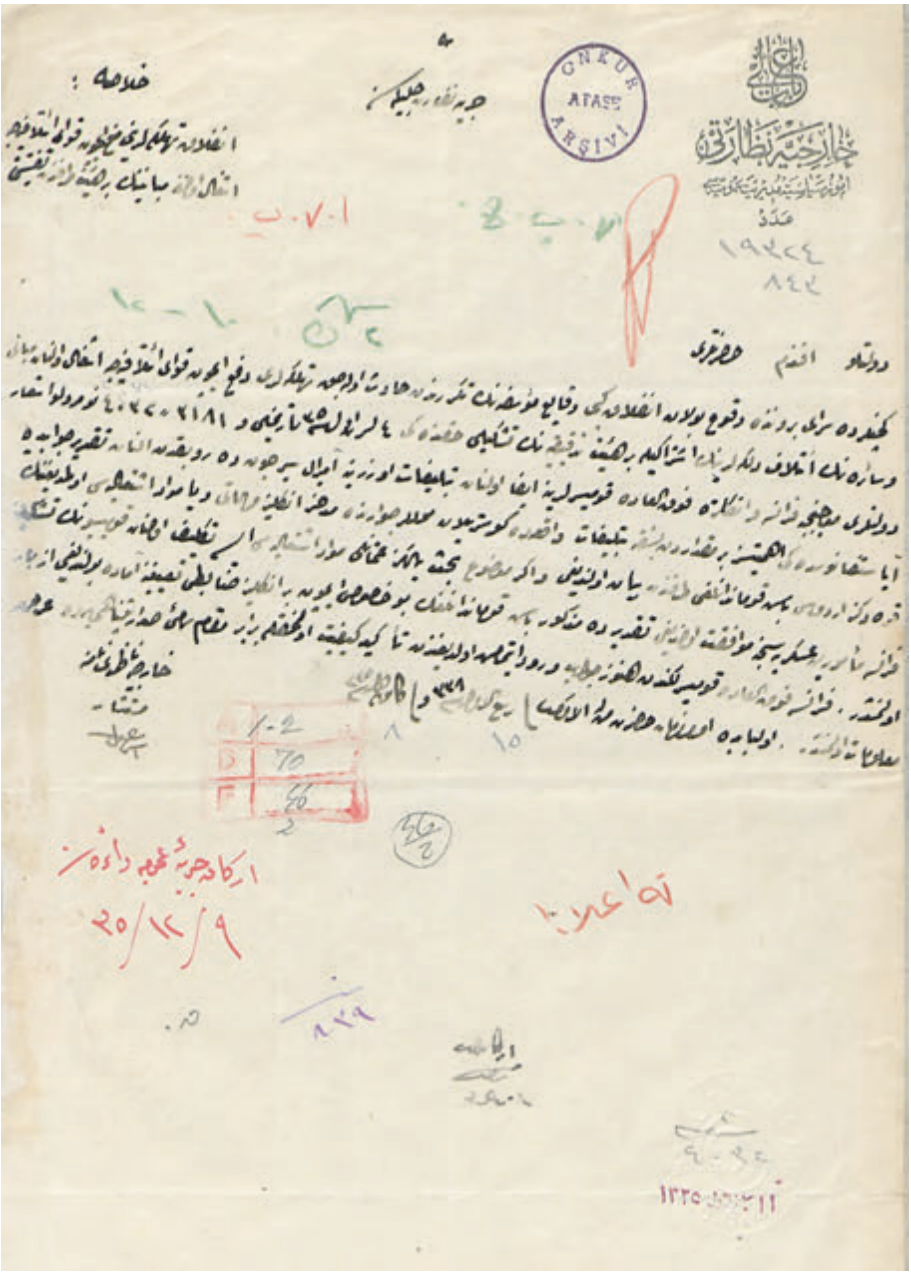

BELGE NO. 109-1

Bâb-ı Alî
Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
Umûmî 345317
Husûsî 848

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Kuvâ-yi İ'tilâfiyyenin taht-ı işgalinde bulunan mebânî ve sâirenin İ'tilâf delegelerinin iştirâkiyle teşkîl olunacak bir hey'et vesâtetiyle bi't-tedkik geçende Sarayburnu'nda vuku' bulan infilâk gibi mehâlikin adem-i tekerrürü esbâbının istihsâli lüzûmundan bahsle ba'zı ifâdâtı hâvî vârid olan 1 ve 13 Teşrîn-i Evvel 335 târihli ve 3181 ve 4071 numrolu Tezâkir-i Aliyyeleri üzerine Hâriciyye Nezâret-i Celîlesine teblîgat icrâ' edilmişdi. Bu bâbda Fransa ve İngiltere Fevka'l-âde Komiserleri nezdinde îfâ olunan teşebbüsât üzerine Ayastefanos'daki ehemmiyyetsiz bir mikdârdan başka sâir mahallerde İngiliz mühimmâtı veyâ mevâdd-ı iştiâliyyesi olmadığı Karadeniz Ordusu Başkumandanlığınca beyân ve eğer mevzû'-i bahs yalnız Osmânlı mevâdd-ı iştiâliyyesi ise teklîf olunan komisyonun teşkîline Fransa me'mûrîn-i askeriyyesince muvâfakat olunduğu takdîrde bu husûs için bir İngiliz zâbiti ta'yîn olunabileceği Amiral Sir Con de Robek'den alınan takrîrde isbât edildiği ve Fransa Fevka'l-âde Komiserliğinden henüz cevâb vürûd etmemesine binâen te'kîd-i keyfiyyet kılındığı cevâben Nezâret-i Müşârün-ileyhâdan izbâr olunmuşdur efendim./19 Rebîü'l-evvel 338/13 Kânûn-ı Evvel 335

Sadr-ı a'zam nâmına
Müsteşâr
(İmza)

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresine
15/12/35

BELGE NO. 109-1

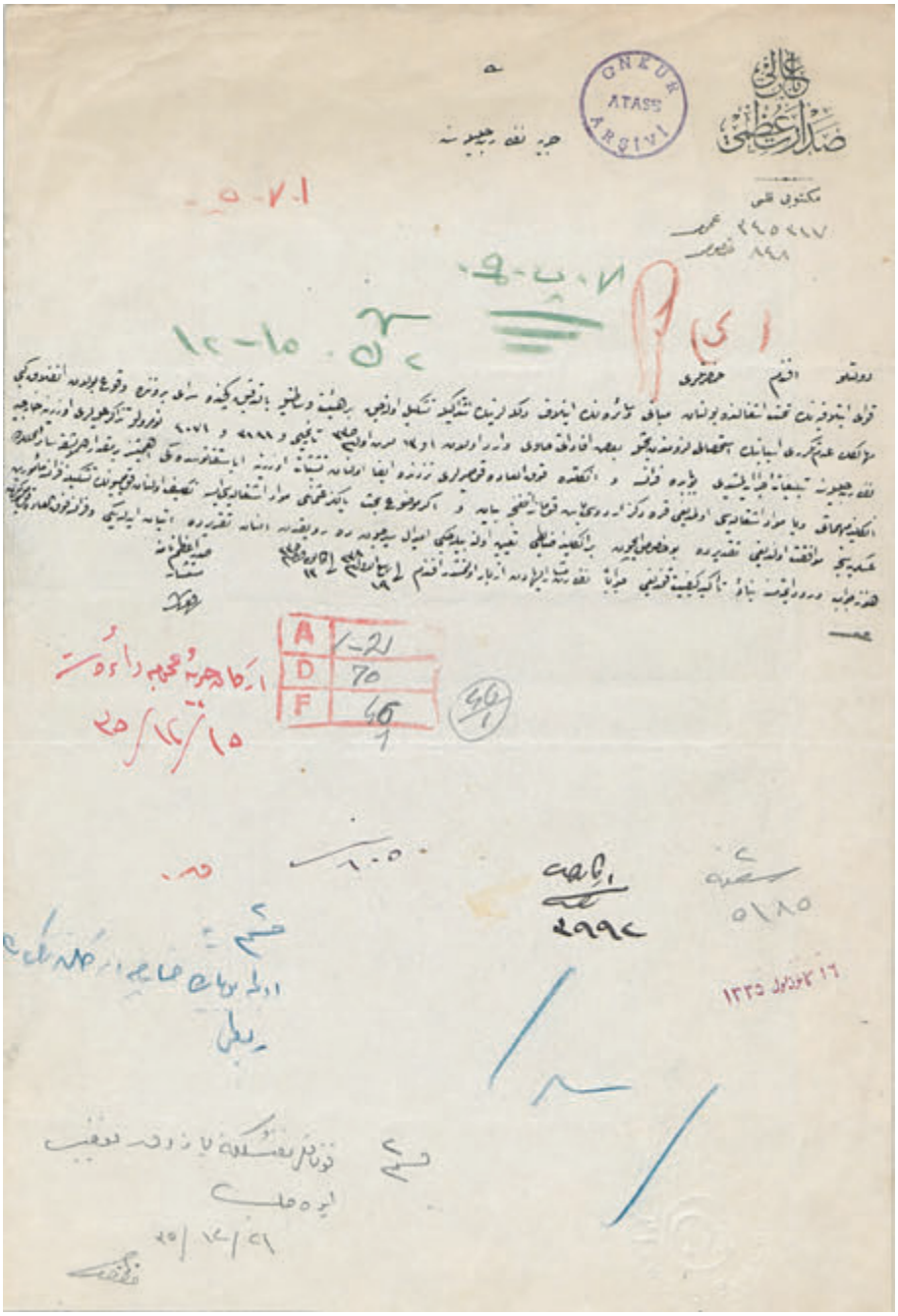

BELGE NO. 109-2

Bâb-ı Alî
Hâriciyye Nezâreti
Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi
Aded
19899
18

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

İnfilâk tehlikelerini men' için Kuvâ-yi İ'tilâfiyyece işgal olunan mebânînin bir hey'et tarafından teftîşi mâddesi

Devletlü Efendim Hazretleri

Kuvâ-yi İ'tilâfiyyece işgal olunan mebânîde müddahar mevâdd-ı müştaileden infilâk tehlikelerini men' için mebânî-i mezkûrenin bir hey'et-i muhtelite tarafından teftîşi mâddesine dâir İ'tilâf Fevka'l-âde Komiserlerine îfâ olunduğu 8 Kânûn-ı Evvel 335 târihli ve 843 numrolu tezkire-i âcizi ile bildirilen teblîgata cevâben bu kere de Fransa Mümessili'nden alınan takrîrde Kuvâ-yi İ'tilâfiyye Başkumandanı Ceneral tarafından verilen emirler üzerine gerek harîk gerek infilâk zuhûrunu men' için ihtiyâten her dürlü tedâbîr ittihâz edilmiş olduğu cihetle mârrü'z-zikr muhtelit Hey'etin teşkîline Müşârün-ileyh Ceneral tarafından lüzûm görülmediği beyân olundukdan sonra Sarayburnu vak'a-i müessifesinin eser-i kazâ' olarak zuhûr etmiş olduğu, nitekim infilâk etmiş olan ceb-hâne dâimî sûretde orada kalmak üzere iddihâr edilmiş olmayıb karîben sevk olunmak üzere muvakkaten oraya getirilmiş bulunduğu der-miyân olunmuşdur. Makam-ı Sâmî-i Sadâret-penâhîye de arz-ı ma'lûmât olunmuşdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

20 Rebîü'l-âhir 338 ve 12 Kânûn-ı Sânî 336

Hâriciyye Nâzırı nâmına
Müsteşâr
İsmâil

BELGE NO. 109-2

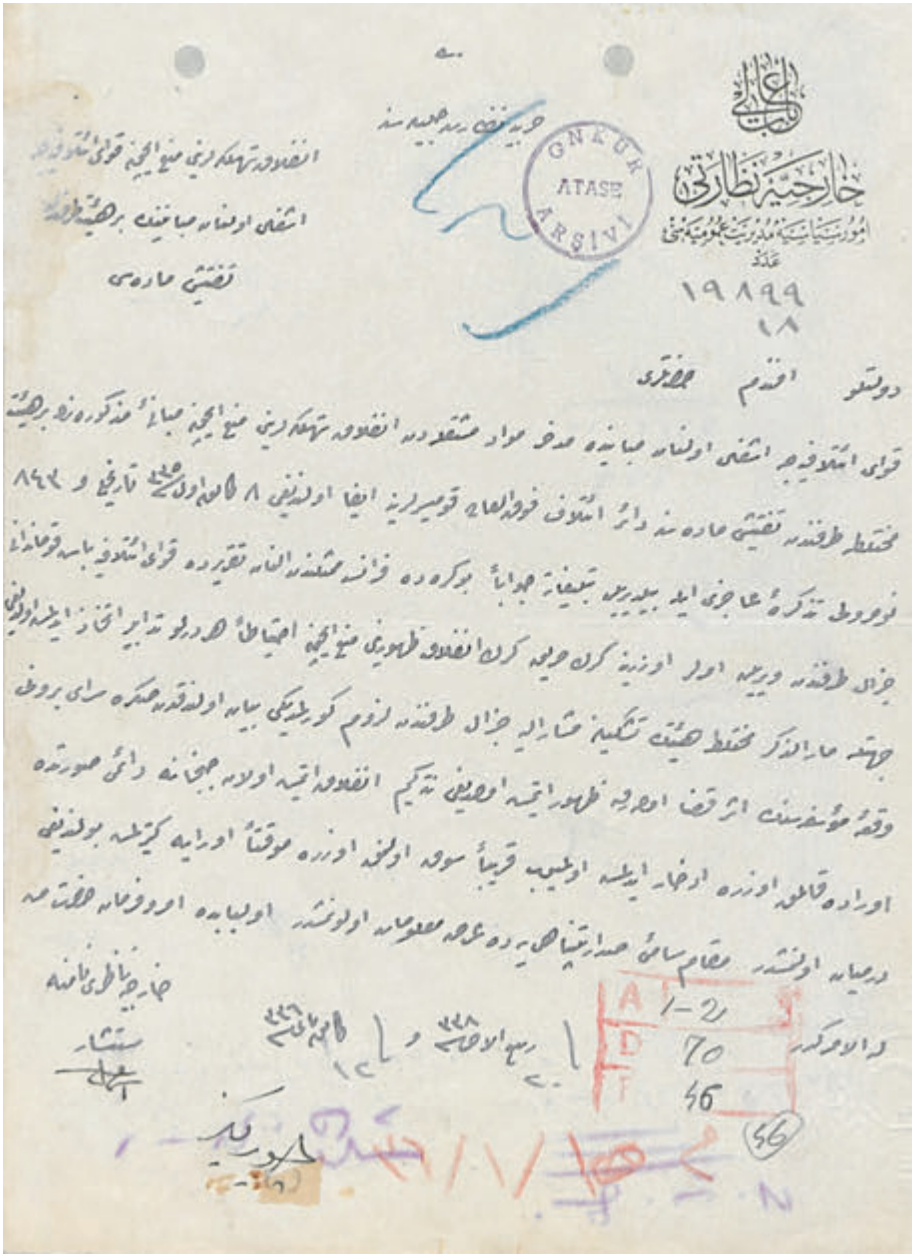

ATATÜRK ARŞİVİ

BELGE NO. 110

Yirmi Beşinci Kolordu-yi Hümâyûn
Erkân-ı Harbiyyesi
1. Şu'be 4. Kısım
Umûmî .....
Husûsî 1682

Muhâfız Saîd Paşa tarafından
16-12-35

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

1- 7/12/35 günü 9 İngiliz zâbitiyle 40 müsellâh İngiliz askeri ve 8 ceb-hâne arabası Haydarpaşa'dan vapurla İstanbul cihetine sevk edilmişdir.

2- 8/12/35 günü 200 Gurka askeri Haydarpaşa'dan Bostancı'daki İngiliz Karâr-gâhına gönderilmişdir.

3- 9/12/35 günü Haydarpaşa Rıhtımı'na yanaşan bir İngiliz vapurundan yüz ellisi silâhlı olmak üzere iki yüz otuz Hindli ile 140 müsellâh İngiliz ihrâc edilerek Hindlilerin Bostancı'ya İngilizlerin Süvâri Tatbîkat Mektebine gönderildiği ma'rûzdur.

İstanbul Muhâfızı
Mîr-livâ
(İmza)

BELGE NO. 110

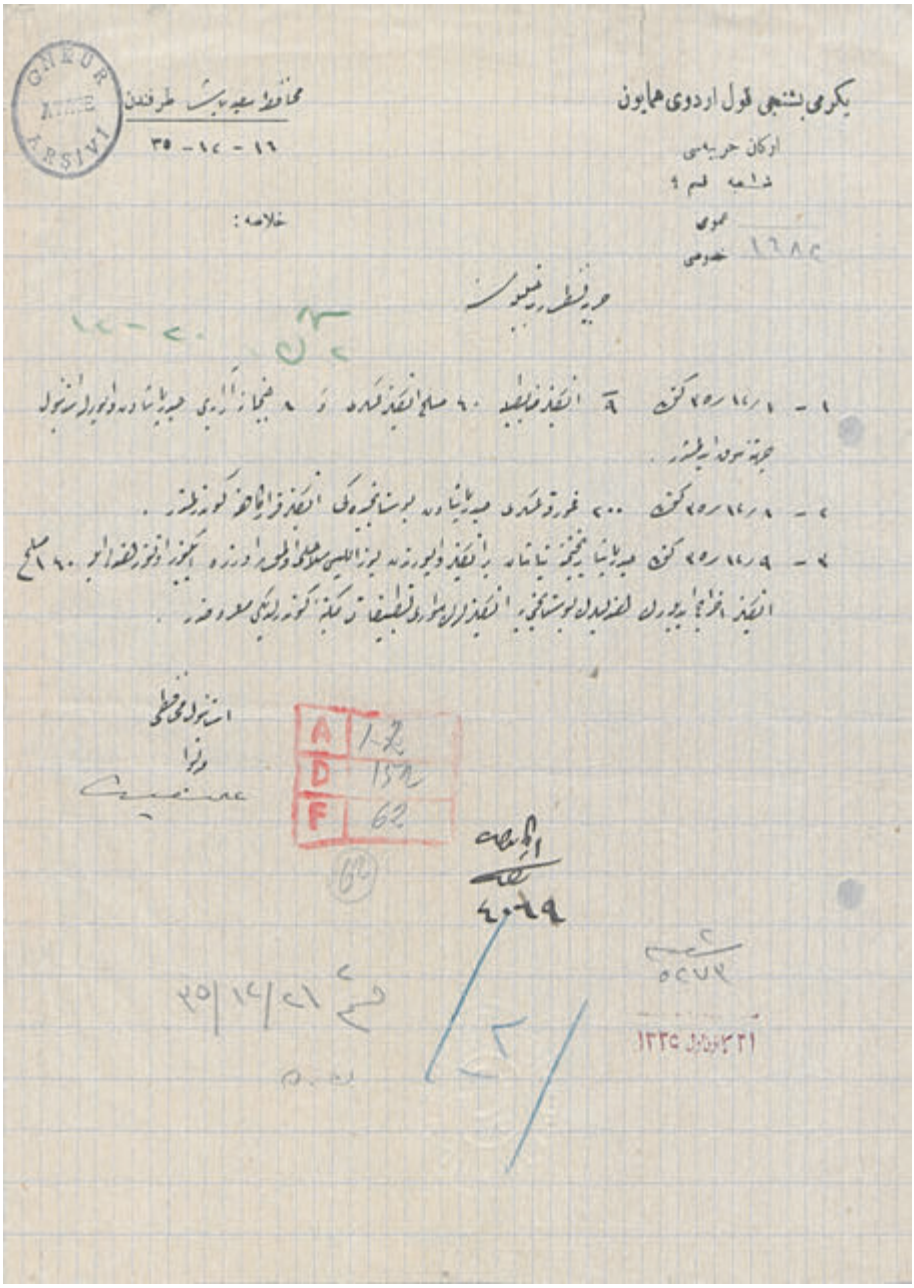

BELGE NO. 110-1

Yirmi Beşinci Kolordu-yi Hümâyûn
Erkân-ı Harbiyyesi
1. Şu'be 4. Kısım
Umûmî 12319
Husûsî 1719

Muhâfız Saîd Paşa tarafından
24-12-35

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

16/12/35 târihinde Anadolu'dan trenle 500 müsellâh İngiliz askeri Haydarpaşa'ya gelmiş ve vapurla İstanbul cihetine geçmiş oldukları ma'rûzdur.

İstanbul Muhâfızı
Mîr-livâ
(İmza)

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâiresine
25/12/35

BELGE NO. 110-1

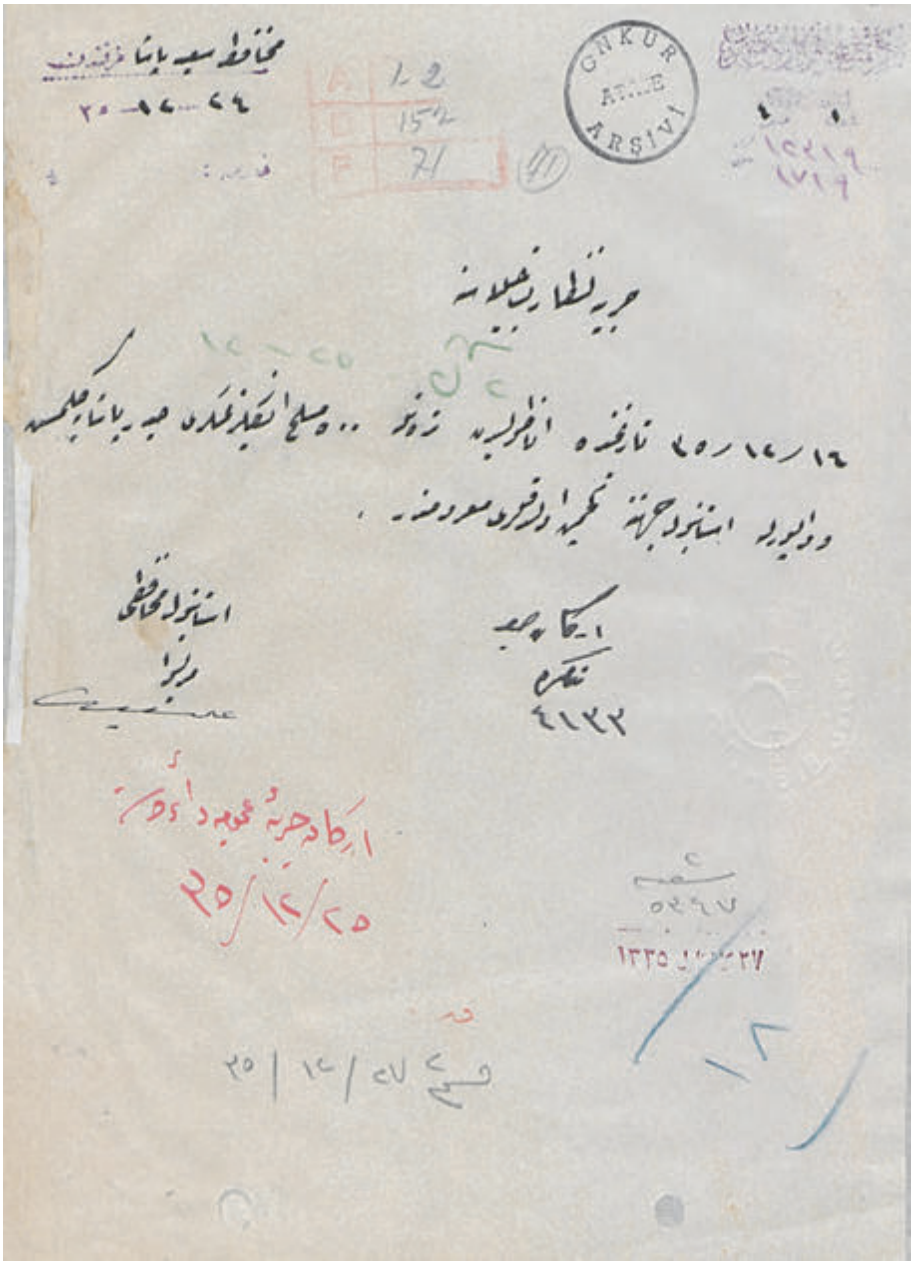

BELGE NO. 111

Harbiyye Nezâreti
Harbiyye Dâiresi
Piyâde ve Makineli Tüfenk Şu'besi
Numro

Harbiyye Nâzırı Paşa Hazretlerine Karadeniz Ordusu Başkumandanı Ceneral Miln tarafından Vârid Olan 16 Kânûn-ı Sânî 920 Târih ve 9/3859 Numrolu İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi Sûretidir.

Devletlü Efendim Hazretleri;

Başıbüyük'de kâin ba'zı Rus esliha-i hafîfe mühimmâtının teftîşi hakkındaki 13 Kânûn-ı Sânî târih ve 9/3859 numrolu tahrîrâtıma rücû' ve işbu teftîşâtın icrâ' edilmiş olmasıyla İ'tilâf zâbitânının mezkûr mühimmâtı hemen teslîm alacaklarını arz ile kesb-i fahr eylerim.

Binâen aleyh, bir sû'-i tefehhüme mahall kalmamak üzere alâka-dâr me'mûrîn-i Osmâniyye'ye ta'lîmât-ı resmiyye i'tâ' buyurulmasını ricâ eylerim.

Karadeniz Ordusu Başkumandanı
Ferîk Ceneral nâmına
[Vilson]

Aslına mutâbıkdır.
(Mühür)

BELGE NO. 111

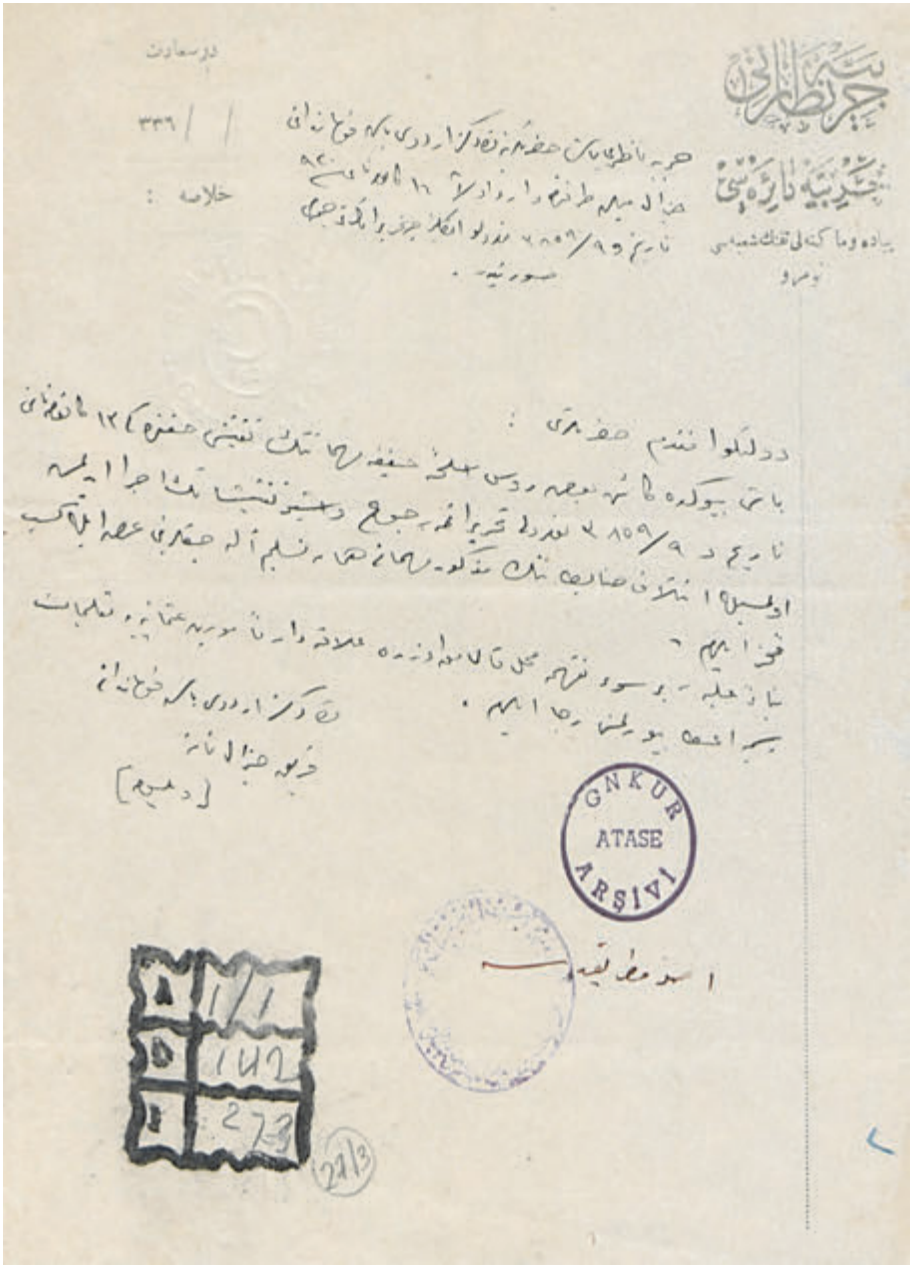

BELGE NO. 111-1

Harbiyye Nezâreti
Harbiyye Dâiresi
Piyâde ve Makineli Tüfenk Şu'besi
Numro
147

Dersaadet
26/1/36

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâsetine

Başıbüyük Deposunda bulunan ve Rus tüfenklerine mahsûs ceb-hâneye Denikin Ordusuna verilmek üzere vaz'-ı yed edileceği hakkında vaki' olan iş'âr üzerine Nezâret-i Celîleden İngiliz Başkumandanlığına yazılan tezâkir ile ahîren mezkûr Kumandanlıkdan gelen cevâb-nâme sûretleri merbûten takdîm kılındı. Evvelce müttehiz Meclis-i Vükelâ karârına tevfîkan muğtenim Rus esliha ve ceb-hânesi Mü'telifîne teslîm edilmekde ise de bu def'a mevzû'-i bahs olan ceb-hâne suver-i muhtelife ile elde edilen Rus eslihasına tevâfuk etmek üzere muhârebe esnâsında sipâriş ve Almanya'da i'mâl edilmiş olan ceb-hâne bulunmağla sâlifü'z-zikr Meclis-i Vükelâ mukarrerâtının buna şümûlü olmadığı ve bu ceb-hânenin Hükûmet-i Osmâniyye mâlı bulunduğu şübheden âzâdedir. İngiliz Ordusu Başkumandanlığının istinâd etmekde olduğu Mütâreke-nâme'nin (20)nci mâddesi ise askerin terhîsini müteâkıb elde kalacak esliha ve mühimmâtın verilecek ta'lîmât dâiresinde tarafımızdan sûret-i isti'mâline âiddir. Ve bu gibi mühimmâtın İ'tilâf emrinde olacağını kat'iyyen tazammun etmez. Ve eğer bir def'a bu esâs kabûl etdirilemezse o hâlde doğrudan doğruya ve harbden evvel tarafımızdan tedârik edilmiş sâir mühimmâta dahi Mü'telifîn tarafından vaz'-ı yed edilmesi netîcesi ihzâr olunuyor demekdir. Tafsîlât-ı mesrûdeye nazaran teşebbüsât-ı lâzımenin Dâire-i Aliyyelerince îfâ ve netîcesinden ma'lûmât i'tâsına müsâade buyurulmasını istirhâm ederim.

Harbiyye Dâiresi Reîsi
Mîr-alây
(İmza)

BELGE NO. 111-1

BELGE NO. 112

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
2328

Harbiyye Nâzır-ı Celîli Paşa Hazretlerine Bahr-i Siyâh Ordusu Kumandanlığından Mevrûd 9 Şubat 920 Târih ve 337 Numrolu Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri

Kuvâ-yi İ'tilâfiyye hidemâtı için ikamet-gâh tedâriki matlûb olduğundan 7 Şubât 920 târihinde vasatî sâat 12'de İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesi tarafından âtîde mezkûr binânın işgal olunabilmesi için burasının der-hâl tahliyesi zımnında muktezî evâmirin i'tâ' buyurulması müsterhamdır. İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesi nâmına icrâ'-yi tesellüm için târih-i mezkûrda sâlifü'l-beyân me'mûrînin bir vekîlinin ebniyede isbât-ı vücûd etmesi emr olunmuşdur.

Oradaki eşyâ' ve edevât-ı beytiyyeden hiçbiri kaldırılmayacak ve bunlardan ba'zıları işgal edecekler tarafından isti'mâl edileceği takdîrde bunlara mukabil hîn-i tesellümlerinde mümessil tarafından me'mûrîn-i Osmâniyye'ye birer makbûz i'tâ' edilecekdir.

İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesinin işgal etdiği müddetce vuku' bulacak tehlike-i harb, yangın ve âfât-ı semâviyyeden dolayı hiçbir sûretle mes'ûl tutulmayacağının lûtfen kayd buyurulması ricâ olunur.

Bu mes'elenin müsta'cel olarak telâkkisi mercûdur.

Taleb Olunan Binânın Tafsîlâtı

Harbiyye Nezâreti kurbunda evvelce Türk İtfâiyye Âlâyının ve el-yevm Türk kıtaâtının işgal etdiği kışla.

Başkumandan emriyle
İmzâ .....

Merbût tercüme aslına mutâbıkdır./12/2/36

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 112

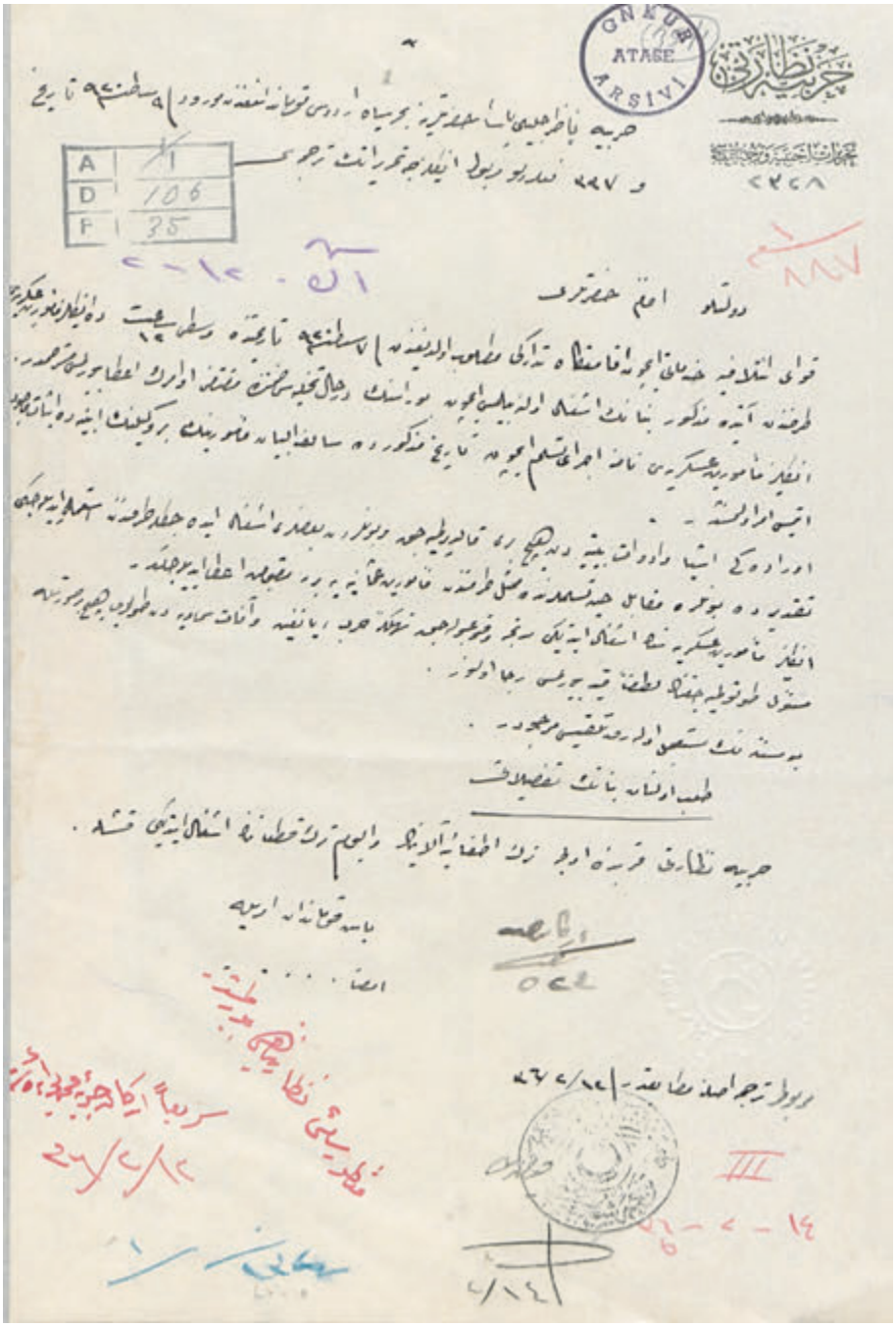

BELGE NO. 112-1

Bâb-ı Alî
Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemi
78

Müsta'celdir.

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Kendilerine muvâfık bir mahall tedârik edilememiş olan İngiliz askerleri için Karadeniz Ordusu Başkumandanlığının dâire-i askeriyye arkasında kâin olub İtfâiyye Âlâyı tarafından işgal ve hâl-i hâzırda Asâkir-i Şahâne tarafından isti'mâl olunan kışlalara ihtiyâc-ı mübremleri olduğu cihetle mezkûr kışlaların der-hâl tahliyesi İngiltere Fevka'l-âde Komiserliğinden vârid olan müsta'cel işâretli ve 9 Şubat 920 târihli takrîrde taleb edilmiş olduğu Hâriciyye Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire iş'âr kılınmış ve bu bâbda Makam-ı Senâ-verîce icrâ' olunan teşebbüsâtdan muvâfık bir netîce istihsâli kabil olamamış olmağla iktizâsının îfâ ve inbâsına himmet buyurulması siyâkında Tezkire-i Senâ-verî terkim kılındı efendim./19 Cemâziye'l-evvel 338/10 Şubat 336

Sadr-ı a'zam
(İmza)

BELGE NO. 112-1

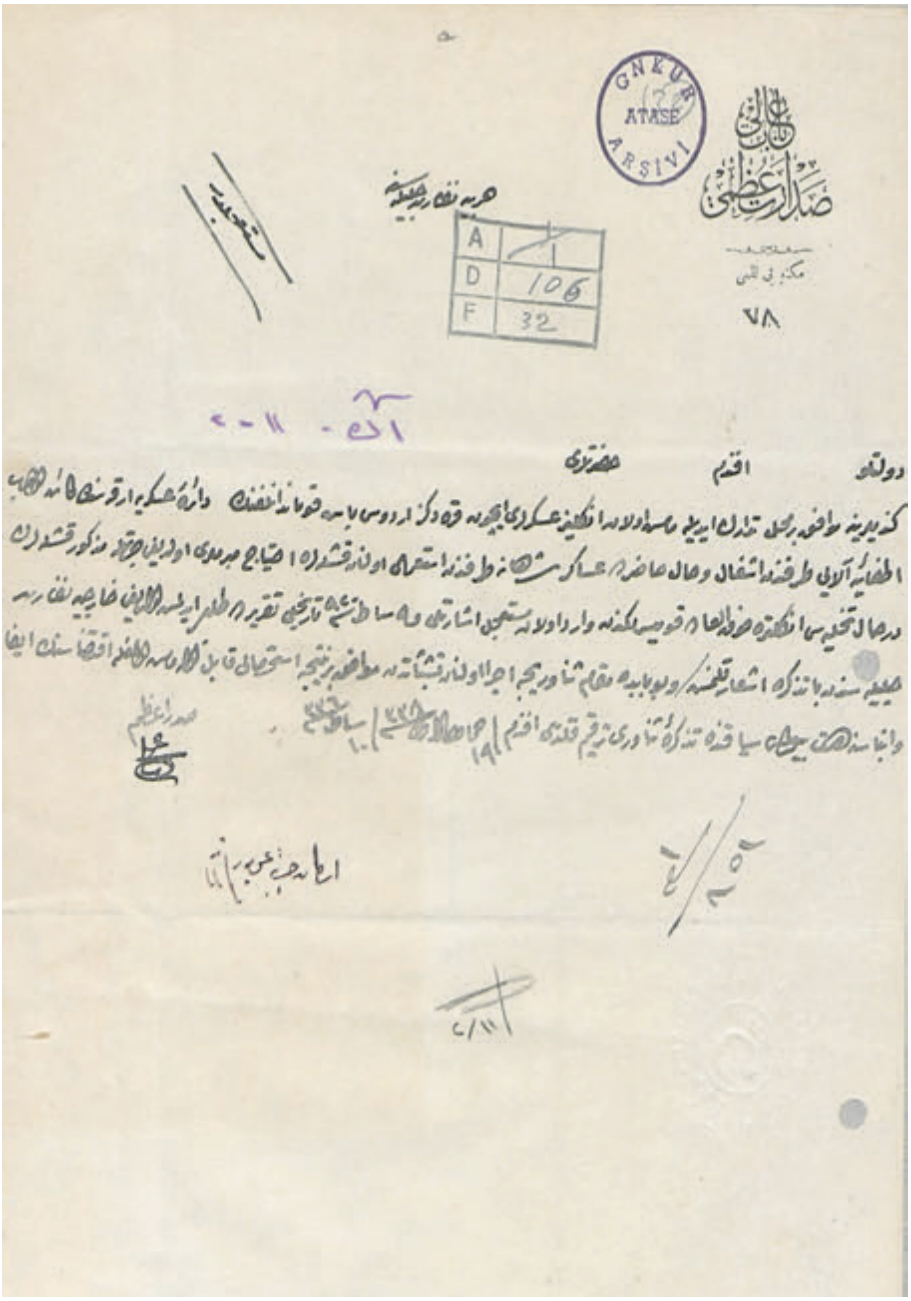

BELGE NO. 112-2, 112-3

11/2/36

Tahrîren Makam-ı Nezâretden

İstanbul Muhâfızlığına

Makam-ı Sadâret-i Uzmâdan vârid olan Tezkire-i Sâmiyye sûreti leff edildi. Mezkûr kışlalarda vazîfe nokta-i nazarından efrâd ve hayvânâtının iskânı, araba ve otomobillerinin vaz' ve muhâfazası için İtfâiyye Âlâyının ihtiyâcına muvâfık tertîbât yapılmış ve şebeke-i muhâberesi de yangın hakkında alınacak ve verilecek ma'lûmâtın sür'at-i ahz ve teblîğine müsâid olacak ve îcâb eden mahallerle irtibâtı vücûda getirecek sûretde te'sîs ve ıslâh edilmiş olduğundan Âlâyın bu kışlalardan çıkması yalnız iskân husûsunun müşkilâtı cihetiyle değil fakat vazâif-i itfâiyyenin de tamâmıyla müteessir olması cihetiyle pek mahzûrludur. Husûsiyle kıtaât-ı sâirece temsîl edilemeyecek olan İtfâiyye ötede beride müteferrikan da ikame etdirilemez. İngilizleri doğrudan doğruya bu taleblerinden sarf-ı nazar etdirmek kabil olamadığına nazaran bir def'a da Zât-ı Âlîlerinin İngiliz İrtibât Zâbiti'yle temâsa gelerek Dâire-i Nezâret civârında İngilizlerin ihtiyâclarına kâfî ve muvâfık emâkin tedârik ve irâe edilmesini ve meselâ evvelce yine İngilizler tarafından meşgul iken hâlen Fransızların galiba zaîf kıtaâtı tarafından taht-ı işgalde bulundurulan eski Jandarma ve Medresetü'l-kuzât binâlarının da bi'l-münâsebe hazırlanılması gibi teşebbüsâtla İtfâiyye kışlalarını kurtarmak için bir ümîd görüyorum. Mezkûr kışlalarda İtfâiyyenin gayr-i efrâd mikdârı da ancak 150:200 olduğuna ve bunlar da Nezâretin nöbet ve muhâfaza vazâifini îfâ eylemekde bulunduğuna İngiliz İrtibât Zâbiti'nin nazar-ı dikkati celb edilmelidir. Îcâb-ı hâlin îfâsını ve tahammül edilecek derece-i mûciin de âcilen inbâsını ricâ ederim.

(İmza)

BELGE NO. 112-2

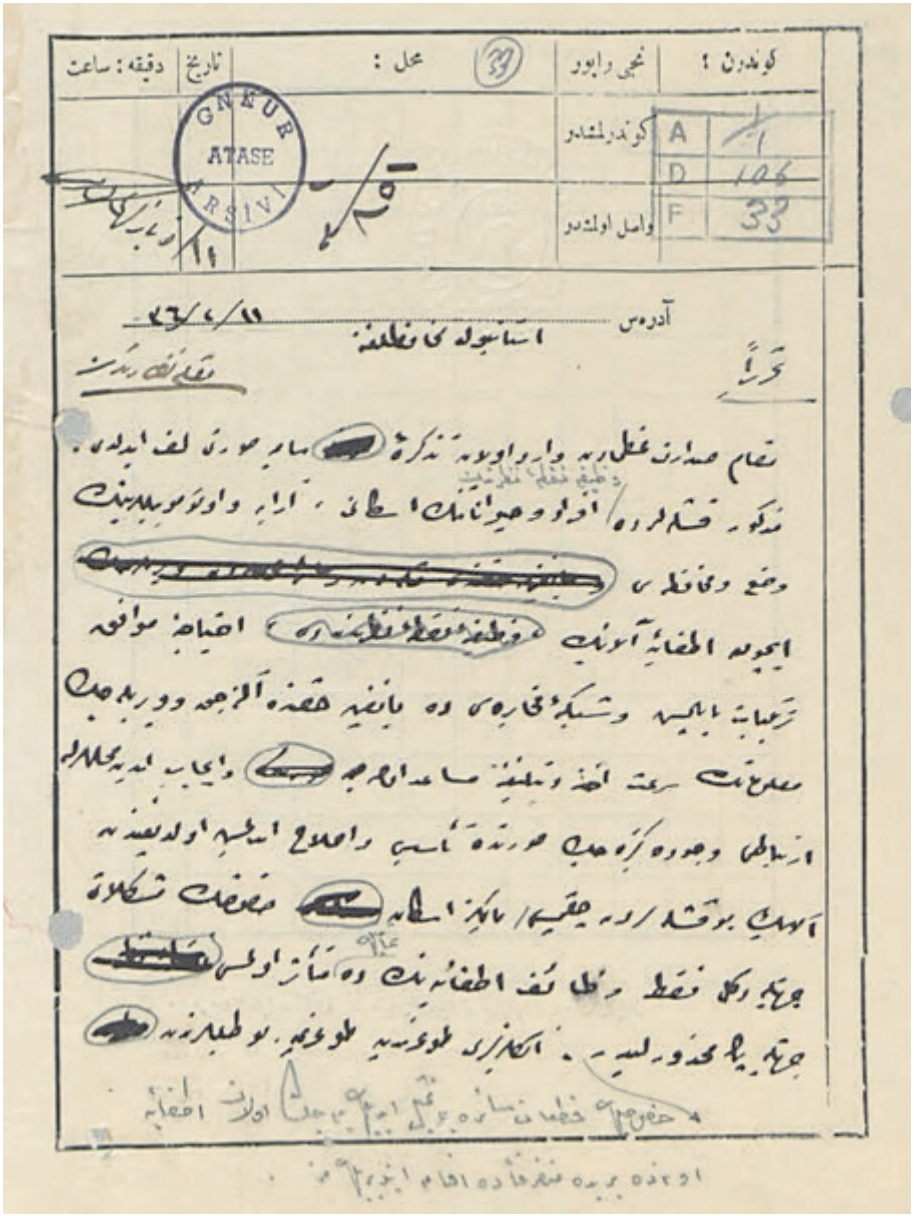

BELGE NO. 112-3

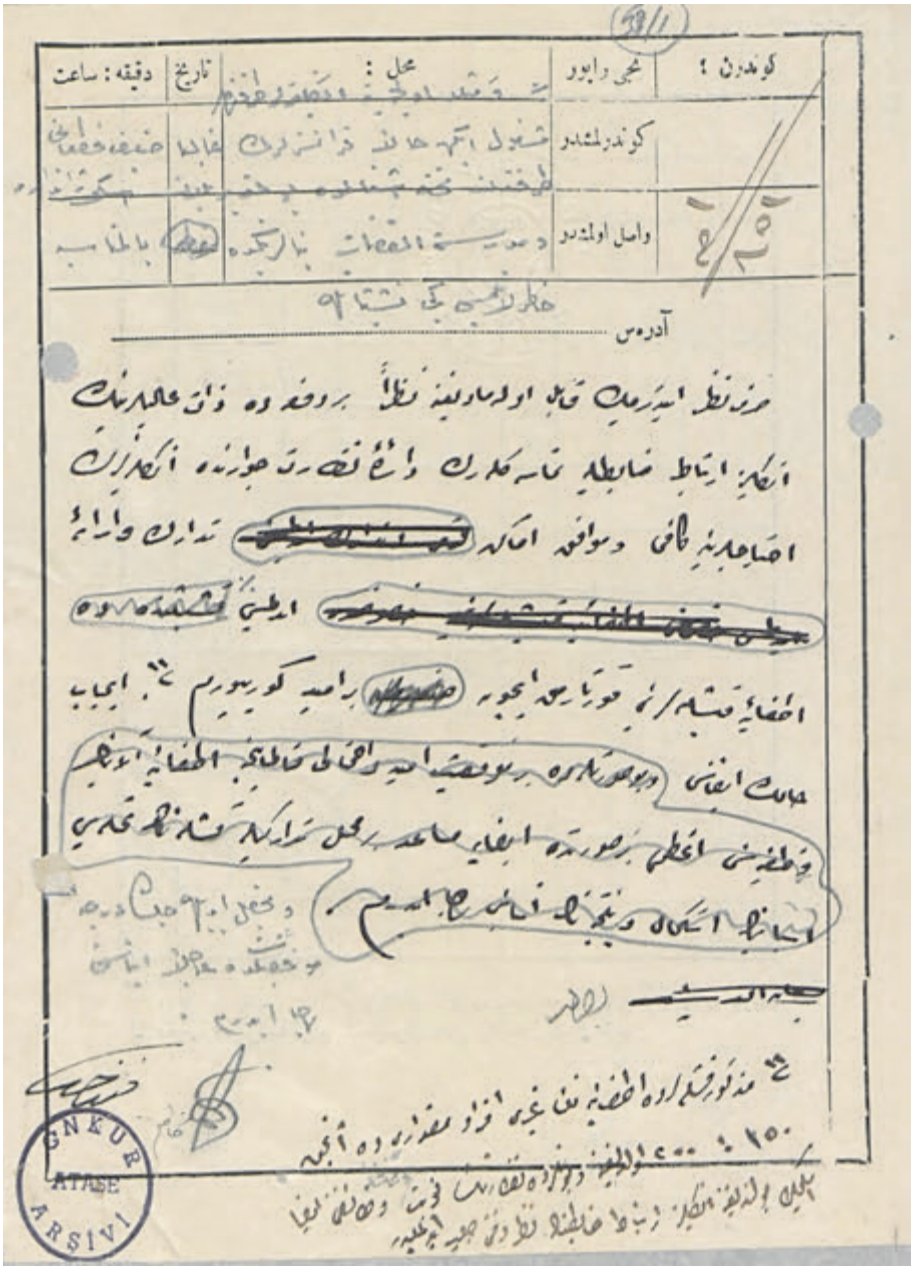

BELGE NO. 112-4

Yirmi Beşinci Kolordu-yi Hümâyûn
Erkân-ı Harbiyyesi
1. Şu'be 3. Kısım
Umûmî
Husûsî 382

Mîr-livâ Saîd Paşa tarafından
12/Şubat/336

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

11/2/36 târih, Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye 1. Şu'be 851 numrolu Emr-i Nezâret-penâhînin arîza-i cevâbiyyesidir:

Emr-i Hazret-i Nezâret-penâhîleri vechle İngiliz İrtibât Zâbiti ...(?) Bey ile görüşdüm. İtfâiyye ve Muhâfız Âlâyının ikamet etdiği kışlanın tahliyesinde vâki' müşkilât ve mahâzîri ta'dâd ederek nazar-ı dikkatlerini celb eyledim. Kolordu Kumandanı Ceneral Vilson Cenâblarıyla Erkân-ı Harbi Brigadiye Ceneral Fuller ile telefonla uzun muhâberâtdan sonra bu bâbdaki mahâzîr ve müşkilâtı tasdîk etmekle berâber teklîflerinin kat'îyü'l-müfâd olduğunu Akbaş ve Maçka mes'elelerinin bu işgalin başlıca esbâbından olması muhtemel idüğünü ve eski jandarma kışlası olub Fransızlar tarafından işgal edilmekde olan kışlaya dahi İngiliz askeri dahi ikame edileceği ve binâen aleyh askerimizi Süleymaniye Câmii'ne ve dîger mahallere ikame etmekliğimiz lüzûmunu beyân ve matlûb kışlanın yalnız "Süleymaniye Kışlası" denilen büyük binâdan ibâret olmayıb eski Erkân-ı Harbiyye Dâiresiyle lokanta ve posta-hâneyi muhtevî binâ' arasındaki kısımların da işgal edileceğini ve 13 Şubat 36 Cum'a günü sabâh sâat onda kâmilen bu mahallerin tahliye edilmiş bulunması lüzûmunu da ilâveten der-miyân eyledi.

Keyfiyyet Sadâret-i Uzmâ Ser-Yâveri vâsıtasıyla dün akşam telefonla Bâb-ı Âlîde ve bugün dahi ayrıca şifâhen arz ve tafsîl kılındığı vechle âcizlerinin teşebbüs-i zâtiyyemden fâideli bir netîce istihsâl edilememiş olmakla îcâbının sür'at-i irâdesi müsterhamdır. Ol bâbda fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

25. Kolordu Kumandanı
Mîr-livâ
(İmza)

BELGE NO. 112-4

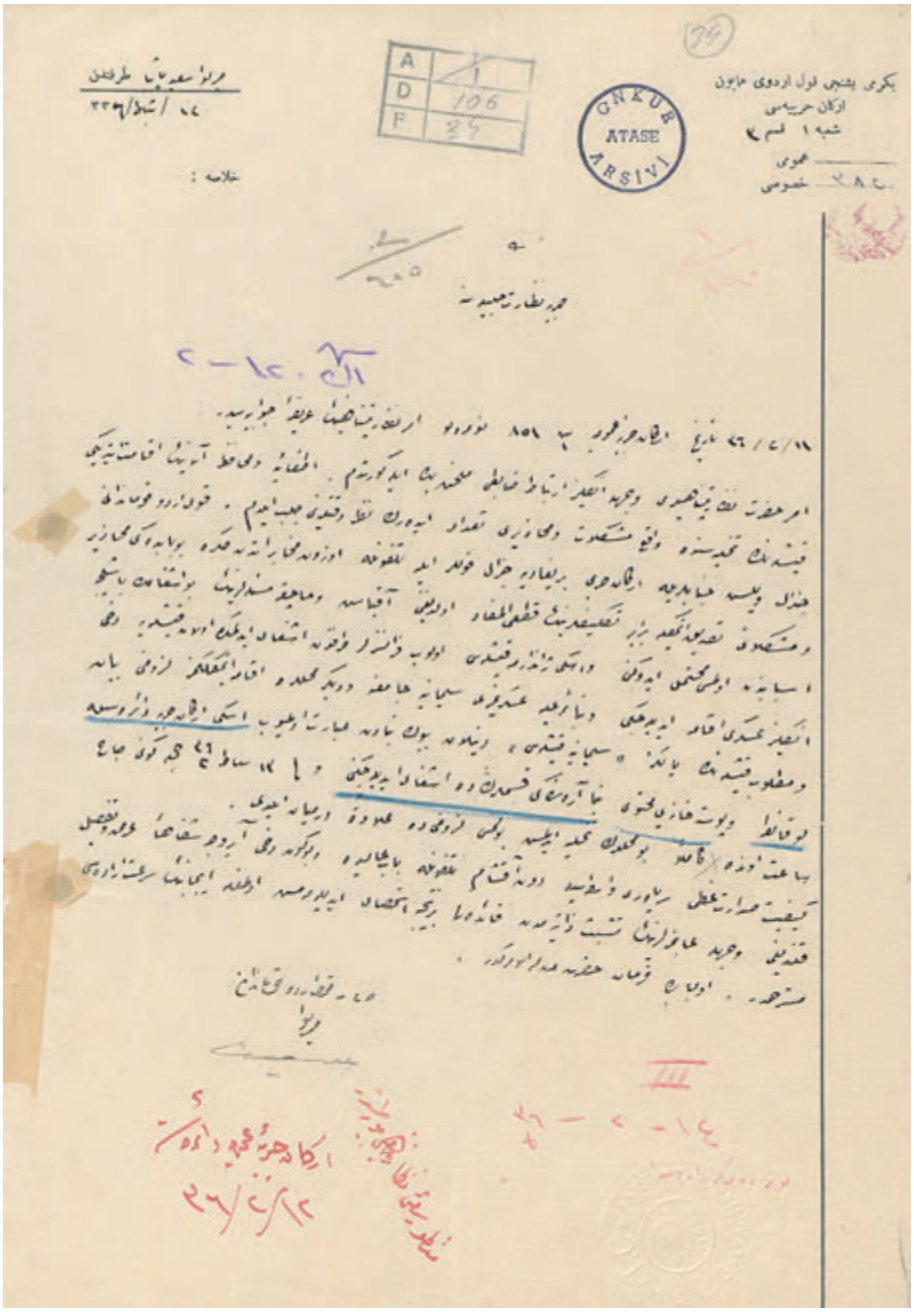

BELGE NO. 113

Selimiye Kışla Kumandanlığı
Numro
71/36

Selimiye Kışlası
10/2/336

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

9/2/336 gece 3 evvelde kırk kişilik silâhlı bir İngiliz müfrezesi Kışlanın Kazılar ahırına girmiş [ve içeride bulunan Misâfir-hâne-i Askerî, Topçu Depo Âlâyı, Selimiye Hasta-hânesi ve Mevki'-i Müstahkem kıtaât ve müessesâtının ahırlarında] taharriyyât icrâsıyla efrâd yedinde buldukları 40 fişengi alıb çıkmışlardır. Sabâhleyin mes'eleden haber-dâr olunması üzerine Süvâri Binicilik Mektebi Yâveri, civârdaki İngiliz Taburu Yâverinden keyfiyyeti tahkik etmiş, bir Hindli neferin çizmesini bir Türk neferinin çaldığı iddiâsı üzerine bu taharriyyâta lüzûm gördüklerini söylemiş, çizme bulunmamışdır. Fişenkleri iâde edeceklerini söylemişlerdir.

Hadd-i zâtinde bende-niz bu tarz taharrîyi haysiyyet-şiken bulmağla berâber hüsn-i te'vîle uğrar hiçbir noktasını bulamadığımdan keyfiyyeti (...) Sâmî-i Nezâret-penâhîlerine arz eyliyorum, fermân.

Fahrî Yâverân-ı Hazret-i Pâd-şâhîden
Selimiye Kışlası Kumandanı
Mîr-alây
(İmza)

BELGE NO. 113

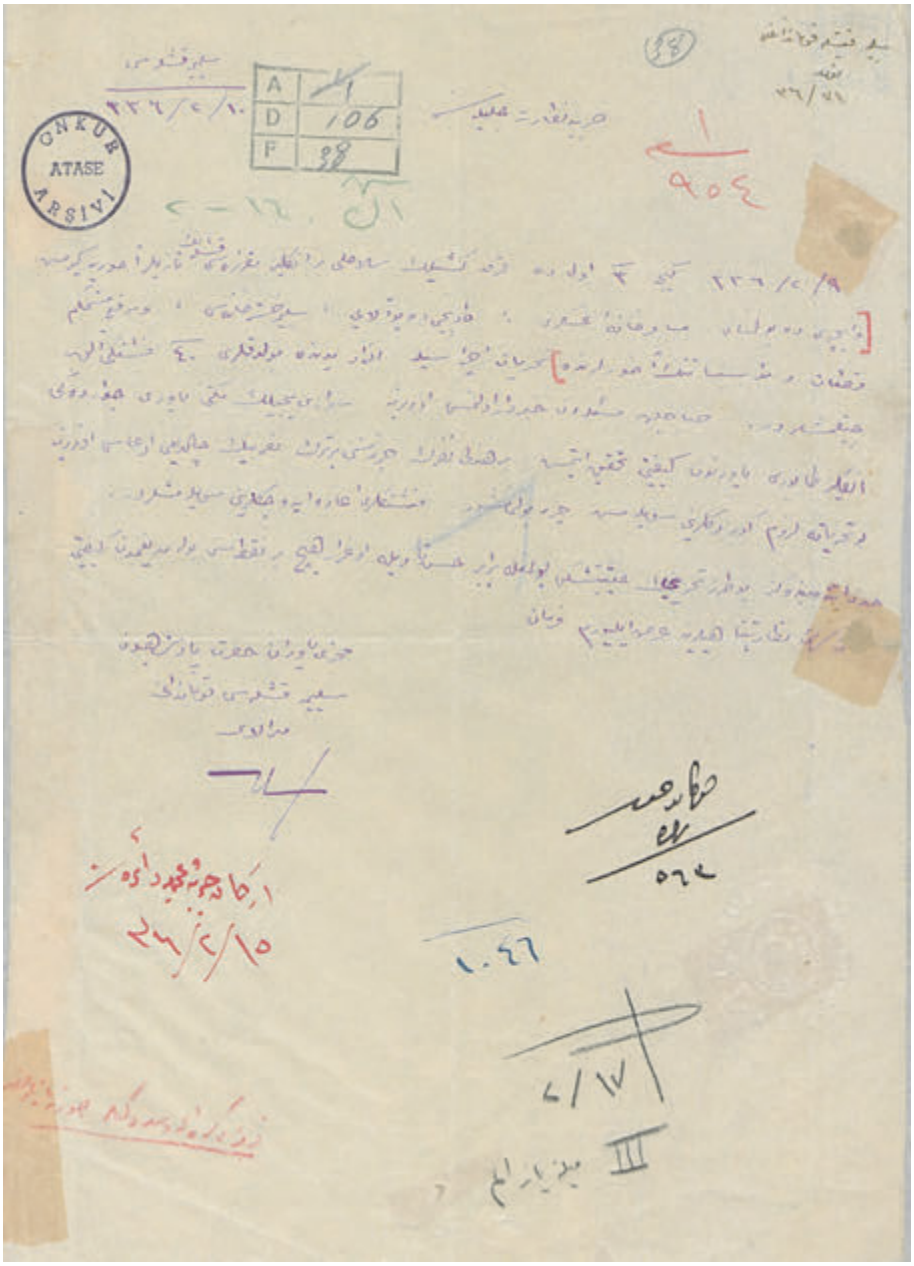

BELGE NO. 114

Şifre halli

Harbiyye
12/2/36

20. K. K.

Mustafâ Kemâl Paşa Hazretlerine

İ'tilâf kuvvetleri hakkında Erkân-ı Harbiyyeden aldığım ma'lûmâtı ber-vech-i âtî arz eylerim.

1- İstanbul'da ve civârında bulunan Yirmi Sekizinci İngiliz Fırkası otuz iki bin nefer, (28) batarya, (164) makineli tüfenk; Yüz Yirmi İkinci Fransız Fırkası, otuz sekiz bin yüz nefer, (44) top, (91) makineli tüfenk, (48) tayyâre, (25) tank, (12) zırhlı otomobil; dört (200) mevcûdlu bir İtalyan müfrezesi, (1300) nefer ve (160) makineli tüfenkden mürekkeb bir Yunan müfrezesi.

2- Edirne Vilâyeti dâhilinde bildikleri Babaeski-Lüleburgaz-Hadımköy mevâkiine münkasım bir Yunan taburu, Karaağaç'da iki Faslı Fransız süvâri bölüğü ile bir Fransız taburu, Gelibolu'da 230 mevcûdlu bir Fransız müfrezesi, Maydos'da 123'üncü Senegal Avcı Taburu.

3- İstanbul'daki İngiliz kuvvetinden 200 kişilik bir müfreze Bandırma'da, 300 kişilik bir müfreze de İzmit'de.

4- Bandırma-Afyonkarahisar şimendüfer hattı üzerinde bir buçuk Fransız taburu.

5- Ayvalık ve Aydın cebheleri - Ayvalık'da Yunan Adalar Fırkası; İzmir'de Yunan İzmir Fırkası, Manisa'da On Üçüncü Fırkası, Bandırma'da İkinci Yunan Fırkası, Aydın'da Birinci Yunan Fırkası, Midilli ve dîger adalarda Yunan ihtiyât fırkası.

6- Muğla, Antalya mıntıkası - Söke, Bozdoğan, Milas, Güllük, Marmaris, Fethiye, Antalya, Burdur mevâkiine münkasım olmak üzere Otuz Üçüncü ve Otuz Dördüncü İtalyan Âlâyları. Konya, Akşehir, Afyonkarahisar mevâkiine münkasım Yüz Otuz Altıncı İtalyan Âlâyının Birinci ve İkinci Taburları.

7- Eskişehir'de 520 mevcûdlu bir İngiliz taburuna 100 kişilik bir (s m n y) müfrezesi, Afyonkarahisar'ında 1.000 mevcûdlu bir İngiliz müfrezesi.

8- Urfa, Maraş, Adana mıntıkasında - dağınık olarak 156'ncı ve Müretteb 123'üncü Fransız Fırkası.

9- Musul'da 1.200 nefer ve 14 topdan mürekkeb bir İngiliz müfrezesi, Sincar'da mikdârı mechûl bir İngiliz kuvveti, Zaho'da 200 nefer, 5 top ve 7 mitralyözden mürekkeb bir İngiliz müfrezesi.

10- Yirmi Üçüncü İngiliz Fırkasından 3 tabur, Rûm ve Ermeni milislerinden mürekkeb bir tabur, 25'inci Fırkanın Batum'dan vapurlara bindirilen mütebâkîsi âlâyıyla tekmîl topçusunun Çanakkale'ye nakl olunduğu istihbâr edilmişdir.

Harbiyye Nezâreti Ser-yâveri Binbaşı
Sâlih

BELGE NO. 114

ONUR ATASE ARSIVI

BELGE NO. 114a

ISH-6
K:272
B/81-1

BELGE NO. 115

Harbiyye Nezâreti
Merkez Dâiresi
Riyâset Kalemi
Numro
280

Aceledir.

19/Şubat/36

Harbiyye Nâzırı Fevzî Paşa Tarafından

Konaklar Müfettişliğine

Dâire-i Harbiyye arkasında bulunan iki numrolu dâirenin [eski Erkân-ı Harbiyye Dâiresi] cesâmeti nisbetinde bir binâ' bulunduğu takdîrde mezkûr Dâireyi işgalden sarf-ı nazar edileceği İngiliz İrtibât Zâbitliği tarafından bildirilmiş olduğundan bu civârda böyle bir binânın serîan buldurularak mevkiinin iş'ârı ehemmiyyetle mütemennâdır.

Harbiyye Nâzırı
Fevzî

20/1/36'da (Cum'a günü) İngilizlerle Süleymaniye ciheti dolaşıldı. Orada intihâb olunan iki hâne hakkında lâzım gelen teşebbüsât yapıldı ve el'ân ta'kîb olunmakdadır.

Bugün yazılan ve ba'de yazılacak olan buna dâir müsevvedât ve muhâberâtın buraya rabten hıfzı. 2. Kısım

21/2/36

BELGE NO. 115

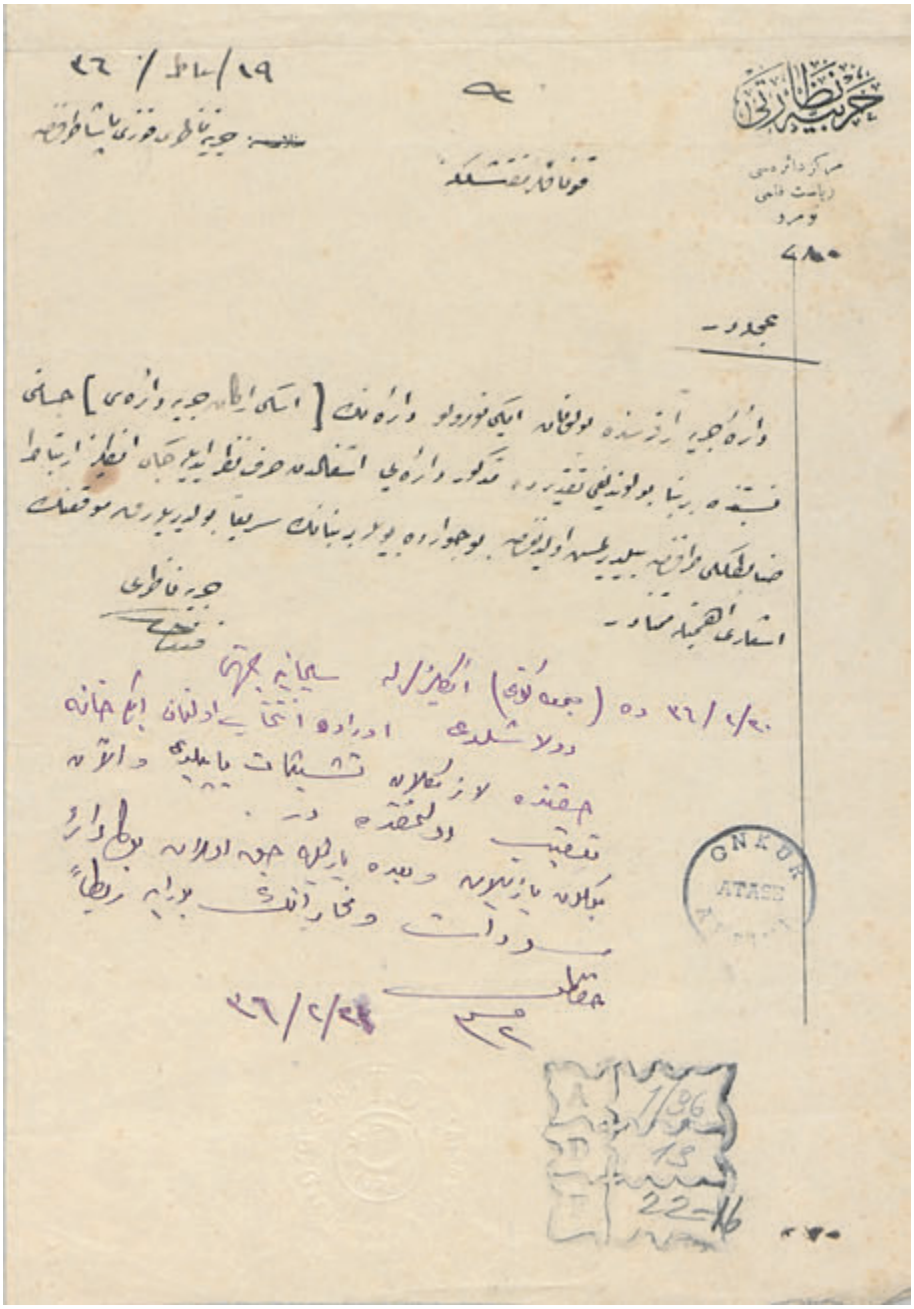

BELGE NO. 116

Zâta mahsûsdur.
Müsta'celdir.

Harbiyye
11/3/36

Ankara 20. K. K. V. Mahmûd Beyefendi'ye

Mustafâ Kemâl Paşa Hazretlerine

1- Dün akşam mevsûk İtalyan menâbiinden şâyân-ı i'timâd bir zâta vaki' olan mahrem-âne ihbârâtda mümessillerin dün ba'de'z-zevâl ictimâ' ederek Londra'dan gelen ve Dersaadet'deki Kuvâ-yi Milliyye Rüesâsının tevkifi emrini hâvî olan mes'eleyi tezkire ile kabûl eyledikleri, binâen aleyh bu gibi zevâtın bir ân evvel Dersaadet'den uzaklaşmaları îcâb eylediği iş'âr kılınmışdır. Biz bunu yâ Mü'telifînin bir blöfü ve-yâhûd Meclis-i Millînin feshini müntic olacak Ferîd Paşa'nın mevki'-i iktidâra getirilmesi gibi iki şıkka haml ediyoruz. Birinci şıkla bu gibi zevâtın firârı netîcesinde bir iskandal yaparak nâil-i emel olmak, ikinci şıkla da adem-i i'timâd vererek Meclisi fesh ve vâsi' bir tevkifât yaparak İ'tilâf devletlerinin de müzâhereti ile Saltanat-ı Hükûmet ile birlikde milliyyet-perverlerin aleyhine hareket etmekdir. Tabîî her iki ihtimâle karşı da buradan hiçbir yere gidilmeyecek, işin sonuna kadar vazîfe-i nâmûs îfâ kılınacakdır. Sâlih Paşa bu vaz'iyyeti bilerek ve bu hâle bilerek sebeb olmakdadır. Binâen aleyh evvelce de arz eylediğimiz vechle renksiz yeni kabinenin ıskatı için son derece çalışacağız ve muvaffak olacağımıza da emîniz.

2- Mevsûken istihbâr olunduğuna göre Allenbi, Mütâreke zeylinin Yâver ve Reşîd Paşalar tarafından Hükûmet nâmına Tevfîk Paşa Kabinesi zamânında imzâ' edilmişdir. Ele geçince sûreti takdîm kılınacakdır. (Raûf)

Ser-Yâver Sâlih

Kâzım Karabekir Paşa'ya
Eskişehir'de Fahreddîn ve Re'fet Beylere
3. K. K. Salâhaddîn Bey'e

İstanbul'dan şimdi vürûd eden telgraf sûreti berây-i ma'lûmât aynen arz olunur. Bir sûretinin On Dördüncü Kolorduya verilmesi Fahreddîn Beyefendi'den ricâ olunur. Hey'et-i Temsîliyye nâmına Mustafâ Kemâl. Sûret (bâlâda)

20. K. K. V.

BELGE NO. 116

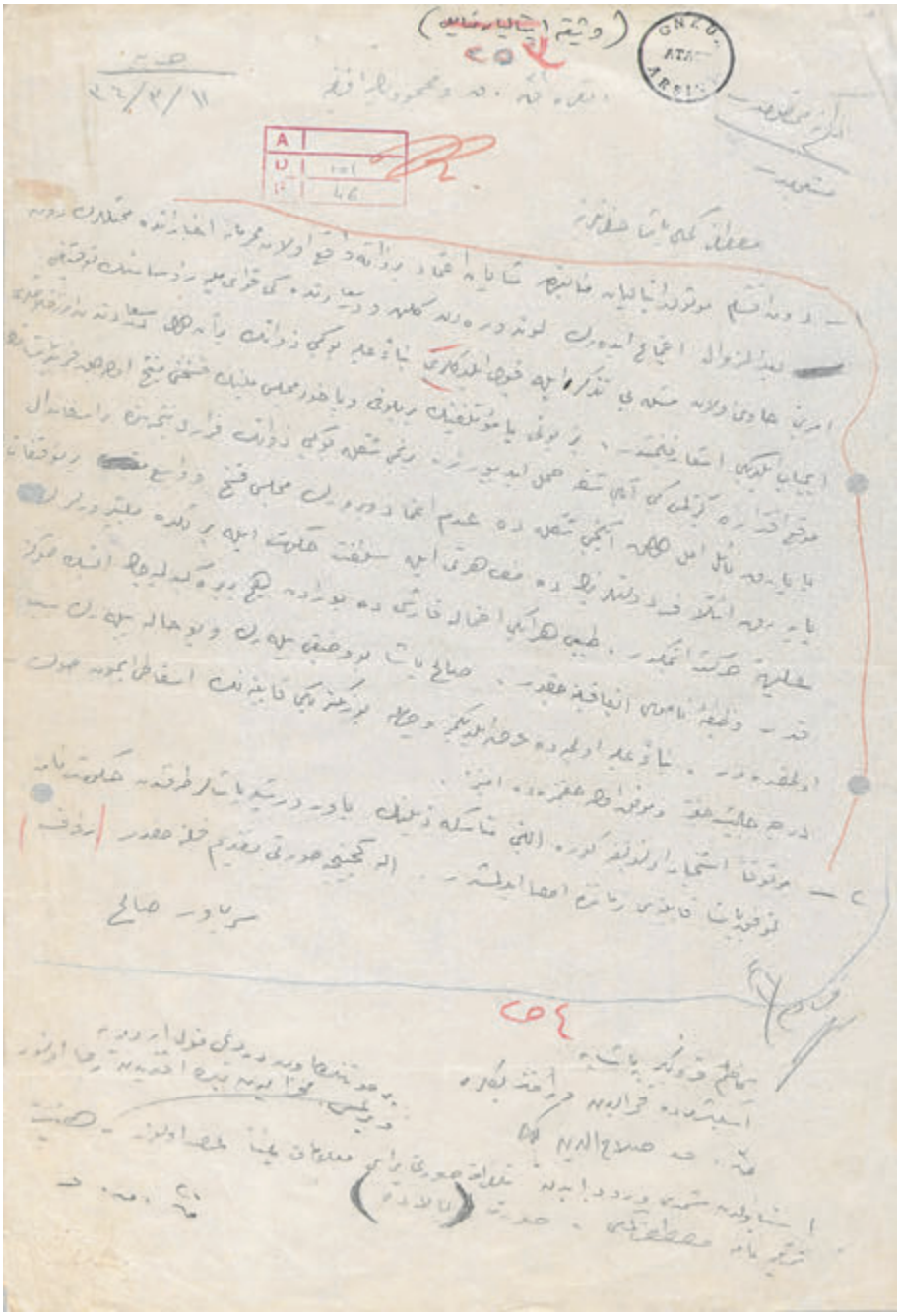

BELGE NO. 116-1

Harbiyye
11/3/36

20. K. K. V. Mahmûd Beyefendi'ye

Mustafa Kemâl Paşa Hazretlerine:

Son ma'rûzâtımızda ve kabine vaz'iyyetleri hakkında bir gûnâ mütâlaâtınıza dest-res olamadığımızdan adem-i vusûlünden ve sıhhatinizden bî-hakkın endişedeyim. Cevâbınıza muntazırız.

2- Maraş müsâdemâtının ne sûretle başlayıb ne tarzda cereyân etdiği hakkında mufassal ve sizin mevsûk ma'lûmâtınızın iş'ârını da ricâ ederiz efendim. (Raûf)

11 minh

Harbiyye Nezâreti Ser-yâveri Sâlih

Ser-yâver Sâlih Bey'e

Gayet müsta'celdir.

Raûf Beyefendi'ye:

C. 11/3/ Kabineye adem-i i'timâd re'yi vermek sûretiyle taarruzun tarafımızdan yapılması o kadar kuvvetli bir sebebe istinâd etdirilemeyecekdir. Kâzım Karabekir, Fuâd Paşalarla Ankara'ya gelmiş olan Re'fet ve Fahreddîn Beyler de aynı fikirdedirler. Ancak Grubun derece-i tesânüd ve teceddüdüne ve vahdet-i hareketdeki azm-i kat'îsine dâir sarîh bir fikir ve kanâat hâsıl etmek için Sâlih Paşa'nın Grub Hey'et-i İdâresiyle müzâkere etmeksizin hareket etmesini bir meşrûtiyyet mes'elesi yapmak hususundaki karâr hakkında hiçbir mütâlaa der-miyân etmemişdim.

2- İngilizlerin tevkif karârına muhâliflerin yaygaralarına karşı Meclisin cesûr-âne, nihâyete kadar vazîfesine devâmı pek nâfi' ve parlakdır. Ancak Zât-ı Âlînizle berâber vücûdları teşebbüsât ve harekât-ı âtiyemiz için elzem olan arkadaşların netîcede bize iltihâkları esbâbı be-heme-hâl müemmen olmak şartdır. Aksî takdîrde Grubun vahdet ve azm dâiresinde hareketini tanzîm edebilecek zevâtlar şimdiden tavzîfiyle sizlerin hemen buraya gelmeleri elzemdir. Buraya gelecek zevât miyânında memleketi temsîl evsâfını hâiz olanlarla îcâbında hükûmet teşkîl ve idâre liyâkatindekilerin bulunması mühimdir. İ'tilâf devletlerinin muâmele-i zecriyye tatbîk edeceklerine şübhe yokdur.

3- Maraş mes'elesi hakkında vesâik-i hakikiyyeye müstenid ayrıca bir rapor takdîm ederim.

4- Büyük iştiyâk ve hürmetle gözlerinizden öperim.

M. Kemâl

BELGE NO. 116-1

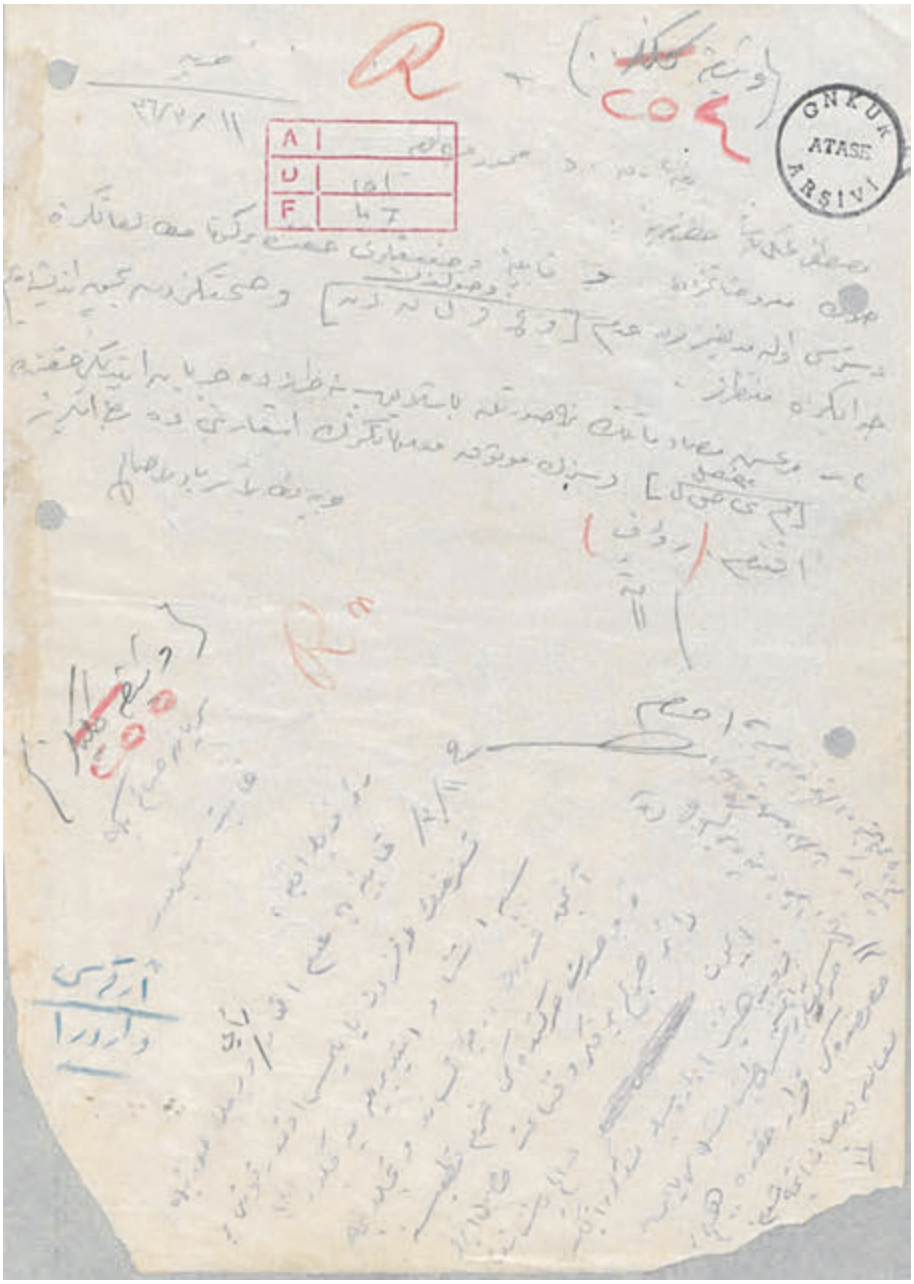

BELGE NO. 116-1a

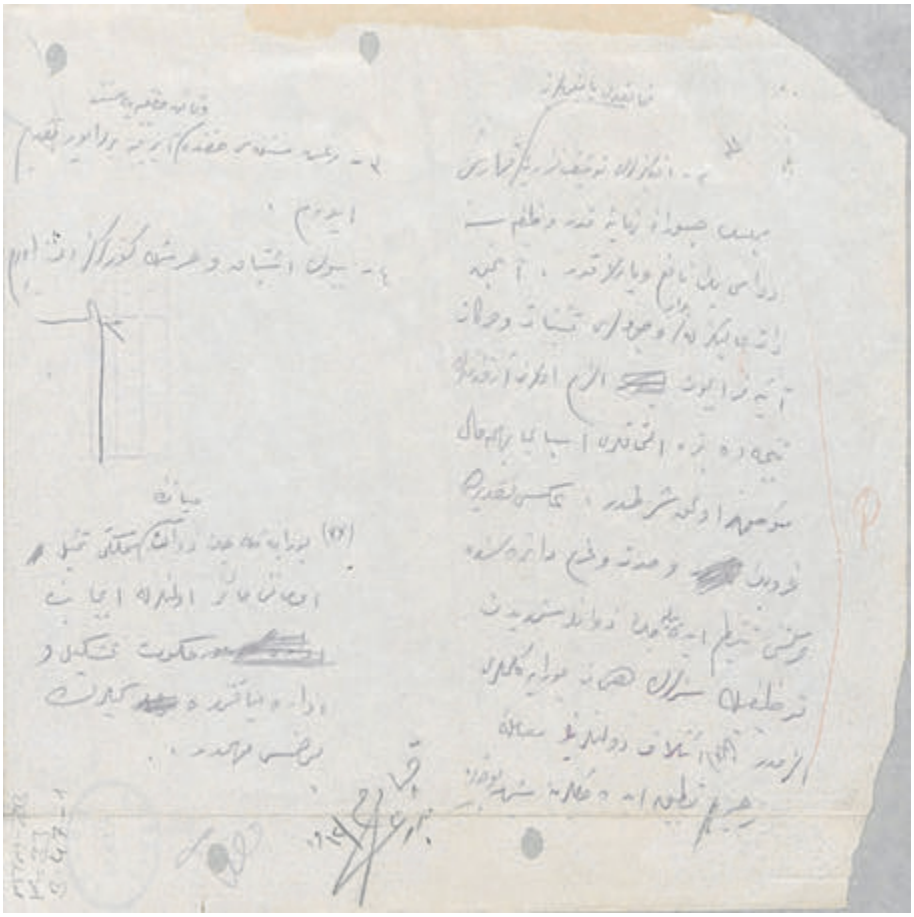

BELGE NO. 117

14. K. K. Yûsuf İzzet Paşa Hazretlerine

Dersaadet'den alınan şifre sûreti âtîde arz olunur.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
Mustafâ Kemâl

Sûret:

Fransız menbâından alınan ma'lûmâta nazaran:

1- İngilizlerin birkaç güne kadar Harbiyye Nezâreti binâsını işgal edecekleri.

2- Umûm zâbitânı sivil gezmeğe mecbûr edecekleri.

3- Dersaadet ve nüfûzları olan mevâkide de şiddetli davranacakları ve hattâ memleket menfaâtine çalışanları birer bahâne ile habs etmek üzere liste hâzırlamakda oldukları haber alınmışdır efendim.

11/3/36

20. K. K. V.
Mahmûd

BELGE NO. 117

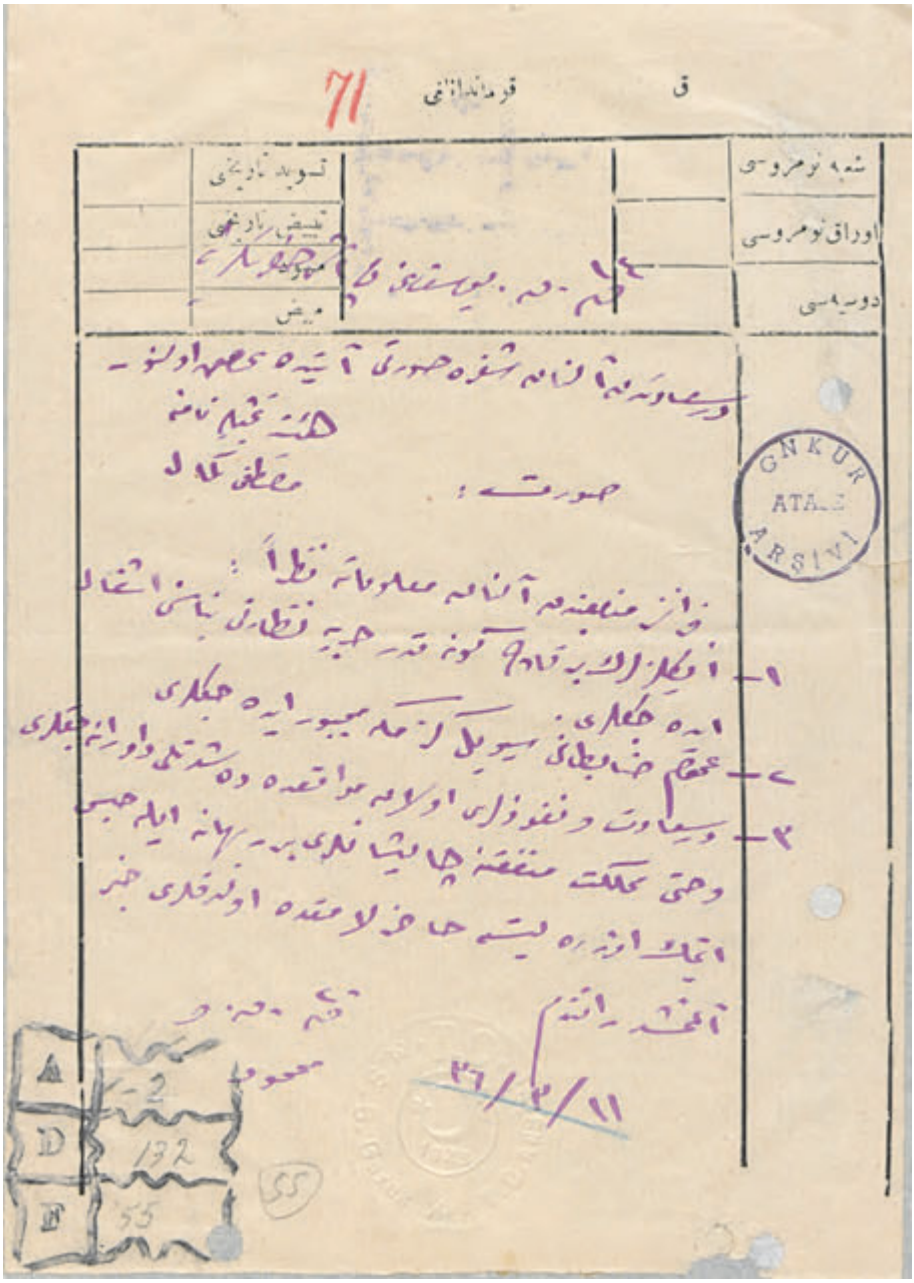

BELGE NO. 118

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Mîr-alây Alî Rûşen Bey tarafından
13/3/36

Harbiyye Nezâret-i Celîlesine

Ma'lûm-ı devletleri olduğu üzere İngilizlerin talebi üzerine dîger emâkin miyânında Bayezid'de bulunan Cemâl Paşa Konağı dahi tahliye etdirilmişdi. Bu konağın on beş odasında Bayezid Belediyye Dâiresi ve dîger yirmi iki odasında dahi Muhâfızlığa merbût ümerâ ve zâbitân ve efrâda mahsûs yedi, sekiz Dîvân-ı Harb Hey'âtı îfâ-yi vazîfe ediyordu.

Dîvân-ı harbler hey'et-i umûmiyyesi Muhâfız Paşa ile yapılan tezekkür netîcesinde Cerrahpaşa'da Habîb Bey'in konağına nakl edildi. El-yevm hey'ât-ı mezkûre işbu konakda îfâ-yi vazîfe etmekdedirler.

Belediyye Dâiresi dahi Cemâl Paşa Konağı'nın işgal etdiği kısmı tahliye etmek üzere iken İngilizler bu konağı işgalden sarf-ı nazar etdiklerini bildirdiler.

Binâen aleyh Cemâl Paşa Konağı'nın yirmi iki odası el-yevm boş bulunmakdadır. Mütâlaât-ı âciz-âneme nazaran mârrü'l-arz Dîvân-ı Harb hey'etleri Habîb Bey'in konağında daha sâkin ve toplu bir hâlde îfâ-yi vazîfe edebileceklerinden bunları tekrâr Cemâl Paşa Konağı'na avdet etdirmek bî-lüzûm olub boş kalan Cemâl Paşa Konağı'nın odalarını Harbiyye Nezâreti civârında bulunması pek ziyâde mültezim ve Nezâret devâirine merbût birtakım hey'et ve komisyonlara işgal etdirmek muvâfıkdır. Esâsen Nezâret-i Celîleye yakın bulunması lâzım gelen ba'zı müessesâta bundan başka yer bulunmak imkânı yokdur. Ez-cümle İngilizlerin vuku' bulan talebleri üzerine şimdiye kadar işgal etdikleri binâyı tahliye etmeğe mecbûr olan Muâmelât-ı Zâtiyye Tekaüd Kısmı ve Şimendüferler ve Limanlar Komisyonu bir haftadan beri yersizlik yüzünden îfâ-yi vazîfe edememekde ve masalarıyla dosyaları Nezâret-i Celîleleri Meydânı'nda açıkda bulundurulmakdadır. Binâen aleyh bende-niz açıkda bulunan Muâmelât-ı Zâtiyye Tekaüd Kısmını ve Şimendüferler ve Limanlar Komisyonunu ...(?) muâmelât yapmakda bulunan Yedinci Kolordu Karâr-gâhı ve mâhiyye yüzlerce liralar vererek mahall-i ikamet istîcâr etmek mecbûriyyetinde olduğumuz Sıhhiyye, İstihbârât ve Birinci Şu'belerini ve Merkez Dâiresi İstatistik Şu'besiyle Muhâfızlık ve Yirmi Beşinci Kolordunun iki Mahâkim Şu'besini geçirmek fikrindeyim. Fikr-i âciz-ânem mazhar-ı tasvîb-i âlî buyurulduğu takdîrde mârrü'l-arz tahşîdâtı der-hâl icrâ' etmekliğime müsâade buyurulmasını istirhâm eylerim efendim.

Konaklar Müfettiş-i Umûmîsi
Mîr-alây
(İmza)

Açıkda bulunanların yerleşdirilmesi münâsibdir. Fakat İngilizler buna mukabil başka yer taleb etmeyecekler midir? Ve Harîta Dâiresinden tamâmen çıkacaklar mıdır? ...(?) te'mîni lâzımdır.

(İmza)

Muâmelât-ı Zâtiyye Tekaüd Kısmı buraya yerleşdirildi. Fakat İngilizlerin ahîren yapdıkları işgaller dolayısıyla bu Konağın dîger aksâmına (2) numrolu Dîvân-ı Harb-i Örfî ve Müsâfirât Komisyonu geçmişdir.

BELGE NO. 118

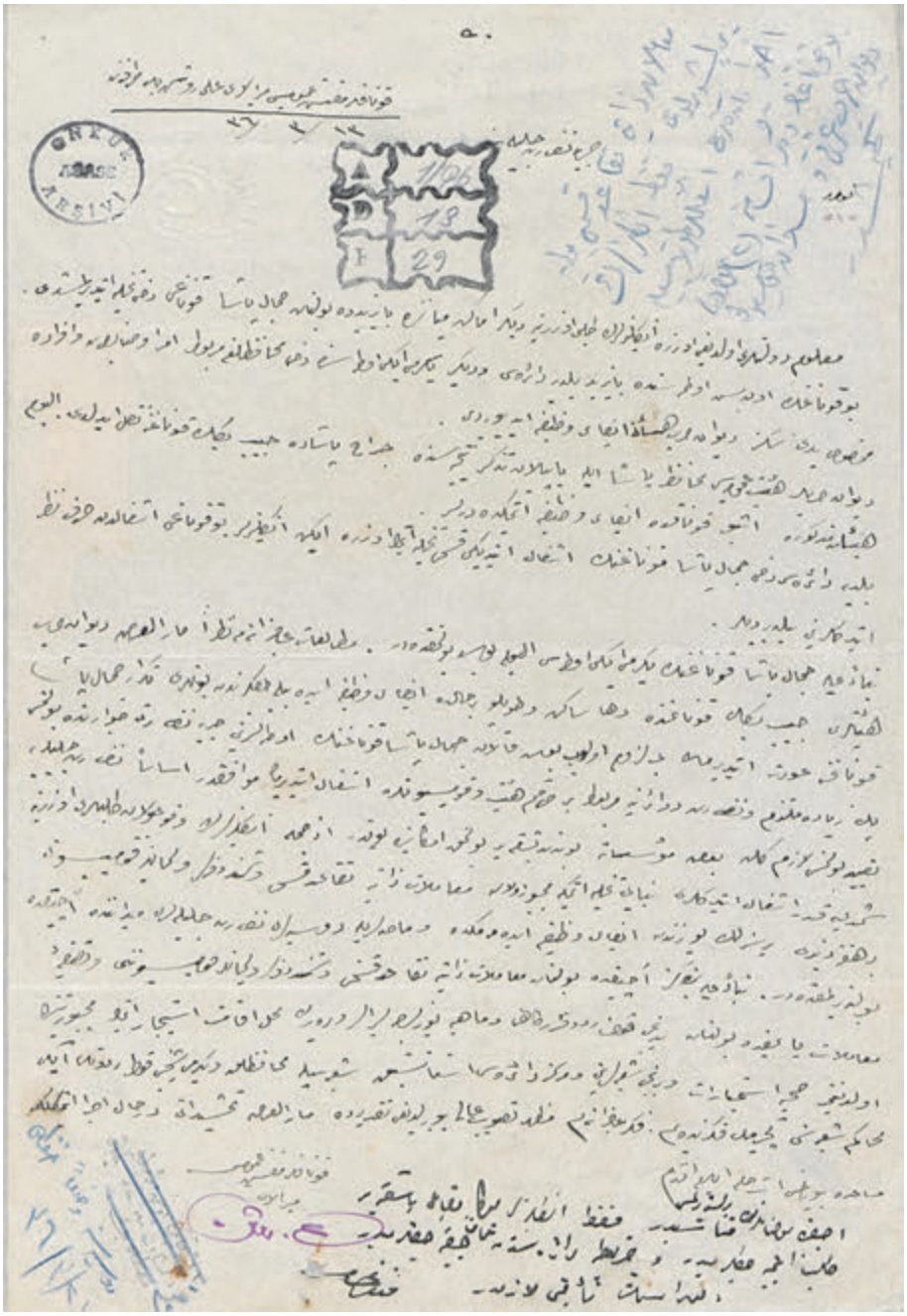

BELGE NO. 119

Yirmi Beşinci Kolordu-yi Hümâyûn
Kumandanlığı
1. Şu'be
Umûmî
Husûsî

Şehzadebaşı
16/3/36

Gayet aceledir.

Sûret

Yirmi Beşinci Kolordu Kumandanlığına

Sabâhleyin sâat 6 evvelde elli neferlik bir İngiliz müfrezesi bir zâbit kumandasında otomobil ile gelerek Karâr-gâh civârında otomobilden inib evvelâ Karâr-gâh efrâdının ikamet-gâhı önünde bulunan nöbetçiye hücûm edib nöbetçi neferinin nöbetçi onbaşısından imdâd için bağırması üzerine nöbetçi onbaşı nöbetçi yanına gelirken İngiliz zâbitinin revolverle âteş etmesi üzerine merkum onbaşı yaralanmış ve müteâkıben İngiliz efrâdı koğuşa hücûm ederek henüz yatakda yatan efrâda âteş etmeğe başlamışlardır. Biraz sonra bir mikdâr ve silâhlı İngiliz Hindli efrâdı dahi içeri girerek âteşe iştirâk etmişlerdir. Bu vak'ada Karâr-gâh efrâdından 2, Mûsîka efrâdından 3 şehîd, Karâr-gâhdan 7, Mûsîkadan iki nefer yaralı vardır. Tarafımızdan hiçbir mukabele olunmadı. Karâr-gâhın üst kat odasında yatan Karâr-gâh Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Nâil Efendi ile Kâtib Arslan ve Bekir Zekî Efendileri ve efrâdımızın silâhlarını alıb Bayezid Câmii karşısındaki sâbık Jandarma Kumandanlığı binâsına götürmüşlerdir.

Yaralılara müdâvât-ı ibtidâiyye yapılmasıçün ikisi Gümüşsuyu Hastahânesine nakl olunmuşdur. Dîger yaralılarla şühedâ' henüz Karâr-gâhda vesâit beklemekdedir. Efrâd ve zâbitân hâl-i galeyândadır.

Esbâb-ı taarruz henüz mechûl olduğu ma'rûzdur.

Onuncu Kafkas Fırkası Kumandanı
Kaim-makam
Kemâleddîn Sâmî

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 119

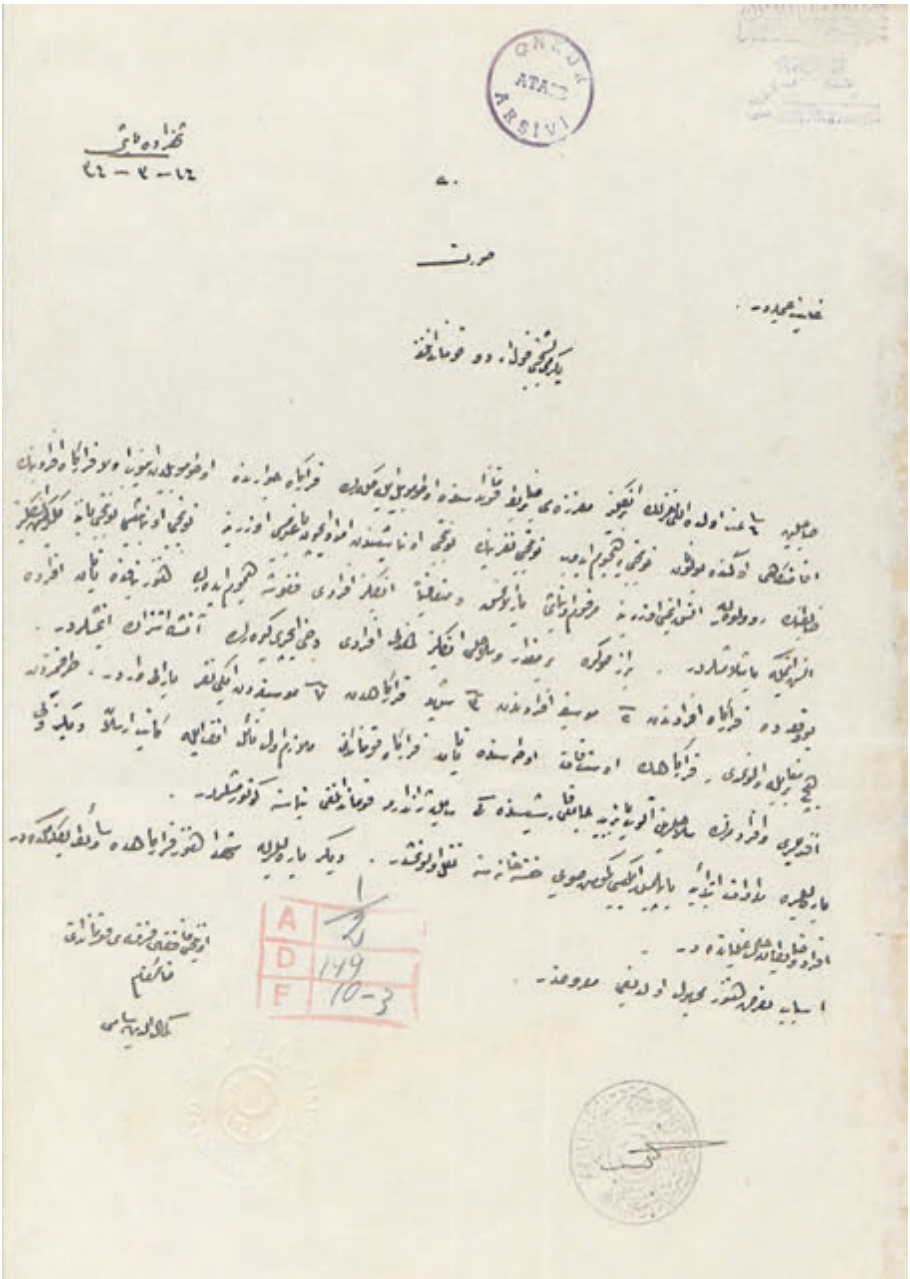

BELGE NO. 119-1

Şu'be-1
Aded 129
281

Onuncu Kafkas Fırkası Kumandanı Kaim-makam
Kemâleddîn Sâmî Bey tarafından
Şehzadebaşı
16/3/36

Sûret

Yirmi Beşinci Kolordu Kumandanlığına

16/3/36 vak'asına zeyldir:

İngilizler rövolverli efrâdıyla koğuş dâhiline girdikden ve âteşe başladıkdan sonra bunlardan bir kısmı askerimizin silâhlıklarındaki tüfenkleri alarak askerimize karşı isti'mâl eyledikleri ta'mîk ve tahkikat ile tebeyyün etmiş olmağla arz olunur.[5]

Onuncu
Kafkas Fırkası Kumandanı
Kaim-makam
Kemâleddîn Sâmî

(Mühür-İmza)

[5] Ek-5.

BELGE NO. 119-1

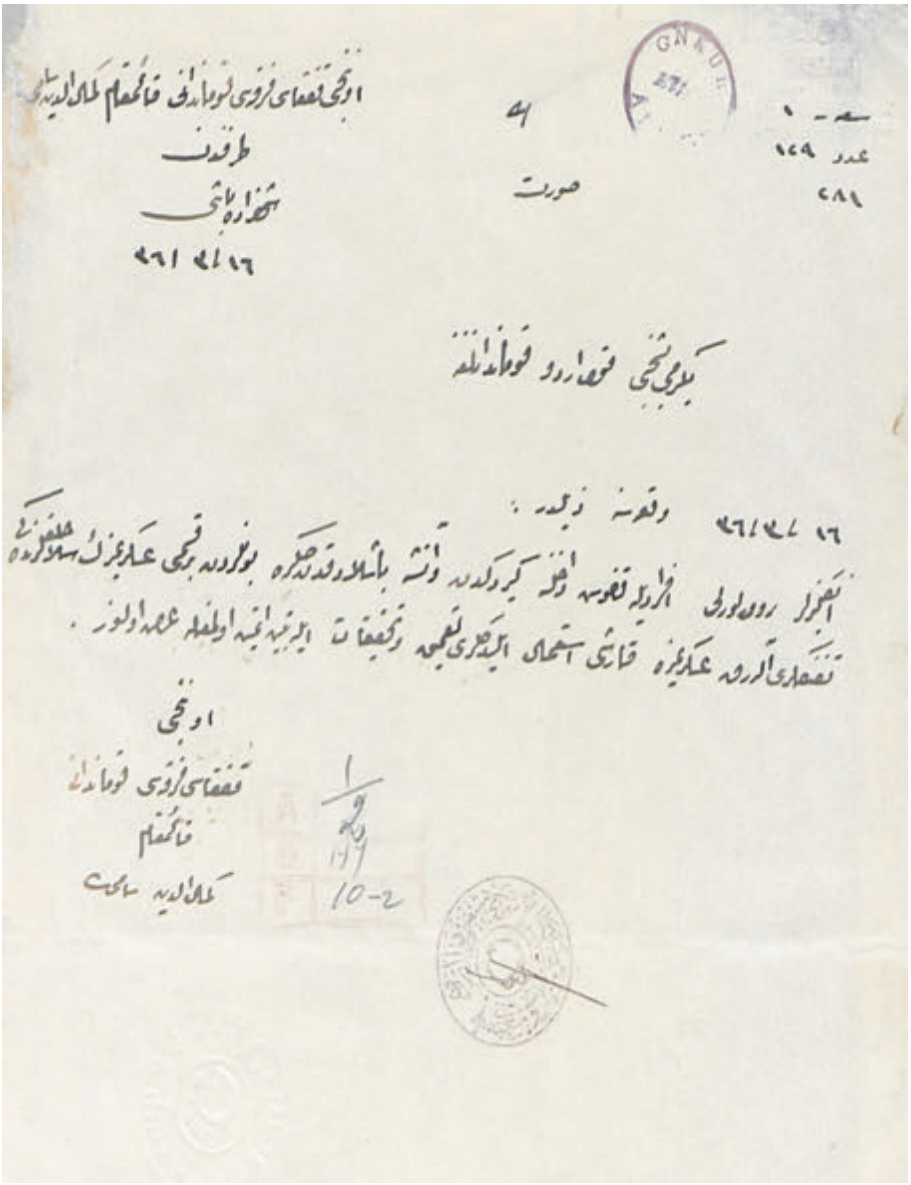

BELGE NO. 119-2

16-3-36 Târihinde Tahaddüs Eden Vak'ada Onuncu Kafkas Fırkası Karâr-gâh Efrâdından Şehîd ve Mecrûh Olanların Esâmîsi

Şühedâ'	**Şühedâ'**	**Şühedâ'**	**Şühedâ'**
Fırka Karâr-gâhından	Fırka Karâr-gâhından	Fırka Mûsîka efrâdından	Fırka Mûsîka efrâdından
Onbaşı	Çavuş	Kadir oğlu Ömer Osmân	Ahmed oğlu Nasûh
Velî oğlu Mehmed	...(?) oğlu Abdullah	Şehirkışla	Balıkesir
Reşadiye	Zile		

Mecrûh	**Mecrûh**	**Mecrûh**	**Mecrûh**	**Mecrûh**
Fırka Karâr-gâhından	Fırka Karâr-gâhından	Fırka Karâr-gâhından	Fırka Karâr-gâhından	Fırka Karâr-gâhından
Onbaşı	Nefer	Nefer	Nefer	Nefer
Mustafâ oğlu Mehmed Pehlivân	Mustafâ oğlu Hâfız İbrahim	Mehmed oğlu Hasan	Hasan oğlu Âbidin	Hüseyin oğlu Mehmed
Vezirköprü	Merzifon	Söğüd	Erbaa	Tavas

Mecrûh	**Mecrûh**	**Mecrûh**	**Mecrûh**	**Mecrûh**
Fırka Karâr-gâhından	Fırka Mûsîka efrâdından	Fırka Mûsîka efrâdından	Fırka Mûsîka efrâdından	Fırka Mûsîka efrâdından
Nefer	Nefer	Nefer	Onbaşı	Nefer
Şâkir oğlu Maksûd	Hasan oğlu İsmâil	Halîl oğlu Osmân	Süleymân oğlu Mûsâ	Hasan oğlu Bekir
Rize	İskilib	Ödemiş	Sivas	Bursa

Gaib

Mûsîkadan

Osmân oğlu Mehmed

Orta

(Mühür-İmza)

BELGE NO. 119-2

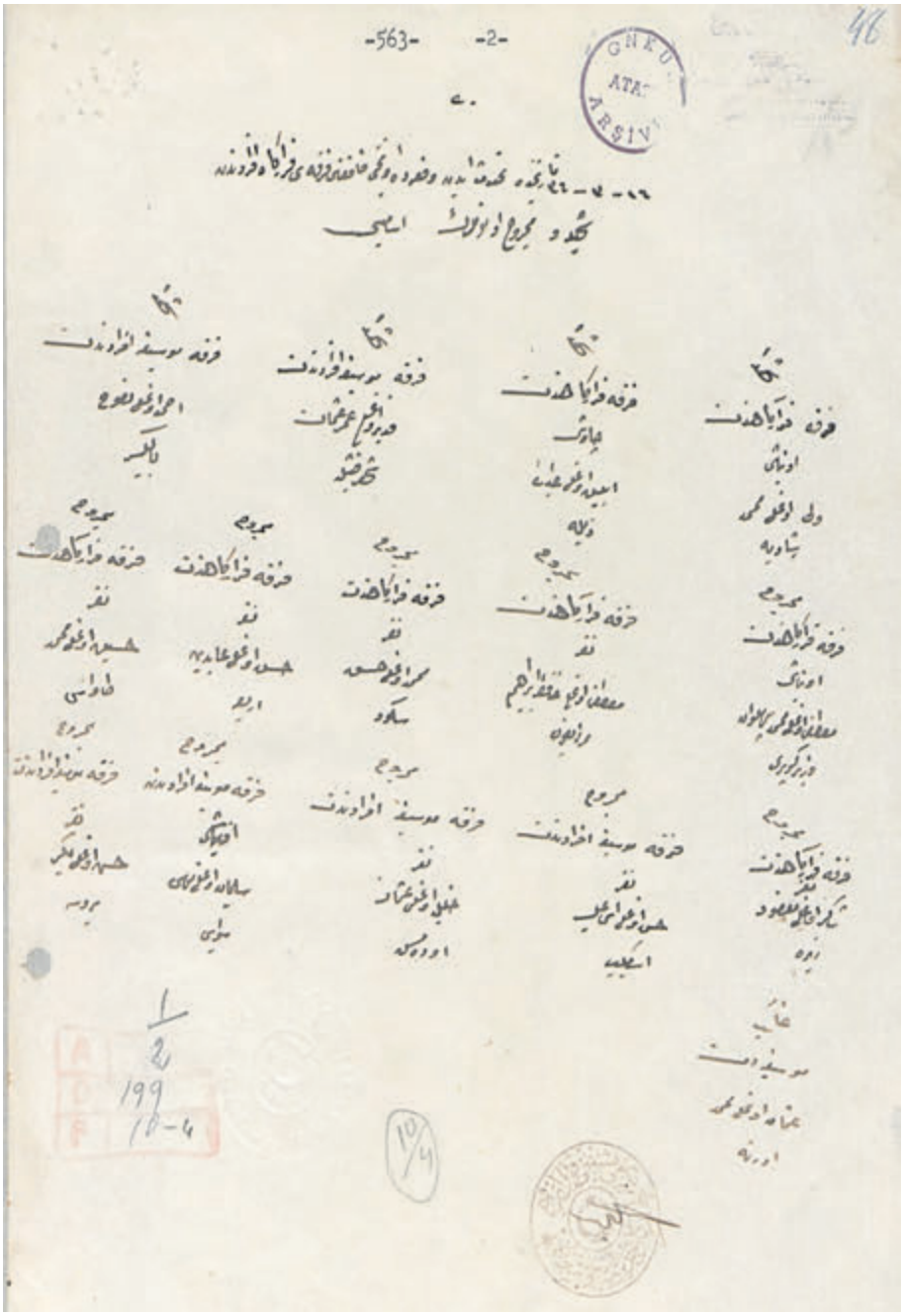

-563- -2-

GNKU ATA ARSIV

46

٤٠

٢٦ - ٧ - ٣٤ تاریخده تحت تدبیر وخفره وبنجی خانقه فرقه‌ی قرباغ افراد ندن

بیکدو مجموع اوزرنده اسامی

ثم

فرقه قرباغدن
اوتاش
ولی اوغلو محمد
شاویه

مجموع
فرقه قرباغدن
اوتاش
مصطفی اوغلو محمد یاشار
قره‌کوری

مجموع
فرقه قرباغدن
تکرداغلو مقصود
زوره

غائب
موسی اوغلو
عثمان اوغلو محمد
اورنه

ثم

فرقه قرباغدن
چاوش
ابید اوغلو علی
ذیله

مجموع
فرقه قرباغدن
نفر
مصطفی اوغلو عبد الرحیم
براغوه

مرجوع
فرقه موسی افراددن
نفر
حسن اوغلو اسی علی
اسکیله

ثم

فرقه موسی افراددن
قره‌بورلو اغلو عثمان
تخوشلو

مجموع
فرقه قرباغدن
نفر
سراج اوغلو حسن
سکود

مرجوع
فرقه موسی افراددن
نفر
خلیل اوغلو عثمان
اودوسکه

ثم

فرقه موسی افراددن
اجیاغلو اوغلو نعوج
بالکیر

مجموع
فرقه قرباغدن
نفر
حسن اوغلو محمد
قاوسی

مجموع
فرقه موسی افراددن
نفر
حسن اوغلو علی
بریم

مجموع
فرقه موسی افراددن
نفر
حسن اوغلو علی
بروسه

مجموع
فرقه موسی افراددن
اقیاک
سلیمان اوغلو یحیی
سوئی

1/2
199
18-4

10/4

BELGE NO. 120

Bayezid
İnzibât Zâbitliği
Aded
64

Sûret

Mıntıka Yüzbaşılığına

Bu sabâh sâat 5.45 evvelde bir zâbit kumandasında altmış kadar müsellâh İngiliz efrâdı Şehzadebaşı'nda vâki' Onuncu Kafkas Fırkasının taht-ı işgalinde bulunan Letafet Apartmanı karşısındaki binâyı basmışlardır. En evvel içeriye duhûl eden, elinde teşhîr edilmiş Parabellum tabancası olduğu hâlde müfrezenin zâbiti olmuşdur. Zâbitlerini ta'kîben içeriye giren İngiliz efrâdı, süngüleri takılı olduğu hâlde, silâh davran vaz'iyyetinde tesâdüf etdikleri efrâdımıza karşı bilâ-sebeb ve bilâ-suâl muhâcim vaz'iyyet almışlar ve yatağından kalkmak isteyen efrâd üzerine âteş etmeğe başlamışlardır. Bu te'sîr ile Karâr-gâh efrâdından iki, Mûsîkadan iki olmak üzere dört şehîdle Karâr-gâh efrâdından altı, Mûsîkadan dört olmak üzere on mecrûh vardır. Bundan başka Mûsîkadan bir tranpetci neferi de gaib olub şimdiye kadar hayât ve memâtına dâir bir haber alınamamışdır. Şühedâ' ile mecrûhînin künyeleri merbût varakada muharrerdir. İngilizlerden telef veyâ mecrûh olduğu anlaşılamamışdır. İngilizlerin binâya sebeb-i duhûlleri gayr-i ma'lûmdur. Müsâdeme ve taharriyyât bir sâat kadar devâm etmiş ve bi'l-âhire işbu İngiliz müfrezesi avdet etmişdir. Hîn-i avdetde Karâr-gâh Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Nâil, Âlây Kâtibi Bekir Zekî ve Hesâb Me'mûru Arslan Efendileri berâber götürdükleri gibi otuz bir aded de silâh almışlardır. İngilizlere kuvve-i muâvine olarak biri Süleymaniye ve biri de Saraçhane tarafında içerisi askerle dolu iki otomobil intizâr vaz'iyyetinde bulunmuşlardır. Mecrûhînimizden dört dânesinin ağır yaralı olduğu ve cümlesinin hasta-hâneye yatırıldıkları ma'rûzdur. 16/3/36

Bayezid İnzibât Zâbiti
M. Evvel
M. Ziyâeddîn

BELGE NO. 120

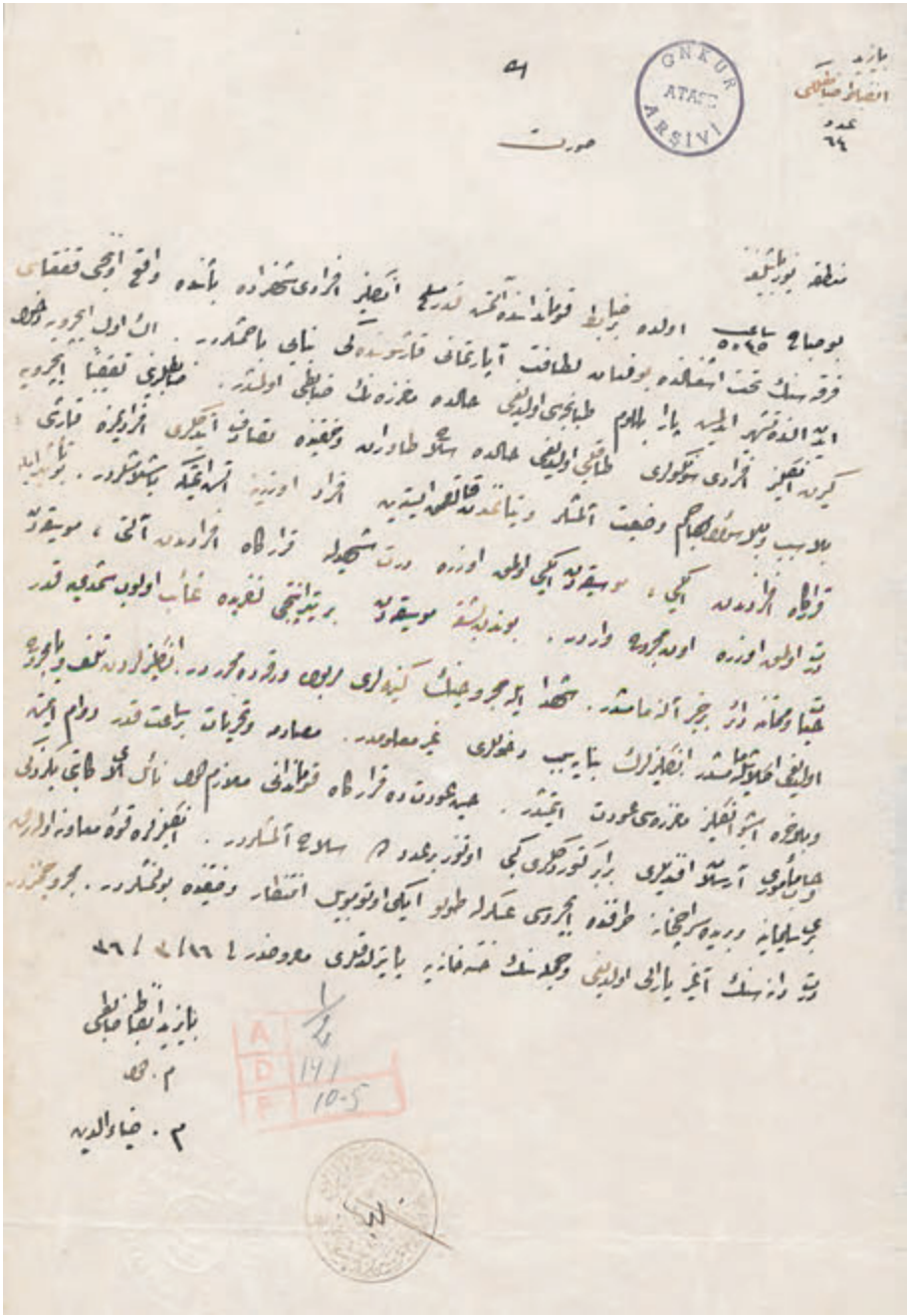

BELGE NO. 121

İngilizler tarafından alınıb götürülen zevâtın esâmîsini mübeyyen cedveldir.

1- Harbiyye Nâzır-ı Sâbıkı Cemâl Paşa Hazretleri. [Sâat 6 evvelde yüz kişilik bir müfreze ile hânesi abluka edilerek odasından gecelik ile çıkarılarak Moda cihetine götürülmüşdür.]

2- Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîs-i Sâbıkı Cevâd Paşa Hazretleri [Nişantaşı'ndaki konaklarından bir İngiliz müfrezesi tarafından alınmış ve götürülmüş.]

3- Meclis-i A'yân a'zâsından Çürüksulu Mahmûd Paşa Hazretleri [Hânesinden bir İngiliz müfrezesi tarafından alınıb götürülmüşdür.]

4- Sivas Meb'ûsu Vâsıf Bey [Meclis-i Meb'ûsândan alınarak götürülmüşdür.]

5- Sivas Meb'ûsu Raûf Bey [Kezâ Meclis-i Meb'ûsândan alınarak götürülmüşdür.]

6- Fatih'de Nümûne-i İrfân Mektebini bir İngiliz müfrezesi taharrî etmiş, Mekteb Müdîri Mustafâ ve Ders Nâzırı Ahmed, Kondüktör Mektebi talebesinden Ahmed, mûmâ-ileyhin kain-birâderi Muhîddîn, ihtiyât zâbitlerinden Fahrî ve Sâlih Efendileri tevkif ederek götürmüşlerdir.

7- Meşrûtiyyet Otelinde Binbaşı İsmet, Doktor Ahmed, Mülâzım-ı Sânî Zekî Efendilerle birkaç sivil alınıb götürülmüşdür.

8- Kumkapı'da Harbiyye Nezâreti ketebesinden Azîz Efendi'nin hânesi taharrî edilmiş ve kendisi götürülmüşdür.

9- Cağaloğlu'nda Göz Tabîbi Es'ad Paşa ile Aydın Meb'ûsu Tahsîn Bey hânelerinden alınarak götürülmüşdür.

10- Fırka Karâr-gâhından Mülâzım Nâil, Âlây Kâtibi Bekir Zekî ve Kâtib Muâvini Arslan Efendiler Karâr-gâhdan alınıb götürülmüşdür.

BELGE NO. 121

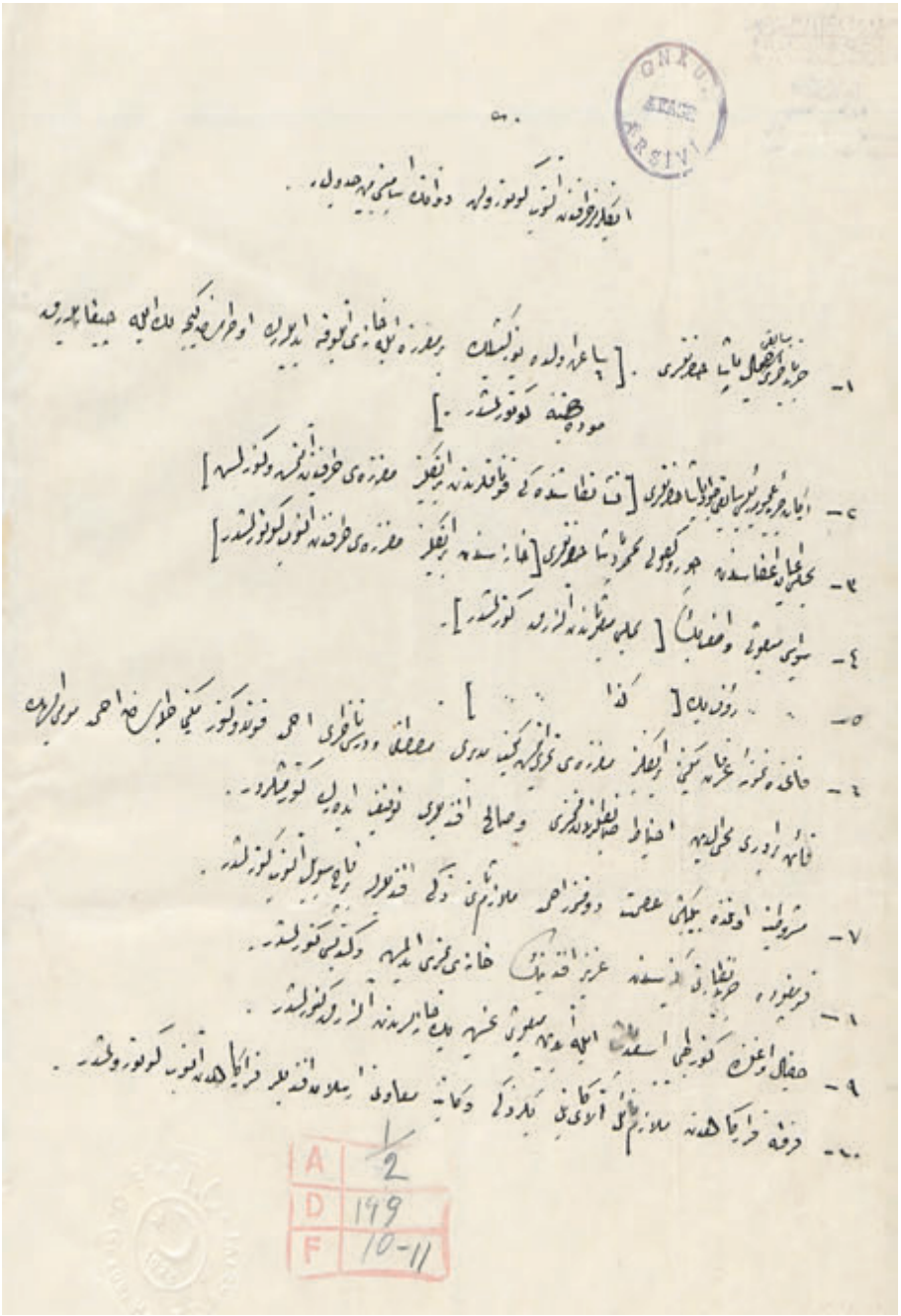

BELGE NO. 122

Beş buçuk sene evvel memâlik-i Osmâniyye'nin mukadderâtını her nasılsa elde etmiş olan İttihâd ve Terakki Cem'iyyetinin rüesâsı Alman telkinâtına kapılarak devlet ve millet-i Osmâniyye'yi Harb-i Umûmî'ye iştirâk etdirdiler. Bu haksız ve meş'ûm siyâsetin netîcesi ma'lûmdur. Devlet ve millet-i Osmâniyye bin dürlü felâket geçirdikden sonra öyle bir mağlûbiyyete dûçâr oldu ki İttihâd ve Terakki Cem'iyyetinin rüesâsı bile bir Mütâreke-nâme akd ederek firâr etmekden başka bir çâre bulamadılar. Mütâreke-nâme'nin akdini müteâkıb Düvel-i İ'tilâfiyyeye gayet ağır bir vazîfe terettüb etdi. İşbu vazîfe, eski memâlik-i Osmâniyye'nin bütün ahâlîsinin bilâ-tefrîk-i cins ve mezheb saâdet-i müstakbelelerini, inkişâflarını, hayât-ı ictimâiyye ve iktisâdiyyelerini te'mîn edecek bir sulhün temellerini atmakdan ibâret idi. Sulh Konferansı bu vazîfenin îfâsıyla meşgul iken firârî İttihâd ve Terakki erkânının mürevvic-i efkârları bulunan ba'zı eşhâs Teşkîlât-ı Milliyye nâm-ı müsteârı altında bir tertîb teşkîl ederek ve Pâd-şâh ile Hükûmet-i merkeziyyenin evâmirini hiç add etmekle harbin netâyic-i elîmesinden büsbütün tükenmiş olan ahâlîyi askerlik için toplamak, anâsır-ı muhtelife miyânında nifâk çıkarmak, iâne-i milliyye bahânesiyle ahâlîyi soymak gibi ef'âle cür'et etdiler ve bu vechle sulh değil âdetâ yeni bir muhârebe devrini açmağa teşebbüs eylediler. Bu teşvîkat ve tahrîkâta rağmen Sulh Konferansı vazîfesine devâm etdi ve nihâyet İstanbul'un Türk idâresinde kalmasına karâr vermişdir. İşbu karâr kulûb-i Osmâniyye'yi müsterîh edecekdir. Ancak bu karârlarını Bâb-ı Âlîye teblîg etdikleri zamân icrâsının ne gibi şerâite tâbi' olduğunu da ihtâr eylediler. İşbu şerâit vilâyât-ı Osmâniyye'de bulunan Hristiyanların hayâtlarını tehlikeye ma'rûz bırakmamak ve el-yevm Düvel-i İ'tilâfiyye ile müttefiklerinin kuvâ-yi askeriyyeleri aleyhine vuku' bulmakda olan hücûmlara hitâm vermekden ibâret idi. Hükûmet-i Merkeziyye bu ihtâra karşı bir dereceye kadar hüsn-i niyyet göstermiş ise de Teşkîlât-ı Milliyye nâm-ı müsteârı altında hareket eden eşhâsı maa't-teessüf teşvîkat ve tahrîkâtlarından vaz geçmek istemediler. Bi'l-akis Hükûmeti kendi hareketlerine iştirâk etdirmeğe teşebbüs eylediler. Herkesin kemâl-i heves ile beklediği sulh için büyük bir tehlike teşkîl eden bu vaz'iyyete karşı Düvel-i İ'tilâfiyye yakında taht-ı karâra alınacak ahkâm-ı sulhiyyenin tatbîkini te'mîn edebilmek üzere tedâbîrin ...(?) teemmül etmeğe mecbûr oldular. Bunun için bir tek çâre buldular. O da İstanbul'u muvakkaten işgal etmek idi. İşbu karâr bugün mevki'-i icrâya vaz' edildiğinden efkâr-ı umûmiyyeyi berây-i tenvîr nikat-ı atîye tasrîh olunur. 1- İşgal muvakkatdir. 2- Düvel-i İ'tilâfiyye niyyeti Makam-ı Saltanat'ın nüfûzunu kırmak değil bi'l-akis idâre-i Osmâniyye'de kalacak olan memâlikde o nüfûzu takviye ve tahkîm etmekdir. 3- Düvel-i İ'tilâfiyyenin niyyeti yine Türkleri Dersaadet'den mahrûm etmemekdir. Fakat maâzallah-i Teâlâ taşrada igtişâş-ı umûmî veyâ katl-i âmm gibi vukuât zuhûr ederse bu karârın ta'dîli muhtemeldir. 4- Bu nâzik zamânda Müslim olsun gayr-i müslim olsun herkesin vazîfesi, kendi işine, gücüne bakmak, âsâyişin te'mînine hidmet etmek, Devlet-i Osmâniyye'nin ittifâkından yeni bir Türkiye'nin ihdâsı için son bir ümîdi cinnetleriyle mahv etmek isteyenlerin

iğfâlâtına kapılmamak ve hâlen Makarr-ı Saltanat kalan İstanbul'a i'tâ' olunacak evâmire itâat etmekdir. 5- Bâlâda zikr olunan teşvîkata iştirâk eden eşhâsın ba'zıları Dersaadet'de der-dest olunarak ânlar tabîî kendi ef'âlinden ve bi'l-âhire o fi'lin netîcesi olarak vukuu melhûz ahvâlden mes'ûl tutulacakdır. 16 Mart 36

İmzâ': Yok

Düvel-i İ'tilâfiyye mümessilleri teblîgat

BELGE NO. 122

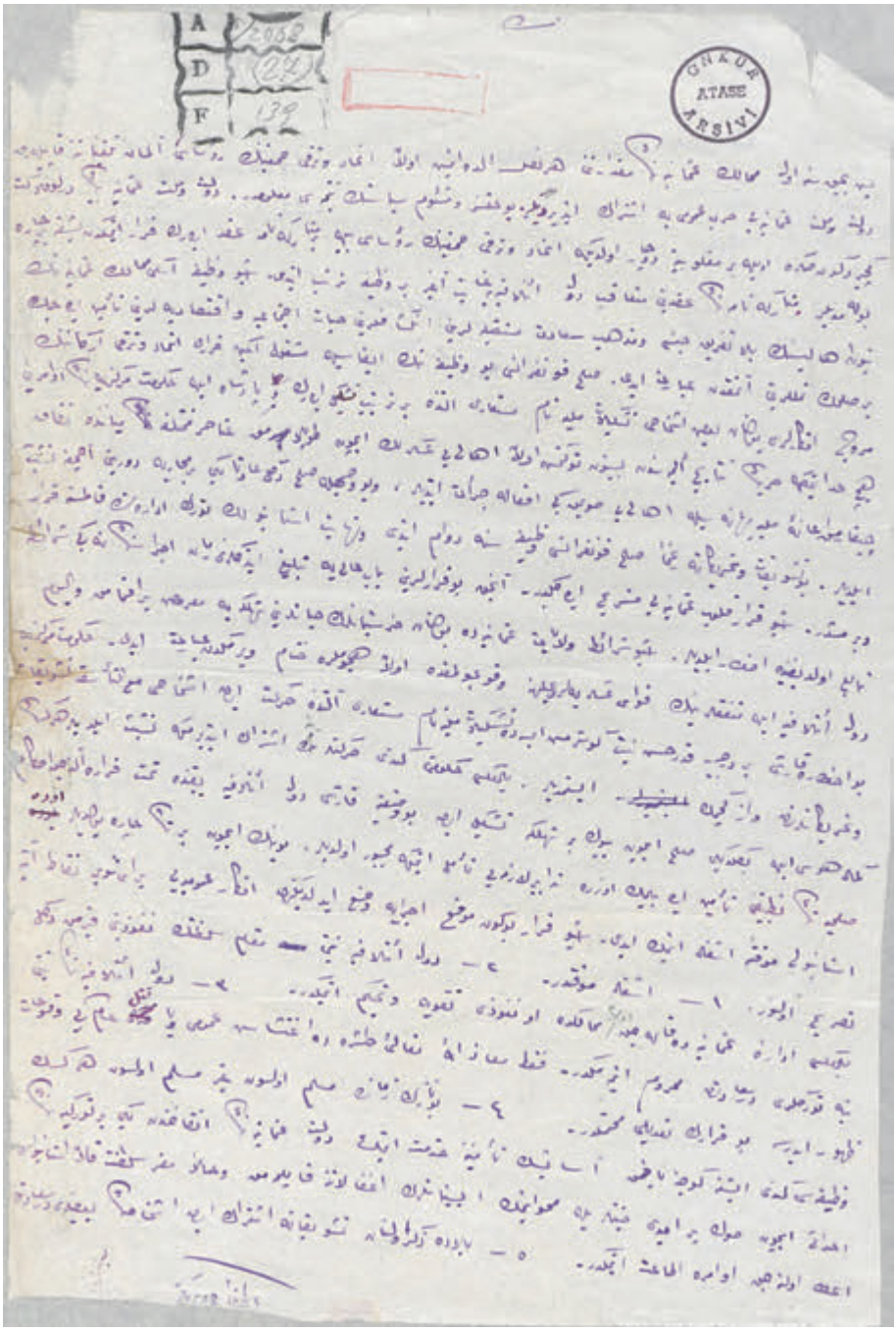

BELGE NO. 122a

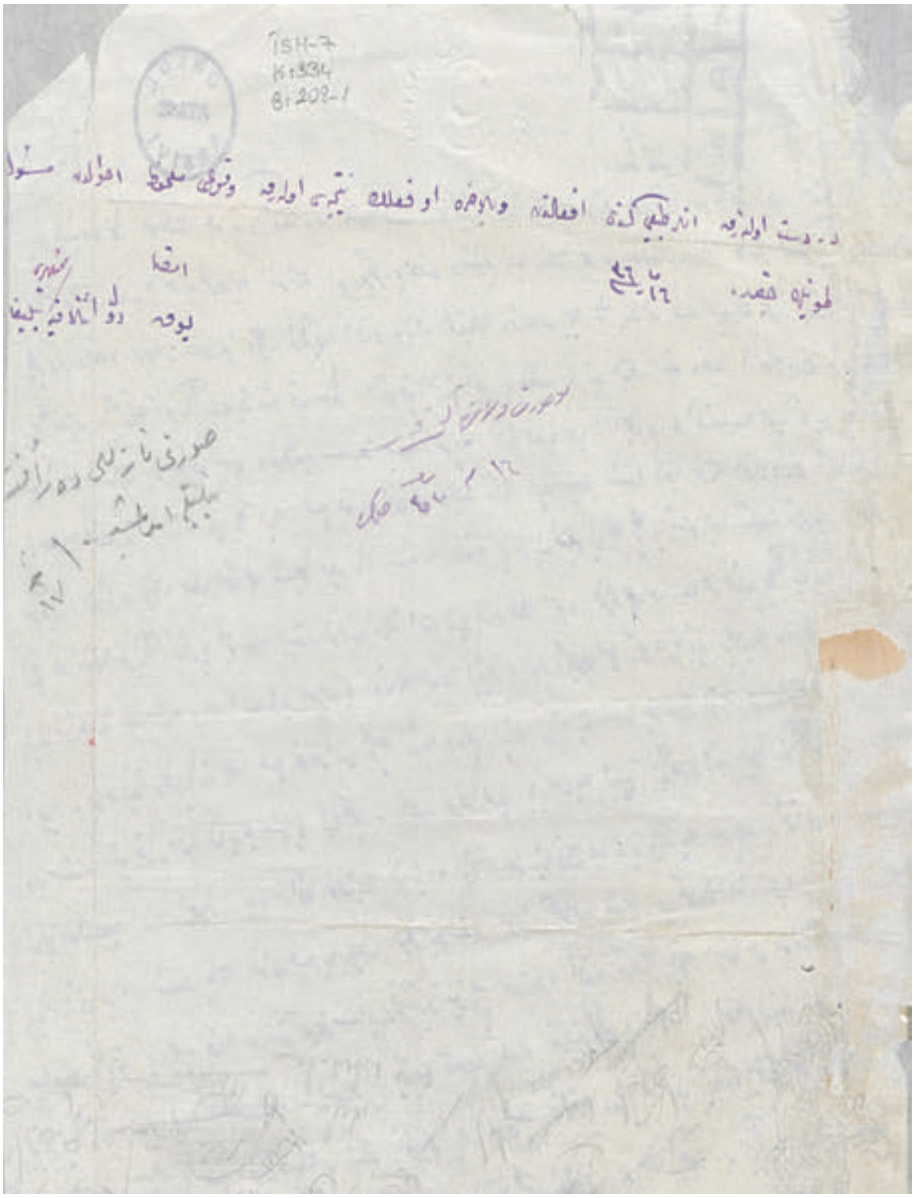

BELGE NO. 123

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
Numro
103

Harbiyye Nâzırı Paşa Hazretlerine: Kuvâ-yi Mü'telife Kumandanı Ceneral A. F. Vilson Tarafından Vârid Olan 16 Mart 1920 Târih ve Dersaadet Kuvâ-yi Mü'telife Karâr-gâh-ı Umûmîsi İfâdeli Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi.

Meclis-i Âlînin emri altında îfâ-yi vazîfe eyleyen Düvel-i İ'tilâfiyye fevka'l-âde komiserlerinden telâkki eylediğim ta'lîmâta tevfîkan İstanbul'un işgali husûsunda lâzım gelen tedâbîr-i askeriyyeyi ittihâz eylemekde olduğumu Zât-ı Devletlerine arz etmekle mübâhîyim.

Harbiyye ve Bahriyye Nezâretlerinin işgaliyle Telgraf ve Telefon Müdîriyyet-i Umûmiyyesinin kontrolü ve âsâyiş-i umûmiyyenin te'mîni tedâbîr-i mezkûre i'dâdına dâhildir.

Bu ahvâl dâhilinde emriniz altında bulunan kıtaâtın kendi yerlerine çekilmelerini ve hasbe'l-vazîfe hârice çıkacak herhangi bir askerin silâhsız olmasını te'mîn etmenizi ricâ ederim.

Erkân-ı Harbiyye
Tezkire
980

Tercüme aslına mutâbıkdır. 17 Mart 336
(Mühür)
Feyzullah

BELGE NO. 123

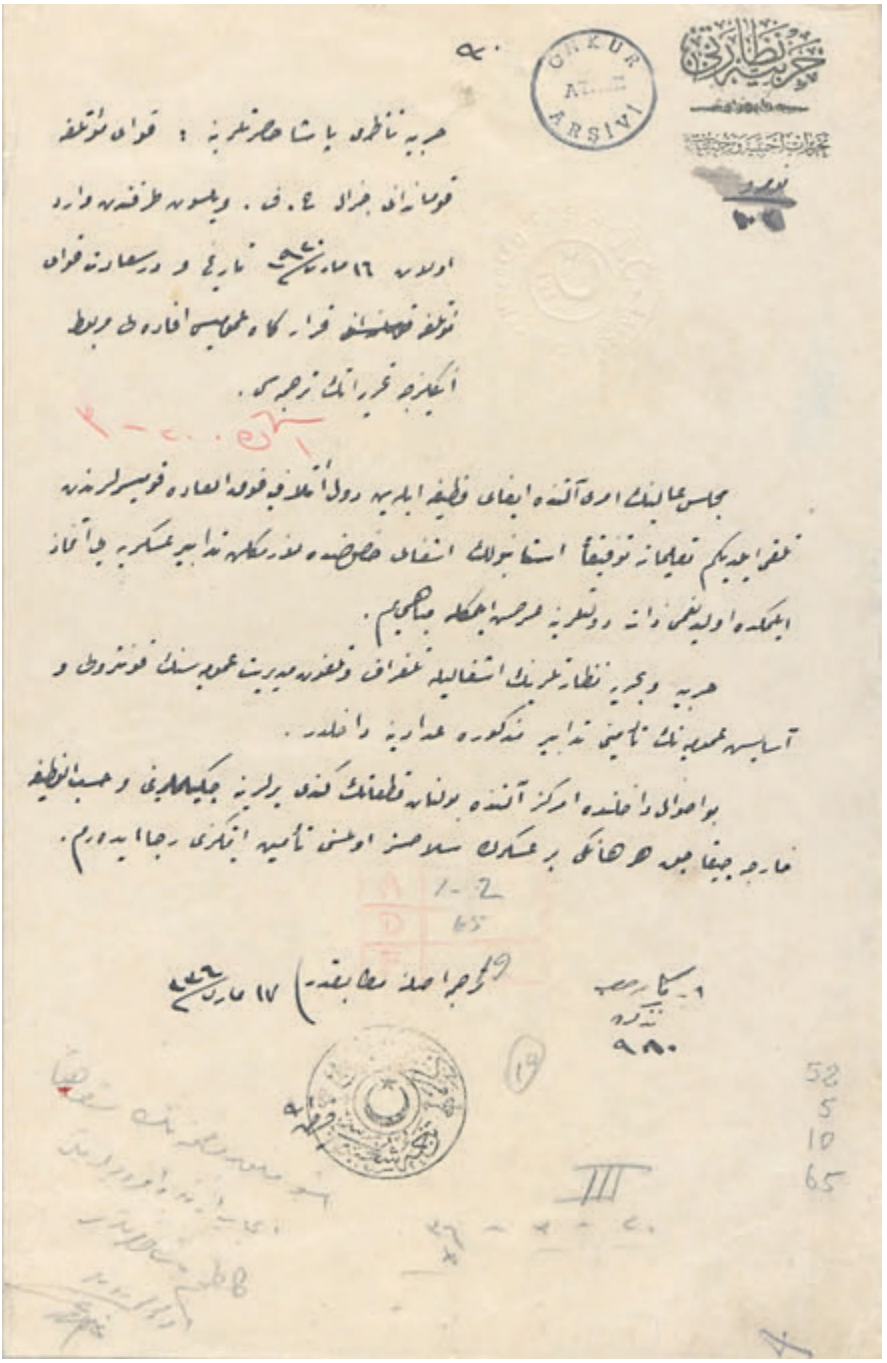

BELGE NO. 124

Beyân-nâme dün Türkçe, İngilizce, Fransızca, Rûmca ve Ermenice lisânlarıyla ve hurûfât ile matbû' olub sûreti harfiyyen âtîye nakl olunan bir beyân-nâme sokak başlarına ...(?) olunmuşdur.

Dersaadet Ahâlîsine

Dersaadet'de bulunan İ'tilâf kuvvetlerinin vikayesi için âtîdeki beyân-nâmenin ta'mîmi lüzûmuna binâen zîrde vaz'ü'l-imzâ' Dersaadet Müttefikin Kol Kumandanı ber-vech-i âtî beyân ederim. Ahâlînin kemâl-i sükûnetle hareket ve mümkün olduğu kadar mu'tâd umûr-ı zâtîlerine devâm etmesi îcâb eder. Ahâlî bu sûretle hareket ve İ'tilâf kuvvetlerine karşı harekât-ı düşman-âneden ictinâb ederse cihet-i askeriyye-i müttefika tarafından müdâhaleye ma'rûz kalmayacakları gibi hayâtları hiçbir tehlikeye dûçâr olmayacak ve ser-bestî-i şahsiyyeleriyle ahvâllerine riâyet edilecekdir. Fakat ahâlî bu husûsdaki vazîfesine îfâ etmediği takdîrde îcâbât-ı harb-i örfî misâl teşkîl edecek bir cezâ' istilzâm etdirecekdir. Binâen aleyh her kim olursa olsun evâmirime muhâlif veyâ kıtaât-ı müttefika ve-yâhûd mezkûr müttefikin kıtaâtına mensûb bir şahsa düşman-âne veyâ zararcû-yâne veyâ âsâyiş-i umûmiyyenin ihlâlini intâc edecek veyâ düşmanlarına muâvenet edebilir bir hareketde veyâ hareket teşebbüsünde ve-yâhûd işbu beyân-nâmenin ahkâmına muhâlif bir hareketde bulunursa Dîvân-ı Harb tarafından muhâkeme ve i'dâm veyâ harbin istilzâm edeceği daha hakikî bir cezâ' ile hükm edilecekdir.

Bâlâda zikr olunan muzırr harekât, her kimin olursa olsun demir yollarını, câdde, köprü, telgraf, telefon telleri, su veyâ ziyâ' mahzen ve sistemlerini ve levâzım-ı askeriyyeyi şâmildir.

16 Mart 920

H. F. M. Vilson
Liyotenat Ceneral Müttefikin Kumandanı

BELGE NO. 124

A 5/2068
D 27
F 139-1
ANKARA ATASE ARSIVI

BELGE NO. 124-1

Dersaadet Ahâlîsine İ'lân

Mâdem ki İstanbul'da nizâm ve intizâmı idâme için idâre-i örfiyye i'lânına lüzûm görülmüşdür, ben zîrde mümzî' İstanbul'da bulunan Kuvâ-yi Mü'telife Umûmî Kumandanı hâlinde i'lân ederim ki Kuvâ-yi Mü'telife zâbitân ve efrâdından yâhûd Düvel-i Mü'telife ve bî-taraf hükûmet sefâret-hânelerinden mazbût vesîkası olmayanlardan mâ-adâ herhangi bir kimsenin kendi şahsî meskeni dâiresinden hâric bir mahalde silâh taşıması kat'iyyen memnûdur. Bi'l-cümle esliha-i nâriyye ve namlusu sekiz santimetreden uzun bıçak ve hançerler silâh add olunacakdır. Ber-vech-i bâlâ tanzîm-i nizâmâta muhâlif hareket edenler Dîvân-ı Harb-i Örfîye verilib oradan karâr-gîr olacak i'dâm veyâ buna mümâsil mücâzâtla tecziye olunacakdırlar.

16 Mart 920

Kuvâ-yi Mü'telife K. Ceneral
H. F. Vilson

Berây-i vazîfe ve matlûb hareket emrini hâiz Kuvâ-yi Mü'telife-i bahriyye ve askeriyye eşhâsından mâ-adâ hiçbir kimsenin Galata'da Merkez Rıhtım Hanı'nda İ'tilâfiyyun Pasaport Dâiresinde vize olmazdan İstanbul'dan İstanbul vilâyetinin Anadolu Feneri'nden hattından şarka herhangi bir noktaya yolculuk etmesine müsâade olunmayacağı şimdiden i'tibâren i'lân olunur. 16 Mart 920

İ'tilâf Pasaport Dâiresi

BELGE NO. 124-1

GNKUR ATASE ARŞİVİ

A 2068
D 27
F 139-2

BELGE NO. 125

İ'tilâf Mümessillerinin Vâlîlere Teblîgatı Hulâsası: 16/Mart/36

İttihâd ve Terakkinin Türkiye'yi harbe sürüklemesinden başlayarak teşkîlât-ı milliyyenin bunun bir zeyli olduğu ve bunun Türkleri felâkete sürüklediği zikr ediliyor. Sonra İstanbul'un Makarr-ı Hilâfet olarak kalmasına muvâfakat etdikleri beyân ediliyor. Buna karşılık harekât-ı milliyyenin durdurulması ve Düvel-i Mü'telife müttefiklerine mukavemet edilmemesi taleb ediliyor.

1- İşgal muvakkatdir.

2- Mü'teliflerin niyyeti Makam-ı Saltanatın kuvvetini takviyedir.

3- Düvel-i İ'tilâfiyyenin niyyeti Türkleri İstanbul'dan mahrûm etmemekdir. Fakat taşrada kıtâl vuku' bulursa bu karârın ta'dîli muhtemeldir.

4- İğfâlâta kapılmayarak İstanbul'dan verilecek evâmire itâat etmek

5- Teşvîkata iştirâk edenlerden ba'zıları İstanbul'da der-dest edilmişdir.

BELGE NO. 125

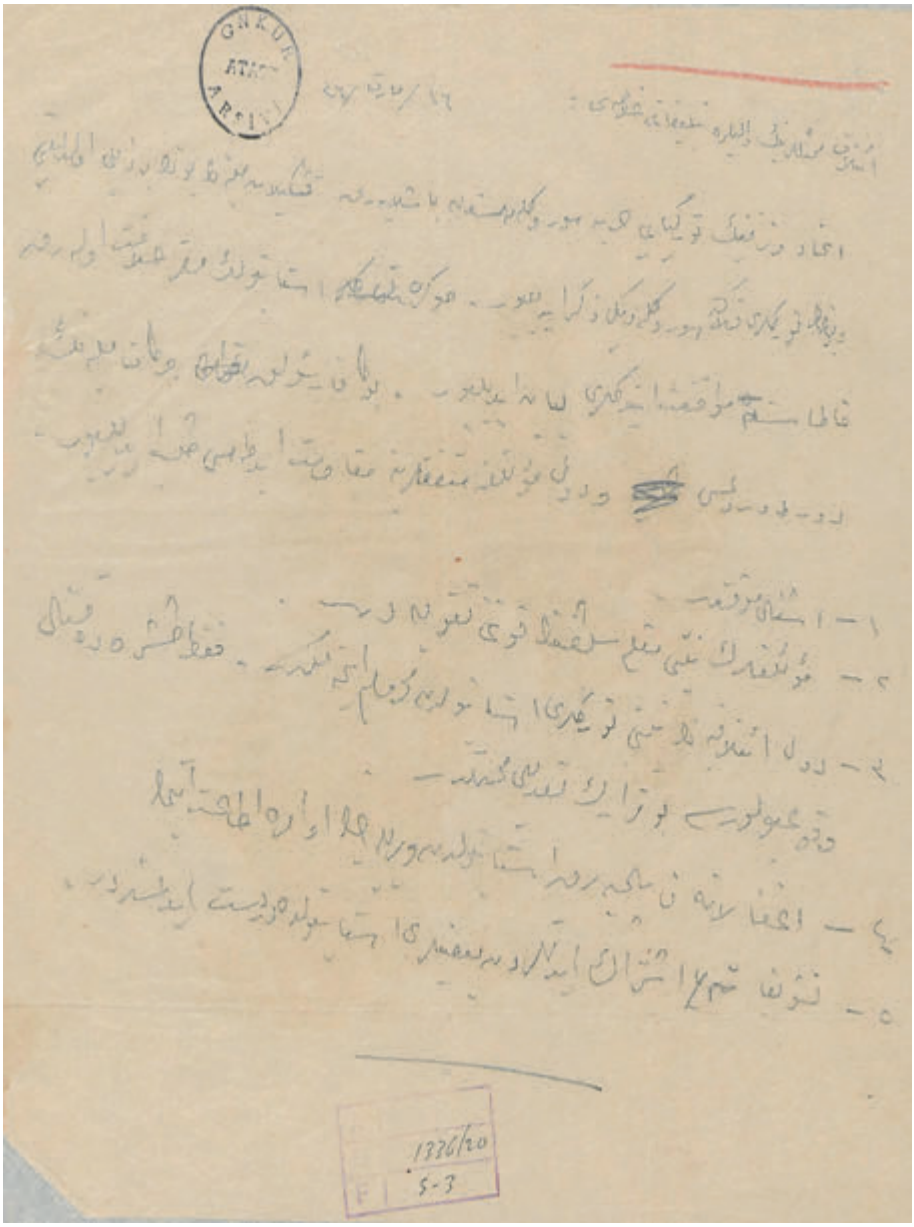

BELGE NO. 126

...(?)

Sûret

Zabıt Varakası

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin On Altıncı Salı gecesi 15-16 Mart 36 sabâha karşı sâat 5 dakika 45'de Şehzadebaşı'nda Direklerarası'nda Onuncu Kafkas Fırkası Karâr-gâh efrâdının ikamet etdiği binâya yakın bulunan câddeye içinde İngiliz askeri bulunan iki yük otomobili vürûd etmiş ve bunlardan birisi Saraçhanebaşı'na doğru giderek orada vazîfe-i tarassud ile ahz-ı mevzi' eylemişdir. Dîger otomobilden ise tahmînen elli, altmış kadar müsellâh muhtelit İngiliz askeri [müstemleke ve hâlis İngiliz'den mürekkeb olmak üzere] bir İngiliz zâbiti kumandasında inerek karâr-gâh kapısında silâhsız olarak bulunan nöbetçinin ihtârına ehemmiyyet verilmeyib vehleten koğuşa bi'd-duhûl uykuda bulunan ve Mûsîka ile Karâr-gâh efrâdından mürekkeb altmış bir neferin yatakları üzerine der-hâl âteş açarlar. Bu esnâda koğuşda otuz bir kadar mavzer bulunduğu cihetle bunları kâmilen otomobillerine nakl ile berâber âteşe devâm olunmuş ve efrâdın hey'et-i umûmiyyesi ve uyku hâlinde ve bu gibi bir ârızaya gayr-i muntazır oldukları cihetle söz söylemeğe bile vakit ve imkân bulamadan maa'l-esef dördü şehîd ve onu mecrûh düşmüş [dördü ağır] ve bunların isimleri merbût pusulada aynen arz ve irâe edilmişdir. Bu arbede ile silâh teâtîsinin devâm etdiği(ni) Fırka Karâr-gâhından duymuş olan Onuncu Fırka Yâveri Mülâzım-ı Evvel Cemîl Efendi der-hâl mahall-i vak'aya koşar ise de kendisine de âteş edilerek mermîlerden biri kaputunun sol kolunu delib geçmesine ve bu âteşe mukabil bir muâmele îfâsına da imkân olamayacağını teemmül eylemesine binâen oradan savuşmağa mecbûr kalmışdır. Karâr-gâh Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Nâil ve Hesâb Me'mûru Muâvini Arslan ve Âlây Kâtibi Bekir Zekî Efendiler Karâr-gâhda beytûtet edegelmiş olduklarından mûmâ-ileyhi de berâber alıb Bayezid Meydanı'nda ve el-yevm İngiliz askeri tarafından işgal olan Jandarma Kumandanlığı Dâiresine alıb götürmüş olduklarını Bayezid Polis Merkezi Numro 1373'de mukayyed Ahmed Şükrî Efendi tarafından bi't-ta'kîb görülmüşdür. Bu miyânda Mûsîka Tranpet Neferi Edirneli Osmân oğlu Mehmed'in de gaib olduğu anlaşılmışdır. İngiliz efrâdının koğuşda açdıkları âteş dolayısıyla ve adedlerinin çokça olması münâsebetiyle yine kendi şaşkın mermîlerinden aralarında yaralı olub olmadığı anlaşılamadığı gibi Kışlada icrâ' edilen tedkikat ve tahkikatda da bunun için hiçbir sebeb olmadığı muhakkak görülmekde ve zâten eşkâl ve suver-i kanûniyye ile silsile-i merâtib dâiresinde her şeyin hall ü faslı mümkün iken buna riâyet edilmeyerek bir zâbit kumandasında gece herkesin derin bir uykuda bulunduğu esnâda müteammiden îka' edilmiş bu tarz taarruzun be-heme-hâl bir emr-i mahsûs ile îka' edildiği müstagnî'-i şekk ve iştibâh görülmekdedir. İtalya zâbıtası da ayrıca kendi taraflarından tedkikat îfâ etmiş ve tedkikatlarının şekl-i umûmîsi gayr-i ma'lûm ise de her hâlde ma'rûzât-ı vâkıamıza mukarin bulunacağı tabîî görülmüşdür. Bundan başka da bunların

mahall-i vak'ada bırakmış oldukları bir şapkanın Muhâfızlığa ve polislerimiz tarafından kapının önünde bulunan ve İngilizlere âid olan bir kasaturanın da Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesine gönderildiği bi't-tedkik anlaşılmışdır.

İşbu vak'anın bi'l-fi'l şâhidi olmadığımız cihetle tahkikatımızın kışladaki tedkikat ve tetebbuâta müstenid bulunduğu ma'rızıyla işbu zabıt varakamız taht-ı imzâya alındı.

16 Mart 36

İstanbul Mıntıkası İnzibât
Yüzbaşısı
Remzî

Bayezid Polis Merkezi
Ser-komiseri
Necmî

Muhâfızlık İnzibât Kıt'ası Kumandanı
Binbaşı
Ahmed İzzet

BELGE NO. 126

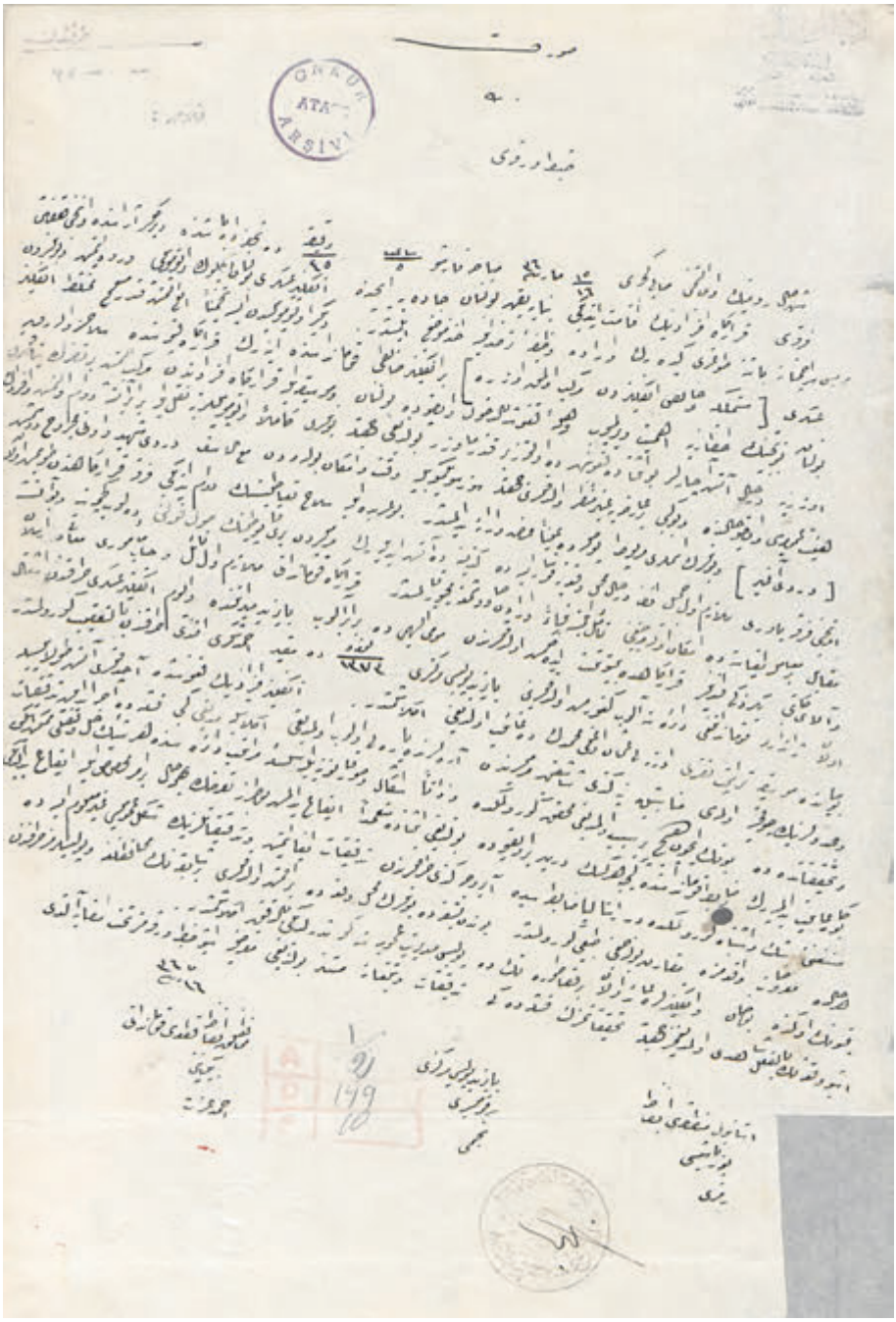

BELGE NO. 127

Ankara
16/3/36
Sâat 11 evvel

Bu sabâh 16/3/36 İngilizler Şehzadebaşı'ndaki karakolu, askerimiz uykuda iken basarak altı kişiyi şehîd ve on beş kadarını mecrûh etdikden sonra Karakolu ve bir tarafdan da Harbiyye Nezâretini ve Tophane'yi ve Harbiyye Telgraf-hânesini işgal etdikleri bildirildi. Bu harekâtı yapan, rıhtıma yanaşan İngiliz zırhlıları bahriyye efrâdıdır. İstanbul'da fevka'l-âde bir hâlin cereyân etmekde olduğu anlaşılıyor. Vaz'iyyet hey'etimizce ta'kîb edilmekdedir. İstanbul'la muhâbere ve münâsebetde müteyakkız bulunulması arz olunur.

M. Kemâl

Zeyl: Beyoğlu Telgraf-hânesi işgal ve me'mûrîni oradan tard etmişlerdir. Dersaadet Telgraf-hânesini de (bir sâate kadar) işgal edecekleri haber alınmışdır.

İstanbul'a ve Ankara'ya yazılmışdır./16 minh
(İmza)

BELGE NO. 127

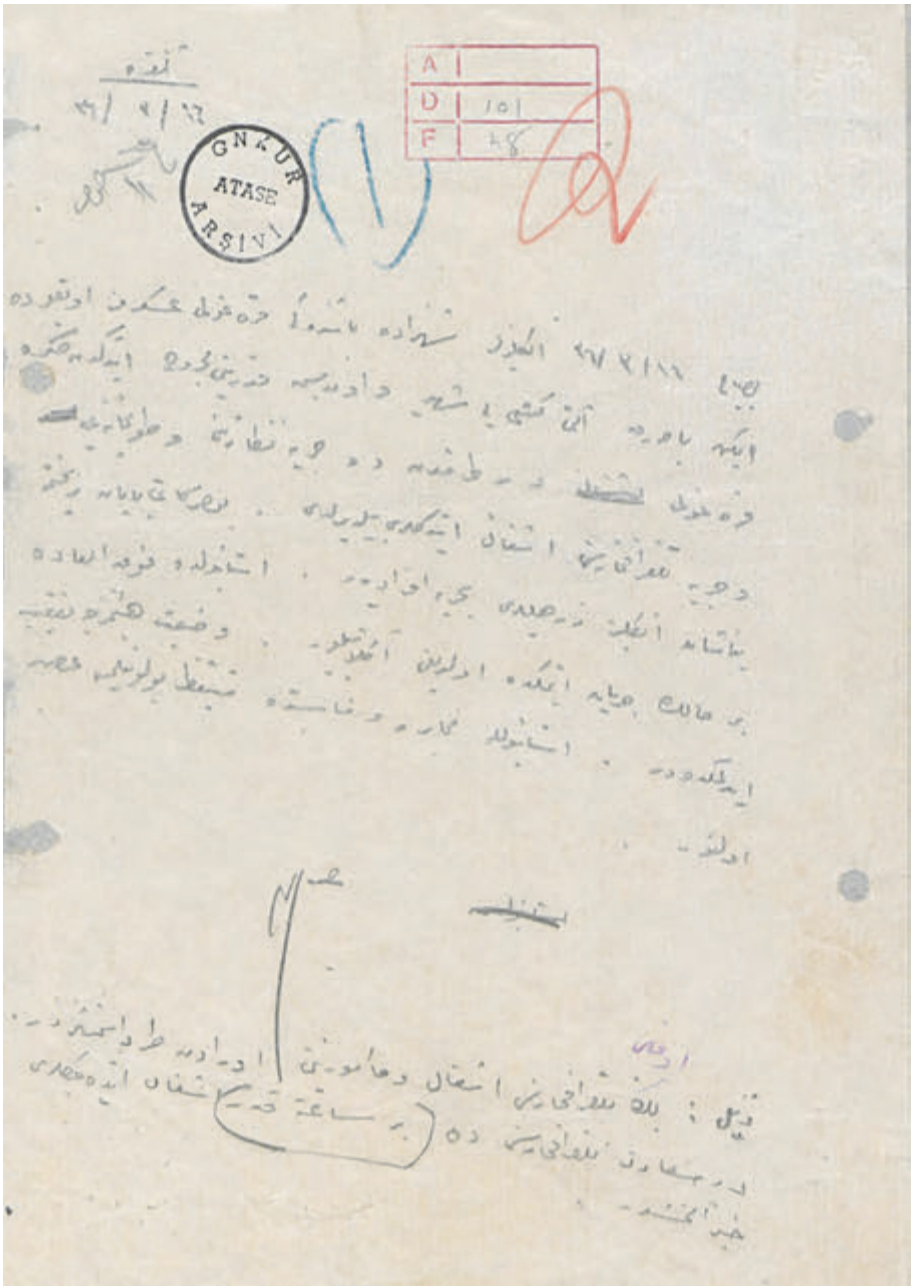

BELGE NO. 127a

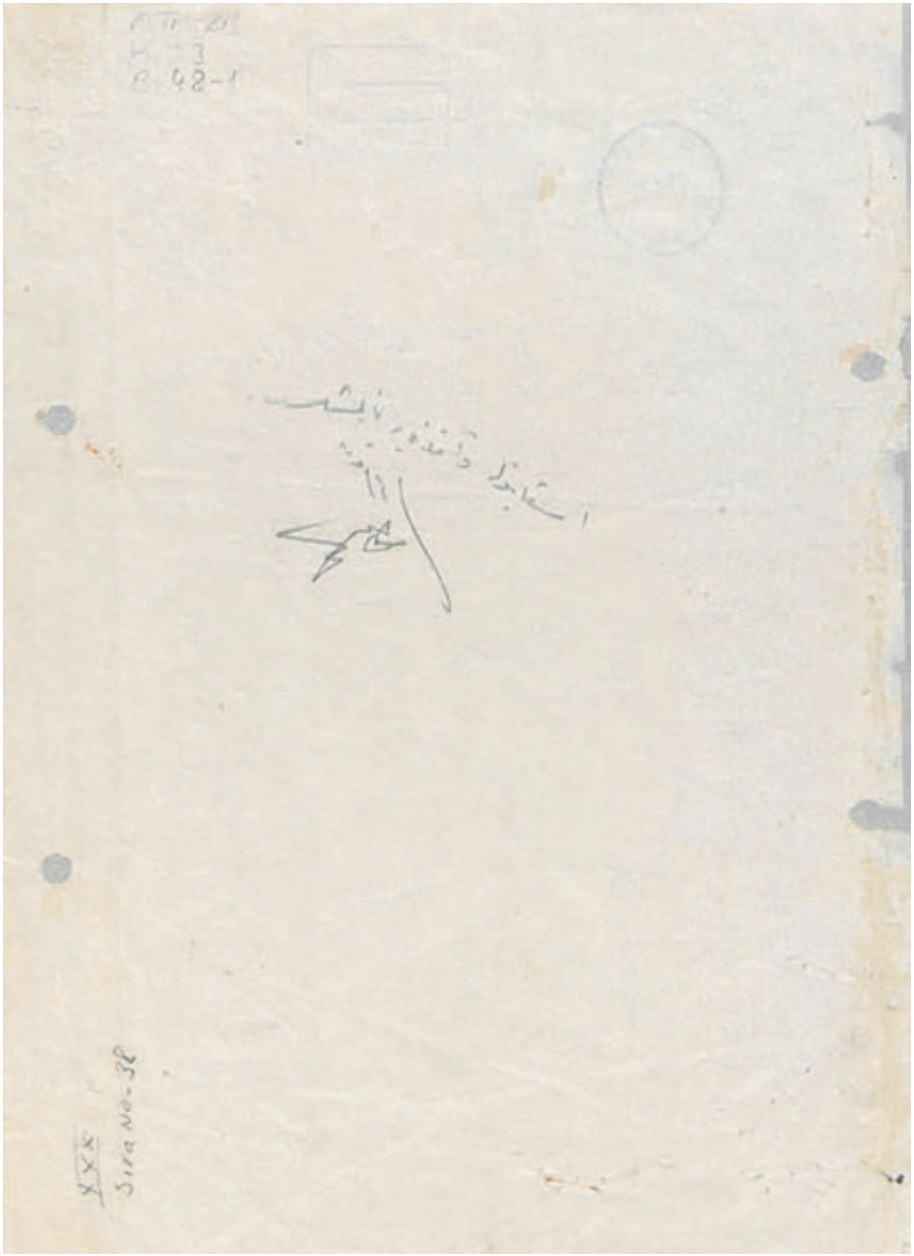

BELGE NO. 127-1

Ankara
Bilâ

Umûm Kumandanlıklara

İstanbul'un İ'tilâf devletleri tarafından bi'l-müsâdeme cebren işgali tahakkuk etmişdir. Bu sû'-i kasddan bi'l-istifâde birçok makasid-i hıyânet-kâr-âne sâhiblerinin milleti iğfâle teşebbüsleri muhtemeldir. Nitekim teblîgat-ı resmiyye şeklinde imzâsız ba'zı beyân-nâmelerin neşr edilmek istenildiğine kesb-i ıttılâ ediyoruz. Yanlış harekâta mahall kalmamak ve hakayık-ı ahvâle mugayir heyecânlar tevellüdüne meydân verilmemek üzere bu gibi işââta kat'iyyen atf-ı ehemmiyyet edilmemesi lâzımdır. Vaz'iyyet-i hakikiyyeyi ta'kîb eden Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cem'iyyeti milleti tenvîr edecekdir.

16-3-36

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
Mustafâ Kemâl

BELGE NO. 127-1

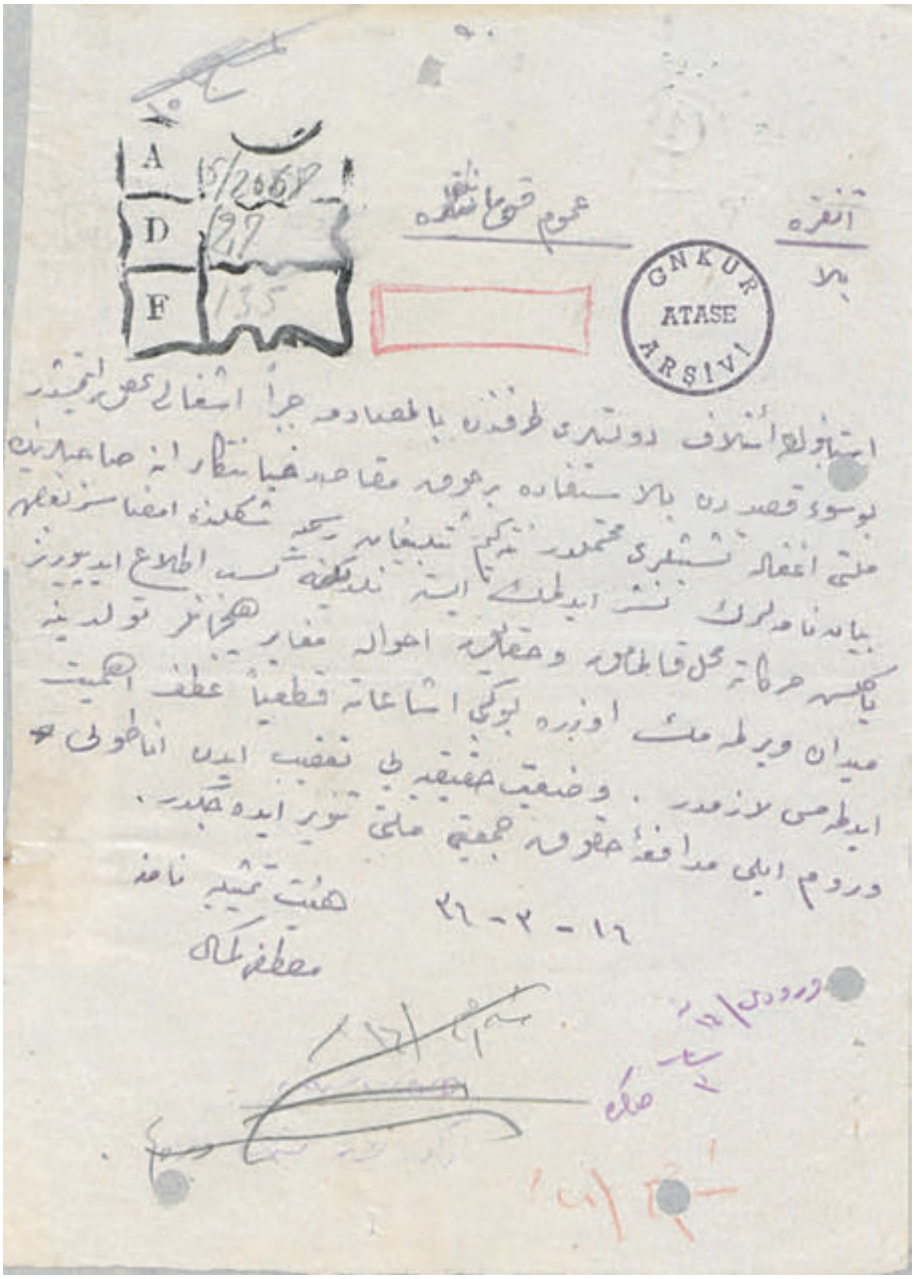

BELGE NO. 127-2

Kolorduya

Bu sabâh, 16/3/36 İngilizler Dersaadet'de Şehzadebaşı Karakolunu basarak altı neferimizi şehîd ve on beş neferi mecrûh etdikden sonra mezkûr Karakolu ve bir tarafdan da Harbiyye Nezâreti ve Tophane'yi ve bi'l-umûm telgraf-hâneleri işgal ederek Pây-ı taht'ın Anadolu ile râbıtasını kesmişlerdir. İngilizler, rıhtıma bahriyye efrâdı ihrâcına devâm etmişlerdir. İzmit'e bir torpido ile gelen bir İngiliz, Birinci Fırkaya ve mahalli mutasarrıfına Dersaadet'de ittihâz edilen tedâbîr-i askerîye karşı sükûnetin muhâfazasında şahsen mes'ûl olduklarını teblîğ eylemişdir. Hey'etimiz inkişâf edecek vaz'iyyetlere göre ittihâz-ı tedâbîr eylemek üzere vaz'iyyeti ta'kîb etmekdedir. İstihsâl olunacak ma'lûmâtı ve vaz'iyyetin istilzâm edeceği tedâbîr hakkındaki nokta-i nazarımızı arz edeceğiz. İşbu ma'lûmâtın bi'l-cümle Müdâfaa-i Hukuk Hey'et-i Merkeziyyelerine ve Hey'et-i İdârelere sür'at-i teblîği mercûdur. Hiçbir tarafda münferid teşebbüs ve hareketde bulunmayarak tâlimizi milletin müşterek ve azm-kâr-âne tedâbîriyle müdâfaa husûsuna umûm nazar-ı dikkati celb etmeği bir vazîfe-i vataniyye add eyleriz. 16/3/36

Anadolu Rumeli Müdâfaa-i
Hukuk Hey'et-i Temsîliyyesi
nâmına
M. Kemâl

BELGE NO. 127-2

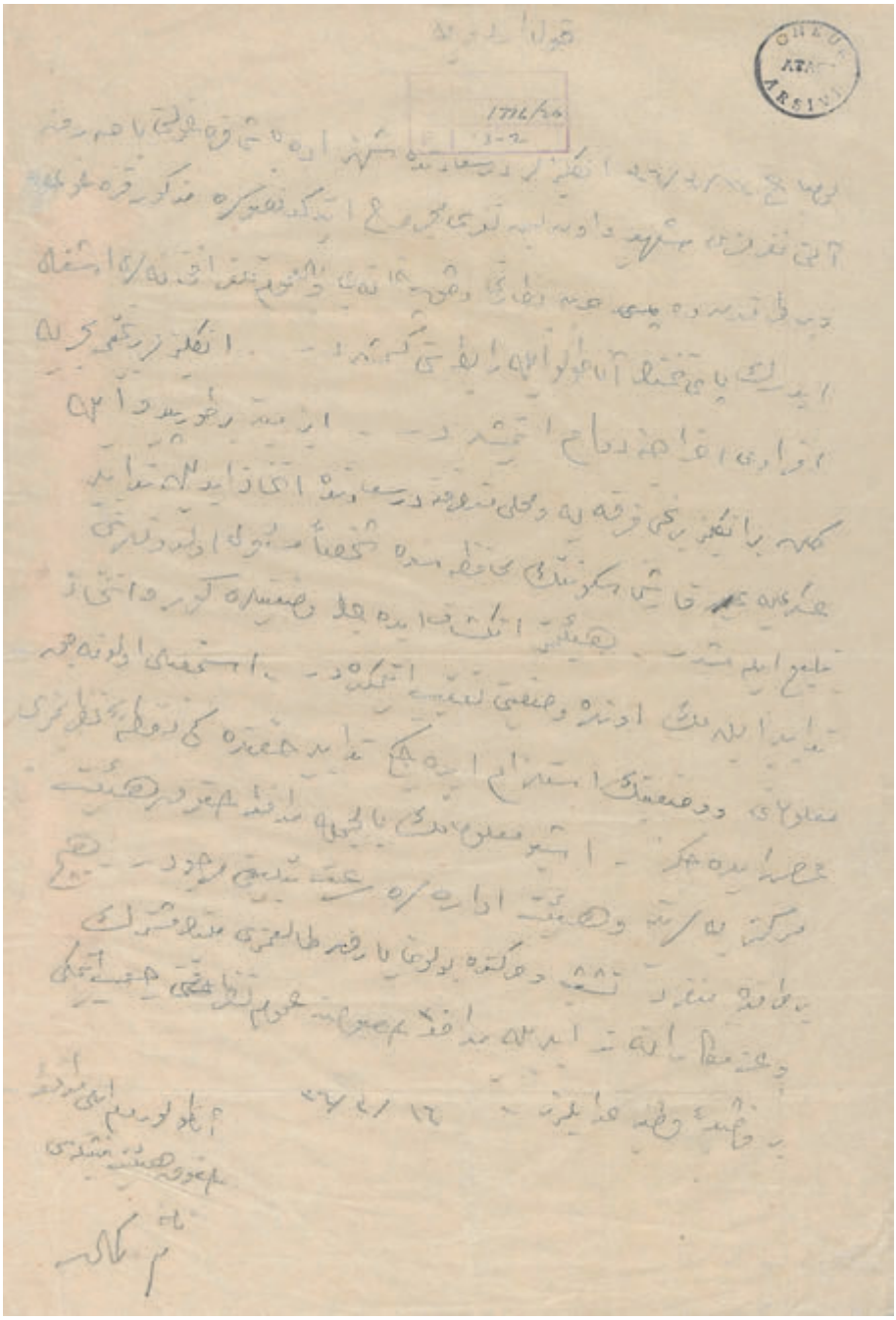

BELGE NO. 127-3

Sivas 3. K. Kumandanı Salâhaddîn Beyefendi'ye

Sûreti âtîde arz olunan mevâdd hakkında mütâlaa-i âlîleri mercûdur.

Tasvîb buyurulduğu ve-yâhûd ta'dîli münâsib olan cihetler görüldüğü takdîrde iş'âr buyurulmasını telgraf başında muntazırım. Cevâb-ı âlîleri alındıkdan sonra ta'mîm olunacakdır:

Meclis-i Meb'ûsân dahi dâhil olduğu hâlde Bâb-ı Âlî bi'l-cümle devâir-i hükûmetle berâber İstanbul, İngilizler tarafından cebren ve resmen işgal edilmişdir. Telgraf-hâneler dahi işgal altında bulunduğundan dolayı Makarr-ı Hilâfet ve Saltanata ve sâir makamât-ı resmiyyeye ma'rûzâtda bulunmak imkânı kalmamışdır. Bu şerâite nazaran Anadolu, Dersaadet'le ve makamât-ı resmiyye ile muhâbereden mahrûm kalmış oluyor. Muhâbere teşebbüsü, doğrudan doğruya düşmanları karşımıza çıkarmakda olduğundan dolayı gayr-i câizdir. Vaz'iyyet-i hâzıranın îcâbâtına ve ihdâs edecek ahvâl ve vakayie milletce müttehiden ittihâdı zarûrî olan tedâbîrin te'mîni için bi'l-umûm vilâyât-ı Osmâniyye'de rüesâ-yı me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyenin Hey'ât-ı Temsîliyye ile muhâfaza-i irtibât eylemeleri ricâsını bir vazîfe-i vataniyye add ederiz.

Hey'ât-ı merkeziyyelerimiz de bi't-tab' me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyye ile teşrîk-i mesâî ederek vazîfe-i milliyye ve vicdâniyyelerini îfâya müsâraat ederler. Dersaadet'deki hâl-i fevka'l-âde Anadolu'da kavânîn-i Osmâniyye'nin mer'iyyetini halel-dâr edemeyeceğinden ve her ne şekilde olursa olsun ittihâz olunacak tedâbîre millet-i Osmâniyye'nin kabiliyyet-i medeniyyesi bi'l-hâssa şâyân-ı dikkat bulunduğundan kanûn hâricinde hiçbir muâmele icrâ' olunmaması ve bi'l-umûm vazâif-i mahalliyyede esâsât-ı kanûniyyeye her zamândan ziyâde i'tinâ'-kâr davranılması menâfi'-i hayâtiyyemiz iktizâsındandır. İşbu telgrafın vusûlünün iş'ârı bi'l-hâssa ricâ olunur.

16/3/36

Mustafâ Kemâl

Mâdem ki devletin kuvve-i teşrîiyye ve icrâiyyesine cebren vaz'-ı yed edilerek İstanbul'da hakk-ı hâkimiyyet-i Osmâniyye'ye hâtime verilmişdir. Şu hâlde Anadolu'nun kavânîn ve nizâmât-ı mer'iyye dâiresinde mesâlih-i âmmeye kendi başına temşiyet etmesinden başka çâre yokdur. Ancak bütün memleket ve millete âid husûsât-ı fevka'l-âdede Hey'et-i Temsîliyye ile bi'l-istişâre ittihâz olunacak karâr dâiresinde hareket etmek, bi't-tab' münâsib olur mütâlaasıyla mazrûfen Kolordu Kumandanlığı Cânib-i Âlîsine iâde ve takdîm olunur.

17 Mart 336

(İmza)

BELGE NO. 127-3

GNKUK ATASE ARSIVI

BELGE NO. 127-3a

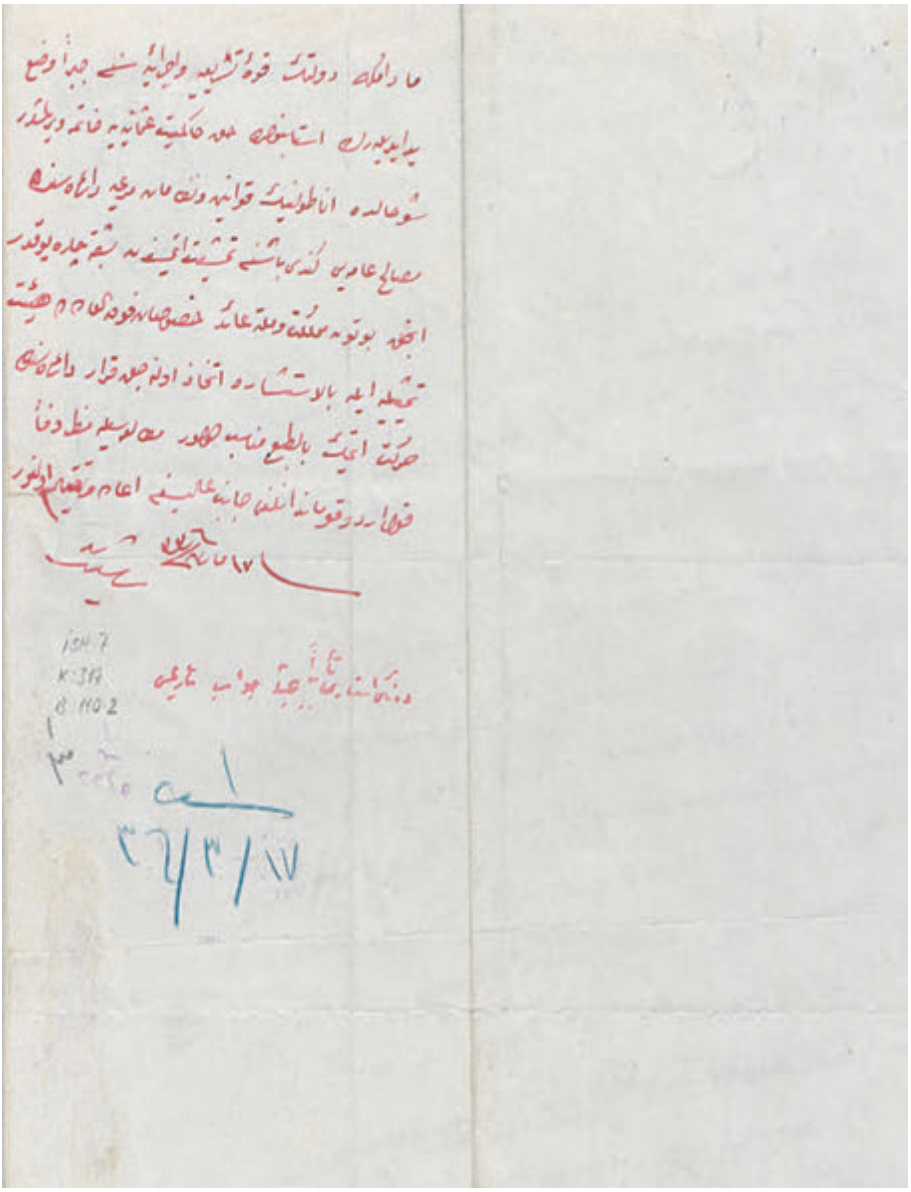

BELGE NO. 127-4

Sivas 3. K. K. Salâhaddîn Beyefendi'ye

Bir dakika te'hîri hıyânet-i vataniyyedir.

İngilizlerin İstanbul'u ve Hükûmet-i Osmâniyye'yi işgal etmeleri üzerine ber-vech-i âtî husûsâtın tatbîk ve icrâsı münâsib görülmüşdür.

1- Geyve Boğazı'nın tarafımızdan işgali ve şimendüfer köprüsünün tahrîbi.

2- Geyve, Ankara, Pozantı mıntıkasındaki şimendüfer hatlarına ve malzemesine vaz'-ı yed edilmek için bu hatt boyundaki kuvâ-yi İ'tilâfiyyenin silâhları alınarak tevkifleri.

3- Konya'da Anadolu Hatt Komiseri Muâvini'nin der-hâl şimendüferlere vaz'-ı yed ederek işletmesinin te'mîni ve emrine itâat etmeyen şimendüfer me'mûrlarının te'dîbi için tedâbîr-i lâzıme ittihâzı.

4- İstanbul ile mevcûd telgraf hutûtunun kısm-ı a'zâmı Geyve'den geçdiğinden Geyve Santralinin cihet-i askeriyye tarafından der-hâl işgali.

16/3/36

Hey'et-i Temsîliyye nâmına Mustafâ Kemâl

20. K. K. Vekîli
Mahmûd

BELGE NO. 127-4

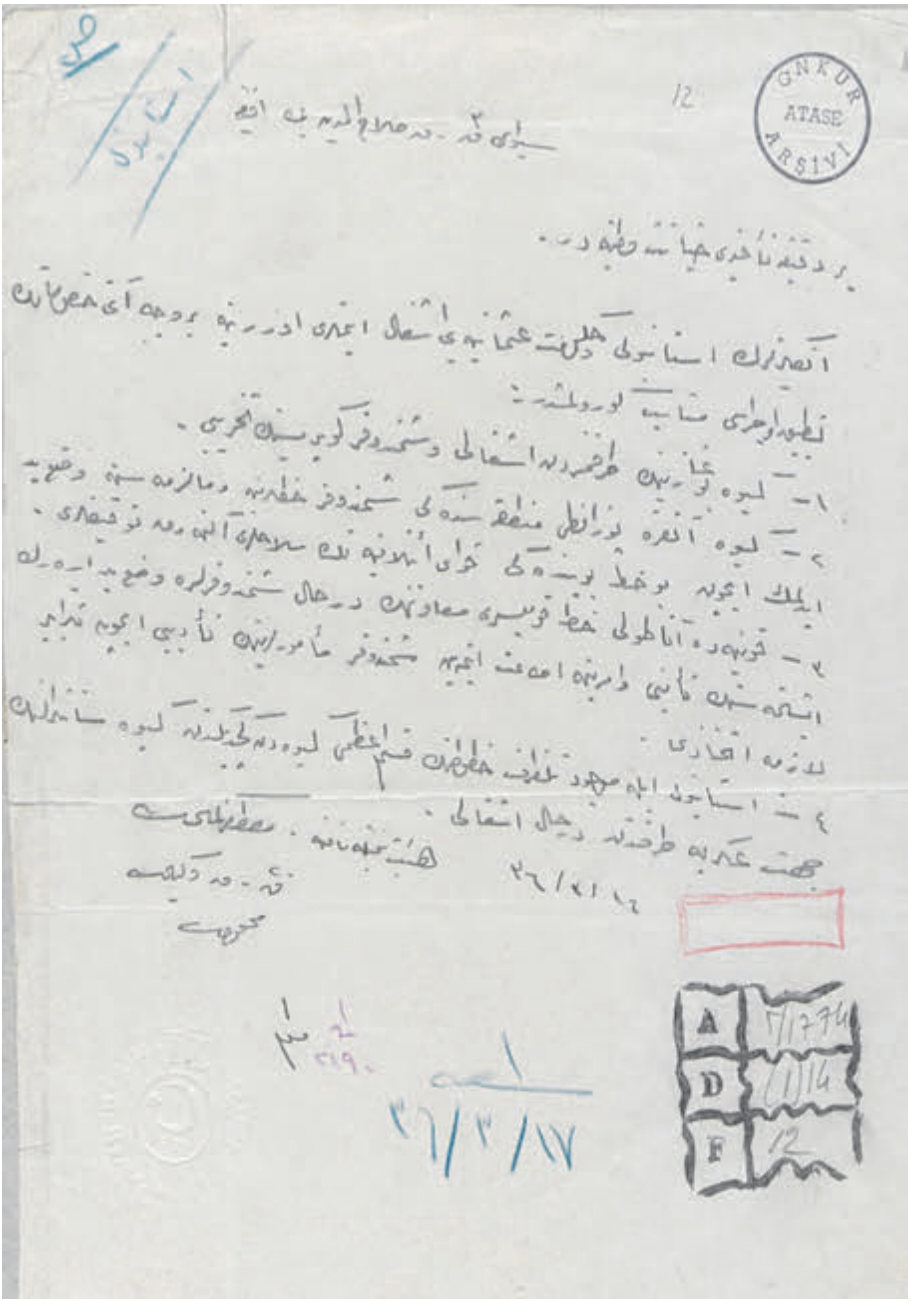

BELGE NO. 127-5, 127-6

Yûsuf İzzet Paşa Hazretlerine

16/Mart/

Hasretle gözlerinizden öperiz. İstanbul vaz'iyyeti hakkındaki ma'lûmâtı aldınız mı? Buna nazaran İngilizler başda olmak üzere İ'tilâf devletlerinin maskeyi atarak İstanbul'u işgal ve Harbiyye Nezâretine vaz'-ı yed eyledikleri ve ihtimâl ki Meclis-i Meb'ûsân ve bütün Hükûmete vaz'-ı yed edecekleri anlaşılıyor. Bu insâfsızca ve alçakca harekete mukabil milletimiz ve nâmûs-kâr ordumuzun da îcâbât-ı vatan-perverîyi en şedîd ve azm-kâr bir sûretde îfâ edeceğine şübhe yokdur. İstanbul Merkez Telgraf-hânesinin de İngilizler tarafından işgali hâlinde serî' bir sûretde muhâbere etmekliğimiz imkânı selb edileceğinden daha bâriz bir sûretde inkişâf edecek vaz'iyyete göre hareket-i fi'liyyeye geçmek üzere Kolordu-yi Âlîlerinin ma'lûm plânımız dâiresinde sür'at-i ihzârı lüzûmunu hâtıra olarak arz ederim. Ca'fer Tayyâr Bey'le dahi te'mîn-i muhâbere imkânı ve onun da aynı tarz harekete geçmesi ve dâimâ Zât-ı Âlîleriyle muhâfaza-i irtibât lüzûmunu iblâğ buyurmanızı ricâ eylerim.

Mukarrerât-ı müteâkıbeyi her hâlde Zât-ı Sâmîlerine emîn bir sûretde arz için dîger vesâit ve turûkdan istifâde olunacakdır.

İcrâât-ı müşterekemiz hakkında bugün için bir mütâlaa-i devletleri varsa lûtf buyurmanızı istirhâm ederim.

Mustafâ Kemâl

BELGE NO. 127-5

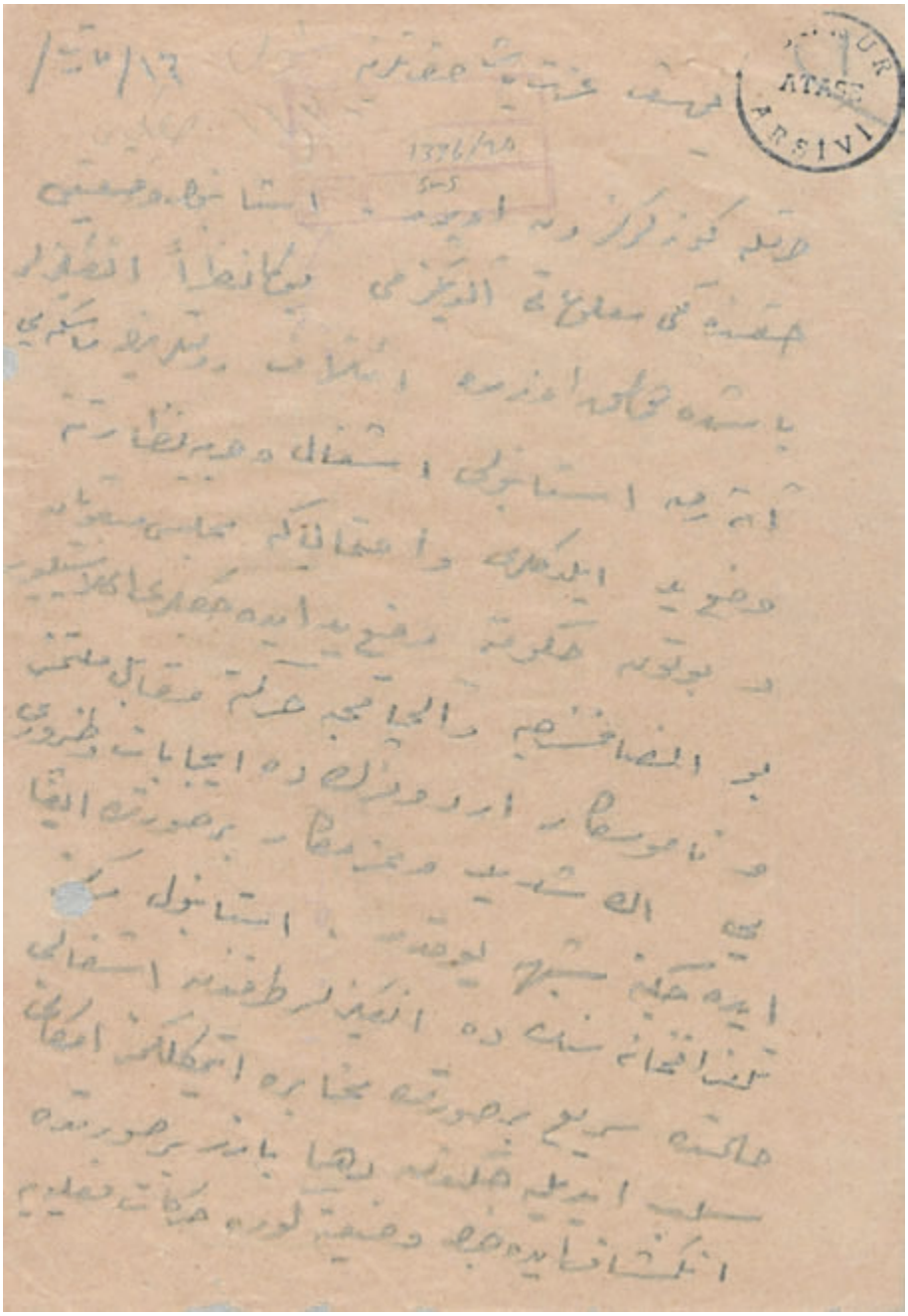

BELGE NO. 127-6

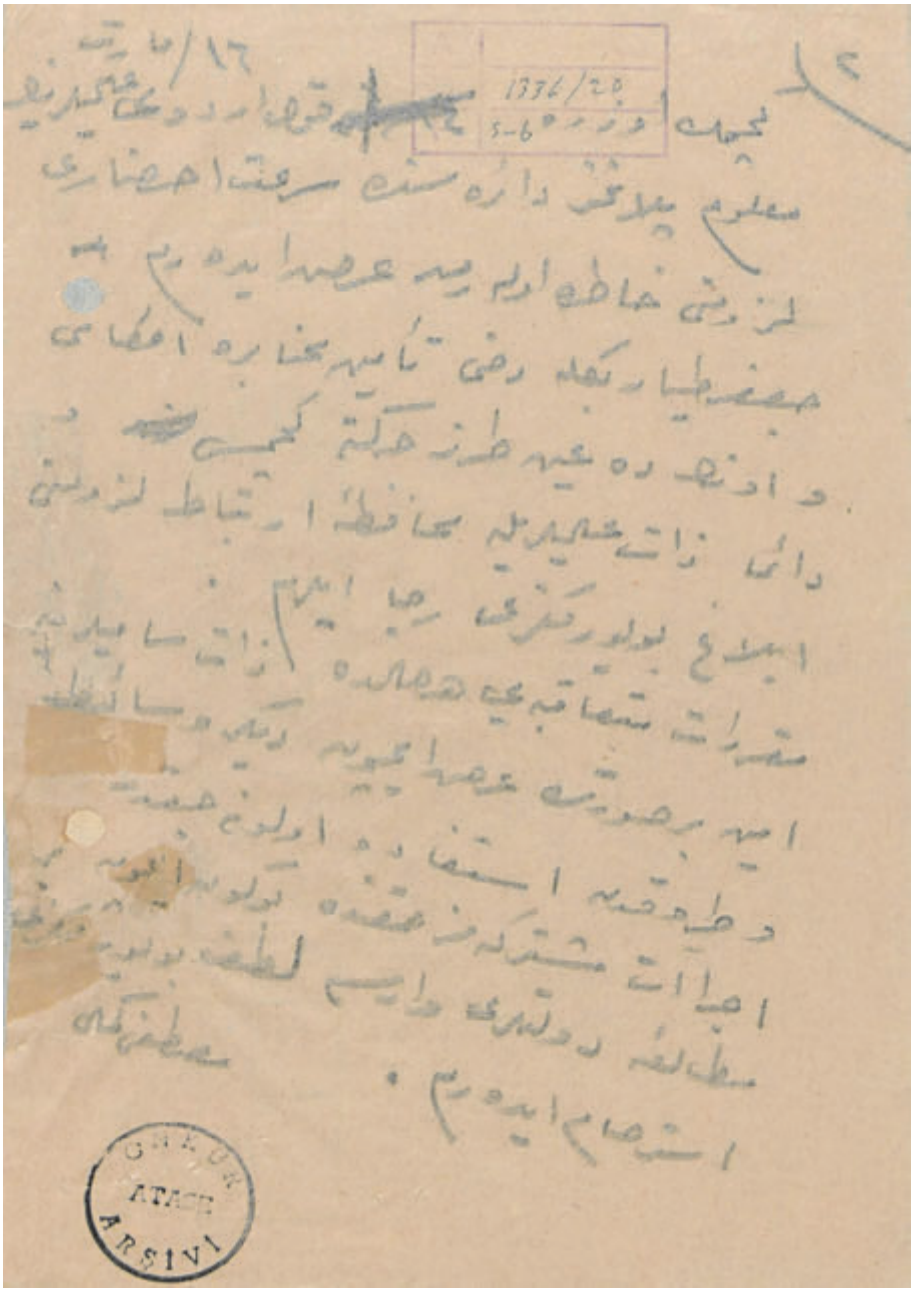

BELGE NO. 127-7 (8-9)

Telgraf-nâme

1- İstanbul'un son vaz'iyyeti hakkında şu dakikada ma'lûmâtım yokdur. İstanbul'dan en son gelen şifre bu sabâh alınmış ve henüz hall edilmekde bulunmuşdur.

2- İ'tilâf hükûmetlerinde her hâlde bir büyük telâş ve isti'câl ve asabiyyet meşhûddur. Fütûr getirecek ve azm-i millîden zerre kadar ayrılacak değiliz. İ'tilâf hükûmetlerinin Hükûmet-i Merkeziyyeyi bilâ-kayd ü şart kendi maksadlarına hâdim kılmak istedikleri ve şimdiki vaz'iyyet-i hâkimeden bi'l-istifâde bu maksada hâdim bir kabine ve şekl-i hükûmet vücûda getirmeğe azm etmiş oldukları anlaşılıyor. Binâen aleyh İstanbul ve Rumeli'deki kıtaâtımız ve teşkîlât-ı milliyyemiz her yerden evvel (...) ihtimâna ma'rûz bulunuyor demekdir. Fakat târih ve vatan ve millet muvâcehesinde vazîfelerini iyice idrâk eyleyeceklerinden ve mukaddes da'vâya sâdık kalacaklarından Âsım, Ca'fer Tayyâr Bey'le her dürlü vesâitle te'mîn-i muhâbereye çalışacağımı ve Zât-ı Sâmîlerine der-akab i'tâ'-yi ma'lûmât eyleyeceğimi arz eylerim.

3- Harbiyye Nezâretinden 15/3/36 târihli birçok şifreli telgraflar aldım ve İstanbul'a gelen şifrelerin mahlûllerini kâmilen şimdi okudum. Emir buyurulan husûsâta dâir hiçbir iş'âr yokdur. Yalnız ba'zı şifreler tevkif edilmişdir. Binâen aleyh keyfiyyetin tafsîlen iş'ârını istirhâm eylerim.

4- Emr-i Sâmîleri vechle Kolorduca istihzârât tesrî' olunacak ve dâimâ kemâl-i fedâ-kârîyle teşrîk-i mesâî edilecekdir.

5- Elli Altıncı Fırka nâmına Niğde'den gönderilecek olan vesâitin artık bilâ-te'hîr ve serîan irsâli esbâbının istikmâlini istirhâm eylerim. Zîrâ bu vesâite sûret-i mutlakada ihtiyâc-ı âcil vardır efendim.

Yûsuf İzzet

1 Numrolu Ta'mîm yazdırılmışdır. Sâat 12/16 Mart

BELGE NO. 127-7

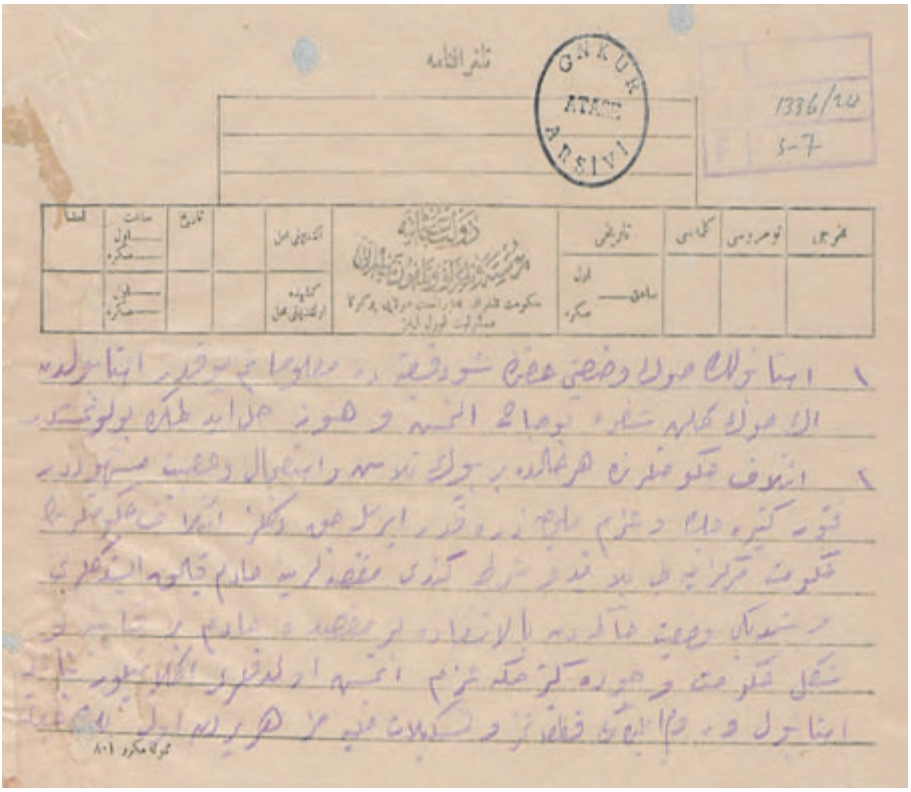

تلغرافنامه

GÜLHANE ARŞİVİ

1336/20
5-7

طرز	نومرو سی	کلماسی	تاریخی	دولت علیه		تاریخ	ساعت	لفظا
			سابق — اول — مکرر	حکومت علیه ایالت مولایه بر مرکزا مشروطیت قبول ایدر	انقلابی اهالی		اول — مکرر	
					کتابچه انقلابی اهالی		اول — مکرر	

BELGE NO. 127-8

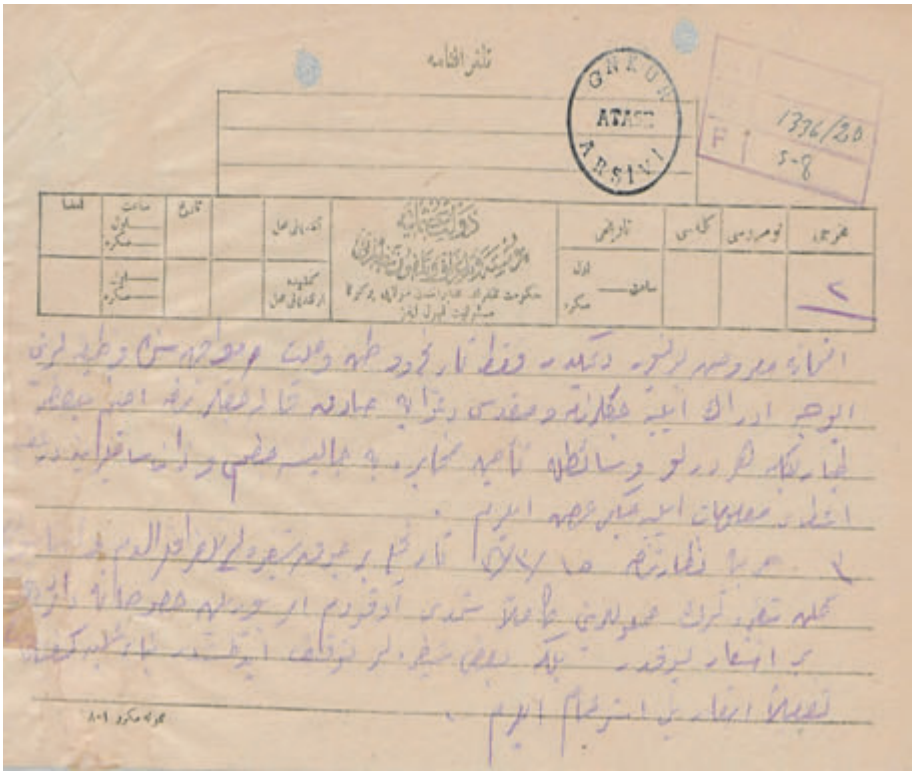

BELGE NO. 127-9

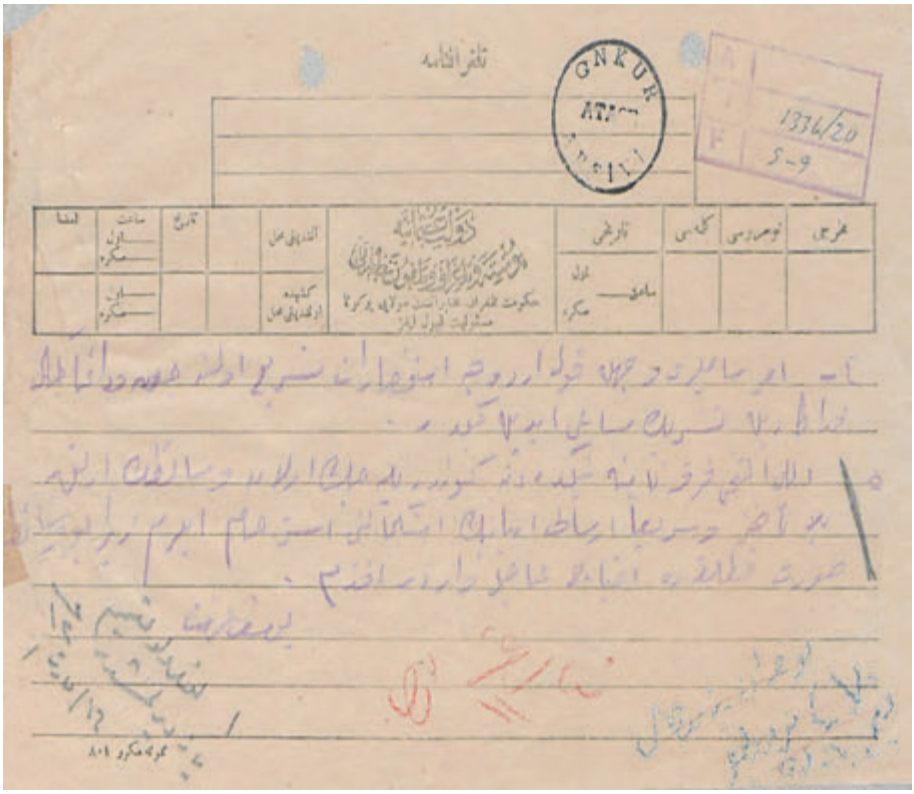

BELGE NO. 128

16-17/3/36

20. K. Kumandanlığına

İstanbul'un ve makamât-ı resmiyyenin, husûsiyle Meclis-i Meb'ûsânın İ'tilâf devletleri tarafından resmen ve cebren işgal edilmiş olmasından ve bu hareketin mütâreke ile milleti silâhdan tecrîd etdikden sonra vukua getirilmesinden bahsle İ'tilâf devletleri mümessillerine ve bi'l-umûm bî-taraf devletler hâriciyye nezâretleriyle İ'tilâf devletlerinin meclis-i meb'ûsân riyâsetlerine protesto telgrafları çekilmek üzere mitingler akdi muktezî görülmekdedir. Protesto telgraflarında bi'l-hâssa tecâvüz-i vâkiin Osmânlı hâkimiyyetinden ziyâde yirmi asırlık bir medeniyyet ve insâniyyetin mevlûdu olan hürriyyet, milliyyet ve vatan-perverlik esâsâtına bir darbe teşkîl edeceği ve millet-i Osmâniyye'nin müdâfaa-i beka ve istiklâli husûsundaki azm ve îmânına bu hâdisenin hiçbir te'sîr vücûda getiremeyeceği, yalnız medenî milletlerin bu tecâvüzü kabûl etmekle azîm bir mes'ûliyyet-i târihiyye altına girmiş olacakları tasrîh edilmelidir. Bî-taraf devletler hâriciyye nezâretleriyle meclis-i meb'ûsân riyâsetlerine keşîde edilecek telgraflar İstanbul'da âid oldukları makamâta verilmekle berâber Antalya'da İtalyan Mümessili'nin vesâtetiyle de verilmelidir. Protesto telgraflarının birer sûretinin de buraya irsâl buyurulmasını ricâ ederiz.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
M. Kemâl

BELGE NO. 128

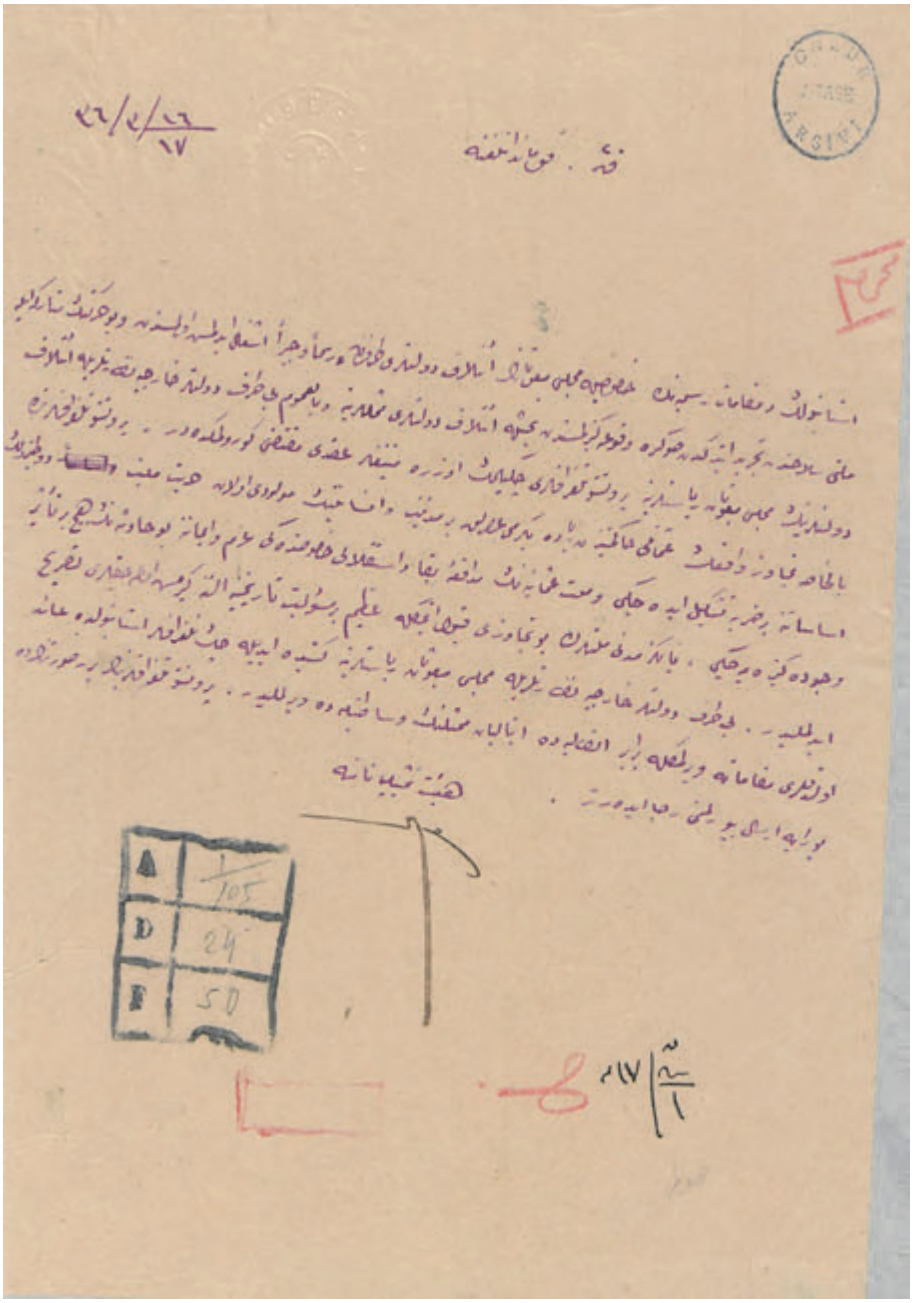

BELGE NO. 129

Numro
1

17/3/36

Kolordulara Ta'mîm

İstanbul'un Kuvâ-yi İ'tilâfiyye tarafından işgal-i askerî altına alınması hakkındaki Sulh Meclis-i Âlîsinin mukarrerâtına atfen Düvel-i İ'tilâfiyye mümessillerince hükûmete teblîgat îfâ olunmuş ve işbu mukarrerâtın tatbîk-i ahkâmına da dünki 16/3/36 Salı günü kable'z-zevâl sâat ondan i'tibâren ibtidâr ile Harbiyye ve Bahriyye Nezâretleri de taht-ı işgale alınarak muhâberât kontrole tâbi' tutulmuşdur. Binâen aleyh bura ile vaki' olacak muhâberâtın açık telgraflarla icrâsı ve sükûn ve âsâyişin muhâfazasına ihtimâm olunması ta'mîmen ricâ olunur.

Harbiyye Nâzırı
Fevzî

BELGE NO. 129

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

ANKARA ATASE ARŞİVİ
A 1
D 112
F 124

آدرس .....

BELGE NO. 130 (1-2)

Hey'et-i Temsîliyye Kâtibi Hayâtîyim. Paşa Hazretleri yukarıda odasındadırlar.

Vaz'iyyet hakkında verdiğiniz ma'lûmâtı arz etdim. Bu ma'lûmâtı kimden aldınız? Bâb-ı Âlî ve Meclis-i Meb'ûsân el-yevm hâl-i fa'âliyyetde midir? Zât-ı Âlîniz ne zamândan beri bu vazîfeyi der-uhde etmiş bulunuyorsunuz?

Bizce tanınmış zevâtdan hiç kimse Kartal'a gelebilmiş midir? Dün akşam İstanbul cihetinden top sesleri gelmiş, bu sahîh midir? İstanbul'da ne gibi hâdisât zuhûr etdi? Şimdi İngilizler ne hâlde bulunuyorlar? İstanbul'a adam gönderebiliyor musunuz? Ne gibi bir fa'âliyyet gösterebilirsiniz? Kartal işgal edilirse bizimle nereden ve ne sûretle irtibât te'sîs olunabilir? İstanbul merkeziyle muhâbereniz var mı? Eskişehir ve Pendik trenleri işliyor mu? Kartal'da Hey'et Reîsi kimdir? Bu mes'ele üzerine Hükûmet veyâ İngilizler Kartal'da bir tertîbât yapdılar mı? Tertîbât ve harekât için hiçbir makamdan emir telâkki etdiniz mi? İzzet Bey ne zamândan beri Kartal'dadır? Kaim-makam'ın şâyân-ı i'timâd olmadığına neden hükm ediliyor? Ne kadar kuvvetiniz vardır? Bu bâbda bizi tenvîr buyurunuz.

C. Evvelki ifâde İzzet Bey'in ifâdesidir.

Bâb-ı Âlî Vükelâ Meclisi ictimâ' etmekdedir. Kabinenin sukutu ihtimâl dâhilinde ve söylenmekdedir. Meclis-i Meb'ûsân İngilizlerin bu harekâtını protesto edib dağılacakdır. Sizce ve bizce tanınmış zevât henüz Kartal'a gelmemişdir ve esâsen gelmeleri muntazır değildir. Yapılan tertîbât kasabalara uğratmamak üzere hâricden sevk olunacakdır. İstanbul cihetinden gelen top sesleri İngilizlerin ...(?) bahriyyeleridir. İstanbul'da şimdilik endîşeyi mûcib bir hâdise yokdur. İşgal esnâsında Şehzadebaşı'nda Osmânlı karakol efrâdıyla İngiliz efrâdı arasında vuku' bulan müsâdemede biri İngiliz, dîgeri Türk zâbitiyle tarafeynden beş, on maktûl ve mecrûh vardır. İşgale İtalyan iştirâk etmemişdir. Yalnız işgalden beş, altı sâat sonra Fransızın Senegal askeri görülmüşdür. Hulâsa Harbiyye Nezâretini Muâmelât-ı Zâtiyye salonunda merdiven başlarına vaz' etmek sûretiyle artık İstanbul'un sûret-i işgali nasıl vukua geldiği bundan istidlâl edilsin. Şimdi İngilizler sükûnetdedir. İstanbul'a ser-best gidib geliniyor. Yalnız Pendik'den i'tibâren Tuzla dâhil olduğu hâlde seyr ü sefer etmek İngilizlerden pasaport almak lâzımdır. Kartal işgal olunursa Kartal'ın cenûbunda vâki' ve Kartal'a on kilometre mesâfede Samandıra Telgraf-hânesi vâsıtasıyla matlûb hâsıl olur. Bu da işgal olursa bi't-tab' süvâri-i mahsûsla biz Üsküdar merkeziyle irtibâtımız vardır. Eskişehir-Pendik trenleri işliyor. Kartal'da Hey'et Reîsi şimdi Belediyye Reîsi Edhem Bey'dir. Bu mes'ele üzerine İngilizlerle Hükûmet henüz bir tertîbât yapmadılar ve henüz bir makamdan bir emir alınmamışdır. Bende-nize gelince, bir senedir Kartal Jandarma Bölük

Kumandanı bulunuyorum. Gebze'den sonra Sırrî Bey'in ta'lîmâtıyla Kartal'ın irtibâtını kat' etdiren bende-niz olduğumu Paşa Hazretleri bilirler. Kaim-makam'a gelince, sabâhdan akşama kadar bir arada bulunduğum hâlde Kaim-makam'ın ne hissiyyâtda olduğunu bilmez miyiz. Maa-mâ-fîh henüz Kaim-makam'ın maddî bir şeyi yokdur ve görülmüş değildir. Kendi kuvvetim bölüğümdür. Buranın teşkîlâtı tamâmen ikmâl edilmediğinden bu bâbda kat'î bir şey' diyemem. Zuhûrâta muntazırım. Burası işgal olunacağını hiss edersem bi't-tab' iltihâk edeceğime i'timâd ediniz. Maa-mâ-fîh bu husûsun müzâkeresi için Üsküdar Hey'etinden Üsküdar Jandarma Tabur Kumandanı Binbaşı Remzî Bey gelecekdir. Muhâbere vâsıtasıyla görüşmek ârzû buyurulursa yarın bu vakit emr edersiniz efendim.

Jandarma Bölük K. İzzet Telgraf Müdîri Bahâeddîn

Kuvâ-yi Milliyye Kumandanı Yüzbaşı Edhem Şevkî Bey kimdir? Orada mıdır efendim?

C. Maltepe Endâht Mektebi Bölüğü kumandanlarındandır. Bu havâlînin Kuvâ-yi Milliyye Kumandanı ...(?) Nâil Bey'in birâderi Enver Paşa yâverlerinden Endâht Mektebi Kumandanı Yüzbaşı Şükrî Bey olduğunu bilirim.

Rusya'dan esâretden firâr ederek buraya gelen Nesîmî Bey isminde bir zâbit gönderdim. Oraya geldi mi efendim?

Mülâzım-ı Evvel ve doğruca Hâkimiyyet-i Milliyet Gazetesi İdâre-hânesinde Receb Zühdî Bey'e mürâcaat edecekler idi. İzzet Bey diyor ki: Paşa Hazretlerinin ellerinden öperek başka bir emirleri var mıdır efendim?

Nûrî

İzzet Bey'e

Verdiğiniz ma'lûmâtı arz etdim. Başka bir emirleri yokdur. Yarın akşam Remzî Bey'le görüşmeği ümîd ediyorlar efendim.

Hayâtî

Bahâeddîn Bey'e

Receb Zühdî Bey, Nesîmî Efendi hakkındaki mektûbunuzu almış. Fakat mûmâ-ileyh henüz gelmemiş efendim.

Hayâtî

Yarın emrin birer sûretinin muharrer adresler ashâbına da irsâli İzzet Bey'den ricâ olunur.

Şimdi Maltepe'ye yazıyoruz işte efendim.

Siz İzmit'e söyleyiniz. Biz bunlara her dakika hâzırız. Îcâbında görüşülmek üzere yol doğruca emrimizde açık bulunsun efendim.

BELGE NO. 130

BELGE NO. 130-1

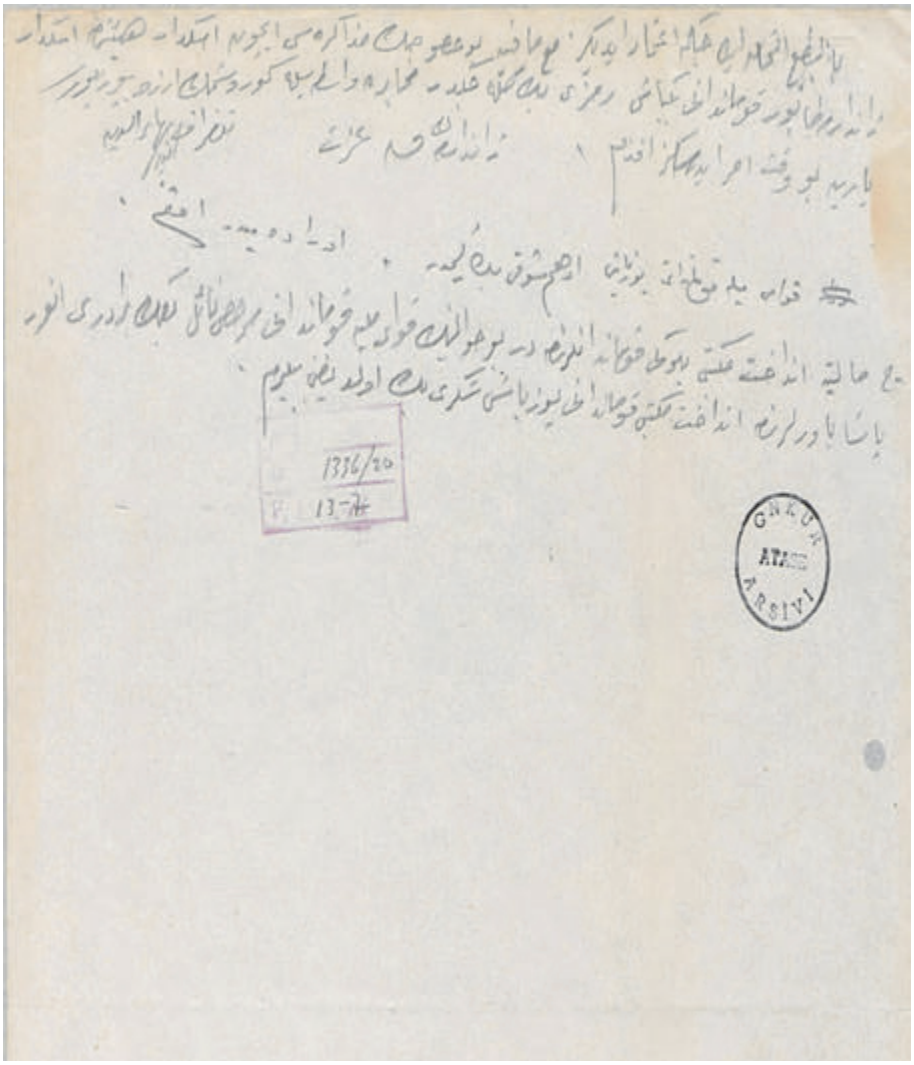

1336/20
13-7

GNKUR ATASE ARSIVI

BELGE NO. 130-2

GNKUR ATAM ARŞİVİ
K
D 1336/20
F 17-8

BELGE NO. 130-3

Mahreci: Kartal

Mustafâ Kemâl Paşa Hazretlerine

Bugünki târihle yazılan telgraflar alındı. Kırâat olundu. Pendik'e kadar İstanbul muhîti idâre-i örfiyye altında, tazyîkat fevka'l-âde, teşkilât dâimdir. Yapılacak ...(?) alınacak hatt-ı hareketin sür'atle iş'ârı mercûdur.

17 Mart 336

Kartal Hey'et nâmına
Belediyye Reîsi Edhem

BELGE NO. 130-3

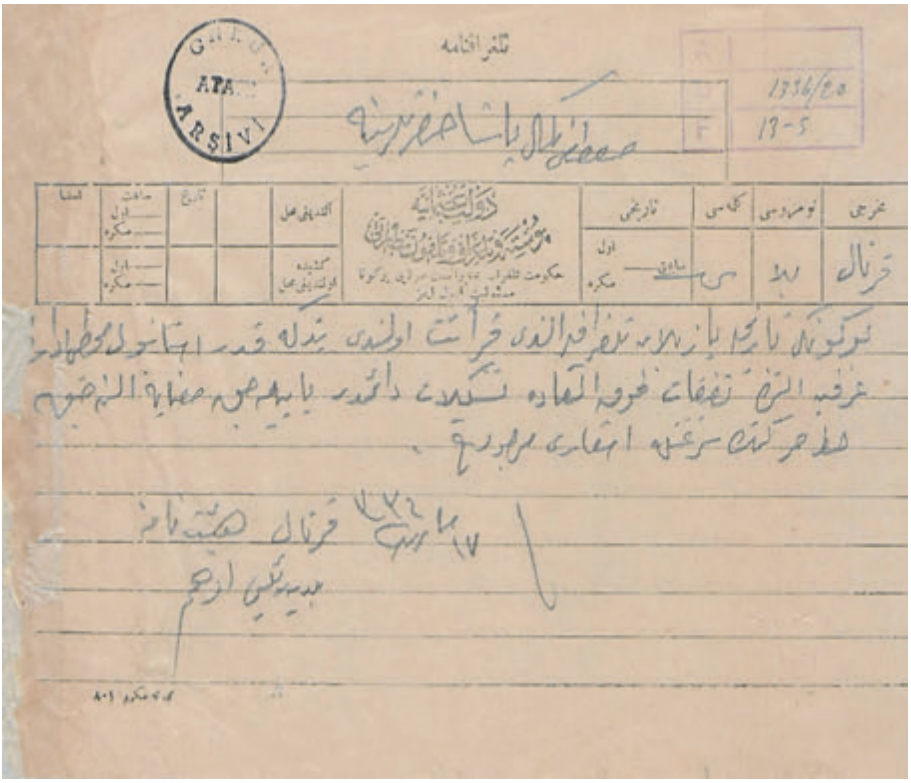

BELGE NO. 130-4, 130-5

Numro: 30
Mahreci: Kartal

17/18 Mart

Mustafâ Kemâl Paşa Hazretlerine

Harbiyye, Mâliyye Nezâretleri, Posta Müdîriyyet-i Umûmiyyesi, Erkân-ı Harbiyye Dâiresi İngilizler tarafından işgal edilmişdir. Şifreler kâmilen ele geçmişdir. Ba'de-mâ şifre muhâberâtına hâtime verilmesi lüzûmu müsterhamdır. A'yândan Çürüksulu Mahmûd Paşa, sâbık Harbiyye Nâzırı Cemâl Paşa, Göz Tabîbi Es'ad Paşa, sâbık Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi Cevâd Paşa tevkif edilmişlerdir. Meb'ûsândan Raûf ve Vâsıf Beyleri Meclis-i Millîden cebren alarak tevkif etdiler. Meclis-i Millî müşârün-ileyhimin cebren alındıklarına dâir defter-i mahsûsuna imzâ' etdirmişlerdir.

Meclis-i Millî son bir ictimâ' akd ederek İngilizlerin bu harekât-ı tecâvüz-kâr-ânelerini şiddetle protesto etdikden sonra dağılacaklardır. Bu civâr Kuvâ-yi Milliyyesinin harekât-ı umûmiyyeye iştirâki için emir verdiklerine şiddetle muntazırız.

17 Mart 336

Üsküdar ve Civârı Kuvâ-yi Milliyye Kumandanlığı
Yüzbaşı Edhem Şevkî

BELGE NO. 130-4

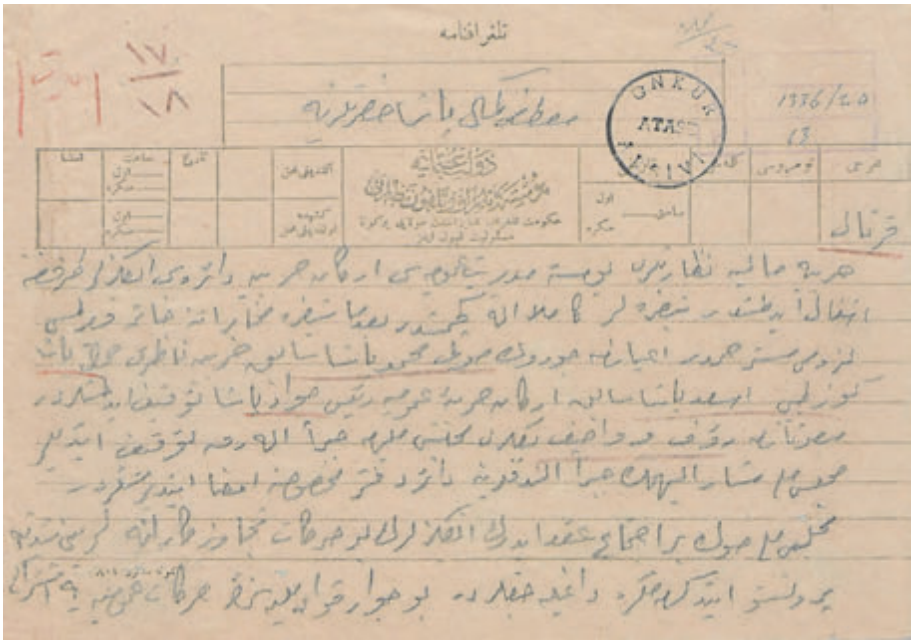

BELGE NO. 130-5

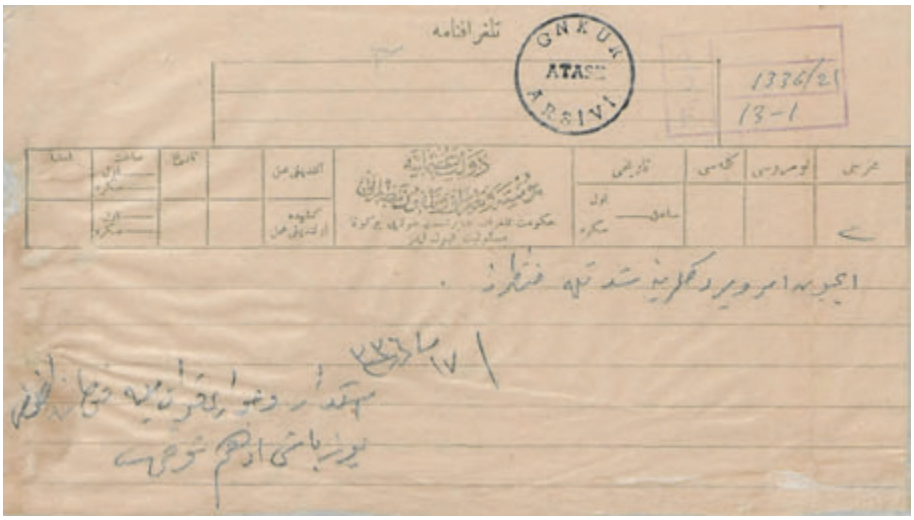

BELGE NO. 130-6, 130-7

Vaz'iyyet-i hâzıra şimdi yazdığım telgrafa cevâb istiyorum ve bura Jandarma Kumandanı İzzet Bey yanımda, emirlerinize intizâr ediyorlar. Hatt-ı hareket hakkında İzzet Bey ne söylüyor? Kartal'ın işgal edilmesi muhakkakdır. Kaim-makam'a i'timâd yok. Buranın Hey'et-i Temsîliyyesinin hamiyyetine diyecek yok ise de mekân ve zamân îcâbı olarak matlûb derecede istenilen netîce hâsıl olamıyor. On günden beri bir hayli esliha ve mühimmât İstanbul civârında Gebze'ye sevk edilmişdir. Kartal'a irtibâtı Üsküdar'la kat' olunursa gerek esliha gerekse rüfekâ-yı kirâmın işidilmesi daha muvâfıkdır. İstanbul fâciasını musavver merkezden yazılan rapor Jandarma süvârileri vâsıtasıyla sabâha kadar İzmit'e varacakdır. İstanbul Kuvâ-yi Milliyye karâr-gâhı Kartal ve Gebze kurâsından münâsib mahalle tabiye edilecekdir. Kartal Telgraf-hânesi muhâbereyi te'mîn edeceğini Telgraf Müdîri Bahâ Bey'le rüfekasının nâmûslarına i'timâdımız ber-kemâldir. Aksî hâlde zuhûru takdîrinde muhâbere jandarma süvârisiyle te'mîn edilecekdir.

İzzet, Şükrî, Edhem Şevkî Beylere ve
Kartal Müdâfaa-i Hukuk Hey'etine

1- İstanbul fâciası karşısında son derece i'tidâl-i dem muhâfaza edilerek hareket olunmalıdır. İzmit ile sıkı bir irtibât te'sîs ve muhâfaza edilerek hareketinizi oradaki Fırkaya uydurunuz. Kartal'ı terke mecbûr olursanız dâimâ Kartal'a gelecek düşmanla irtibâtı ve temâsı muhâfaza edecek sûretde vaz'iyyet alınız.

2- Taht-ı te'sîrinizde bulunan Kuvâ-yi Milliyyeyi toplu bir vaz'iyyetde tutarak inkişâf edecek vaz'iyyete göre buradan verilecek ta'lîmât dâiresinde kat'î harekete geçersiniz.

3- İstanbul hakkında mümkün olduğu kadar çok ve hakikî ma'lûmât alıb der-hâl bize îsâl ediniz. İstanbul'dan buraya gelmek isteyecek zevâtı himâye ve seyâhatlerini te'mîn ediniz.

4- Kartal ile İstanbul ve Kartal ile İzmit arasında şimendüfer hattı üzerinde mümkün olan her dürlü tahrîbâtı yapınız.

5- İstanbul ile telgraf muhâberesini kat'iyyen men' ve oradan ayrılmağa mecbûr olacağınızı anlıyorsanız telgraf hatlarını da esâslı bir sûretde tahrîb ediniz.

6- Emrinizde tevhîd edeceğiniz kuvvetlerle o sâhada düşman kuvvetlerine karşı çete muhârebesi yapacak sûretde istihzârât ve tertîbâtda bulununuz.

7- Her gün be-heme-hâl bir rapor vermeğe çalışınız.

8- O civâr ahâlîsinin kuvve-i ma'neviyyesini yüksek tutmak ve düşmanların nedâmet getireceğinin muhakkak olduğunu anlatmak lâzımdır. Kaimmakam cidden şâyân-ı emniyyet değilse tebdîl edilmek üzere iş'ârı.

Mustafâ Kemâl

Bahâ Efendi'ye

BELGE NO. 130-6

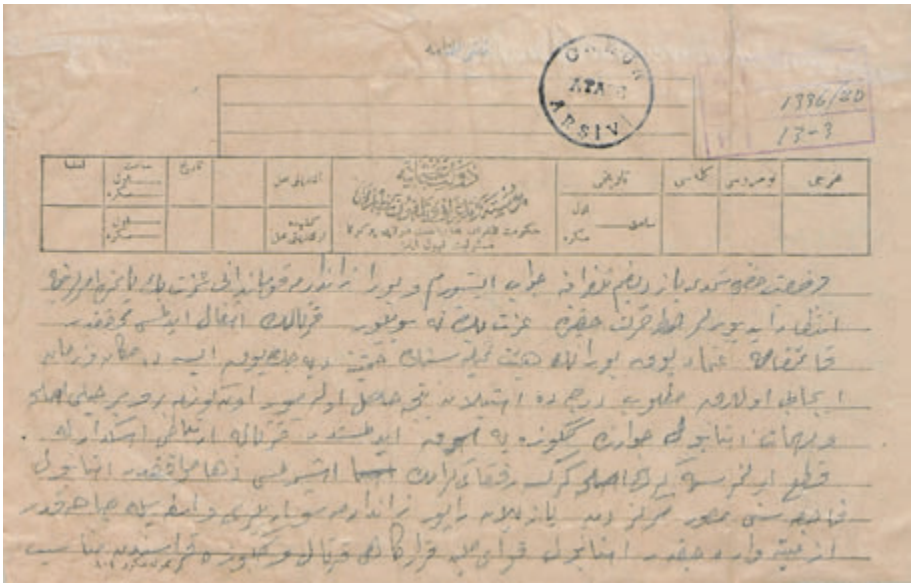

BELGE NO. 130-7

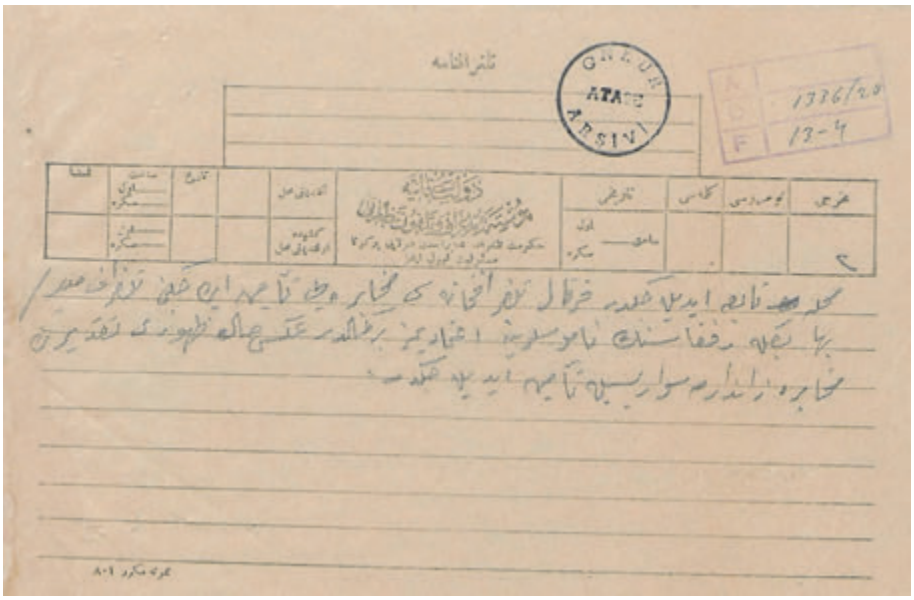

BELGE NO. 130-6a

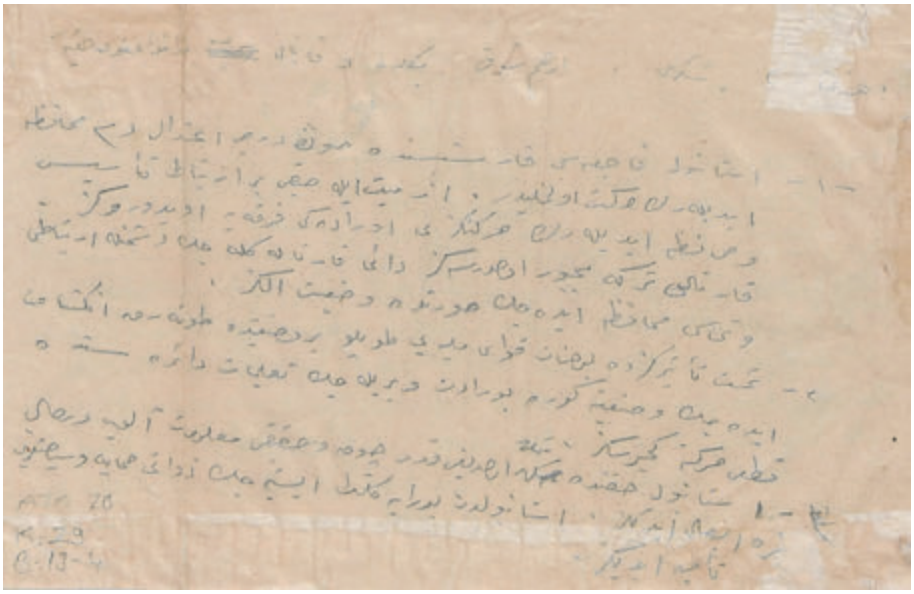

BELGE NO. 130-7a

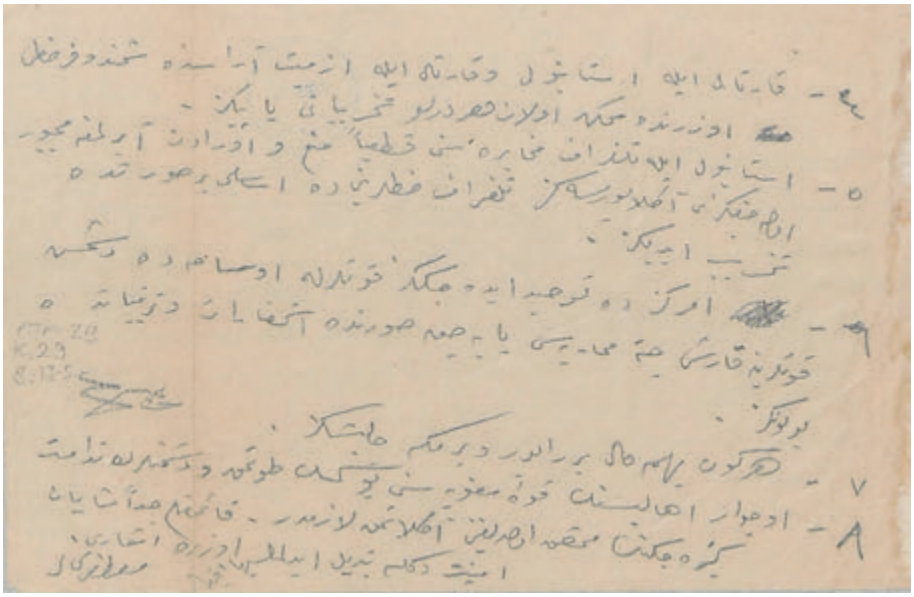

BELGE NO. 131

Numro
22

Ankara
18/3/36

Yirminci Kolordu Kumandanlığına

Âtîdeki mevâddın der-hâl icrâ' ve netîcesinin inbâsını ricâ ederiz.

1- Memâlik-i Osmâniyye dâhilindeki Osmânlı Bankalarıyla Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji İdâreleri mevcûdundan mahalleri en büyük mülkiyye ve mâliyye me'mûrlarını haber-dâr edecek ve herhangi bir tarafa yapacakları irsâlât bu iki me'mûr tarafından murâkabe edilerek mâ-fevk makamlarına ma'lûmât i'tâ' edeceklerdir. Zirâat Bankaları dahi aynı sûretle (...) bildirmekle berâber İstanbul merkezinden mâ-adâ merâkiz ile olan muâmelâta devâm edeceklerdir.

2- İşbu müessesâtın İstanbul'a irsâlât yapması men' olunacakdır.

3- Bâlâda mezkûr müessesâtı mâliyye ile mâl sandıklarında ve evkaf sandıklarında mevcûd mebâliğin cinsleri ve merhûnâtın mecmû' kıymetleri gösterilmek üzere 18 Mart 36 gayesi i'tibârıyla bâlig olduğu mikdâr der-hâl bildirilecekdir.

4- Kolordulara, vilâyetlere, müstakill mutasarrıflıklara, Şile, Gebze, Kartal Kaim-makamlıklarına yazılmışdır.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
Mustafâ Kemâl

Aslına mutâbıkdır.
18 minh (İmza)

BELGE NO. 131

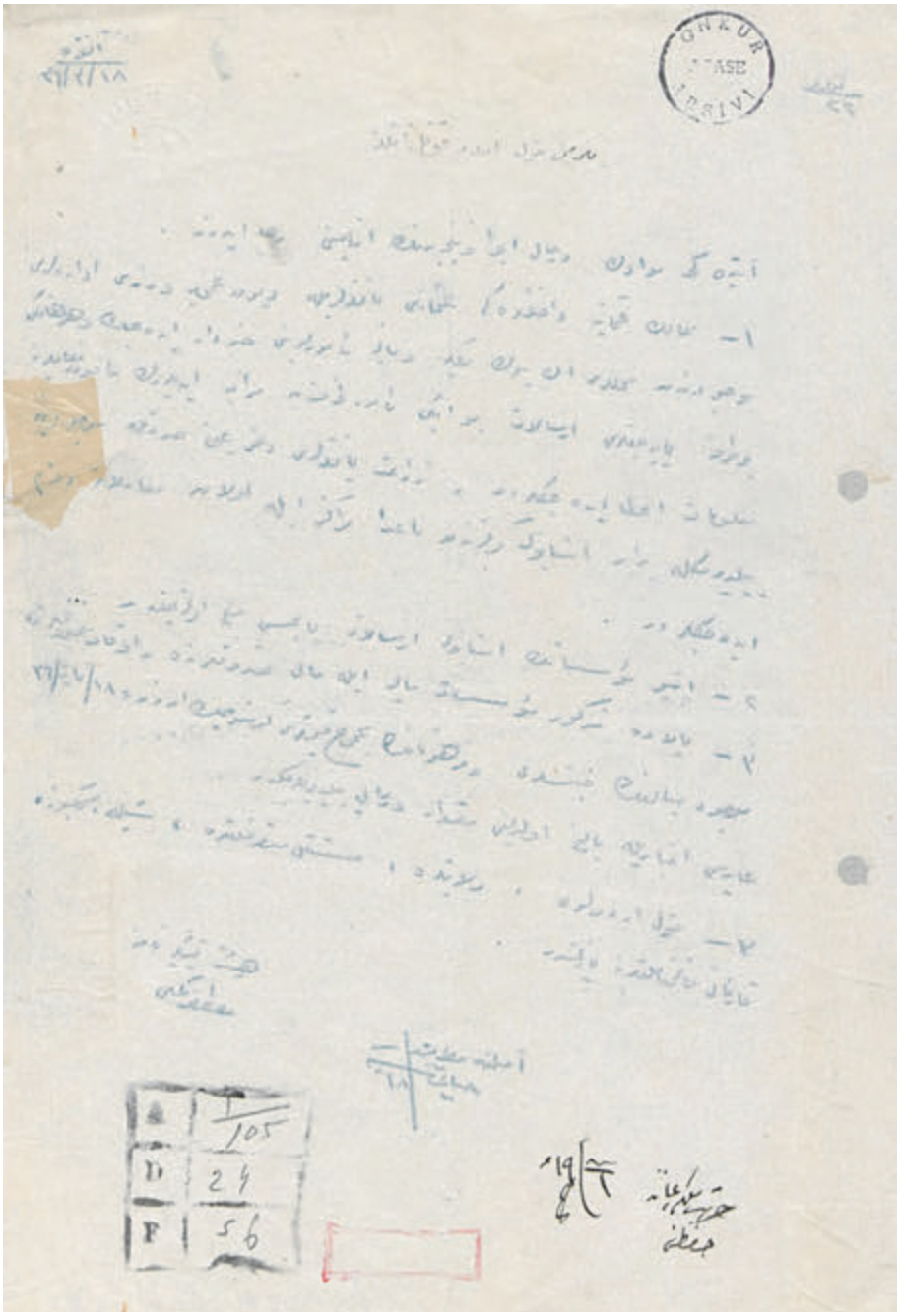

BELGE NO. 132

İzmit
18/3/36

Hey'et-i Temsîliyye Riyâsetine

a- Bu sabâh yedimize vâsıl olan imzâsız ve Unkapanı Câddesi'nde Atlama ve Garibler Câddeleri ile dört yol ağzını teşekkül eden doğru câdde üzerinde Bakkal Eğinli Ahmed Efendi vâsıtasıyla Gümrük arabacılarından, bir gözünden ma'lûl Mehmed Efendi'ye adresini vererek bir varakada ber-vech-i âtî ma'lûmât zikr edilmekdedir.

Varakanın mürseli ve irâe etdiği adres bende-nizce ma'lûm olmadığından müfâdı hakkında bir mülâhaza serdine imkân yokdur. Aynen arz ediyorum.

b- İstanbul'da işgal-i cebrîyi yapan İngiliz kuvvetleri seksen bin râddesindedir. Fransız ve İtalyan kuvvetleri bi'l-fi'l harekâta iştirâk etmeyib nâzır bir vaz'iyyetdedir. Bu kuvvetlere karşı İstanbul'da fi'len bir hareketde bulunmak imkânsız ve bî-fâide olduğundan netîceye intizâr zarûrîdir.

c- Raûf, Kara Vâsıf Beyler, Cevâd Paşa mevkufîn miyânında imiş. Onuncu Fırka Karâr-gâhı cebren zabt ve ba'de tahliye etmişlerdir.

Mâdde/2- İzmit'de şâyân-ı arz bir fevka'l-âdelik yokdur. Kendi menfaatimizin îcâbı merkez mülhakatda sükûnete ve intizâmı muhâfazaya sarf-ı mesâî eylemekdeyim. Ba'zı adamlar arz-ı hidmet ile silâh taleb ediyorlar ise de kendi askerimizin nısfı silâhsız olduğundan bi't-tab' bunlara şimdilik yerlerine gitmelerini ve lüzûmu olursa da'vet edeceğiz ve o vakit kendi silâhlarıyla gelmelerini söylüyorum.

Mâdde/3- Son zamânlarda cebhelere burası için gönderildiği bildirilen silâh, mühimmât ve malzemeyi almak için Gebze'ye dört gün evvelisi gönderdiğim me'mûr henüz avdet etmediği gibi kendisinden bir haber de alamadığımdan İstanbul'dan bu eslihaya me'mûr edilen insanların ihânetinden endîşe etmekdeyim.

Mâdde/4- Bugün âdî posta treniyle İstanbul'dan gelmiş ve yine içinde Pendik'de(?) binenlerden başka İstanbul yolcusu yokdur. Vapur gelmemişdir.

Mâdde/5- İngilizlerin vaz'iyyetinde bir tebeddül yokdur. Bilecik havâlîsinde Kuvâ-yi Milliyye bulunduğu ve Gediz'e doğru yürüdükleri şâyiası deverân etmekdedir. İngilizler tarafından bir fırsat vâki' olmadıkça Kuvâ-yi Milliyyenin İzmit Livâsı arâzîsinde fa'âliyyeti İngiliz mıntıka-i işgaliyyesinin İzmit ve daha şarkına tevsîini mûcib olacağını zann ve arz ediyorum.

19 minh

1. Fırka M.
Rüşdî

BELGE NO. 132

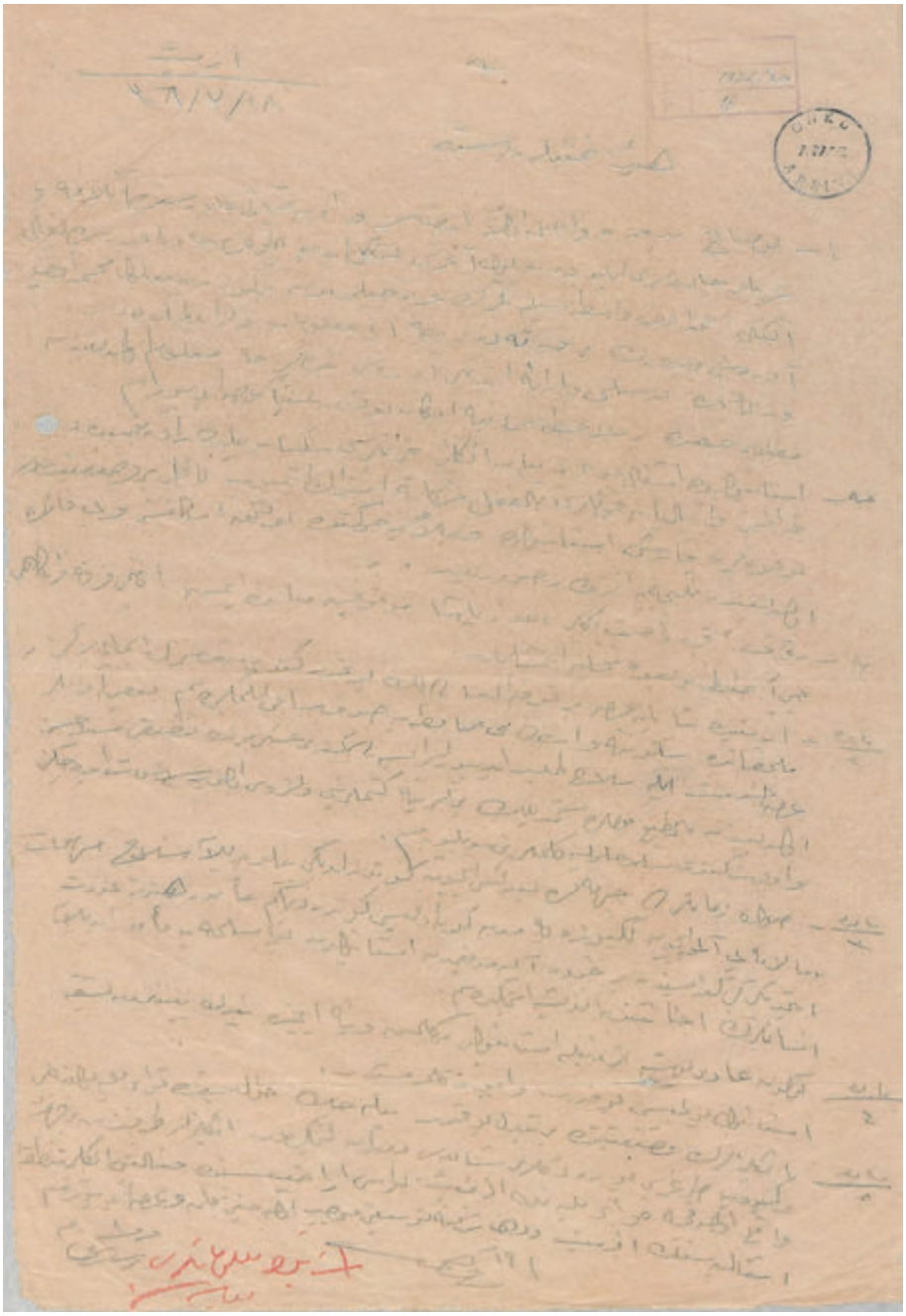

BELGE NO. 133 (1-2)

Mustafâ Kemâl Paşa Hazretlerine

1- Vaz'iyyet sükûn vardır.

2- Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyyede 1., 3., 4., 5. Şu'beler işgal kuvvetleri tarafından ta'tîl edilmişdir. Dîger şuabâtda ise ta'tîl yok ise de vazîfe îfâ etdirilmiyor.

3- Tevkifât devâm ediyor. Ez-cümle bugün Edirne Meb'ûslarından Şeref Fâik Beylerle İstanbul Meb'ûsu Nu'mân Efendi tevkif edilmişlerdir.

4- İşgal kuvvetleri, Adliyye Dâiresi Sultânî Mektebini bugün işgal etmişler ve Üsküdar'dan Anadolu'ya hatt-ı vasl olan Kısıklı kısmı, bir İngiliz müfrezesiyle vuku' bulacak sevkıyât ve ihrâcâta karşı sedd eylemişlerdir.

5- Meclis-i Meb'ûsân işgalden mütehaddis vaz'iyyet karşısında îfâ-yi vazîfede bir menfaat-i vataniyye görmediklerinden vakt-i merhûnunda îcâb eden mahalde ictimâ' etmek şartıyla terk-i Meclis etmişler ve Hükûmete de bildirmişlerdir.

6- Bu mes'elede vaz'iyyetleri tehlikeli olan meb'ûslardan bir kısmı bugün Anadolu Boğaziçi sâhilinden dâhile doğru hareket etmişlerdir. Nokta-i teveccühleri Ankara'dır. Menzil hatt mıntıkamız İzmit'e kadardır ve bu yol müfrezelerimizle taht-ı emniyyetdedir.

7- İzmit'den ilerisinin te'mîni muktezîdir.

8- Bahren, Anadolu Feneri ve Pendik hattından Anadolu'ya yolcu sevkıyâtı sûret-i kat'iyyede vizeye tâbidir. Binâen aleyh ser-best değil ve tehlikelidir.

9- Kartal'dan İzmit'e kadar olan hatt emîn ve ser-bestdir. Şimdiki hâlde her dürlü muhâbere imkânı ve muvâsala imkânı mevcûddur. Âtî düşünülmüşdür.

10. Gerek İstanbul'da gerek civârdaki kazâ' ve kurâda sükûnet ber-devâmdır. İngilizlerin bu işgali, istihfâf ile karşılanmışdır.

Mukavemet ümîdiyle göstermiş oldukları telâş ve tertîbât pek gülünçdür. Bi'l-hâssa berren Pây-ı taht'ın en mühim câddeleri ağzında ve köprünün tarafeyninde yüksek mebânînin üzerlerinde top, mitralyöz, müsellâh efrâd ikamesi ve bahren sefâin-i harbiyyenin topları İstanbul'a çevirmek sûretiyle ahz etdikleri tertîbât İstanbul'a büyük bir tehlikenin vürûduna intizâr etdiklerine delîl görülmüşdür.

11- Ahâlî-i Müslime'den hâin-i vatan olanlardan gayrısının kuvve-i ma'neviyyeleri yolundadır. Cümlesi âtîye muntazırdır.

12- Dün Hürriyyet ve İ'tilâf Fırkası Sâdık Bey'in başında mühim bir ictimâ' akd etmiş ve Anadolu'da Kuvâ-yi Milliyye'ye karşı koymak üzere ba'zı teşkîlâtın icrâsına karâr verilmişdir.

Ez-cümle bu miyânda kendi mensûblarından ba'zı zâbitânın da bu maksad uğrunda ve bi'l-hâssa şehrî altmışar İngiliz lirası maâşla istihdâmı takarrür etmişdir.

13- Bu âna kadar işgal edilen devâir, Harbiyye ve Bahriyye Nezâretlerinden ibâretdir. Maa-hazâ Harbiyye Nezâreti üzerinde gösterilen tehdîd-âmîz ilk tazyîk ref' edilmişdir. Yalnız ikinci mâdde arz edilen şuabât ve bi'l-hâssa Teşkîlât, İkmâl, Techîzât, İstihbârât şu'beleri mesdûddur ve evrâkı kendilerince zabt ve taharrî edilmekdedir.

14- Bugün Mevki'-i Müstahkem Kumandanı Mîr-alây Şevket Bey de İngilizler tarafından tevkif edilmişdir.

15- Her gün İstanbul'a azîmet ve akşamları avdet eden ve Kartal'da ikamet eden Dersaadet Jandarma Âlây Mülhakı Yüzbaşı Kemâl Bey vâsıtasıyla her günki vakayii rapor şeklinde akşamları arz edilecekdir. Bu bâbdaki emirlerin bu vâsıtayla teblîgi ma'rûzdur. 18 Mart 36

Üsküdar Jandarma Tabur K.
Binbaşı Remzî

BELGE NO. 133

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

A	
B	1336/20
F	21

١- وضعيت سلوكه دائردر

٢- ارتكاب جريمهٔ عموميه ده ١ ٢ ٤ ٥ مقصد لر انفصال

٣- قوتلرى طرفنه تعطيل ايدلمشدر. ديگر شعبه لرى ايسه تعطيل يوقدر

ايسه ده وظيفه ايفا ايتديريلمكده

٤- توقيفات دوام ايديور. از جمله بوكومه ادرنه مبعوثلرينه مشرف

خائنه نظرله استانبول مبعوث نصبانه اوف توقيف ايدلمشدر

٤- انفصال قوتلرى عدليه دائره سى سلطانى متنى بوكومه انفصال

تمييز واسطه سيله انا لمحكمه حقه وصل اولنمه قسمى بر انكار

مضرر سبيله وقوعبولمه موقوفات و امر اجانه قانيسنه ابلاغدر

٥- مجلس مبعوثانه انفصال مدتى و مدتى قانيسنه انفصال

وظيفه ده بر مدتى دخى كسر مدتلرنه وقت مرخص ايجاب

ايسه محل اجتماع ايچون شرطيله ترك مجلس ايتمك و حكومتك ده

سيلدير مشدر

٦- بومسئله ده و مختلفلرى تركه طاد اولانه مبعوثلرده برقسمى بوكومه انا لمحكمه

بونلرك ايچ ساحلنه زاخه دوغرى حركت ايتمشدر. نقطه نظرجه

آنقره ده منزل محل مخلف مزاحمه قدر در و بونلرك مضرره لرى

تحت امنيته در

٧- از ميانه انترسنك نامى مفقود

٨- بحرا انا لمحكمه فنارى و بندرك محافظه انا لمحكمه يولجى سوقياتى صورت

قطعيه ده ويزه يه تابعدر بناء عليه سربست دخول و تركه لبيدر

BELGE NO. 133-1

1336/20
131-1

BELGE NO. 133-2

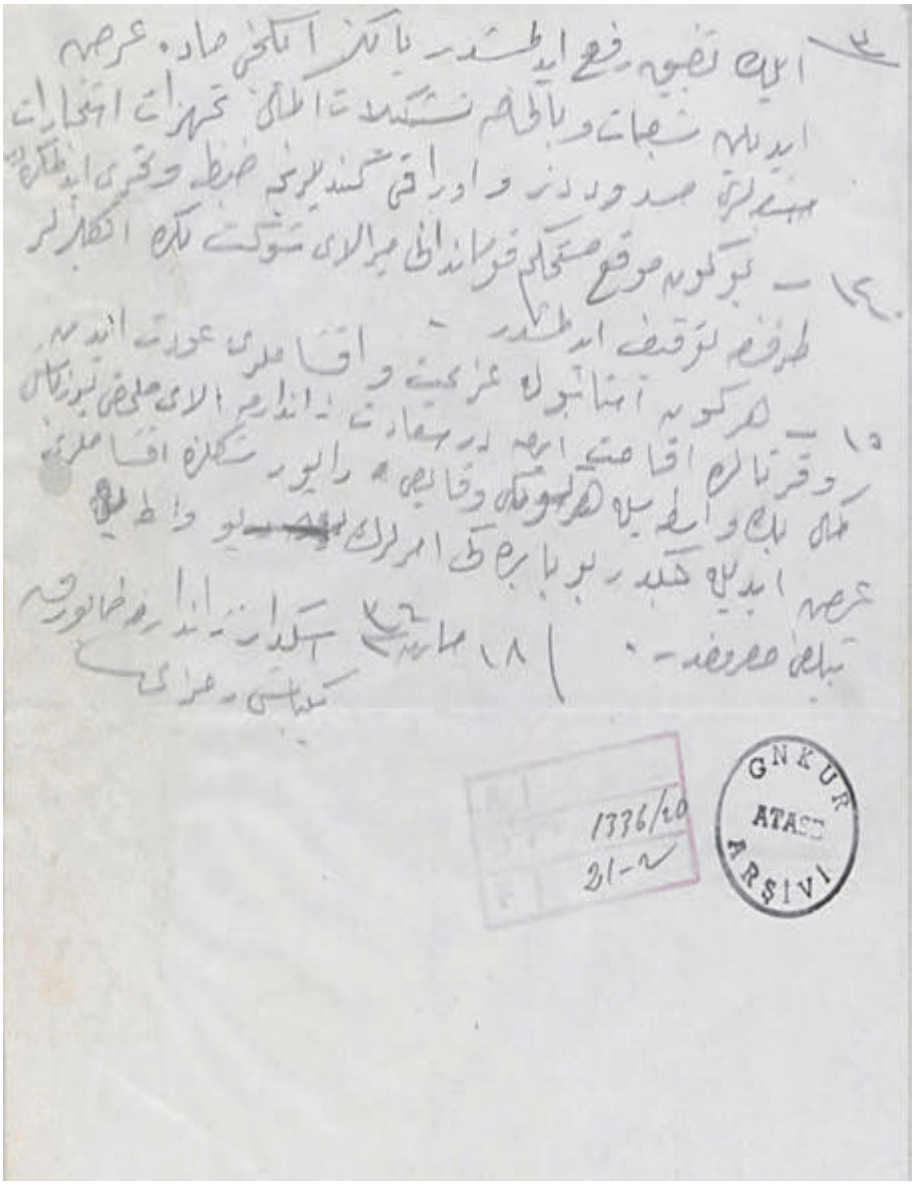

1336/20
21-2
GNKUR ATASE ARŞIVI

BELGE NO. 134

Ankara

19/3/36

18/3/36 târihine kadar İstanbul hakkında alınabilen ma'lûmât ber-vech-i âtî ta'mîm olunur.

1- İngilizler Sivas Meb'ûslarından Raûf ve Vâsıf Beyleri Meclis-i Meb'ûsân içinden cebren alarak götürmüşlerdir. Meb'ûslar Meclisi terk edib dağılmışlar ve vaz'iyyet-i hâzıra karşısında îfâ-yi vazîfe mümkün olamayacağını Hükûmete bildirmişlerdir. Harbiyye Nâzır-ı sâbıkı Isparta Meb'ûsu Cemâl, A'yândan Çürüksulu Mahmûd, sâbık Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi Cevâd, İstanbul'daki Millî Kongre Reîsi Es'ad Paşalarla Edirne Meb'ûslarından Şeref ve Fâik Beyler ve İstanbul Meb'usu Nu'mân Efendi ve Mevki'-i Müstahkem Kumandanı Mîr-alây Şevket Bey mevkufîn miyânında bulunmakdadırlar.

Tevkifâta devâm olunmakdadır. İstanbul'dan Anadolu'ya seyâhate ancak İngiliz pasaportuyla müsâade olunmakdadır.

2- İngilizlerin İstanbul'u işgali, gerek İstanbul ve gerek mülhakatı ahâlîsi tarafından istihfâf ile karşılanmışdır. İngilizlerin göstermiş oldukları telâş büyük câddelerin ağzında, köprünün tarafeyninde yüksek mebânînin üzerlerinde top, mitralyöz, müsellâh efrâd ikamesi ve sefâin-i harbiyyenin toplarını İstanbul'a çevirmek sûretiyle aldıkları tertîbât pek gülünç görülmüşdür. Ahâlî-i Müslime'den hâin-i vatan olanlardan gayrısının kuvve-i ma'neviyyeleri pek yüksekdir. Anadolu'ya rabt-ı kalb ile âtîye muntazırdırlar.

3- 17/3/36'da Hürriyet ve İ'tilâf Fırkası Sâdık Bey'in riyâsetinde ictimâ' ile şehrî altmışar İngiliz lirası maâşla ba'zı kesânı Anadolu'yu ifsâda me'mûr etmek karârını vermişlerdir.

4- Başda İngilizler olmak üzere İ'tilâf devletlerinin bütün medeniyyet ve insâniyyet esâsât-ı mukaddesesini yıkan harekât-ı vâkıalarından dolayı karîben izhâr-ı nedâmet edeceklerine şübhe edilmemelidir. Tevfîk Allah'dandır.

5- İşbu ta'mîm bi'l-cümle kolordulara, vilâyetlere, müstakill livâlara, Gebze, Şile Kaim-makamlıklarına, bi'l-cümle Müdâfaa-i Hukuk ve Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cem'iyyetlerine, belediyye riyâsetlerine yapılmışdır. Köylere kadar ta'mîmine himmet buyurulması ricâ olunur.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına

Mustafâ Kemâl

(İmza)

Yazıldı./19/3/36

Belediyye

Kastamonu Hey'et-i Merkeziyye

Yozgat Vilâyet

Kolordu

BELGE NO. 134

ONKUR ATA ARSIVI

BELGE NO. 134a

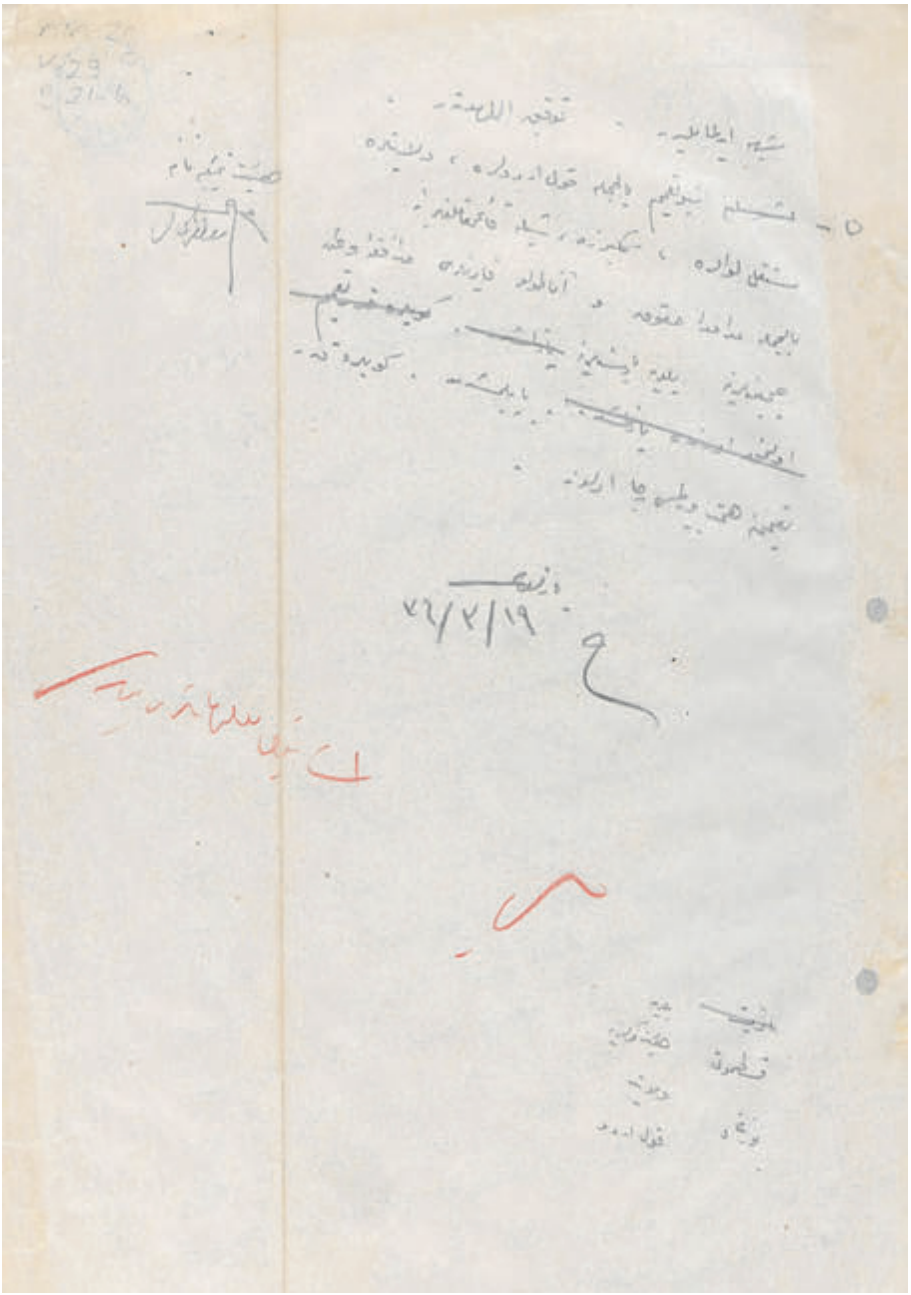

BELGE NO. 135, 135-1

3. K. K.

Harekât

C. 17/3/36

1- 17/3/36 akşamı İstihkâm Müfrezesi de dâhil olduğu hâlde yüz elli kişilik bir müfrezemiz Lefke'ye muvâsalatla bugün ale's-sabâh Geyve Boğazı'na hareket etmişdir. Vazîfesi, Geyve Boğazı'ndaki mühim tünel ve köprüleri tahrîb etmek ve Geyve'yi işgal ederek Dersaadet'den gelen Anadolu telgraf hutûtu santralini teşkîl eden mevki'-i mezkûru işgal ederek Anadolu muhâberâtını Geyve üzerinden te'mîn etmek ve tahrîbât mahallerini müdâfaa etmek ve Geyve Boğazı'nın esâslı bir sûretde müdâfaasını te'mîn edecek olan kuvâ-yi milliyyeyi cem' ve tahşîd etmekden ibâretdir. Adapazarı'ndan da bir nizâmiyye kuvvetinin Geyve'ye gönderilmesi Birinci Fırka Kumandanlığına teblîg edilmişdir. Geyve Boğazı'nın yarın akşama kadar ordumuz dâhilinde işgal edileceğini tahmîn etmekdeyiz.

2- Eskişehir'de kalmış olan 350 muhârib ve on altı otomatik tüfenk ve iki bomba topundan ibâret İngiliz müfrezesinin silâhlarını alıb şimendüfer istasyon ve hattına vaz'-ı yed etmek ve Eskişehir'e tamâmen hâkim olabilmek için icrâ' edilen tahşîdât bu akşama kadar hitâm bulmak üzeredir. Ve teşebbüsâta bu geceden i'tibâren başlanacakdır. El-yevm Eskişehir'de iki yüz elli muhârib ve dört makineli tüfenkden ibâret bir nizâmiyye taburu olub, mahallinde de iki yüz kadar kuvâ-yi milliyye cem' edilmişdir. Sivrihisar'daki Nizâmiyye Taburu da dün sabâh Eskişehir'e tahrîk edilmişdir. Bu sabâhki trenle Kaim-makam Mahmûd Bey iki kudretli, iki makineli tüfenk ve iki yüz on bir muhârib piyâdesiyle Eskişehir'e hareket etdi. Sâat 4 sonrada Sarıköy'e muvâsalat etdiğine dâir haber alınmışdır. Bu istasyon, Eskişehir'den sonra Ankara'ya doğru üçüncü istasyondur.

3- Afyonkarahisar'ındaki İngiliz kuvvetlerinin de plân mûcibince silâhlarının alınması yeniden yazılmışdır. Bugün Afyon'dan alınan ma'lûmâtdan İngilizlerin oradaki mevcûd kuvvetlerini vagonlara irkâb etdiği anlaşılmışdır. Bunların Eskişehir'e hareket hâlinde Afyon ile Eskişehir arasında tahrîbât yapılması teblîg edilmişdir.

4- Çiftehan ile Ulukışla arasında on beş metre tûlünde bir şimendüfer köprüsü tahrîb edildiği gibi Ulukışla cenûb-i şarkîsinde de yüz yirmi beş metre tûlünde bir tünelin tahrîb ihzârâtı ikmâl edilmişdir.

5- Geyve Boğazı, Eskişehir ve Ulukışla'daki icrâât ve teşebbüsât plân mûcibince icrâ' edilmekde olub şimdiye kadar da gayr-i müsâid bir ahvâl zuhûr etmemişdir.

18/3/36

Vürûdu 19/3/36

Mustafâ Kemâl

BELGE NO. 135

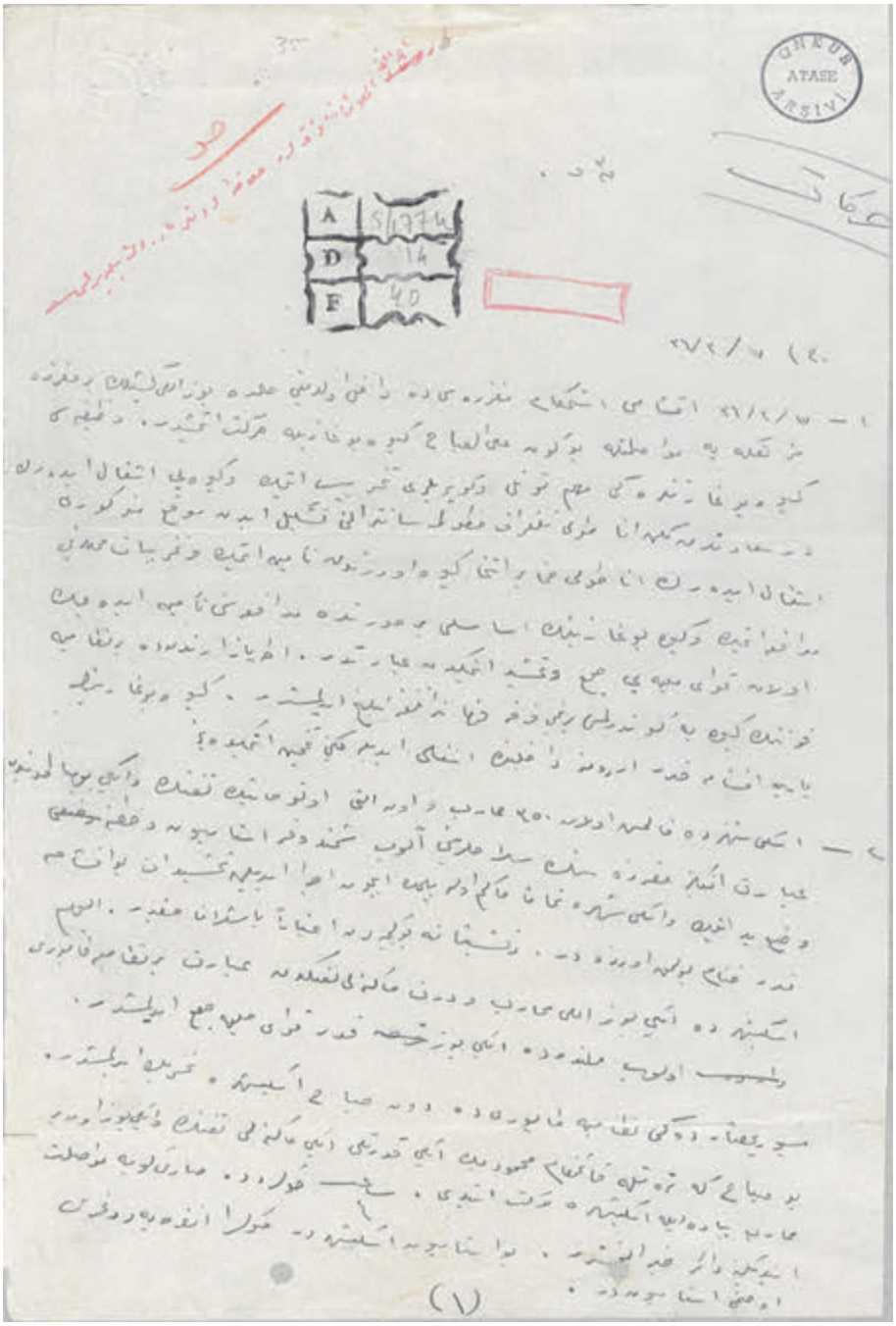

BELGE NO. 135-1

34 (C)

ONKUR ATASE ARŞİVİ

٣ — آجیوه‌نره مقاومتنا کی آلبانیا تونزیاده بیلدیه‌جکی سلاحلرنی انمیه‌سی
کیلیه‌بیلیرلر. بوکونه آجیوه‌نره انیامه مقاومتنده اتخاذ ایلدکلری اراده‌کی
موجود قوتلری دائره‌ارکاب اینمکی اعلان ایلیه‌جکلر. بونلر آکسیتده
کوزن طالنده انیوه‌ایله آکسیتده ایاسنده تخریبات یاپلمسی تبلیغ ایلیه‌جکلر

٤ — چقنه‌قانه‌ایله اولوقله ایاسنده اولان سبه‌لر مولنده بستندوقلر
تورپیلی تخریب ایدیلمکی کبی اولوقله جنوب سرحدنده‌ده بوزیلمی
سبه‌لر مولنده بر تونیلی تخریب اقدامات‌نی آلمالی ایدیلیرلر.

٥ — کیچ بوغازی آکسیتده اولوقله دوکی اعمالات وتشبثات بیلدیه
مقابله ایدیلمکی اولوب سرعتله قدر ده غیب‌لرده احوال قوه‌ایه‌سی

مصطفی کمال

٢٦/٢/١٨

٢٦/٢/١٩ مورخه‌لی

A 51774
D 14
E 40-

BELGE NO. 136

22 Mart 336

Ankara: Hey'et-i Temsîliyyesi Riyâset-i Aliyyesine

İngiliz kuvâ-yi askeriyyesi tarafından İstanbul'un bi'l-umûm devâir ve müessesât-ı milliyye ve resmiyyesiyle berâber en ibtidâî esâsât-ı beşeriyyeye mugayir bir sûret-i gaddar-ânede cebren işgal olunduğunu ve meb'ûslarımızdan ba'zılarını Meclis-i Millîden cebren alarak sâir birçok vatan-perverân ile berâber Saltanat-ı Milliyyeyi takdîs eden medenî milletlerin yüzünü ile'l-ebed kızartacak bir şekilde tevkif edildiğini kemâl-i teessür ve heyecânla işitdik. Şu tedâbîr-i zecriyye bütün âlem-i İslâm'ın kalb-gâhı olan Makam-ı Hilâfet'i ve yedi asırlık Osmânlı Hükûmet ve hâkimiyyetini ve kadîm Türk Müslümân milletinin hayât ve mevcûdiyyetini müdâfaaya azm eylemiş olan biz Türk ve Müslümânları bu azm-i kavîmizden çeviremez. Binâen aleyh yirminci asr-ı medeniyyetin; vaz'-ı esâsını icrâ' etmeğe çalışdığı milletlerin hürriyyeti, cebr ve tahakkümün izâlesi, ser-bestî-i edyân ve ictihâd prensiblerinin ayaklar altına alınarak yapılan şu hareket-i hakk-şikenâneyi vicdân-ı umûmî-i beşere i'lâm ve iblâğ ediyoruz.

Kavâid-i hakk ve adle ve esâsât-ı cem'iyyât-ı beşeriyyeye istinâd eden Vilson prensiblerine müstenid bir mütâreke ile esbâb-ı müdâfaasından tecrîd edilmiş olan Millet-i Osmâniyye'nin târih-i milel ve ümemde emsâli nâ-mesbûk bir sû'-i kasde ma'rûz bırakılması beş seneden beri devâm eden Harb-i Umûmî'nin esbâb ve avâmil-i esâsiyyesinden olarak i'lân olunan (kavînin zaîfe men'-i tahakkümü) veyâ (zaîfin kavîye karşı muhâfazası) prensibi ile kabil-i te'lîf olmadığının takdîrini resmî Avrupa'nın değil, ilm ve irfân ve fikr ve iz'ân sâhibi Avrupa ve Amerika vicdân-ı umûmîsine tevdî' eyler ve bu hâdiseden tahaddüs edecek vakayi' ve mes'ûliyyet-i azîme-i târihiyyeye nazar-ı dikkat-i beşeriyyeyi celb eder.

Hilâfet, Hükûmet ve mevcûdiyyetimizi muhâfaza uğrundaki mücâhedemizin meşrû'iyyet ve kudsiyyeti, en müşkil ânlarda bile İnâyet ve Tevfîkat-ı Samedâniyye'ye mazhariyyetimizi mübeşşirdir.

Etibbâ-yi Askeriyye Mütekaidi ve Meclis-i (İdâre) A'zâsından Yûsuf Ziyâ	Ulemâdan (İmza)	Ulemâdan	Miting Reîsi ve Belediyye Reîsi (İmza)
Eşrâfdan Muytabzâde (İmza)	Ticâret Odası Reîsi (İmza)		Meclis-i Umûmî A'zâsından (İmza)

Belediyye Hukuk Müşâviri (İmza)	Vükelâ-yı Deâvîden (İmza)	Ümrân Şirketi Müdîri (İmza)	Türk Ticâret Bankası Müdîri (İmza)
Vükelâ-yı Deâvîden (İmza)	Meclis-i Umûmî A'zâsı ve Tüccârdan (İmza)	Belediyye A'zâsından (İmza)	İbret Gazetesi Müdîri (İmza)
Belediyye A'zâsından Bakkalbaşızâde (İmza)	Bakkaliyye Şirketi Müdîri (İmza)	Sultânî Muallimlerinden (İmza)	Rençber Şirketi Müdîri (İmza)

Belediyye Mühendisi (İmza)	Tüccârdan Hâcızâde (İmza)

BELGE NO. 136

انقره: هیئت تمثیلیه ریاست عیسه

انکلیز قوای عسکریه‌سی طرفندن امتاتیوك بالعموم دوائر و مؤسسات ملیه ورسمیه‌سیله برابر اك ابتدائی اساسات بشریه‌یه مغایر برصورت غدارانه‌ده جبراً اشغال اولندیغی ومبعوثلرمزدن بعضیلرینی مجلس ملیدن جبراً آلدیغی سائر برچوق وطنپروران ایله برابر سلطنت ملیه‌یی تقدیس ایدن مدتی ملتلرك یوزینی ایلایدن نزاریه‌جق برشکلده توقیف ایدلدیکی کبی تأثر وهیجانله ایشتدك شو تدابیر زجریه یوتون عالم اسلامك قلبگاهی اولان مقام خلافتی و یدی عصرلق عثمانلی حکومت و حاکمیتی وقدیم تورك مسلمان ملتك حیات وموجودیتی مدافعه‌یه عزم ایلش اولان بز تورك ومسلمانلری بو عزم قویتزدن چویرمش . بناءً علیه یکرمنجی عصر مدنیتك ، وضع اساسنی اجرا ایتمکه چالیشدیغی ملتلرك حریتی ، جبر وتحکمك ازاله‌سی ، سربستی ادیان واجتهاد پرنسیپلرینك ایفاسی ایچون آلته‌درق پایلان شو حرکت حقشکانه‌یی وجدان عمومی بشره اعلام وابلاغ ایدیورز .

قواعد حق وعدله واساسات جمیات بشریه‌یه استناد ایدن ویلسون پرنسیپلرینه مستند برمتارکه ایله اسباب مدافعه‌سندن تجرید ایدلش اولان ملت نهایه‌نك تاریخ ملل واممده امثالی نامسبوق برسوء قصده معروض براقیلمسی ایکی سنه‌دن بری دوام ایدن حرب عمومینك اسباب وعوامل اساسیه‌سندن اولدیغی اعلان اولنان (قویتك ضعیفه منع تحکمی) ویا (ضعیفك قوی‌یه قارشو محافظه‌سی) پرنسیبی ایله قابل تألیف اولمدیغنك تقدیرنی رسمی اوروپانك دکل ، علم وعرفان وفکر واذعان صاحبی اوروپا وآمریقا وجدان عمومیسنه تودیع ایلر وبوحادثه‌دن تحدث ایده‌جك وقایع ومسئولیت عظیمه تاریخیه‌یه نظر دقت بشریه‌یی جلب ایدر .

خلافت ، حکومت وموجودیتزی محافظه اوغرنده‌کی مجاهده‌مزك مشروعیت وقدسیتی ، اك مشکل آنلرده بیله عنایت وتوفیقات صمدانیه‌یه مظهریتزی مبشردر .

اطبای عسکریه متقاعدی ومجلس ایاره اعضاسندن	عاملاندن	عاملاندن	مایغ رئیسی وبلدیه رئیسی
اشراقدن مومنان زاده	تجارت اوطه‌سی رئیسی	مجلس عمومی اعضاسندن	
بلدیه حقوق مقاولری	وکلای دعاویدن	عمران شرکتی مدیری	تجارت واقتصادیه مدیری
وکلای دعاویدن	مجلس عمومی اعضاسندن وتجاردن	بلدیه اعضاسندن	عدلیه خزینه‌سی مدیری
بلدیه اعضاسندن چال باشی زاده	نقلیه شرکتی مدیری	سلطانی معلملرندن	دیلجور شرکتی مدیری
	بلدیه مهندسی	تجاردن حاجی زاده	

BELGE NO. 137

Anadolu ve Rumeli
Müdâfaa-i Hukuk Cem'iyyeti
Hey'et-i Temsîliyyesi

Ankara
22/3/36

Zâta mahsûsdur.

Yirminci Kolordu Kumandanlığına

İstanbul fâciasını müteâkıb Anadolu'da çalışmak üzere istihlâs-ı nefse muvaffak olan meb'ûslardan bir kısmıyla temâs hâsıl olmuşdur. 21-22 Mart gecesi şarka doğru yürüyüşe devâm eden işbu zevât Yozgad Meb'ûsu İsmâil Fâzıl Paşa, Meclis-i Meb'ûsân Reîsi Celâleddîn Ârif, Kırşehir Meb'ûsu Rızâ, Saruhan Meb'ûsu Reşîd Beylerdir. Fevka'l-âde bir meclisin ictimâa da'vet olunduğu hakkında verdiğimiz ma'lûmâta karşı âtîdeki cevâbı i'tâ' eylemişlerdir.

(Tertîbâtınız mahz-ı isâbetdir. Cenâb-ı Hakk milletimizin selâmeti nâmına muvaffakıyyet ihsân buyursun; bununla berâber zâten bizim oraya gelişimiz ancak böyle bir meclis-i kübrâ-yı millete iştirâk ile son vazîfemizi îfâ eylemekden ibâretdir. Muvaffakıyyeti Cenâb-ı Hakk'dan temennî eyleriz.)

Arkadaşların emîn bir mıntıkaya vusûlüne kadar işbu ma'lûmâtın hafî tutulmasını ricâ eyleriz.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
M. Kemâl

BELGE NO. 137

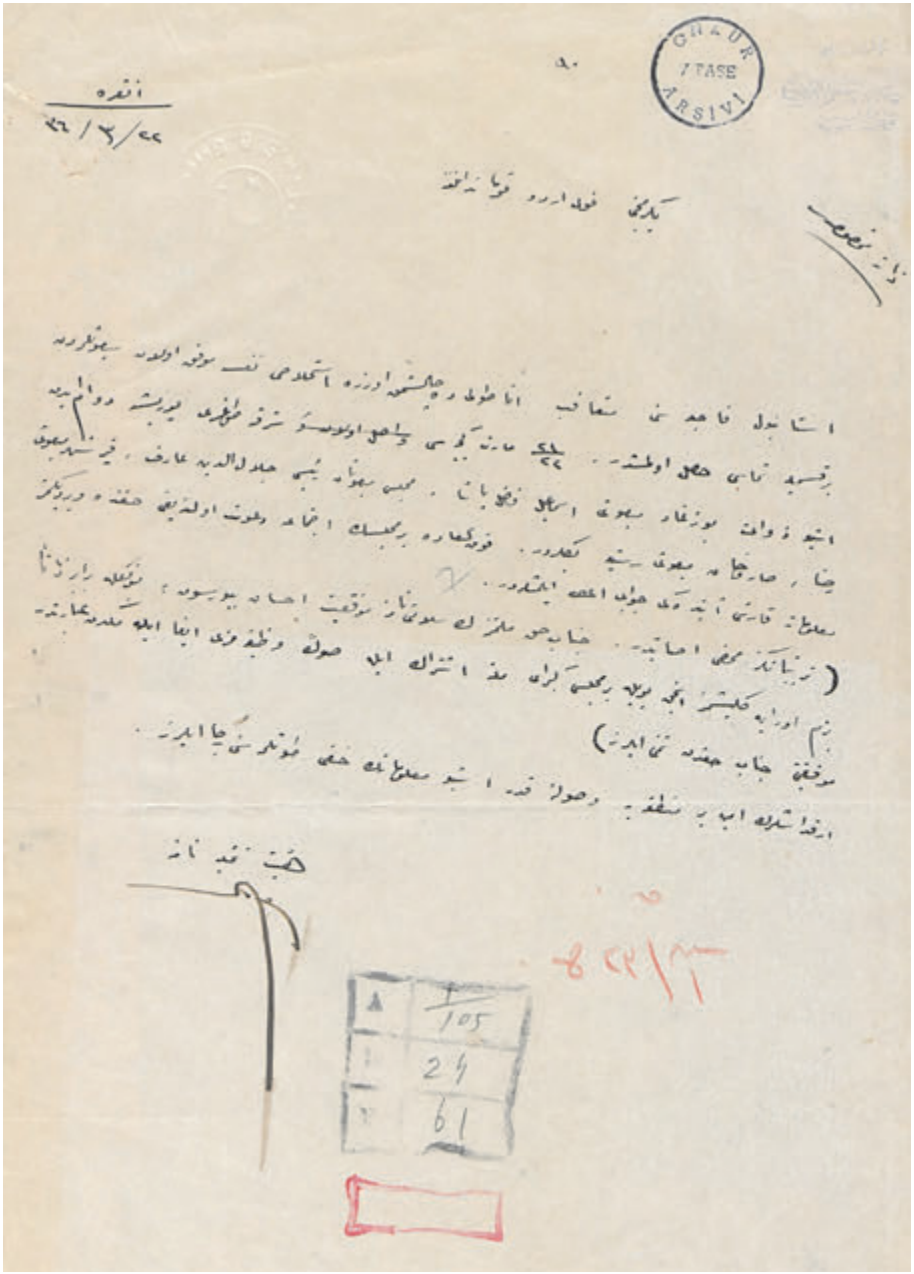

BELGE NO. 138 (1-3)

Mahreci: Ankara
Târihi: 23/3/36
Vürûdu: 24/3/36
Aded: 61

Zâta mahsûsdur.

Yûsuf İzzet Paşa Hazretlerine

22/3/36 ve 431 numrolu Telgraf-nâme-i Sâmîleri mevâddına ber-vech-i âtî mâdde mâdde arz-ı cevâb olunur.

1- Pây-ı taht'ın bütün ma'nâsıyla düşman taht-ı işgalinde, matbûâtın, telgraf ve posta-hânelerin düşman emri altında kaldığı ma'lûm-ı devletleridir. Buna nazaran Dersaadet gazeteleri ve matbûâtının verecekleri ma'lûmâta rabt-ı kalb etmek câiz değildir. Gerçi Sâlih Paşa Kabinesi resmen isti'fâsını vermemişdir. Fakat bunun sebebi vaz'iyyetin fevka'l-âde olmadığına atf etmemelidir. Sâlih Paşa Kabinesi Ferîd Paşa ve hem-pâsının mevki'-i iktidâra gelerek düşmanlarla iştirâk-ı tâm hâlinde vatan ve millete sû'-i kasd tatbîkâtını te'hîr ederek milletin ittihâz-ı tedâbîr için zaman kazandırmak maksadıyla ismen İstanbul'daki hükûmet mevkiini boş bırakmak sûretiyle millete en son vazîfesini îfâ ediyor. Hakikat-i hâli ifhâm edecek hiçbir teblîgatın hiçbir (n k r t)den vâki' olabileceğine ihtimâl vermemelidir. (a r) ağzından İngilizlerin icrâ' ve teşebbüs etdikleri iki ta'mîm manzûr-ı devletleri olmamışsa meâlleri bildirilmek üzere iş'âra İstanbul'daki nezâretlerle bu şerâit dâhilinde muhâbere etmek İngilizlerle muhâbere etmekden başka bir şey' değildir. Meclis-i Meb'ûsânımızın ictimâı hakkındaki ma'lûmâtın dahi ne kadar hilâf-ı hakikat olduğunu tahkik buyurdukdan sonra dîger ma'lûmâtın temyîzi için medâr-ı istinâd bir esâs bulunmuş olacakdır. Meb'ûsân Dâire-i Mahsûsasında değil Meclis-i Meb'ûsân Reîsi Celâleddîn Ârif Bey başda olmak üzere ...(?) ve meb'ûsânımızın kâffesi sefîl ve perîşân bir sûretde Kartal ile Adapazarı arasında İngilizlerin (...) ma'rûz olarak Ankara'ya hâl-i firârdadırlar. Celâleddîn Ârif Bey, Câmî Bey, Adnân Bey, Hüsrev Bey, İsmâil Fâzıl Paşa, Reşîd Bey, Süreyyâ Bey, Rızâ' Bey ve sâire Adapazarı kazâsına vâsıl olmuşlardır. Dîger bir kısım meb'ûslarımız dahi İstanbul'da henüz ikamet-gâhlarındadırlar. Meclis-i Meb'ûsân dâiresinde, şu'belerde sûretâ çalışan birkaç meb'ûs, firârı setr etmek içindir.

İctimâ'-ı umûmî ta'tîl edilmişdir. Bundan dolayı Â'yândaki yârân telâşa düşmüşdür. İstanbul'daki tevkifât ve tazyîkat devâm ediyor. (b e d z k) muhâfız kıtaâtının müsellâh olarak ber-mu'tâd olduğu gibi selâmlık resm-i âlîsine çıkması İngilizler tarafından men' edilmişdir. Velî-ahd Hazretlerinin sarayları basılarak taharriyyât icrâ' edilmiş ve etrâfı kuvve-i müsellâha tarafından tarassud altına alınmışdır.

Şehzâde-gândan tevkif olunanlar vardır. İngilizler İstanbul'da yerleşmekle meşguldürler.

2- Bu vaz'iyyete nazaran İstanbul'da salâhiyyet ve hâkimiyyetini kullanmağa muktedir bir kudret mevcûdiyyeti elbette kabûl edilemez. Bu hâlin fevka'l-âdeliği (m h l k) olmasına binâen millet ve memleketin mukadderâtını der-pîş etmek ve taht-ı esârete düşen Makam-ı Hilâfet ve Saltanat ve Pây-ı taht'ın tahlîsi çâresini bulmak üzere bir meclis-i fevka'l-âde-i milletin ictimâı zarûreti idrâk olunarak hey'et-i âciz-ânemizce buna der-hâl delâlet bir vazîfe-i nâmûs ve vatan add edilmiş ve manzûr-ı devletiniz olmuş bulunması lâzım gelen 19/3/36 târih ve 50 numrolu teblîgat icrâ' edilmişdir. Hey'et-i Temsîliyyenin bugün îfâ etmekde bulunduğu vazîfe sadece salâhiyyet-dâr (v c l m) fevka'l-âde-i millînin ictimâına kadar vahdet ve aheng-i umûmî-i millîyi muhâfaza gayesine ma'tûfdur.

3- Yeniden hâl-i harbin ihdâsından tevakki etmek pek ziyâde münâsibdir. Ancak şimendüfer hattında düşman kuvvetlerinin ibkasına müsâmaha etmek muhakkak olan i'dâm karârının icrâsına kendi elimizle imkân bahş etmek demek olacağından bunu her dürlü mütâlaanın fevkinde etmemek(?) îcâb eder. Be-gayet (v c r a m l v la y la k l v) ahlâk ve (c m y n) ...(?) müsellem olan Zât-ı Sâmî-i Birâderîlerinin vatan ve milletin selâmetine ma'tûf olan mesâî-i müşterekede cümlenizin pîşvâ-yı kıymet-dârı olacağınızdan bir ân bile tereddüd etmek istemeyiz. Bu emniyye ile arz ederiz ki Pây-ı taht'ın mazhar-ı istiklâl olduğunu fi'len görmedikce İstanbul ile temâs ve irtibât aramak ve vaz'iyyet-i umûmiyyemiz için pek büyük za'f ve azm-i umûmînin ve emîn (o r d.v c h li n)den emîn olduğumuz netîce (d e) için (h l ter) teşkîl (e l d r) ...(?) olan nezâket ve zarûret îcâbâtından nazar-ı dûr-bîn ile (t d k l a l) ve îcâbâtına müsâmaha etmek tabîîdir.

5- On İkinci Kolordu Kumandanı Fahreddîn Bey'in Zât-ı Devletlerini makine başına da'vet ederek yapdığı muhâvere muhtelif merâkizden alınmış ve şüyû' bulmuş olmak (a z a y l e) hey'et-i âciz-ânemizce aynen ma'lûm bulunmuşdur. Teâtî edilmiş bulunan ba'zı nokta-i nazarlar ve husûsî karârlarını telgraf-nâme-i âlîlerinin vürûduyla tenvîr edilinceye kadar cây-i teemmül görüldüğünü arz etmeği dahi muktezayât-ı uhuvvetden add ederiz. Ma'rûz-ı mütâlaât üzerine bir mütâlaât-ı aliyyeleri varsa kemâl-i ehemmiyyetle nazar-ı dikkate alınmak üzere der-hâl iş'âr buyurulmasını istirhâm ederiz efendim.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
Mustafâ Kemâl

BELGE NO. 138

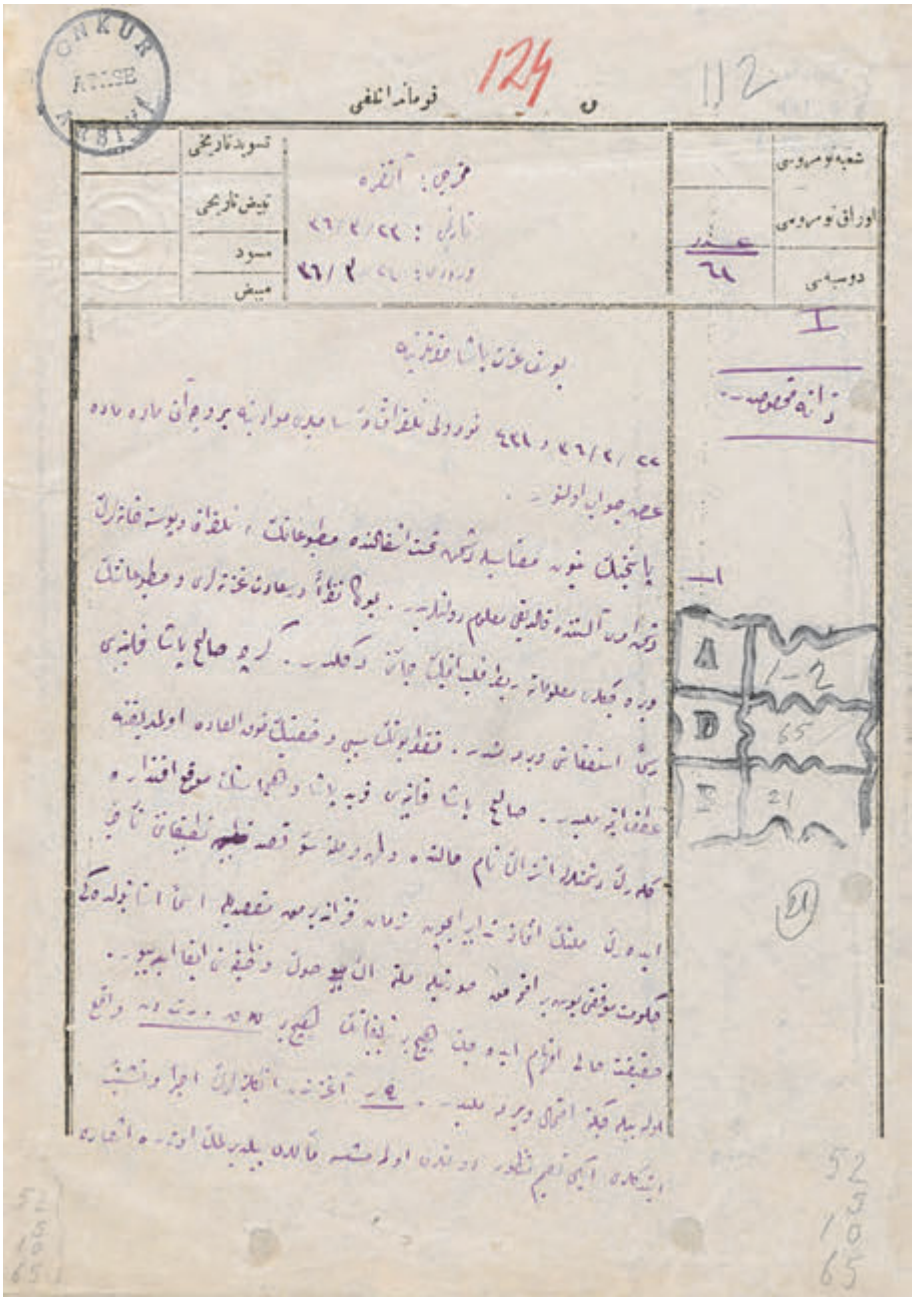

BELGE NO. 138-1

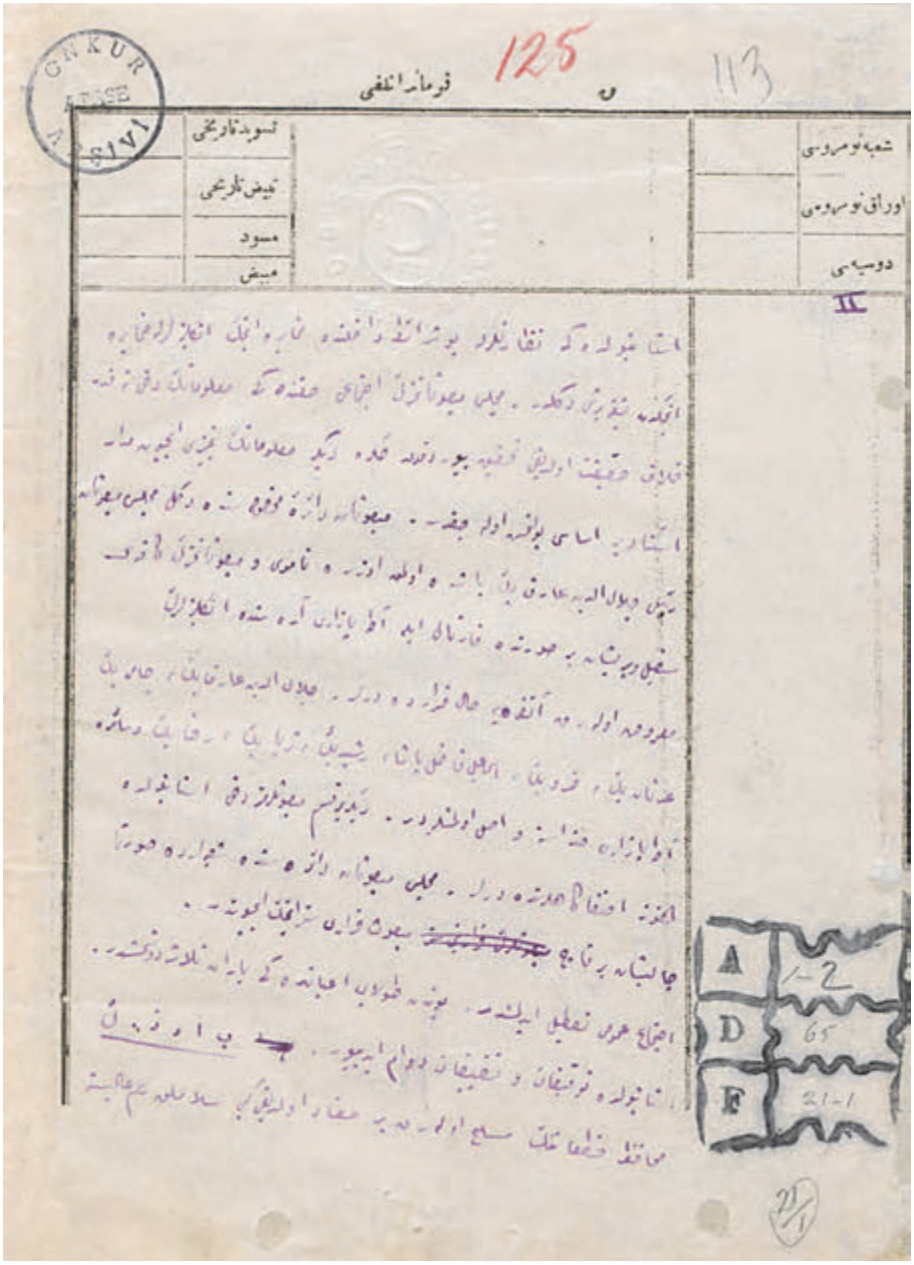

BELGE NO. 138-2

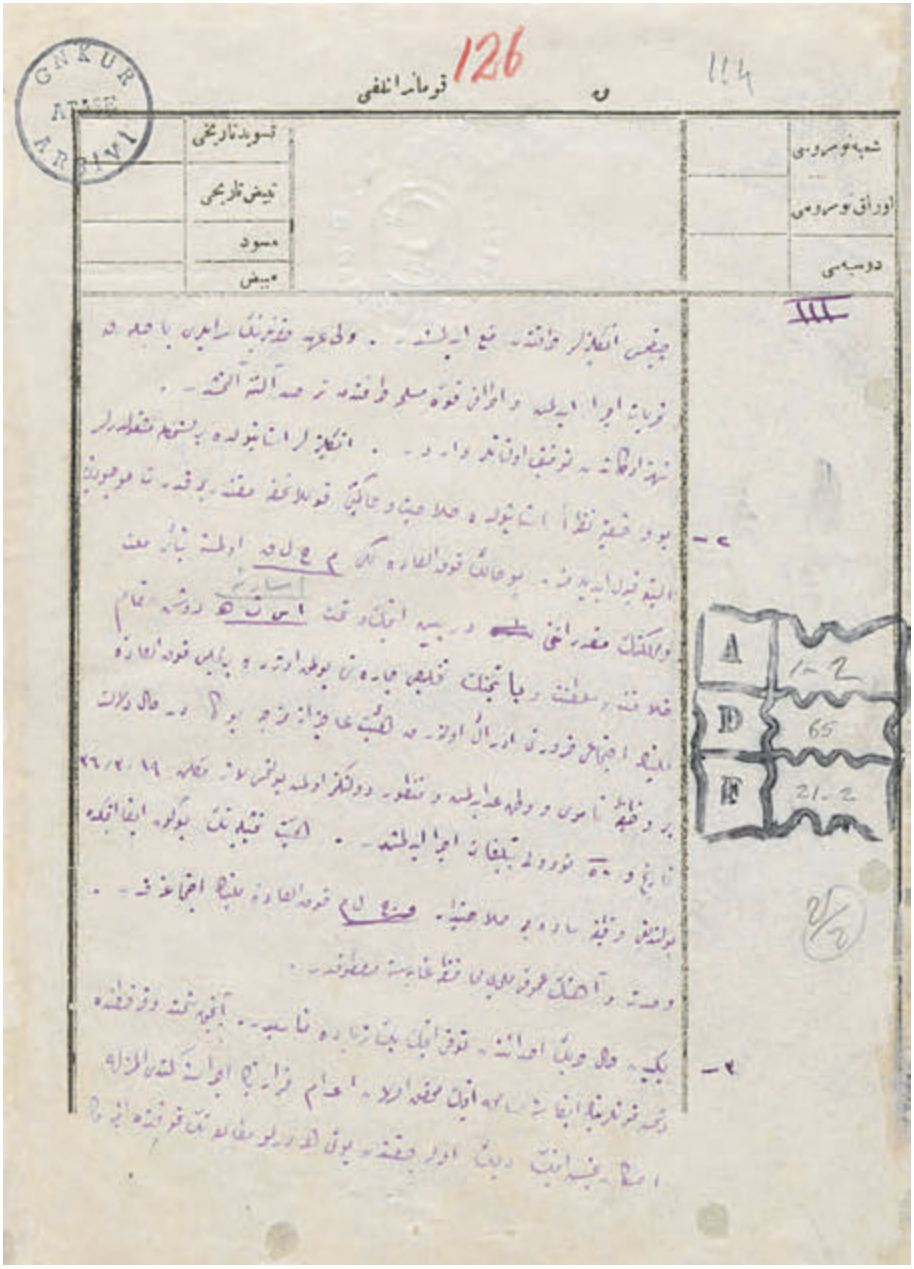

BELGE NO. 138-3

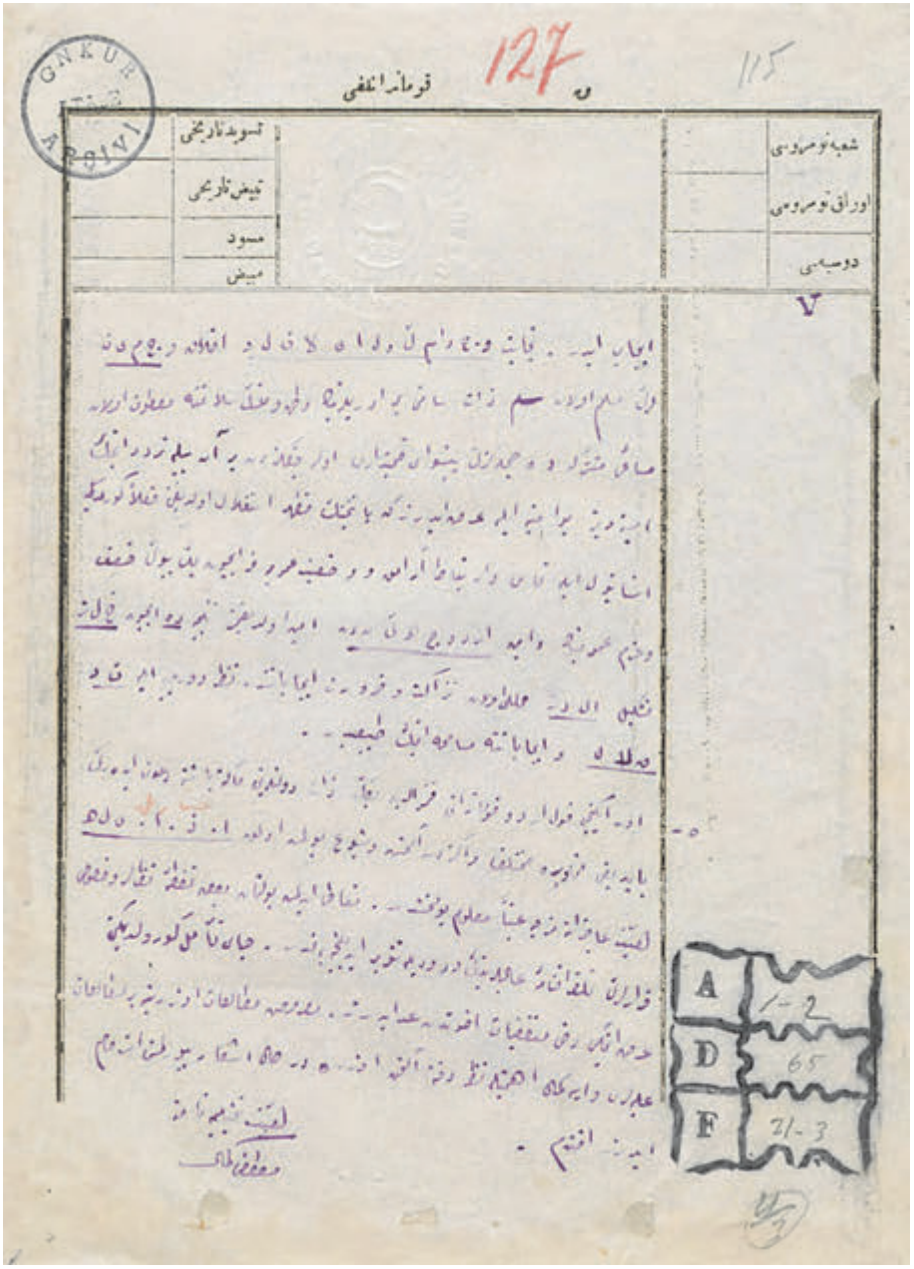

BELGE NO. 139, 139-1

Telgraf

25/Mart/

Elaziz Vâlîsi Mümtâz Beyefendi'ye

21 ve 22/Mart/36 târihli şifre telgraf-nâmeleri cevâbıdır:

1- İstîzân buyurulan noktalara ber-vech-i âtî cevâb veriyorum.

2- Zât-ı Şâhâne, yerinde ve el-hamdü lillâh âfiyetdedirler. Yalnız muhâfaza-i Şâhâne'ye me'mûr kıtaâtın selâmlık resm-i âlîsinde silâhsız bulunmaları İngilizler tarafından mecbûrî tutulmuşdur. Velî-ahd Hazretlerinin sarayları İngilizler tarafından basılarak taharrî edilmiş ve ba'zı evrâk alındıkdan sonra taht-ı tarassudda bulundurulmuşdur. Sâlih Paşa Kabinesi, henüz isti'fâ etmemişdir. Ancak İngilizlerin evâmiri dâiresinde harekete mecbûr tutulmuşdur. Harbiyye Nezâreti, henüz İngiliz kuvve-i işgaliyyesi altındadır. Meb'ûsân Dâiresine, İngilizler müsellâhan girerek Sivas Meb'ûslarından Raûf ve Vâsıf Beyleri cebren alıb götürmüşler ve meb'ûsân-ı muhterememizden Cemâl Paşa, Tahsîn Bey ve sâire (ile) A'yândan Çürüksulu Mahmûd Paşa, sâbık Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Reîsi Cevâd Paşa ve sâir ma'lûmunuz olan zevât tevkif edildikden sonra Meclis-i Meb'ûsân bi'z-zarûr ictimâ'-ı umûmîsini ta'tîl eylemişdir. Meclis-i Meb'ûsân Reîsi Celâleddîn Ârif Beyefendi ile birçok meb'ûslar İstanbul'dan firâra mecbûr olmuşlardır. Bir kısm-ı küllîsi de İstanbul'da gizlenmişlerdir. Celâleddîn Ârif Beyefendi ile on kadar meb'ûs ilk kafile olarak İngilizlerin ta'kîbi altında el-yevm İzmit'in şarkına geçebilmişlerdir. Kısm-ı küllîsi henüz tehlike içindedirler. Binâen aleyh Meclis-i Meb'ûsânımız dûçâr-ı taarruz olmuşdur. Îfâ-yi vazîfe edecek hâlde değildir. Kâffesinin kurtulub Anadolu'da ictimâına düşman kahhâr bir sûretde mâni' oluyor.

3- Makam-ı Hilâfet-i İslâmiyye ve Makarr-ı Saltanat-ı Osmâniyye resmen ve cebren işgal olunduğu için ve Meclis-i Meb'ûsânımız îfâ-yi vazîfe-i teşrîiyyeden bi't-tecâvüz men' edildiği içindir ki milletin ve memleketin mukadderât-ı âtiyesini der-pîş ve İstanbul'u ve Makam-ı Hilâfet'i tahlîs çâresini taharrî eylemek üzere millet tarafından hâiz-i salâhiyyet a'zâdan mürekkeb bir meclisin akdi zarûretini millete arz etmeği bir vazîfe-i vataniyye ve vicdâniyye add eyledik.

4- İstanbul'da herhangi bir makam veyâ zât ile muhâbere mümkün değildir. Buna mâni' olan İngilizlerdir. İngilizler İstanbul'da ve İzmit'de bi'l-cümle posta ve telgraf-hânelere vaz'-ı yed etmişlerdir ve muhâbereye müsâade etmiyorlar. Yalnız sâhte birtakım telkinâtı hârice işâa etdiriyorlar. Muhâbere için İngilizlere mürâcaat etmek muvâfık değildir. Çünki istediğiniz zâtı vermiyorlar, yalan söylüyorlar. Bu husûsa teşebbüs edilmiş ve dâimâ muhâtab olarak İngilizler çıkmışdır.

5- Vaz'iyyet suhûletle takdîr buyurulacağı vechle fevka'l-âde mühim ve târihîdir. Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'nin inhilâline doğru hareket olunuyor. Zât-ı Şâhâne ve Hükûmet-i Merkeziyye tamâmen esîrdirler. Vatan ve milletin mukadderâtını ve devletin istiklâlini tahlîs edebilecek şerâit içinde bulunmuyorlar. Yegâne çâre, taraf-ı milletden hâiz-i salâhiyyet zevâtın sür'at-i mümkine ile akd-i ictimâ' etmesindedir. Binâen aleyh intihâb hakkındaki teblîgat-ı âciz-ânemizin isâbet ve ciddiyyetine i'timâd buyurularak der-hâl îfâ-yi îcâbâtına tevessül buyurulmasını ricâ ederiz. Her hâlde milletin ekseriyyeti karâr-ı vâkii tatbîk etmekle meşguldür. Ekser vilâyâtdan a'zâlar hemen intihâb olunmak üzeredir. Yakın olan yerlerden intihâb olunub Ankara'ya muvâsalat edenler vardır. Bi't-tab' ma'rûz meclis ictimâ' edecekdir. Zaîf ve gayr-i mantıkî evhâma kapılarak bu teşebbüs-i vatan-perver-âneyi ihlâl edenler mes'ûl tutulacakdır. Elaziz Vilâyetinin vatan-perver ahâlî-i muhteremesinin bugünki vaz'iyyet karşısında cümleye pîşvâ olacağına şübhemiz yokdur. Netîce-i intihâbâta muntazırız efendim.

Hey'et-i Temsîliyye nâmına
M. Kemâl

Elaziz'de Fuâd Efendi'ye/25 minh (İmza)

Mektûbcu Servet Bey'e bi'z-zât verilmişdir.

BELGE NO. 139

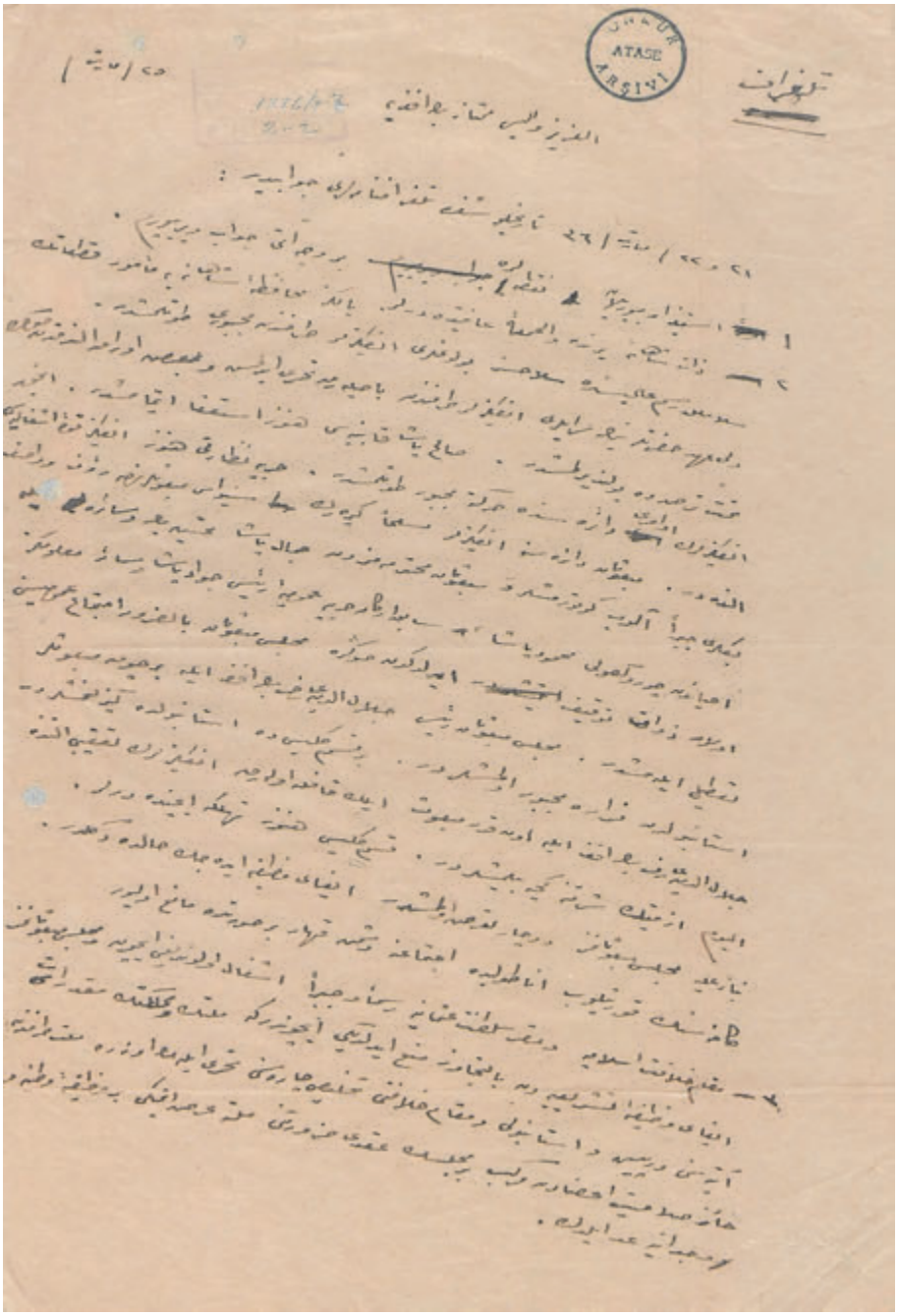

BELGE NO. 139-1

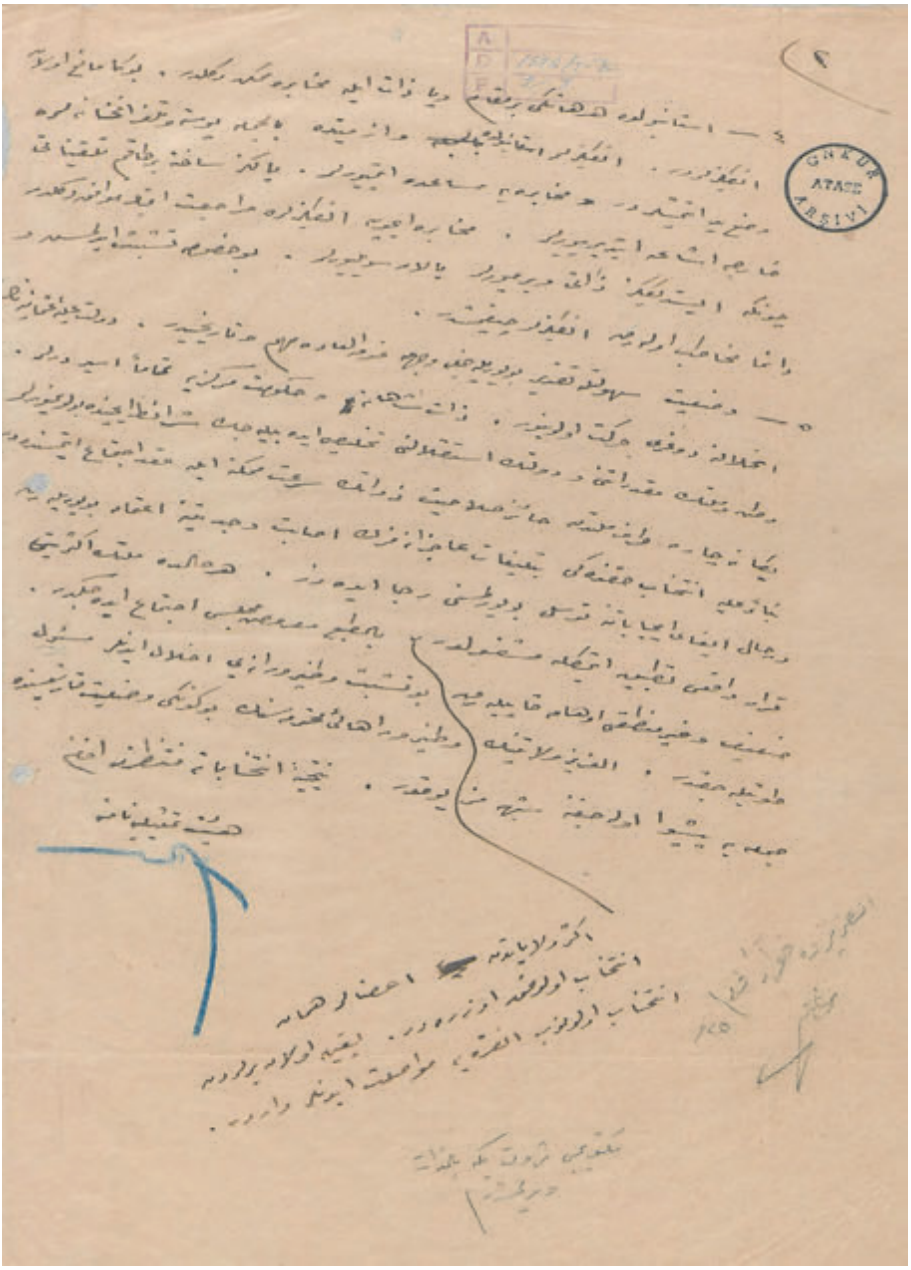

BELGE NO. 140

Harbiyye Nezâreti
Tahrîrât-ı Ecnebiyye ve Tercüme Kalemi
159

Harbiyye Nâzır-ı Celîli Paşa Hazretlerine İngiliz Bahr-i Siyâh Ordusu Kumandanlığından Vârid Olan 6 Nîsân 1920 Târih ve 372 Numrolu Merbût İngilizce Tahrîrâtın Tercümesi

Devletlü Efendim Hazretleri

Kuvâ-yi İ'tilâfiyye hidemâtı için ikamet-gâh tedâriki matlûb olduğundan 9 Nîsân 920 târihinde vasatî sâat 12'de İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesi tarafından âtîde mezkûr binânın işgal olunabilmesi için burasının der-hâl tahliyesi zımnında muktezî evâmirin i'tâ' müsterhamdır.

İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesi nâmına icrâ'-yi tesellüm için târih-i mezkûrda sâlifü'l-beyân me'mûrînin bir vekîlinin ebniyede isbât-ı vücûd etmesi emr olunmuşdur.

Oradaki eşyâ' ve edevât-ı beytiyyeden hiçbiri kaldırılmayacak ve bunlardan ba'zıları işgal edecekler tarafından isti'mâl edileceği takdîrde bunlara mukabil hîn-i tesellümlerinde mümessil tarafından me'mûrîn-i Osmâniyye'ye birer makbûz i'tâ' edilecekdir.

İngiliz me'mûrîn-i askeriyyesinin işgal etdiği müddetce vuku' bulacak tehlike-i harb, yangın ve âfât-ı semâviyyeden dolayı hiçbir sûretle mes'ûl tutulmayacağının lûtfen kayd buyurulması ricâ olunur.
Bu mes'elenin müsta'cel olarak telâkkisi mercûdur.

Taleb olunan binânın tafsîlâtı:

Şişli'de Hâtim oğlu yâhûd Hacı Mansûr Sokağı'nda kâin 2 arsa.

1- Takrîben 40x40 yarda mesâhasında hangarın arkasındaki arsa.

2- Takrîben 25x90 yarda mesâhasında ve İngiliz garajının takrîben 25 yarda cenûbundaki arsa.

Merbût aslına mutâbıkdır.
7/4/36
(Mühür)
Feyzullah

BELGE NO. 140

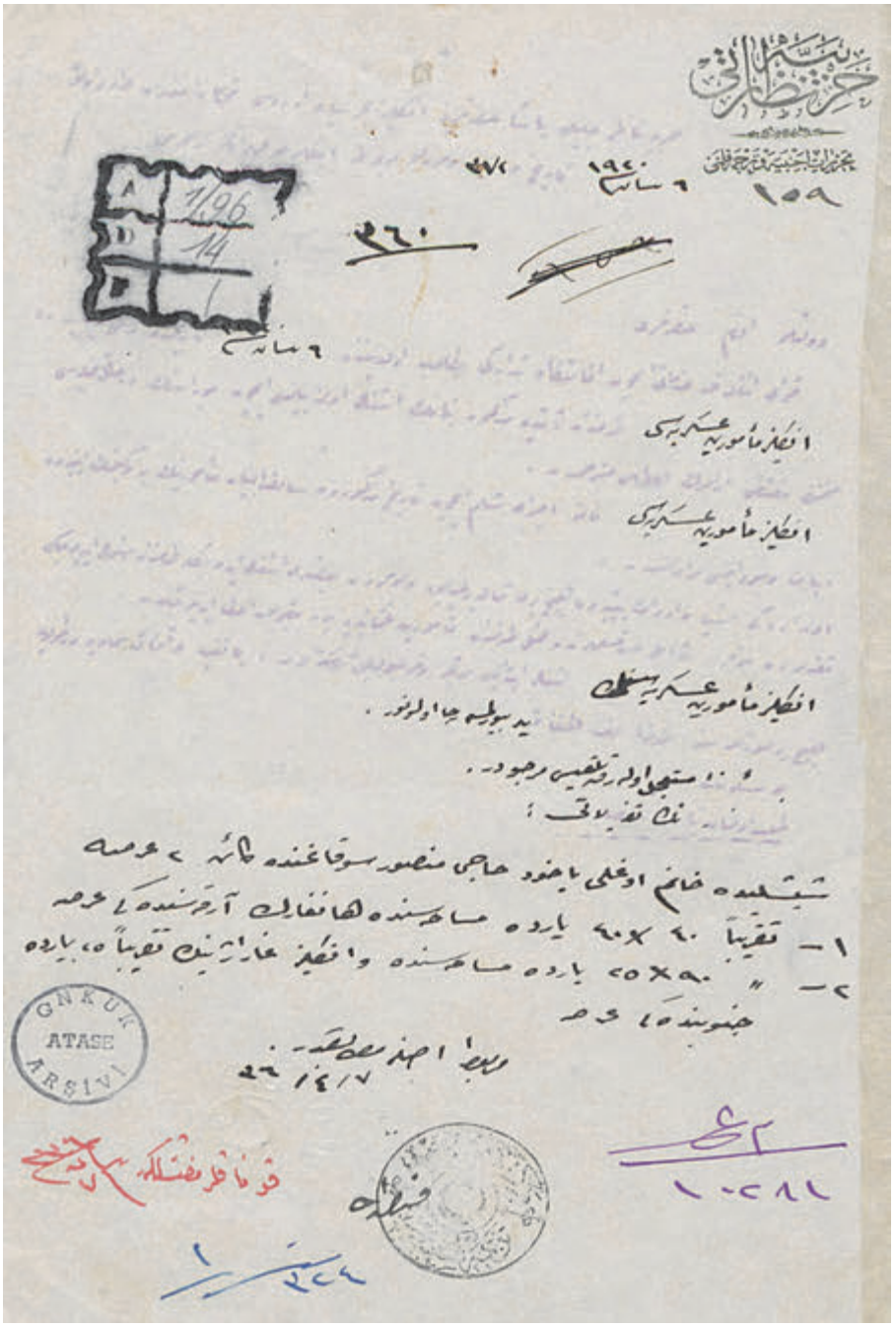

BELGE NO. 141

Harbiyye Nezâreti
Merkez Dâiresi
İnşâât Şu'besi
Dâire
Şu'be 479

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Riyâset-i Aliyyesine

Ol bâbdaki evrâk üzerine muharrer 17-2-336 târih ve 1. Şu'be/681 numrolu i'lâmınız cevâbıdır.

Dersaadet'de mevcûd emâkin-i askeriyyenin mevki', cins ve isimleriyle, kâr-gîr, ahşâb, mîrî, husûsî olduklarına dâir îzâhât-ı mukteziyyeyi hâvî tanzîm kılınmış olan cedvel ber-mûcib-i taleb rabten takdîm kılınmışdır.[6] İktizâsının ifâsı ricâsıyla muhtıradır.

4 Temmuz 336
(Mühür-İmza)

[6] Ek-6.

BELGE NO. 141

BELGE NO. 142

Telgraf

16-17/7/36

Bi'l-umûm Müdâfaa-i Hukuk Cem'iyyeti Hey'et-i Merkeziyyelerine

İçinde bulunduğumuz ahvâl-i fevka'l-âdenin ne derecelerde basîret ve vahdeti istilzâm etdiği âşikârdır. Mücâhedât-ı milliyyemizde, muvaffakıyyetin en mühim şartı bütün milletin yek-vücûd olarak hakk-ı hayât ve istiklâlini müdâfaaya müheyyâ bulunmasıdır. Binâen aleyh Hey'ât-ı Merkeziyyelerimizin bir tarafdan milleti vahdet-i fikr ve emele sevk ederek en aşağı tabakat-ı nâsa kadar girişdiğimiz mücâhedenin kudsiyyet ve meşrûiyyetinden haber-dâr etmeleri dîger tarafdan bulundukları mahaller rüesâ-yı me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyesiyle kâffe-i umûrda tevhîd-i hareket eylemeleri kat'iyyen mültezimdir. Hey'et-i muhteremenizin de bu esâslar dâiresinde sarf-ı mesâî ve ibrâz-ı âsâr-ı hamiyyet edeceğinden emîn olarak milletin muvaffakıyyet ve selâmetini temennî ederiz.

Hey'et-i Temsîliyyesi nâmına
Mustafâ Kemâl

Sivas'da Hâlid Efendi'ye/16 minh (İmza)

20. K. Kumandanlığına, Makam-ı Vilâyete ve Hey'et-i Merkeziyyeye verilmişdir.

Kastamonu'da Neş'et Efendi'ye

İzmit'de Salâhî Efendi'ye/16 minh (İmza)

Eskişehir'de Cemîl/16-17 minh

İleriye de yazılmak üzere Kayseri'de Mehmed Efendi'ye/17 minh (İmza)
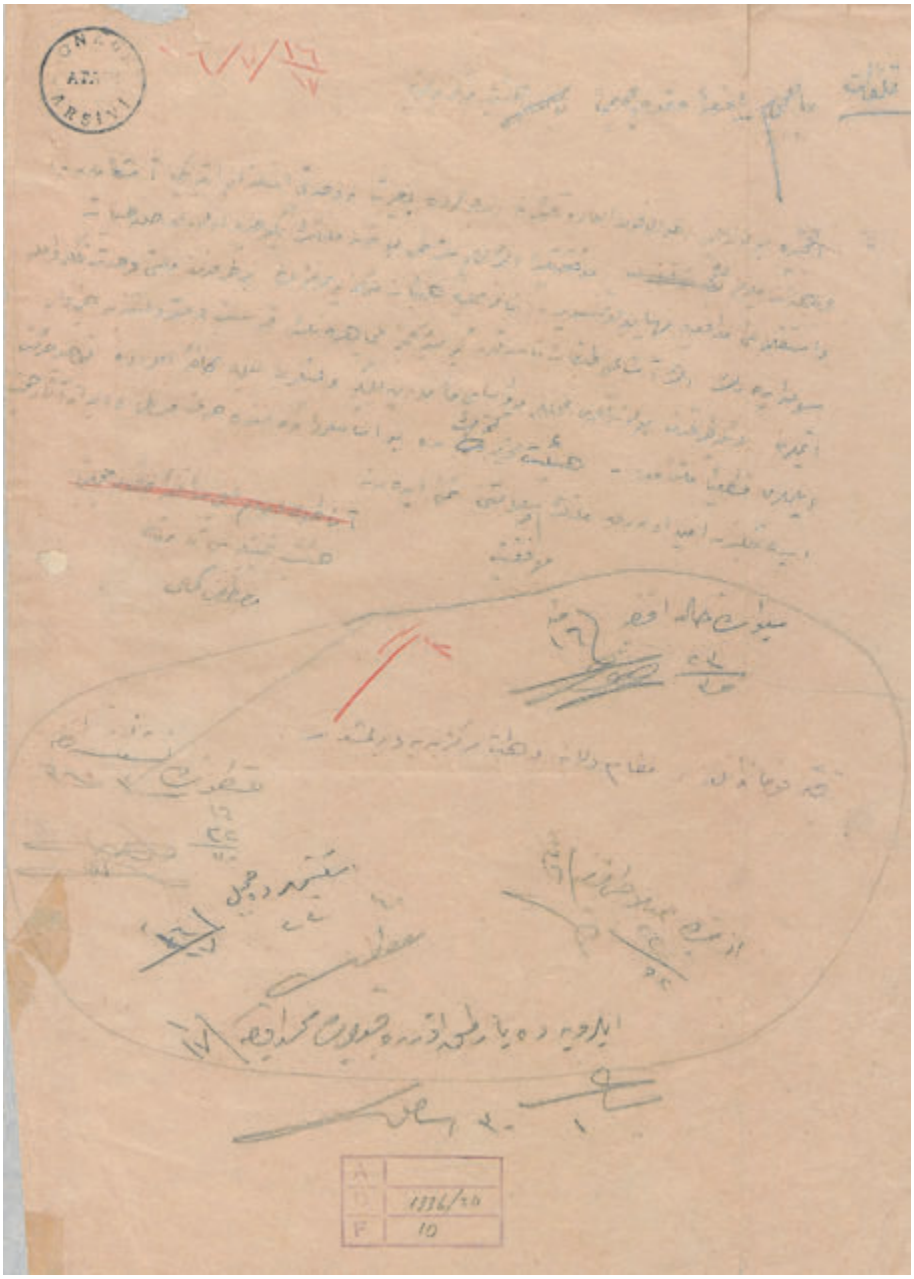
BELGE NO. 142